

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Bijzonder bestraft: context, analyse en waardering van de bijzondere rechtspraak door de Kamer Groningen van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden en van cassaties in Groningse zaken

Meiboom, W.E.

Citation

Meiboom, W. E. (2016, June 8). *Bijzonder bestraft: context, analyse en waardering van de bijzondere rechtspraak door de Kamer Groningen van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden en van cassaties in Groningse zaken*. s.n., S.l. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/40130>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/40130>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/40130> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Meiboom, W.E.

Title: Bijzonder bestraft : context, analyse en waardering van de bijzondere rechtspraak door de Kamer Groningen van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden en van cassaties in Groningse zaken

Issue Date: 2016-06-08

SUMMARY BIJZONDER BESTRAFT -SENTENCED UNDER SPECIAL JURISDICTION¹⁴¹²

This study contains an in-depth description of the context, analysis and assessment of the special jurisdiction of the Groningen Chamber of the Special Court of Leeuwarden, its succeeding special criminal Chamber of the district court of Groningen and the cassation proceedings of Groningen cases in the period 1945 through 1951.

The structure of this study is as follows:

- Introduction: Research questions and structure
- Section 1: Context
- Section 2: Description and analysis of judgments by the Groningen Chamber and the cassation of Groningen case by the Special Court of Cassation
- Section 3: Assessment of the judgments by the Groningen Chamber and the cassation of Groningen cases by the Special Court of Cassation
- Conclusion
- Annexes

Introduction

On 16 August 1944 Minister J.A.W. Burger officially announced on Radio Oranje¹⁴¹³ that so called 'Decree-Acts' or Decrees had been drafted in London for a special system of jurisdiction which had been enacted by the Dutch government in London in December 1943.¹⁴¹⁴ He announced that the new special jurisdiction would be 'swift, severe and righteous'.¹⁴¹⁵ There were no explanatory memoranda or other documents to explain how these objectives should be interpreted or translated into practical details. But statements made by the Dutch Ministers in London made it possible to give a practical meaning to these words.

The special jurisdiction made it possible after the liberation of the Netherlands to prosecute people who had committed war-related crimes during the war and international war crimes. The Courts for the Special criminal justice were no part of the common judicial power. The Chambers of the Special Courts¹⁴¹⁶ judged at first instance and the Special Court of Cassation was both appeal and cassation instance.

In September 1944, the Tribunal Decree was issued and announced. This Decree was constituted to enable the punishment of collaborators with the German occupier. The 19 Tribunals had in total 120 Chambers. In the Chambers of the Tribunals lawyers as well as civilians could be appointed.

The leading perspective to study this special system of jurisdiction is the legal perspective.

This study is based on research of *all* cases conducted before one Chamber of one Special Court: The Groningen Chamber of the Special Court of Leeuwarden, and the cassation before the Special Court of Cassation¹⁴¹⁷. This means that purge, the restoration of civil rights and the sentencing of collaboration are *not* included.

The questions addressed in this study are:

1. To what extent this special jurisdiction managed to realize the objectives 'swift, severe and righteous'?
2. Can the special jurisdiction be valued as a fair and equitable form of criminal justice based on the legal principles of criminal law?¹⁴¹⁸

¹⁴¹² The translation of the names of the Dutch organs in the special jurisdiction after WWII is based on the thesis by H.L. Mason, 1952.

¹⁴¹³ The radio program of the Dutch government-in-exile that was broadcast to the occupied Netherlands during World War II.

¹⁴¹⁴ The absence of a Dutch Parliament in London made it impossible for the Dutch government to enact laws. Using subjective emergency powers legislation as a basis, the decision was taken to issue Decree Act. For a more detailed explanation of this subject, see 2.1.4.

¹⁴¹⁵ Burger Archive, No. 18: Radio speech of Minister J. Burger at Radio Oranje on 16 August 1944.

¹⁴¹⁶ In Dutch: Kamers van Bijzondere Gerechtshoven.

¹⁴¹⁷ In Dutch: Bijzondere Raad van Cassatie.

¹⁴¹⁸ The underlying question is: which legal principles were applicable at the time the special jurisdiction was established. To answer this question, three points of reference stand out. Firstly, the codification article in the Dutch Constitution 1938/1948 can be studied to

To make an analysis of the session files, it was essential to trace *all* files. To trace all session files, of cases tried by the Groningen Chamber and of Groningen cases tried in cassation, proved to be complicated. But after long searches, almost all the files were retrieved. From the few files that could not be traced, information about the suspicions and the verdict were found through other sources. Furthermore, it became apparent that a number of cases were not tried by the Groningen Chamber but forwarded to other Chambers of Special Courts, the Public Prosecution Service or the Groningen Tribunal.

A great number of studies have been published on special jurisdiction. None of these studies, however, were based on the session files of *all* cases tried by one Chamber. This sets this study apart from earlier published studies. The most important scientific literature on special jurisdiction is described in Section 1.8 and discussed in Section 12.2 as part of the Conclusion.

Section 1: Context

Soon after starting this study I realized that it would be impossible to make a thorough analysis of special jurisdiction in individual cases without an accompanying overview of, and insight into, the context of the special jurisdiction. This context including the preparation, composition and amendments of decrees on special jurisdiction, a description of all the actors in special jurisdiction as well as the case-law and publications in the period 1945-1952, as well as the criticism of special jurisdiction.

The Decrees on special jurisdiction

On 13 May 1940 after the invasion of the Netherlands by Nazi Germany, the Dutch government fled to London. Immediately upon their arrival in London it became clear to the Dutch government in exile that they would have to enact statutory provisions. Contrary to surrounding countries, however, the Netherlands had no statutory form of state emergency law. Although a State Emergency Act was drafted in 1939 it was never ratified by Parliament. The Dutch government in exile decided that statutory provisions would be enacted using subjective, unwritten state emergency law. These were called Decrees. The first Decrees under the subjective State Emergency Law were enacted only two weeks after the Dutch government arrived in London. These Decrees were enacted to prevent the confiscation by Nazi Germany of Dutch property located outside the Netherlands.

In 1941 it became clear for the Dutch government in London, based on information received from 'Engelandvaarders'¹⁴¹⁹ and reports sent from the occupied Netherlands, that many crimes were being committed by the German occupiers and their Dutch sympathizers. In order to be able to punish offenders after the war, Decrees for special jurisdiction – the Decrees D61-64 - were drafted in 1942-1943. The draft versions of these Decrees were submitted to various advisory bodies for the government in exile set up in London, the most important one being the Special Advisory Council. The only advice that was followed was the advice not to sentence members of the NSB and collaborators through special jurisdiction. The government decided to enact a new form of trial: The Tribunal measures. For this purpose, the Tribunal Decree was issued in September 1944.

In the Decree on Special Criminal Law, Decree D61) two completely new crimes were incorporated. The first one, article 26, was the treason article. This article penalized the exposure to investigation, arrest, unlawful deprivation of liberty and deportation. The second article, article 27, penalized getting economic advantage or causing someone else economic disadvantage under the power of the enemy. Furthermore, in Decree D61, penalties were increased and the death penalty for war-related crimes was introduced. In the Decree on Special Courts (D62) new Special Courts and a Special Court of Cassation were established. The Decree on Special Jurisdiction (D63) set up the structure for sentencing by these new Special Courts and the Special Court of Cassation. Finally, Decree 64, the

shed light on the applicability of the legal principles. Secondly, the scientific study of the applicability of legal principles and human rights and finally, the Explanatory Memorandum to the Code of Criminal Procedure 1926.

¹⁴¹⁹ Engelandvaarders is the Dutch term given to Dutch citizens who fled from the occupied Netherlands to England between 1940 and 1945.

Pardon Advice Decree, included a pardon arrangement for sentences imposed under special jurisdiction.

In addition to the analysis of the Decrees D61-D64 for this study, I analyzed and described the problems regarding the 'Directions' of 1937 and the 'Comment' thereon of 1943, the Decree on Special Martial Law (D60) of 1943 and the Tribunal Decree (1944), since these Decrees were of significant importance for the arrests of 'political delinquents' and their trial by the special courts and tribunals.

An entirely new form of criminal law was formulated in London: the prosecution and trial of international war crimes. The decisions for this new form of criminal law were laid down in the Charter of St James (London 1942), the Moscow Declaration (1943) and the London Declaration and Charter (San Francisco 1945). The reason to start a complete new form of prosecution and trial of international war crimes was dissatisfaction with the way war crimes had been tried in Germany after the First World War.

Although the Netherlands had cooperated from the start with the establishment of the law for international war crimes, the Netherlands was the last country to incorporate this new form of criminal law in its own penal system. Only after long discussions it was enacted in July 1947 by the adoption of Act H233. By this act a new article 27a was added to Decree D61, the Decree Special Criminal Law from 1943.

The actors in special jurisdiction

In the Special jurisdiction differed significantly from comparable actors in general criminal law. The names of the actors and the details of their functions in special jurisdiction were new.

The suspects in special jurisdiction were called 'political delinquents'. Their legal position was entirely different from that of suspects in the general criminal system. Not '*a reasonable suspicion of being guilty of a criminal act*' in accordance with section 27 of the Dutch Code of Criminal Procedure, but (anonymous) reports or mere accusations were often the reason for the arrest.

The accused could be interned for an unfixed term after the arrest and was deprived of means to appeal against the internment in court.

The investigation, arrest and internment of suspects in special jurisdiction procedures differed vastly from similar procedures in general criminal jurisdiction. Under Article 16 of the Decree on Special Martial Law (D60) it was not the police but the in London established Military Authority who had the exclusive right to investigate, arrest and intern suspects. In February 1945, after a month-long struggle between the Military Authority and the Dutch Internal Forces (Binnenlandse Strijdkrachten), this task was transferred to the Political Investigation Department (POD), and consequently in March 1946 to the Political Investigation Section (PRA).

In practice, this task was also carried out by the Dutch Internal Forces, the Canadian Field Security Service (FSS), the Homeland Security office (BNV) and individual civilians.

Although Decree D62 stated that an entirely new organization would be set up for this special jurisdiction, the authorities in London had misjudged the practical problems of appointing special (military) justices and officials of the Special Public Prosecution Service. The first problem that occurred was the fact that the liberation of the Netherlands did not occur in one sweep, but was a gradual process. The south was liberated in September 1944 whilst the north and west had to wait until April-May 1945 for their liberation.

From September 1944, many persons were already arrested and detained in internment camps. Many detainees were rightly accused, but a substantial number was detained based on false or wrong accusations. But the first appointments to the Special Courts took place only in June 1945. And only by the end of December 1945 were the Special Courts all installed and accommodated and could the special jurisdiction start in the entire country.

The formation of the Special Courts and the Special Court of Cassation differed from the common courts in the Netherlands; not only of justices from the judiciary but also lawyers, and military officers were appointed in these courts. The only qualification from the military officers was their rank in the

Dutch army, legal knowledge was not a requirement. It proved to be difficult to find potential members for the Specials Courts and the Special Court of Cassation.

In contrast to the common criminal practice, it was not automatically possible to ask for cassation. Cases were tried in the first instance by the Special Courts and until 1947, a suspect could only start cassation proceedings with the consent of the Chamber of the Special Court that had pronounced the judgment.

The grounds on which the Special Court of Cassation could render judgment in cassation were more extensive than those of the Dutch Supreme Court. The Dutch Supreme Court could and can set aside judgements on grounds of a breach of formalities or a breach of the law. Article 16 of the Decree Special Courts Decree (D62) granted the Special Court of Cassation a third ground to render judgment, the severity of the sentence *'that cannot be considered to be in conformity with the crime, the circumstances under which it was committed, or the person or personal circumstances of the sentenced person,'* could be amended in cassation.

Trial by Tribunal was an entirely novel form of justice. Officially it was called disciplinary law, but all jurists regarded it as disguised criminal law. The Tribunal Chambers could impose three measures: internment, forfeiture of (part of) the assets and deprivation of rights. The measure imposed by the Tribunal had to be approved by the High Authority of the Tribunal Chamber's district. Without this 'Approval to Enforce', the measure could not be enforced.

In November 1945, a third way to deal with cases of 'political delinquents' was introduced pursuant to the Decree Political Offenders (F280). New officials, the special criminal court officers-fiscal (*officiëren-fiscaal*) were added to the special jurisdiction. Their task was to separate the files of 'minor' cases from the 'serious' cases and to determine whether cases of those who were suspected of 'minor' offences could be dropped from charges, and if so, conditionally or unconditionally. If in the opinion of the officers-fiscal the prosecution of a 'political offender' could be dropped from charges, they would prepare an advice for the competent 'solicitor-fiscal' (*procureur-fiscaal*), of one of the five Special Criminal Courts. This solicitor-fiscal would decide on the basis of the advice, without having heard the suspect or his lawyer, about the conditionally or unconditionally dropping of the charges.

Case-law and literature

A number of publications on special jurisdiction appeared in the period 1945-1950. In this study the publications of D. van Eck, L.G. Kortenhorst, D.J. Veegens and the Public Prosecution Service of the Special Court of Amsterdam under the leadership of N.J.G. Sikkel are discussed. In addition, case-law as worded in judgments from the Special Courts, the Special Court of Cassation, the Council for the Restoration of Rights, and the Tribunals were published in the magazine *'Naoorlogsche Rechtspraak'* (NOR).

Furthermore, documentation was published by the Netherlands State Institute for War Documentation (RIOD, presently called NIOD) and the Directorate-General for Special Criminal Jurisdiction has distributed circulars explaining and clarifying the Decrees and the supplements of these decrees on special jurisdiction. All these publications were used by the various Chambers of the Special Courts to render judgment.

Criticism of special jurisdiction

The first five years after the end of the war, Dutch newspapers and magazines were filled with articles criticizing how the statutory orders were established and their implementation. These polemical publications were written by jurists, groups of citizens and actors from the special criminal justice. An overview of digitized newspapers of the National Library of the Netherlands shows that between 1945 and 1950 more than 6,100 articles were written on special criminal justice.¹⁴²⁰ There was a lot of

¹⁴²⁰ The publications appeared originally on the website www.historischekrantenkb.nl; presently they can be found on www.delpher.nl.

interest in the trials and the courtrooms were always crowded. Furthermore, even until today those interned and their relatives and sympathizers are still highly critical of special jurisdiction and trial by tribunal. Some of their criticism was certainly justified, but this criticism was sometimes not taken seriously, because of the way they formulate their criticism.

Section 2: Description and analysis special jurisdiction in Groningen

Officials involved in the adjudication of Groningen cases

In the first chapter of section 2, descriptions of the officials who were involved in the trials of the Groningen Chamber, in the Groningen case in cassation before the Special Court of Cassation and in the Tribunal Chambers in Groningen are disclosed.

Arrestees in the province of Groningen

In the second chapter of section 2 the various groups of arrested 'political delinquents arrested in the province of Groningen are described, including the problems of the arrests and the internment of these groups. In Groningen three different groups of persons were arrested. The first group consisted of residents from the province of Groningen. The second group was formed by pro-German Dutchmen and their families who had fled to Germany in September 1944 and who were expelled from Germany in march 1945, the so-called 'Lünenburgers'. The third group were the 'Scholtenhuis-refugees'.

In all, more than 18,000 people were arrested in the province of Groningen. is also described.

Sentencing by the Groningen Chamber of the Special Court of Leeuwarden

In this Chapter, first of all, the investigation, arrest and internment of all persons tried by the Groningen Chamber of the Special Court of Justice in Leeuwarden is described. The majority of the arrestees were arrested in Groningen. The rest were arrested elsewhere in the Netherlands and in Germany. The Dutch suspects were suspected of war-related crimes and the German suspects of international war crimes. The 'political offenders' were a sample group of residents from Groningen, members of the Sicherheitsdienst who were placed in Groningen, and Scholtenhuis employees. Apart from outlines of the arrest and investigation of these suspects, overviews have been made of the ages of the suspects, the dates of their arrest and sometimes the difference between the date of the arrest and the official detention date as 'political offender', and the escapes of some of these suspects.

Next, the work of the 'lawyers-fiscal' (*advocaten-fiscaal*, the actual prosecutors at the Court) at the Groningen Chamber is described and analyzed.

In all, the prosecutor-fiscal referred 711 cases to the lawyers-fiscal at the Groningen Chamber. The charges in *all* these cases were recorded in the lawyers-fiscal office register. The lawyers-fiscal referred only the cases of 595 'political offenders' to the Groningen Chamber. The remaining 116 cases were redirected to other judicial authorities.

The work of the lawyers-fiscal consisted in preparation of indictments and the charges in all the cases tried by the Groningen Chamber. The indictments of the lawyers-fiscal in Groningen in the 595 cases sent to the Groningen Chamber were: imprisonment (502 times), death penalty (47 times), lifelong imprisonment (25 times) and discharge from prosecution (6 times). In 15 cases, no demand was recorded in the public prosecutor's office register.

Thirdly the work of the lawyers in defending the suspects in cases tried before the Groningen Chamber were recorded, as well as the problems they met when performing their tasks.

Fourthly, the judgments of the Groningen Chamber were analyzed and described. The judgments pronounced were: imprisonment (518 times), death penalty (32 times), no sentence (31 times) and a life sentence (14 times).

The prison sentences varied from three months to twenty years. Besides the main sentence, many were, often for life, excluded from voting or being elected. Also, some people were prohibited from exercising certain offices or occupations or to join armed forces. Finally, it was established that those who voluntarily had enlisted in the armed services of Germany or its government services were '*considered to have lost their Dutch nationality*'.

Special attention was given to the means of evidence, the grounds for increases or decreases the severity of the sentences of the 595 persons tried, compared to the demand, and an overview of all the qualifications set out in the judgment.

For each qualification used, case-law, interpretation and example cases were included and explained.

Not only Dutch citizens were convicted by the Groningen Chamber, but also twenty-two Germans were tried. They were convicted for committing international war crimes and crimes against humanity. In Groningen no Dutchmen was tried for committing international war crimes.

Apart from the article in Decree F85 that stated that no Dutch citizen could be prosecuted for international war crimes, there were problems that made the trials of Dutch citizens fled to Germany very complicated. Immediately after the war the political discord between the leadership of the various occupation zones in Germany was a reason to thwart extradition to the Netherlands.

Extradition from the French and American zone often went fairly well; extradition from the British zone was often blocked. Extradition from the Russian zone was impossible. The second obstacle was the fact that many Dutchmen who had fled to Germany received the German nationality because of the 'Führererlass' of 1943. And after the formation in 1949 of the German Federal Republic the policy of the German government was that no person having the German nationality was to be extradited by the German Government.

Still, I found out that cooperation at civil servant's level did exist for many years after the war to unofficially 'extradite' people from Germany to the Netherlands.

The victims of the war related crimes and the international war crimes, did not, if they had survived the war, have a say in criminal law procedure in the period 1945-1952. To honor them, an overview was made of all groups of victims and the crimes committed against them.

A list of names of the deported Jewish residents and of Jews who were arrested after being discovered in their hiding-place in Groningen has been handed over to the Jewish Historical Museum to be included in the '*Digital Monument*' for Jews who died during the Second World War.

Cassation in cases tried by the Groningen Chamber

Of all the persons tried in the Chamber Groningen, 269 persons initiated cassation proceedings. Before their case was heard, 63 of them withdrew this application as it became clear that pardoning offered them a better chance of a decreased sentence. In the other 206 cases there was a cassation proceeding.

The solicitor-fiscal or the lawyers-fiscal filed an opinion on the cases. The opinions were: dismissal of the appeal, setting aside of the sentence, advise to decrease or increase of the sentence, advice to refer the trial to another Special Court, the advice that the appeal by advocate-fiscal was inadmissible, an advice to the Special Court of Cassation to order a psychiatric report of the suspect, and the conclusion that the case was not suitable for cassation but for civil preliminary relief proceedings, and in one case the conclusion was that the suspect should be released immediately.

The lawyers that defended the political delinquents in cassation, mostly used same defenses: the punishment seems not in proportion to the seriousness of the crime or the judicial finding of fact is not supported by the evidence. Apart from these 'common' defenses, special defenses were put up in individual cases.

The Special Court of Cassation was, from the first day on, aware of the fact that it was adjudicating in a new legal area. This is why from the start of the cassations the Court sent judgments that it felt might

be useful and of interest for the trials by the Special Courts to all solicitor-fiscal, lawyers-fiscal and all the Chambers of the Special Courts.

Furthermore, the Special Court of Cassation put much emphasis on thoroughly and properly stating the grounds for the sentences. According to the Special Court of Cassation, clearly explaining that clear grounds for the sentences would contribute to the general sense of justice.

The judgments in the Groningen cassation cases were: referral to another Special Court or back to the original Court, a setting aside of the sentence, an increase or decrease of the level of the sentence, appeal dismissed, advocate-fiscal not admissible, a (conditional) hospital order, or immediate release. In deviation of proceedings before the Supreme Court, the Special Court of Cassation decided to hear all 25 Groningen cases where the grounds for cassation had been submitted too late, or not at all. Those cases were then adjudicated *ex officio*.

Apart from applications for cassation, a number of convicts requested a retrial by the Special Court of Cassation. Nine of those convicted in Groningen filed such application for a retrial. In eight cases, the application was declared inadmissible. But in one case it was decided that a retrial would be held, which in the end resulted in the decision to release the convicted person.

Tribunal trial in Groningen

I decided to include the Tribunal cases in Groningen in this study, after it became clear that the Chambers of the Groningen Tribunal not only tried cases of collaboration but also in 'minor' war-related criminal cases.

The five Tribunal Chambers in Groningen, located in Groningen (three Chambers), Veendam and Winschoten, issued more than 3,200 decisions between 1945 and 1949, both in collaboration cases, as in 'minor' war-related crimes. The latter cases were called 'spurious' tribunal cases. This as opposed to collaboration cases, which were the 'proper' tribunal cases.

All decisions in Tribunal cases could only be enforced after a High Authority had given its approval, the 'Approval to Enforce'. The Groningen Tribunal fell under the High Authority of the district of Leeuwarden, which comprised Friesland, Groningen and Drenthe.

Section 3: Assessment of judgments Groningen Chamber

Influence of the Dutch government on special jurisdiction

Special jurisdiction was to a large degree controlled by the Dutch government, not only in terms of the wording and enactment of the Decrees D61-D64 and the Tribunal Decree, but also in its execution and assessment. The government failed to adopt the related implementing Decrees. Nothing had been prepared to arrange proper accommodation, administrative support or an administrative infrastructure for the Chambers of the Special Courts nor proper accommodation in internment camps of the arrested persons.

The biggest obstacle was the fact that the government lacked a sense of reality regarding the number of arrests and their consequences. Both the Repatriation Commission and the Extraordinary Advice Board warned about the large number of Dutchmen that had been member of the NSB or other pro-German organizations. And yet, the government took no action whatsoever to somewhat streamline this tsunami of arrestees. No regulations had been prepared in London to provide for a proper system for internment and security, nor any order stating the rights and obligations of the internees.

As of December 1944, the Decrees for special jurisdiction were amended and supplemented on an ongoing basis. For the (military) justices, members of the Tribunal Chambers, solicitors-fiscal, lawyers-fiscal and lawyers this meant they constantly had to adjust to changing instructions regarding the adjudication. The large number of internees, estimated 120.000 persons, proved to be a major problem. In spite of all different ways to release people this was insufficient to quickly reduce the substantial flow of internees. Taken by surprise by the many thousands of tasks, the government therefor pardoned (*ex officio*) people on a large scale between 1946 and 1950. Furthermore, in many

cases, the death penalty was first converted into a life sentence, and in 1959-1960 changed in a penalty of a fixed number of years, to be followed later on by their release.

Of the roughly 120,000 arrestees, only 3 were still detained in 1962. The others had been pardoned and released. And most persons who had lost their Dutch nationality re-acquired it, either on an individual basis or a collective basis.

Assessment of the judgments of the Groningen Chamber and of cassations of Groningen cases

The framework for this assessment has been the legal principles as issued in the Netherlands for the first time in 1795 in *The First Batavian Declaration of Human Rights*. For more than 200 years these legal principles served as foundation for legislation including the legislation for criminal law and criminal procedures. These legal principles have been laid down in the Dutch Constitution and were worked out in practical guidelines and regulations in the Code of Criminal Procedure 1926.

After the liberation, the Provisional States-General decided that Decrees drafted in London by the Dutch government in exile, were valid and legal, that the government in London had had the authority to take these measures under subjective state emergency law.

The justices at the Special Courts and the Special Court of Cassation could not influence the Decrees of the Dutch government. Apart from the deviations from the Code of Criminal Procedure as contained in Decree D61 and Decree D63, it became clear that a number of legal principles were not applied in special jurisdiction. Furthermore, under Agreement 440, dating from 1944, the Allies had gotten the authority by the Dutch Government to arrest, intern and interrogate persons on Dutch soil. And the legal protection of 'political delinquents' during detention and interment, too, fell outside the legal powers of special judicial bodies.

In the absence of published studies on all trials in other Chambers of the Special Courts, it is impossible to draw a general conclusion on the assessment of special jurisdiction as a whole. But a conclusion based on the cases analyzed for this study it became clear that special jurisdiction proved extensive, labor-intensive and time-consuming. The work was furthermore constantly affected by the government's policy.

The 'wiggle room' for special jurisdiction bodies was very small. Within this limited wiggle room, the Groningen Chamber of the Special Court of Leeuwarden, the Special Court of Cassation, the solicitors-fiscal and lawyers-fiscal, the Tribunal Chambers in Groningen and the High Authority at the Tribunals in Leeuwarden, did what they had been established for: to dispense proportionate justice to 'political delinquents'.

Based on the analyses of all cases tried in the Groningen Chamber and of all the cassations in Groningen cases, the sentences given the Groningen Chamber were proportionate; it took in consideration the person of the offender, his background, his share in the crime and the background of the acts. And, contrary to the vision of the London government, the Groningen Chamber did not heap all the suffering inflicted by everybody during the war upon the individual suspect. The Chamber did not impose more severe sentences during the first few months than later on. Ways used by the Groningen Chamber to sentence fairly were:

- by stating the grounds for the sentence,
- by taking into account the defenses pleas,
- by taking over conclusions from psychiatric reports,
- by not always sentencing in accordance with the charges but instead (in 31 cases) releasing the suspect,
- by considering attenuating or aggravating circumstances when imposing a sentence,
- by ordering further investigations into complaints about problems during interrogations and arrests,
- by rehearing witnesses or by ordering a further investigation, deducting the period of the 'preventive' (pre-trial) detention in special jurisdiction cases or

- by approving that that nearly all persons sentenced for more than five years imprisonment to file an appeal in cassation.

The Special Court of Cassation also followed the principles applicable to general criminal law as laid down in the Code of Criminal Procedure 1926. This was of significant importance, given that the Special Court of Cassation could not only render a legal opinion on the adjudication in the first instance but it could also increase or decrease the sentence or order the measure of detention under a hospital order (TBR). Just like the Groningen Chamber in the first instance, the Special Court of Cassation took the personal circumstances and background of the act and the offender and the sentences given in similar cases all into account.

I was not, as part of this study, able to assess the sentences by Tribunal Groningen in the same way as I assessed the judgements by the Groningen Chamber and the cassation of Groningen cases. To get an overview of the measures imposed by the Groningen Tribunal I analyzed all the measures of the five Tribunal Chambers in Groningen, so as to form an opinion on different measures tried by the Tribunal Groningen. This overview shows that, if a suspect was not represented by a lawyer, he was given all possible room to render account for his actions and defend himself. When imposing measures, matters like age, personal circumstances and health were taken into account. Also, grounds were provided for all the imposed measures. The check by the High Authority of the Leeuwarden district ensured that sentences for comparable crimes were more or less the same in all Chambers in the District. Finally, it was clear that the Chambers of the Groningen Tribunal determined the severity of a measure only on the basis of the acts committed by the suspect himself; not all the suffering inflicted during the war was taken into account. For me, it was an eye-opener, to find out that the Tribunal Chambers in Groningen did not solely try cases of collaboration with the German occupier, the 'proper' tribunal cases, but also 'minor' war-related crimes. This category of cases was designated at the time with the term 'spurious' tribunal cases. My final conclusion was that that laymen, as members of the Tribunal Chambers, indeed rendered fair sentences, contrary to the criticism given by publicists, lawyers, solicitors and legal scientist from September 1944 on.

The fact that no defense lawyer was mandatorily provided at Tribunal cases, the absence of a prosecution office, the absence of appeal or cassation from Tribunal cases and the different ways the punishments were carried out, in prison or internment camp, all these matters contributed to create a legal inequality for the individual suspect. And the legal implications of these differences were difficult, if not impossible, to grasp for the individual suspect.

Conclusion

Have the judgments of the Groningen Chamber and the cassation proceedings of Groningen cases been 'swift, severe and righteous'?

It has become clear that in practice, both a positive and a negative assessment can be made of the judgments in relation to these three parts of the maxim. Rendering judgment swiftly was not a priority at the Groningen Chamber. The Groningen Chamber did not let itself be hurried by the government's wish for a quick justice. If a witness had not given satisfactory answers, a second hearing was scheduled. This applied also to cases where the Groningen Chamber considered it necessary to have a supplemental report on the suspect's mental health or background. With complicated cases, two, three and sometimes four hearings were held, in cases tried in 1946 but also to those in 1950, when the organization set up for special jurisdiction had in practical terms already been abolished and only pending cases were completed.

The principal sentences were proportionate and certainly not too severe, given the number and severity of the crimes. The imposed ancillary sentences, on the other hand, were severe: losing rights or the prohibition to exercise an office or occupation. Furthermore, the Chamber laid down in the sentences their Individual opinions on committed acts (*'vile, inhuman'*), or on the offender (*'must be removed from society'*).

In practice, the measures contained in the Decrees for special jurisdiction resulted in a number of unintended effects. Due to these effects, the arrests and internments were seen by many as severe and unfair. As a result - examining the entire chain of special jurisdiction from the arrest up to the eventual release - the trial can be called severe, and in individual cases even unfair. Within this chain of special jurisdiction of the Groningen cases, however, the judgments can be called balanced, fair and with consideration for each 'political offender'.

Scientific literature on special jurisdiction, 1948-2010

A number of scientific studies have been published on special jurisdiction over the years, but no publication has as yet appeared on the basis of an extensive examination of the archives of one Chamber of a Special Court. In this respect, this study, which is based on the original court files of all persons tried by the Groningen Chamber of the Special Court of Leeuwarden and all cassation files of Groningen cases, is difficult to compare with the previous scientific publications. Nevertheless, I compared the conclusions in the eight most important publications of (in chronological order of publication) Noach, Mason, Belinfante, Romijn, Piersma, Fühner, Meihuizen and Faber and Donker with the outcome of the analyses of files of the Groningen Chamber and the files in cassations of Groningen cases. This analysis showed that some elements of those conclusions are and some are not confirmed by this study.

Lessons for the current Acts on State Emergency Laws and the prosecution of war related crimes and international war crimes

Soon after the war, the decision was made to convert the Decrees on Special Jurisdiction into Dutch legislation. In 1948, a start was made with drafting the Wartime Offences Act, based on Decree D610-D64 and a Netherlands War Act, based on the War Act 1899 and Decree D60.

The Wartime Offences Act was enacted in 1952, the Netherlands War Act in 1964.

In addition, new 'Directions' for civil servants for their behavior during a future hostile invasion were prepared in 1962. And in 1996 the Exceptional Situations (Coordination) Act was enacted. The purpose of this Act was to align the terminology and its interpretation in emergency legislation, and to serve as an umbrella act for emergency situations and for all emergency-related legislation. The Netherlands War Act from 1964 was amended in 1996 as to be harmonized with the regulations set out in the Exceptional Situations (Coordination) Act.

The Wartime Offences Act, however, remained outside the scope of the regulations of this Exceptional Situations (Coordination) Act. In 1952, the Wartime Offences Act incorporated articles to punish international war crimes.

When in 2003, the International Crimes Act was enacted the articles on international war crimes were removed from the Wartime Offences Act. From then on, war crimes and crimes against humanity could only be tried on the basis of the International Crimes Act. Next to The International Crimes Act, the Wartime Offences Act continues to be in force to try Dutch citizens who would commit war related crimes during a future war or a limited or extended state of emergency.

In the light of the problems and risks identified in this study, it would be advisable to assess and harmonize the existing legislation on criminal law and authority as to be prepared for a future state of emergency or occupation of the country.

BIJLAGE 1 GERAADPLEEGDE BRONNEN

BIJLAGE 1 a: literatuur

Advocatenblad, tevens orgaan der Nederlandsche Advocaten -Vereniging, gevestigd te 's-Gravenhage. 1945/1946

p. 13-14 mededelingen van het Bureau over standaard cassatiemiddel

p. 20-42 betoog J.W.M. Reuser, Belang van rechtsbijstand aan 'politieke delinquenten'

p. 45 mededeling Bureau over paperschaarste

p. 64 mededelingen van het Bureau over hulp bij rijvergunningen voor advocaten,

p. 128-130 behandeling van politieke verdachten in België

p. 136-142, 152-153, mededelingen van het Bureau over vrije bezoeken en vrije correspondentie met cliënten door advocaten

p. 160 verlies van Nederlandschap door echtgenotes 'politieke delinquenten'.

1947

p. 46- 47 voorwaardelijke invrijheidstelling van politieke delinquenten die een straf onder de jaar zouden hebben gekregen bij berechting

p. 166-167 vervolging van illegale werkers

p. 177-189 Auschwitz en de doodstraf door J.M. van Bemmelen

p. 191-192 mededeling van het Bureau over het nieuw ingevoerde artikel 34a Besluit bijzondere rechtspleging in Besluit H 206, over het wijzen van mondelinge sententies

p. 213-214 uitspraken van Raden van Toezicht.

p. 231-234, Bedrijfszuivering, bijzondere rechtspleging, fiscale maatregelen, P.J.M. Aalberse jr.

1948

p. 18-20 uitspraken van Raden van Toezicht

p. 105-107, p.112 mededeling van het bestuur over aanschaffing van een toga

p. 123-126, 234-236 toelating tot de balie. Hoe te oordelen over gewezen leden der NSB in verschillende rechtszaken

p. 211 herziening in (politieke) strafzaken

1949

p. 45 oproep om ervaringen te melden met schriftkundigen

p. 70-71 mededeling van het Bureau over verdediging van oorlogsmisdadigers

p. 172, 215 verdediging van oorlogsmisdadigers

p. 216 aankondiging van het boek van J.D. van den Berg, Herstel in rechten van politieke delinquenten

p. 269-273 toelating tot de balie. Hoe te oordelen over gewezen leden der NSB, uitspraken in juridische zaken.

Afwikkelingsbureau Militair Gezag, *Overzicht der werkzaamheden van het Militair Gezag gedurende de Bijzondere Staat van Beleg, 14 september tot 4 maart 1946*, Den Haag 1947.

Armando en H. Sleutelaar, *De SS ers. Nederlandse vrijwilligers in de Tweede Wereldoorlog* (Amsterdam 1967).

J. D'Autricourt, *La Trahison par collaboration*, Larcier Brussel/Bruxelles 1945.

W. Bakker, *Bezetting en verzet 1940-1945*, Uitgeverij Boom Amsterdam, 1984.

De Belgische grondwet van 7 februari 1831, Brussel, 1831.

De vier Verdragen van Geneve en de drie Aanvullende Protocollen, Wolf Legal Publishers Nijmegen, 2006

A.D. Belinfante, *In plaats van Bijtjesdag. De geschiedenis van de bijzondere rechtspleging na de Tweede Wereldoorlog*, Assen: Van Gorcum 1978.

W.G. Belinfante, Staatsnoodrecht in de Londense praktijk, in: *Advocatenblad 1949*, p. 85-98.

J.M. van Bemmelen, Auschwitz en de doodstraf, *NJB 16 maart 1946*, p.177-189.

J.M. van Bemmelen, Het buitengewoon straf- en tuchtrecht, *Tijdschrift voor strafrecht, deel LV, 1946*, p. 138-157.

R. van Bergen(red.), *Nederland in oorlog. Historisch document met reproducties van officiële stukken*, A.W. Bruna en Zoons Uitgeversmaatschappij, Utrecht, z.d., deel 15 en 16.

C. Berkhouwer, Artikel 26 BBS, in *Tijdschrift voor strafrecht, deel LV, 1946*, p. 216-224.

C. Berkhouwer, Misdrijven tegen de humaniteit, in: *Tijdschrift voor Strafrecht, deel LVII, 1948*, p. 1-19.

J.D. van den Berg, *Herstel van rechten*, Tjeenk Willink Zwolle, 1949.

J.C.H. Blom, *Crisis, bezetting en herstel*, Hb Uitgevers ['s-Gravenhage] 1989.

J.P. de Boer, *Doodstraf. Een onderzoek inzake de executies van oorlogsmisdadigers in Nederland krachtens de bijzondere rechtspleging*, Masterscriptie Universiteit van Amsterdam, 2003.

N. Bolkestein, *De invloed van de financiële politiek der overheid op de verdeling van lasten en baten over den tijd*, Utrecht, Wolters Groningen, 1948.

A.G. Bosch, *De ontwikkeling van het strafrecht in Nederland van 1795 tot heden*, Ars Aequi Libri Nijmegen 2005.

P. de Both, *Het Scholtenshuis, 1940-1945*, Uitgeverij In Boekvorm Assen, 2008.

P.J. Bouman, *De april-mei stakingen van 1943*. Nijhoff 's-Gravenhage, 1950 (Monografieën 2).

Het proces Christiansen. Nijhoff 's-Gravenhage, 1950 (Bronnenpublicaties Processen 4).

T. Bower, *Blind eye to murder. Britain, America and the purging of Nazi Germany - A pledge betrayed* (London 1995).

Johan Brand de Boer en Willem Jonkman, *Militair Gezag in Groningen, Stad en provincie na de Bevrijding april-oktober 1945*, Groninger historische reeks no. 6, van Gorcum Assen Maastricht, 1990.

J.C.E. van den Brandhof, *De besluitwetgeving van de kabinetten De Geer en Gerbrandy*, Kluwer Deventer, 1986.

C.H. Brants, Afrekenen met het kwade verleden: de bijzondere rechtspleging na de Tweede Wereldoorlog, in: M. Moerings e.a. (red.), *Morele kwesties in het strafrecht*, Kluwer Deventer 1999, p. 33-55.

E.T. Brainich von Brainich Felth, *Staatsnoodrecht*, proefschrift, uitgeverij W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle, 1993.

M. Brinks, E. Guns en P. Scholte, A. Mulder, *Verzetsman in uniform*, uitgave Herinneringscentrum Westerbork/ Stichting Oorlogs- en VerzetsCentrum Groningen, 2001.

M. Brinks, *Het Scholtenshuis 1940-1945, deel 1: Daden*, Scholma Druk bv. Bedum, 2009.

M. Brinks, *Het Scholtenshuis 1940-1945, deel 2: Daders*, Profiel Uitgeverij Bedum 2013.

M. Brinks, *Het Scholtenshuis 1940-1945, deel IIIa: Vlucht*, Profiel Uitgeverij Bedum, 2015.

M. Brinks, *Het Scholtenshuis 1940-1945, deel IIIb: Berechting*, Profiel Uitgeverij, Bedum, 2015.

M. Brinks, J. Koolstra en A. Piersma, *Gewapend verzet en bloedige wraak. Repressailles in Groningen 1940-1945. In de schaduw van het Scholtenshuis*, Uitgeverij Louise Grou 2013.

C. Bremmer, D. Th. Kuiper, A. Postma, *Pieter Sjoerds Gerbrandy. Herdenkingsbundel, uitgegeven ter gelegenheid van de honderdste geboortedag van Pieter Sjoerds Gerbrandy*, Uitgeverij T. Wever B.V., Franeker, 1985.

J.A.W. Burger, *Radiorede gehouden voor Radio Oranje op 16 augustus 1944*.

J.A.W. Burger, *Voordracht voor de juridische faculteit der Amsterdamse studenten, 13-5-1965*, fotokopie bibliotheek NIOD.

Buijten en Schipperheijn, *Max Blokzijl. Zijn berechting, veroordeling en executie*. Amsterdam, 1946 (Bronnenpublicaties. Processen 1).

Buijten en Schipperheijn, *Het proces Van Genechten*. Amsterdam, 1946 (Bronnenpublicaties. Processen 2).

Y. Buruma (red), *100 jaar strafrecht. Klassieke teksten van de twintigste eeuw*, Amsterdam: University Press 1999.

D.A. Camerlingh Helmolt, LT. KOL. B.D. *Dressuurrijden. Bezien door het kritisch oog van een jurylid*, Stichting de Hoefslag, 's-Gravenhage, z.j.

C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer (red), *De tekst van het Wetboek van Strafvordering en enkele aanverwante wetten voorzien van commentaar*, Kluwer Deventer 2005, 6e druk.

C.P.M. Cleiren en J.F. Nijboer (red), *De tekst van het Wetboek van Strafrecht en enkele aanverwante wetten voorzien van commentaar*, Kluwer Deventer 2006, 6e druk.

C.P.M. Cleiren, Het legaliteitsbeginsel, in: *Jurisprudentie Strafrecht select*, SDU uitgevers, Den Haag, 2006, p. 227-250.

G.L. Coolen, Hoe zit dat met de andere in de Wet Oorlogsstrafrecht genoemde misdrijven? In: *Rede en Recht. Opstellen ter gelegenheid van het afscheid van Prof. mr. N. de Keijzer van de Katholieke Universiteit Brabant*, Gouda Quint Deventer 2000, p. 53-75.

C. Coolen, *Militair Straf- en strafprocesrecht*, W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle, 2004.

G.M.J. Corstens, *Het Nederlands Strafrecht*, Kluwer Arnhem, 2005 (5e druk).

N. Cramer, *Wandelingen door de handelingen*, Staatsdrukkerij- en uitgeverijbedrijf 's-Gravenhage, 1974.

Marnix Croes en Peter Tammes, *Gif laten wij niet voortbestaan. Een onderzoek naar de overlevingskansen van Joden in de Nederlandse gemeenten, 1940-1945*, Aksent Amsterdam, 2006.

C. Dekkers, *Zonder vrees en zonder blaam. De marechaussee tijdens de Tweede Wereldoorlog in ondergronds verzet tegen de nazi onderdrukking*, uitgeverij Lunet Naarden, 1987.

I.A. Diepenhorst, De doodstraf, in: *Tijdschrift voor Strafrecht, deel LXIX 1960*, p. 327 ev.

A.J.A. Dorst, Enkele aspecten van artikel 1 Wetboek van Strafrecht. In: *Macht en onmacht van de wetgever: opstellen uitgegeven ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Katholieke Hogeschool en het 15-jarig bestaan van de faculteit der rechtsgeleerdheid te Tilburg*, Deventer: Kluwer 1978.

A.A.L.F. van Dullemen, *Staatsnoodrecht en rechtsstaat, voordracht op 17 nov. 1945 te Amsterdam gehouden voor het genootschap voor den rechtsstaat*, uitgeverij Samsom Alphen aan den Rijn, 1946.

A.A.L.F. van Dullemen, *Staatsnoodrecht en democratie*, uitgeverij Samsom Alphen aan den Rijn, 1947.

J.E. Duval, *Des notions de contrainte morale d'état de nécessité appliquées aux crimes et délits contre la sûreté de l'état*, Bruyant, Brussel/Bruxelles, 1945.

K. H. D. M. Dijkhoff, *Law, War and Technology*, proefschrift Tilburg 2010.

D. van Eck, *Het misdrijf van hulp aan den vijand, in verband met de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht*, Dekker & van de Vegt Utrecht/Nijmegen 1945.

D. van Eck, Het vraagstuk der gijzelaars en der represaille vanuit strafrechtelijk oogpunt bezien, in: *Tijdschrift voor Strafrecht, deel LVIII 1949*, p. 1-49.

H. Eefting, *De bijzondere rechtspleging 1944-1952. Rampzalige gevolgen voor politieke delinquenten en collaborateurs*, Uitgeverij Aspect Soesterberg 2007.

H. Eefting, *Collaboratie, Landverraad en heldendaden. Kanttekeningen bij 'goed' en 'fout' in de Tweede Wereldoorlog*, Uitgeverij Aspect Wezep, 2011.

Louis Einthoven, *Tegen de stroom in. Levende vissen zwemmen tegen de stroom in, alleen de dooi drijven mee*, (Apeldoorn, 1974). *Elseviers weekblad*, 1 november 1947.

W.R. van Emmen Riedel, Enkele vragen over overmacht en noodtoestand bij de berechting van politieke delinquenten in Nederland en België, getoetst aan de beginselen der overmachtsleer in het strafrecht, in: *Tijdschrift voor Strafrecht, deel LVI, 1947*, p. 137-158.

Ch. J. Enschedé, *Beginnelen van strafrecht*, Kluwer Deventer, 2005.

H.J. Ewoudt Vermeulen, *Rapport van de juridische werkgroep van de Gemeenschap oud illegalen in Nederland ten aanzien van het ontwerp van wet, houdende voorzieningen met betrekking tot de bijzondere rechtspleging*, Utrecht, 1947.

S. Faber en G. Donker, *Bijzonder Gewoon. Het Centraal Archief bijzondere rechtspleging (1944-2000) en de lichte gevallen*, uitgeverij Waanders Zwolle, 2010.

C. Fasseur, *Juliana en Bernhard, Het verhaal van een huwelijk. De jaren 1936-1956*, uitgeverij Balans Amsterdam, 2008.

W.W. Feith, Over de berechting van Duitse oorlogsmisdadigers, in: *NJB 1950*, p. 153 ev.

W.W. Feith, Jubileum van een gerechtsgebouw, in: *Rechtsgeleerd magazijn Themis, Tijdschrift voor publiek- en privaatrecht, 1956*, p. 21- 38.

C. Fijnaut, Het Leidse Strafrechtelijk en Criminologisch instituut, in: *Bezonnen Hoop*, Tjeenk Willink Zwolle, 1986.

H. Fühner, *Nachspiel. Die Niederländische Politik und die Verfolgung von Kollaborateuren und NS-Verbrechern, 1945-1989*, Waxmann Verlag Münster, 2005.

D.J. de Geer, *Verantwoording*, Koster Den Haag, 1946.

V. Geeraets, Ook TBS is bedoelde leedtoevoeging, in: *Nederlands Tijdschrift voor Rechtsfilosofie & Rechtstheorie, 2006 deel 1*, p. 19-28.

P.S. Gerbrandy, De staat, de dood en het recht, in: *Advocatenblad 1946*, p. 182-190.

P.S. Gerbrandy, *Landgenoten. De radiotoespraken van Minister-president Prof. Mr. P.S. Gerbrandy in de jaren 1940-1945 gehouden voor Radio Oranje en de Brandaris*, uitgeverij T. Wever Franeker, 1985.

H.J.M. Gerlings, Verwarring van functies, in: *Advocatenblad 1947*, p. 204-206.

Gooi en Eemlander 20 september 1947. De toestand in de kampen.

B. de Graaff, From Security Threat to Protection of Vital Interests: Changing Perceptions in the Dutch Security Service, 1945-91, in: *Conflict Quarterly*, vol. 12 no. 2 (Spring 1992), p. 9-35.

Helen Grevers, Enkel en alleen in dit geval. Onderzoek naar de brieven à décharge die werden geschreven ten behoeve van de vrijlating van politieke delinquenten na de Tweede Wereldoorlog in Nederland, in: *Bijdragen en Mededelingen betreffende de Geschiedenis der Nederlanden*, 124-3, 2009, 368-389.

Helen Grevers, *Van landverraders tot goede vaderlanders. De opsluiting van collaborateurs in Nederland en België, 1944-1950*, Uitgeverij Balans Amsterdam, 2013.

Frans Grijsenhout, Niek van Sas, Wyger Velema, *Het Bataafs experiment. Politiek en cultuur rond 1800*, Uitgeverij Vantilt Nijmegen, 2013.

K. Groen, *Landverraders, wat deden we met ze? Een documentatie over de bestaande en berechting van NSB'ers en collaborateurs en de zuivering van de pers, radio, kunst, bedrijfsleven na de tweede wereldoorlog*, (Baarn, 1974).

K. Groen, *Er heerste orde en rust. Chaotisch Nederland tussen september 1944 en december 1945*, B. Gottmer Nijmegen 1979.

K. Groen, *Fout en niet goed, Vervolg van collaboratie en verraad na de Tweede Wereldoorlog*, Schuyt en co uitgevers/ Just Publishers Leeuwarden/ Haarlem, 2009.

M.S. Groenhuijsen, Het Besluit Buitengewoon Strafrecht (1943) en het legaliteitsbeginsel in strafzaken, in: *Rede en Recht. Opstellen ter gelegenheid van het afscheid van Prof. mr. N. de Keijzer van de Katholieke Universiteit Brabant*, Gouda Quint Deventer 2000, p. 153-170.

M.S. Groenhuijsen, *Straf en wet (oratie Tilburg)*, Gouda Quint Arnhem, 1987.

L.J. de Haan, Advocaten als leden van Tribunaal, in: *Advocatenblad 1949*, p. 105-107.

Handelingen der Nederlandse Juristen Vereniging,
1947 p. 877, S.J. Timminga
1948, p. 593 H.F.M. baron van Voorst tot Voorst, p. 734 A.F.C. Habermehl
1949. p. 825, S. J. Timminga, Van Nispen van Sevenaer, p. 609.

C. van der Heijden, *Grijs verleden. Nederland en de Tweede Wereldoorlog*, Uitgeverij Contact Amsterdam/ Antwerpen , 2001.

C. van der Heijden, *Dat nooit meer. De nasleep van de Tweede Wereldoorlog in Nederland*, Uitgeverij Contact Amsterdam/Antwerpen, 2011.

K.J. Heller, *'The Nuremberg Military Tribunals and the origins of International Criminal Law'*, dissertatie Leiden, Oxford University Press, 2011.

H.L.C. Hermans, *Om des gewetens wille. De geschiedenis van een arrest in oorlogstijd*, Friese Pers Boekerij Leeuwarden, 2003.

H.L.C. Hermans, *Een ambitieuze jurist in gevaarlijk vaarwater. Johannes van Loon, president van de Hoge Raad in oorlogstijd*, SDU uitgevers Den Haag 2008.

Herstelwetgeving. Tekstuitgave van de wettelijke regelingen, uitgevaardigd met het oog op de Bevrijding van Nederland, uitgave van het Militair Gezag, Deel 1: D 60 – E158.

W.F. Hesselink, Schriftexpertise in de praktijk, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LVII, 1948, p. 104-109.

J. Hofman, *De collaborateur. Een sociaalpsychologisch onderzoek naar misdadig gedrag in dienst van de Duitse bezetter*, Boom Meppel/Amsterdam, 1981.

J. Hoogenboezem, *H.J. Kruls, een politiek generaal*, Boom Amsterdam, 2010.

G.D.E.J. Hotz, *Beknopt geschiedkundig overzicht van den Atjehoerlog*. Koninklijke Militaire Academie 1924. gepubliceerd in de Reeks Oost-Indische krijgsgeschiedenis, nummer 621.

A.P. Huitzing, *Jurymetrisch onderzoek naar de strafmaat bij het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden*, masterscriptie Erasmus Universiteit, Rotterdam, 2006.

J. de Hullu, *Materieel strafrecht. Over algemene leerstukken van strafrechtelijke aansprakelijkheid naar Nederlands recht*, Kluwer Deventer, 2006.

F.M. Jansen, Kritiek op het Tribunaalbesluit, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 1946, p. 194-215.

Corjo Jansen en Derk Venema, *De Hoge Raad en de Tweede Wereldoorlog. Recht en rechtsbeoefening in de jaren 1930-1950*, Boom uitgeverij Amsterdam, 2011.

J.R.G. Jofriet, *De Wet internationale misdrijven: de internationale strafbaarstelling van de internationale misdrijven in het Nederlandse strafrecht*, Kluwer Deventer, 2009.

L. de Jong, *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*,
deel 1 Voorspel, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1969.
deel 2 Neutraal, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1969.
deel 3 mei 1940, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1970.
deel 9 Londen, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1979.
deel 10 Het laatste jaar, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1981,
deel 12 Epiloog, eerste helft, Martinus Nijhoff 's-Gravenhage/Leiden, 1988.
deel 13 Bijlagen/ Register, SDU uitgeverij 's-Gravenhage, 1988.

J.E. Jonkers, *De weg van het strafrecht, Rede uitgesproken ter gelegenheid van het aanvaarden van het ambt van hoogleraar in het Nederlandsch-Indisch strafrecht en procesrecht aan de Rijksuniversiteit van Leiden op 14 juni 1946*, E.J. Brill Leiden, 1946.

J.E. Jonkers, Over staatsnoodrecht. In: *NJB 1948*, p. 41.

J.E. Jonkers, De bijzondere Rechtspraak en de grondwet, *NJB 1948*, p. 41.

M. van der Kaaij, *Eenzaam staatsman, Dirk de Geer (1870-1960)*, dissertatie Leiden, Uitgeverij Verloren Hilversum, 2012.

Albert Kersten. Oorlog op klompen. De Binnenlandse Strijdkrachten in het Zuiden in: *Halve vrijheid (Amsterdam, 1971)*, Bericht van de Tweede Wereldoorlog, dl. 86.

J. Keizer, *De NSB, haar opkomst en haar ondergang in de Friese gemeente Achtkarspelen*, Drukkerij Kuipers B.V. Suurhuisterveen, 1985.

Madelon de Keizer, *De gijzelaars van Sint Michielsgestel. Een elitebeaad in oorlogstijd*, A.W. Sijthoff Alphen aan den Rijn, 1979.

N. de Keijzer, Oorlogsmisdrijven en het beroep op wettelijk voorschrift of ambtelijk bevel: artikel 10 lid 1 van de Wet Oorlogstrafrecht, in: *Militair Rechterlijk Tijdschrift 1980*.

N. de Keijzer, Individuele aansprakelijkheid voor oorlogsmisdrijven, *Trema 1997*, p. 7-11;

N. de Keijzer, Uitlevering voor politieke delicten? In: *Ars Aequi 1999*, p. 239-243.

G.J.M. Kellner, *De militaire operaties van de Tweede Wereldoorlog*, Uitgeverij Aspekt Soesterberg, 2009.

M.J.C. Klaassen, *De officier van administratie bij de Koninklijke marine, 1824-1913*, typeschrift, 1965. Aanwezig in het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag.

P.W. Klein, *Het rechtsherstel gewogen: vragen mét en zónder antwoord. Hoofdstuk I, Voorbereiding: doel en opzet (1940-1944)* Leiden 1999, bijlage II van het eindrapport van de contactgroep tegemoeten WO II: Roof en Rechtsherstel, 2000.

A. Klip, Komt er een einde aan de nationale strafvervolgving van internationale misdrijven? In: *Liber Amicorum voor Mischa Wladimiroff*, SDU uitgeverij Den Haag, 2002.

M.H. Koderitsch en M. Koderitsch, *Herstelwetgeving*, G.B. van Goor Zonen uitgeversmaatschappij 's-Gravenhage, 1946.

Jan H. Kompagnie, *De Oorlogsgids. Met antwoorden op de 25 meest gestelde vragen over de oorlogsarchieven van het Nationaal Archief*, Uitgave Nationaal Archief Den Haag, 2005.

S.C. Kooiman, *Verraders waarvoor in een bevrijd Nederland geen plaats zal zijn. Een institutioneel onderzoek naar het beleidsterrein van de bijzondere rechtspleging*, Rijksarchiefdienst/ PIVOT & Ministerie van Justitie 2000, PIVOT rapport 99.

Jack Kooistra en Albert Oosthoek, *Recht op wraak, Liquidaties in Nederland 1940-1945*. Penn.nl uitgeverij Leeuwarden, 2009

T. Kooijmans, *Op maat geregeld? Een onderzoek naar de grondslagen en normering van de strafrechtelijke maatregel*, Kluwer Rotterdam, 2002

M. Kool, *Onderzoek naar de berechting van vrouwelijke politieke delinquenten, in het bijzonder de berechting van mevrouw X*, masterscriptie Erasmus Universiteit Rotterdam, 2007.

C.A.J.M. Kortmann, P.P.T. Bovend'eert, *Inleiding constitutioneel recht*, Kluwer Deventer, 2006.

L.G. Kortenhorst, *Was samenwerking met den vijand geoorloofd?*, uitgeverij Pax 's-Gravenhage, 1945.

P.H.J. Korver, *De besluitwetgeving van de Nederlandse regering in Londen in internationaalrechtelijk en staatsrechtelijk perspectief*, Kluwer bv Deventer, 2004.

R. Kranenburg, *Staatsnoodrecht*, college voor oud-alumni der Leidsche Universiteit op 9 februari 1946.

H. van Krimpen, Doodstraf en cassatie in de bijzondere rechtspleging, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 1946, p. 175-193.

H. van Krimpen, Het proces in Neurenberg, in: *Advocatenblad* 1947, p. 180-187.

J.A. Kroesen en R. Steensma(red.), *De rechtbank in de Oude Boteringestraat, het gebouw en zijn bewoners*, Omnia uitgevers Groningen, 2002.

K. Ter Laan, *Groninger Encyclopedie*, uitgeverij Spiering Groningen, 1954-1955

D. van der Landen, *Strafen maatregel*, Gouda Quint Arnhem, 1992.

R. de Lange, B.J.G. Leeuw, P.A.M. Mevis, *Grondwet en het recht op een eerlijk proces Algemene verkenning en uitwerking voor het strafrecht*, Kluwer Alphen aan de Rijn, 2009

G.E. Langemeijer, Generale preventie en schuld, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 164-174.

G.E. Langemeijer, Jhr. Mr. W.W. Feith: in memoriam, in: *Nederlandsch Juristenblad: weekblad behorende bij de Nederlandsche jurisprudentie*, (1973), pag. 1150.

De Linie, 28 mei 1948: De toestanden in de kampen.

Leids Dagblad, 20 maart 2012.

J.P. Loof, *Mensenrechten en staatsveiligheid: verenigbare grootheden? Opschorting en beperking van mensenrechtenbescherming tijdens noodtoestanden en andere situaties die de staatsveiligheid bedreigen*, proefschrift, Wolf Legal Publishers Leiden 2005.

M. Smith McDougal, F.P. Feliciano, *The International Law of War: Transnational Coercion and World Public Order*, New Haven Press, New Haven & Martinus Nijhoff Publishers, Dordrecht/ Boston/ London 1994.

A. F. Manning en A. E. Kersten (red.) *Documenten betreffende de buitenlandse politiek van Nederland 1919-1945, Periode C 1940-1945, Deel 1 10 mei-31 oktober 1940*, Nijhoff 's-Gravenhage, 1976.

S.V. Mardagant, De graphologie in het strafrecht, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 1946, p. 100-163.

H.L. Mason, *The purge of the Dutch quislings. Emergency justice in the Netherlands*, Martinus Nijhoff The Hague, 1952.

P.E. Mazel, *In naam van het recht: De Hoge Raad en de Tweede Wereldoorlog*, Goud Quint Arnhem, 1984.

J.P. Meihuizen, *Farce: de bestraffing van economische collaboratie 1944-1951*, Van S Books, 1998.

J.P. Meihuizen, *Noodzakelijk Kwaad. De bestraffing van economische collaboratie in Nederland na de Tweede Wereldoorlog*, uitgeverij Boom Amsterdam 2003.

J.P. Meihuizen, *Smalle marges. De Nederlandse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog*. Uitgeverij Boom Amsterdam 2010.

E.E.M. Melchers, Het gaat om de mens. Hebben wij ons neergelegd bij de fouten der bijzondere rechtspleging?, *Tijdschrift de Linie*, 27 mei 1949.

L.C. Meulenhoff-Kouwenhoven, *Nederland en de doodstraf. Een onderzoek van tussen 1945 en september 1970 verschenen literatuur, in het bijzonder op juridisch gebied*, getypt Amsterdam, 1970.

J. Milders, G.C.M. van Nijnatten en H.J.J. van den Burg (red.), *Jurisprudentie bijzondere rechtspleging en Nederlands Beheersinstituut: Tribunaal in Nederland en andere na-oorlogse rechtspraak*, uitgeversmaatschappij W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle, 1945-1949 (5 delen).

D.W. de Mildt en J.P. Meihuizen, Nederland en zijn Duitse oorlogsmisdadigers, in: *Pro Memorie. Bijdragen tot de rechtsgeschiedenis der Nederlanden*, Stichting tot uitgaaf der bronnen van het Oud-Vaderlandse Recht, Uitgeverij Verloren BV Hilversum jaargang 8, 2006, aflevering 1, p. 10-15.

Militär Strafgesetzbuch 1940, afgekondigd op 10 oktober 1940.

M.W. Mouton, *Oorlogsmisdrijven en het internationale recht*, A.M.M. Stols ('s-Gravenhage, 1947).

A. Mulder, Voorwaardelijke veroordeling van politieke delinquenten; in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 1946, 65-99.

G.E. Mulder en Th. W. van Veen, In Tribunaal en zuivering geen uitzondering voor ontoerekeningsvatbare; in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LV, 1946, 42-64.

E.J. Muller, Crisis en recht in: *Handelingen Nederlandse Juristen-Vereeniging*, 144^e jaargang, 2014-1, *Crisis, rampen en recht*, Kluwer Deventer, 2014, p. 41-45.

W.H. Nagel, Het strafrecht en de Onmens, in: Y. Buruma, *100 jaar Strafrecht. Klassieke Teksten van de twintigste eeuw*, Amsterdam University press, Amsterdam 1999, p. 59-81.

Nationaal Archief Magazine, Den Haag 2007/1, p. 26.

Het Nederlands Juristenblad (NJB), 1945-1952.

1945 Over staatsnoodrecht, E. Brongersma, p. 361-369.

1946 Over staatsnoodrecht, J.H. Beekhuis, p. 121, 137; P. Balieux, p. 283.

Over NSKK, R.W.J. den Tex, p. 665.

1947 Over gratie, Th Muller Massis, p. 95, 116, 129, 130, J.M. van Bemmelen p. 158, F.J.F.M. Duynstee, p. 161, 253, G.E. Langemeijer, p. 177.

Over staatsnoodrecht, Redactie NJB, p. 216-220; J.M. van Bemmelen, p. 17, 65; G.E. Langemeijer, p. 277, 293; H.M.B. ter Haar Romeny p. 63.

Over het leken element in de Tribunaal, p. 149, 220, 269, 332 discussie uitgelokt door J.C. van Oven.

1948 Over staatsnoodrecht, J.E. Jonkers, p. 41.

Over de bijzondere rechtspleging, W.M.E. Noach p. 498 e.v.

1950 Over de berechting van Duitse oorlogsmisdadigers, WW Feith, p. 153 ev.

1951 Kritiek op de ontwerp wet oorlogsstrafrecht, J.M. van Bemmelen, p. 839 ev.

1952 Slotzitting van de Bijzondere Raad van Cassatie, H. Haga en G.E. Langemeijer, deel 1 p. 1-15, Minister H. Mulderij en C.R.C. de Wijckerheld Bisdom, deel 2 p. 53-59.

1973 Jhr. Mr. W.W. Feith: in memoriam, door G.E. Langemeijer, p. 1150.

Nieuwsblad van het Noorden, 2 oktober 1979, Unieke 'verzetskamer' onder rechtszaal.

C.M.O. Van Nispen tot Sevenaer, Naar een beperkte verwerping van Befehl ist Befehl, in *NJB*, 1949, p. 609 e.v.

W.M.E. Noach, *De bijzondere rechtspleging Straf en tuchtrechterlijk optreden tegen onvaderlandslievend gedrag uit de bezettingstijd*, 's-Gravenhage, 1948.

NRC van 27 september 2011: Het proces en de strafeisen in de vastgoedfraude.

G.J. van Ojen, *De Binnenlandse Strijdkrachten*, Staf van de Bevelhebber der Landstrijdkrachten Sectie Krijgsgeschiedenis, Staatsuitgeverij 's-Gravenhage, 1972.

W.K.J.J. van Ommen Kloeke, *De Bevrijding van Groningen*, Van Gorcum & comp. Assen, 1945.

H. Onderwater, *Mobilisatie, collaboratie, liberatie. De jaren 1938-1948 in Stadskanaal*, uitgave drukkerij Noorda Stadskanaal, 1977.

Ons Indië: officieel orgaan der Stichting Vereenigde Indië-Vrijwilligers, uitgave van 3-11-1945.

- Albert Oosthoek, *Recht op wraak, Liquidaties in Nederland 1940-1945*, Leeuwarden: Penn, 2009
- J.C. Oven, De doeltreffendheid van de rechtspraak in Tribunalen met leken, in: *NJB* 1948, p. 149.
- P.J. Oud, *Honderd jaren. Een eeuw van staatkundige vormgeving in Nederland, 1840-1940, bewerkt en aangevuld voor de periode na 1940 door J. Bosmans*, van Gorcum Assen, 1979.
- Parlementaire Enquête naar het Regeringsbeleid 1940-1945*, Den Haag: SDU uitgeverij, 1952-1957.
- Deel 2 a, b, c Neutraliteitspolitiek. Vertrek van de regering. De eerste maanden in Londen.
- Deel 5 a, b, c Ministers- en Kabinetsscrises. Voorbereiding terugkeer (Staten-Generaal, Militair Gezag, Vertrouwensmannen)
- Deel 7 a en b Leiding en voorlichting aan ambtenaren en burgers in de bezette gebieden. Het contact met en de politiek ten aanzien van de verzetsbeweging in Nederland.
- H. Piersma (red.), *Mensenheugenis. Terugkeer en opvang na de Tweede Wereldoorlog. Getuigenissen*, uitgeverij Bert Bakker, Amsterdam, 2001.
- H. Piersma, *De Drie van Breda. Duitse oorlogsmisdadigers in Nederlandse gevangenschap 1945-1989*, uitgeverij Balans Amsterdam, 2005.
- D. Plesh, *America, Hitler and the UN. How the allies won World War II and forged a peace*, I.B.Tauris & Co Ltd London, 2010.
- W.P.J. Pompe, *Het nieuwe tijdperk en het recht*, Uitgeverij Vrij Nederland Amsterdam, 1945.
- W.P.J. Pompe, Artikel 1 lid 1 Sr, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, deel LXXII, 1963, p. 239-258.
- M.I. Prins, *Staatsnoodrecht*, proefschrift Universiteit van Amsterdam, Amsterdam 1911.
- Provinciale almanak voor Groningen*, N.V. Erven B. van der Kamp, Groningen, 1944, 1946-1949.
- Provinciale Drentsche en Asser Courant van 23 november 1945*.
- J. Remmelink, De Bijzondere Raad van Cassatie in: *Liber Amicorum Herman Bekaert*, uitgeverij Snoeck-Ducaju, Gent 1977, p. 328 ev.
- J. Remmelink, Levensbericht G.E. Langemeijer, in: *Huygens Institute, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (KNAW) Jaarboek*, 1991, Amsterdam, pp. 144-153.
- J.W.M. Reuser, Lessen in onvrjheid, in: *Advocatenblad*, 1946, p. 36-42.
- R. De Rijckere, *Les secours aux ennemis de l'état et la crime de trahison*, Bruyant Brussel/Bruxelles, 1945.
- Rijksarchiefdienst Pivot, *Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst. PER UNDA ADVERSAS Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de Binnenlandse Veiligheidsdienst en zijn voorgangers, 1945-2002*. PIVOT-rapport nummer 122. Dit rapport is een gezamenlijke uitgave van de Rijksarchiefdienst / PIVOT & Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 's-Gravenhage, 2002 Tekst: dr. D. Engelen.
- Rijksgeschiedkundige Publicaties, Kleine Serie, deel 95, *Londense dagboeken van jhr. ir. O.C.A. van Lidth de Jeude 1940-1945*, bewerkt door A.W. Kerstens met medewerking van E. Th. Mos, Den Haag 2001, band 1, januari 1940- december 1942.
- Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie: Serie Bronnenpublicaties, monografieën en processen, 1946-1952.
- P. Romijn, *Snel, streng en rechtvaardig. Politiek beleid inzake de bestraffing en reclassering van 'foute' Nederlanders 1945-1955*, (z.pl., 1989).
- P. Romijn, *Burgemeesters in oorlogstijd. Besturen tijdens de Duitse bezetting*, Uitgeverij Boom Amsterdam, 2006.
- De Rotterdamsche Courant*, 23 augustus 1945.
- G.M.G.H. Russell, *De Londense Koninklijke besluiten in het licht van het staatsnoodrecht*, drukkerij de Spaarnestad, Haarlem 1948.
- C.F. Rüter, De bijzondere rechtspleging – symbool of alibi, *Ars Aequi: Utrecht* 1972, p. 346-374.
- E. Schoots, Hoed af voor Marshall. Een bijna existentieel vertrouwen in Amerika, in *NRC*, 24 mei 1997.
- M.H. Severien, *De moord op mr. B. Ph. Baron van Harinxma thoe Slooten*, lezing gehouden op 29 april 2012 in het Historisch Centrum Leeuwarden.
- B.A. Sijes, *De razzia van Rotterdam, 10-11 november 1944*. 's-Gravenhage: Nijhoff, 1951 (Monografieën 4).
- H.A.J. van Schie, 'Restitution of economic rights after 1945' in: Michman, Jozeph and Tirtsah Levie (eds.), *Dutch Jewish History, vol I [Proceedings of the Symposium on the History of the Jews in the Netherlands 1982]*, (Jerusalem 1984), p. 401-420.
- D.C.C. Schoonoord, *Het 'circus' Kruls. Militair Gezag in Nederland, 1944-1946*, © D.C.L. Schoonoord/NIOD 2011.
- K. Schuyt, *Het spoor terug. J.B. Charles- W.H. Nagel, 1910-1983*, uitgeverij Balans Amsterdam, 2010.
- P. Schumacher, *Voor het vaderland weg. Nederlandse dienstweigeraars in de Tweede Wereldoorlog*, Van Gennep Amsterdam, 2007.
- N.J.G. Sikkels, *Documentatie. Status en werkzaamheden van organisaties en instellingen uit de tijd der Duitse Bezetting van Nederland*, Buijten & Schipperheijn Amsterdam, (1947).
- Onno Sinke, *Verzet vanuit de verte. De behoedzame koers van Radio Oranje*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen, 2009.
- E. van Slidregt, Een bezinning op het oorlogsstrafrecht in: *Rede en Recht. Opstellen ter gelegenheid van het afscheid van Prof. mr. N. de Keijzer van de Katholieke Universiteit Brabant*, Gouda Quint Deventer 2000, p. 75-90.
- B. van der Sloot, *De reikwijdte van de macht. Een verhandeling over staatsnoodrecht*, Radboud Universiteit Nijmegen masterscriptie 2009.
- Staatsalmanak*, SDU uitgeverij Den Haag, jaargangen 1927-1950.
- Staatsalmanak voor Nederlands Indië*, Den Haag/Batavia: SDU Uitgeverij Den Haag, jaargangen 1916-1939.
- Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, verschenen te Londen in de jaren 1940-1944*, aflevering 4, (D1-E16), N.V. Uitgevers-Maatschappij W.E. Tjeenk Willink Zwolle, 1944.
- Staatscourant*, 1945.
- J.F. Stinissen, A.C. Haverman, R.L. Hirschel, M. Nooien, *Handboek staatsnoodrecht*, PlantijnCasparie Zwolle, 2009.
- H. Stouten, *Naar verkeerd spoor. Achtergronden van Nederlandse politieke delinquenten, 1940-1945* (Hoogezand 1986).
- K. Strijd, *Wat moet er met de N.S.B.ers gebeuren?*, (Almelo, 1945).
- I. Tames, *Doorn in het vlees. Foute Nederlanders in de jaren vijftig en zestig*, Uitgeverij Balans Amsterdam, 2013.
- J. van den Tempel, *Nederland in Londen. Ervaren en beschouwingen*, H.D. Tjeenk Willink & zoon N.V. Haarlem, 1946.
- S.J. Timminga, Het principe van fair Trial, in: *Handelingen Nederlandsche Juristenvereniging*, 1949, p. 825 e.v.
- Tijdschrift voor Strafrecht*
1946
p. 2-24, De doodstraf, door mw. D. Hazewinkel-Suringa.
p. 24-41, Het misdaadbegrip en de straf, door I.P. Hooykaas.
p. 42-64, Kanttekeningen bij de Tribunaalrechtspraak, door G.E. Mulder en Th. W. van Veen.
p. 65-99, Voorwaardelijke veroordeling van politieke delinquenten, door A. Mulder.
p. 100-137, Grafologie in het strafrecht, door S.V. Mardagant.
p. 138-157, Het buitengewoon straf- en tuchtrecht, door J.M. van Bemmelen.
p. 158-168, Kanttekeningen op het besluit BBS, door M.P. Vrij.
1947
p. 61-62 overzicht literatuur op strafrechtelijk gebied gedurende en na de oorlog, door J.M. van Bemmelen.

p. 137-158, Enkele vragen over overmacht en noodtoestand bij de berechting van politieke delinquenten in Nederland en België, getoetst aan de beginselen der overmachtsleer in het strafrecht door W.R. van Emmen Riedel.

p. 164-174, Generale preventie en schuld, door G.E. Langemeijer.

p. 175-193, Doodstraf en Cassatie in de bijzondere rechtspleging, door H. van Krimpen.

p. 194-215, Nieuwe Strafrechtbepalingen in het Tribunaalbesluit, door F.M. Jansen.

1948

p. 104-109, Schriftexpertise in de praktijk, door W.F. Hesselink.

1949

p. 1-49, Het Vraagstuk der gijzelaars en der represailles vanuit strafrechtelijk oogpunt, door D. van Eck.

1950

p. 59-97, Strafbaarheid van het feit naast strafbaarheid van de dader, door R. de Waard.

1951

p. 1-16 en 253-292, Stand en ontwikkeling van het internationaal Strafrecht en de internationale rechterlijke organisatie. B.V.A. Röling.

1952

p. 20-23, Het wetsontwerp oorlogsfraude, p. 20-23. Th. W. van den Bosch.

1960

p. 327 e.v., De doodstraf, door I.A. Diepenhorst.

1963

p. 239-258, Artikel 1 lid 1 Sr, door W.P.J. Pompe.

E. Toebosch, *Het parlement anders bekeken*, Gent Academia press Gent, 2006.

L.J.A. Trip, *De Duitse bezetting van Nederland en de financiële ontwikkeling van het land gedurende de jaren der bezetting*, Nijhoff 's-Gravenhage, 1946 (Kleine serie geschriften 1).

Ed van Thijn, *Het verhaal*, Meulenhoff Amsterdam, 2000.

H.W. van der Vaart Smit, *Kamptoestanden 1944-1945-1948*, Uitgeversbedrijf De Pauw cv Amsterdam, 1948.

A. van het Vaart, *Kampmissstanden, 1944-1952. Het andere syndroom*, Zwartboek-serie deel 3, Joachimsthal 's-Gravenhage, 1973.

D.J. Veegens, *Overzicht van de Bijzondere Rechtspraak (Bijzondere Raad van Cassatie en Bijzondere Gerechtshoven)* Uitgeversmaatschappij W.E.J. Tjeenk Willink Zwolle, 1947.

D.J. Veegens, *Overzicht van de Bijzondere Rechtspraak (Bijzondere Raad van Cassatie en Bijzondere Gerechtshoven, aanvulling 1948)* typeschrift, aanwezig in kopie in de bibliotheek van de Hoge Raad der Nederlanden.

D. Venema, *Rechtshandelingen in oorlogstijd. De confrontatie van de Nederlandse rechterlijke macht met nationaal-socialisme en bezetting*, Boom Juridische uitgevers Den Haag 2007.

W.J. Verraart, *Ontrechting en rechtsherstel in Nederland en Frankrijk in de jaren van de bezetting en wederopbouw. 'The Deprivation and Restitution of Property Rights during the Years of Occupation and Reconstruction in the Netherlands and in France'*. dissertatie Erasmus Universiteit, Rotterdam/Deventer, 2005.

M.E. Verburg, *Geschiedenis van het Ministerie van Justitie, deel II, 1918-1940*, SDU uitgevers Den Haag, 2001.

W. Voermans, *Toedeling van bevoegdheid. Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van hoogleraar op het gebied van het staats- en bestuursrecht aan de universiteit Leiden op 12 september 2003*, Boom juridische uitgeverij Den Haag, 2004.

M.P. Vrij, Kanttekeningen op het Besluit Buitengewoon Strafrecht, in: *Tijdschrift voor Strafrecht*, 1946, p. 158-168.

R. de Waard, Strafbaarheid van het feit naast strafbaarheid van de dader, in: *Tijdschrift voor Strafrecht* deel LIX 1949, 59-97.

F. Westerman, *De graanrepubliek*, Olympus uitgeverij Amsterdam, 2010.

Truus Witte, *Op een onbekende plaats begraven: de April-Meistakingen van 1943: een onderzoek naar oorlogsvermising*, Elikser Uitgeverij Leeuwarden, 2009.

W. J. Witteveen, *De geordende wereld van het recht. Een inleiding*. Amsterdam University Press, 2001.

Jan Wouters, Bruno Demeyere, De bestraffing van oorlogsmisdaden: Quo Vadis, in *Zoeklicht 2004-1*, Instituut voor Internationaal Recht KU Leuven.

BIJLAGE 1 b: Handelingen der Staten-Generaal

Zitting 1945-1946, I + II

Verslag van de vergadering van 20 november 1945.

Verslag van de vergadering van 19 december 1945.

Verslag van de vergadering van 8-20 januari 1946 over Kamerstuknummer 123- 2, *Nota omtrent een aantal punten van het Regeeringsbeleid*, p. 8-20, 83-85, 88-91, 106-108, 111-114, 156, 158-165, 167-262

Kamerstuk 212: *Verslag van de vaste Commissie voor Privaat- en Strafrecht omtrent bezoeken aan interneringskampen voor politieke delinquenten*.

Zitting 1946-1947, II

Kamerstuk 429-3, *Memorie van Toelichting op de Wet houdende voorzieningen met betrekking tot de berechting van personen, die in dienst bij den vijand in strijd hebben gehandeld met de wetten en gebruiken van den oorlog*.

Zitting 1947-1948, II

Verslag van 27 oktober 1947, Kamerstuknummer 631-1 *Verslag van de vaste Commissie voor Privaat- en Strafrecht omtrent bezoeken aan kampen voor politieke delinquenten en strafgestichten*, p. 2, 3, 6.

Zitting 1948-1949, II

Kamerstuk 1000-IV, *Behandeling van de rijksbegroting, begroting van het Ministerie van Justitie*, Bijlage A, nr. 5, p. 10; nr. 6, p. 28; II. *Verslag van de vergadering van 10 december 1948*, p. 600, 621, 624, 625, 626.

Zitting 1949-1950, II

Kamerstuk 1400-IV, *Rijksbegroting voor het dienstjaar 1950, begroting van het Ministerie van Justitie 9, afdeling XII, bijzondere rechtspleging*, p. 27-28; II en Bijlage A, p. 8, 18

Zitting 1950-1951, II

Kamerstuk 1900-IV, *Behandeling rijksbegroting voor 1951, de begroting van het Ministerie van Justitie*, bijlage 8, p. 30.

Kamerstuk 1546, *Nota: De voorwaardelijke veroordeling en de voorwaardelijke invrijheidstelling*.

Kamerstuk nummer 2181 ondernummer 1: *Motie van Orde van de heer Stokvis c.s. betreffende de richtlijnen, gevolgd bij het gratiebeleid en vergadering van 22 mei 1951 Beraadslagingen over de interpellatie Stokvis over de gratieverleningen van zware politieke delinquenten door de minister van Justitie*, p.1742-1752.

Kamerstuknummer 2258, nr. 3 *Memorie van Toelichting op het ontwerp van de wet Oorlogsstrafrecht*, p. 56.

Zitting 1951-1952, II

Kamerstuk 2258, Vaststelling van de wet oorlogsstrafrecht, no 3: *Memorie van Toelichting*, p. 5-6.

Kamerstuk 2300-IV, *Rijksbegroting voor het dienstjaar 1952, Ministerie van Justitie*, p. 12; bijlage 8, *Tegemoetkoming aan personen die ten onrechte als politieke delinquenten zijn behandeld, bijlage III, schema met overzicht van alle toegekende vergoedingen*.

Zitting 1954-1955, II

Kamerstuk 3700-IV, *vaststelling begroting van het Ministerie van Justitie*, 24 november 1954.

Zitting 1954-1955 I

Vergaderingen van 8 en 9 maart 1955: *De Rijksbegroting voor het jaar 1955, 3700, IV, Ministerie van Justitie*.

Zitting 1955-1956, I

Handelingen II, *zittingsjaar 1955-1956*, Kamerstuknummer 4108, 3 *Memorie van Toelichting op de ontwerp -Oorlogswet Nederland*.

Handelingen, II, van 8 en 9 maart 1955: *De Rijksbegroting, 3700-IV, Ministerie van Justitie*.

Zitting 1959-1960, II

Handelingen, II, zitting 1959-1960, 15 november 1959: *Vaststelling begroting hoofdstuk IV (Justitie)*, p. 2124

Aanhangsel: Vraag 2057 van de heer Berkhouwer.

BIJLAGE 1 c: Wet- en Regelgeving in verband met de bijzondere rechtspleging, het Tribunaalbesluit en internationaal Strafrecht

Voor de oorlog

WET houdende voorschriften tot spoedige en krachtdadige beteugeling van onrust en kwaadwilligheid. Gearresteerd den 10den april 1815, n0 69, Staatsblad der Vereenigde Nederlanden no 32, artikel 1 en 2.

WET van den 18den April 1827, op de zamenstelling der Regterlijke magt en het beleid der Justitie.

Wet van 12 december 1892, Stb. 268 op het Nederlandschap en het ingezetenschap

De Oorlogswet 1899, Wet van 23 mei 1899, Stb. 128.

Wetboek van militair Strafrecht 1903, Wet van 27 april 1903 houdende vaststelling van het wetboek van militair Strafrecht, 1903 Stb. 111.

Landoorlogreglement 1907, Verdrag inzake de wetten en gebruiken van de oorlog te lande, 1907, Staatsblad 1910 nr. 73.

Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden, 1938.

Wetboek van Strafrecht, wet van 3 maart 1881.

Wetboek van Strafvordering, wet van 15 januari 1921.

Tijdens de oorlog

1941

Eerste verordening Reichskommissar der Niederländische Besetzte Gebiete betreffende enige bepalingen ter zake van het Nederlandschap. 25 juli 1941.

Tweede verordening Reichskommissar. betreffende enige bepalingen ter zake van het Nederlandschap, 25 juli 1941.

1942

Verordening Reichskommissar van 19 juni 1942, 3e afdeling A, no 1167 besluit tot oprichting van kamp Ommen.

1943

D16, Besluit van 22 mei 1943, houdende voorziening ter voorkoming van ongewenste gevolgen van het na 9 mei 1940 verkrijgen van een vreemde nationaliteit of een vreemd onderdaanschap door Nederlanders of Nederlandsche onderdanen uit anderen hoofde.

D60, Besluit van 11 september 1943 houdende het Besluit Bijzonder staat van beleg, vooral artikel 15 en 16 over het Militair Gezag en de bevoegdheid tot arresteren voor het Militair Gezag.(Stb D 60).

D61, Besluit van 22 december 1943, houdende vaststelling van het Besluit Buitengewoon Strafrecht (Stb. D 61).

D62, Besluit van 22 december 1943, houdende vaststelling van het besluit op de Bijzondere Gerechtshoven (Stb. D 62).

D63, Besluit van 22 december 1943, houdende vaststelling van het besluit Buitengewone Rechtspleging (Stb. D 63).

D64, Besluit van 22 december 1943, houdende vaststelling van het Besluit Bijzonder Gratie-adviesbesluit (Stb. D. 64).

1944

Overeenkomst tusschen de Vereenigde Staten van Amerika en het Koninkrijk der Nederlanden betreffende burgerlijk bestuur en rechtsmacht op Nederlandsch grondgebied bevrijd door een Geallieerde expeditie macht; Londen, 16 mei 1944 (Vol. 132 UNTS 1952, No. 440

E14, Besluit van 13 januari 1944, houdende vaststelling van het Zuiveringsbesluit, Stb. E 14.

Ministerieel besluit van 1 maart 1944, instelling Netherlands War Crime Commission/ Nederlandse Commissie Opsporing Oorlogsmisdaden (NCO).

E43, Besluit van 19 juni 1944, houdende vaststelling van het Aanwijzingsbesluit Militair Gezag, gepubliceerd 4 september 1944.

E66, Besluit van 23 augustus 1944 rechtsmacht Geallieerde Militaire Gerechten.

E67, Organisatiebesluit van 23 augustus 1944 Rechtspleging te velde.

Bekendmaking Koningin Wilhelmina: Besluit van 3 september houdende het besluit dat Z.K.H. Prins Bernhard tot Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten benoemd wordt.
E62, Besluit van 5 september 1944 instelling en rechtsmacht Binnenlandse Strijdkrachten.

Na de Bevrijding¹⁴²¹

1944

Militair Gezag, Verordening nr. 4 bewaring en verblijfskampen, 12 september 1944, Publicatieblad van het Militair Gezag nr. 1 (19 september 1944).
Militair Gezag, Algemene lastgeving nr. 1 van 12 september 1944 houdende het arrestatiebesluit op grond van D60 de Bijzondere Staat van Beleg, artikel 16.
E93, Besluit Bezettingsmaatregelen van 17 september 1944.
E100, Besluit Herstel Rechtsverkeer van 17 september 1944.
E101, Tribunaalbesluit van 17 september 1944.
E120, Besluit van 20 september 1944, Wijziging instructies Aanwijzingsbesluit Militair Gezag.
E123, Buitengewoon Politiebesluit van 27 september 1944
Militair Gezag, Algemene lastgeving nr. Buitengewoon Politiebesluit van 27 september 1944.
E127, Besluit van 4 oktober 1944, regeling van de gevolgen in bepaalde gevallen van het zich begeven in vreemden krijgs- of staatsdienst.
Militair Gezag, Algemene lastgeving van 4 oktober 1944 houdende het besluit dat de B.S. uitsluitend bevoegd was diegenen te arresteren die voor de militaire operaties geacht konden worden gevaarlijk te zijn.
Militair Gezag, Algemene lastgeving nr. van 18 oktober 1944 houdende wijziging van het arrestatiebesluit van 12 september 1944.
Militair Gezag, rondschrrijven van de chef-staf van het Militair Gezag van 18 oktober 1944, waarbij gelast wordt dat, in afwijking van de 1e en 2e algemeene lastgeving vrouwen en kinderen alleen geïnterneerd mogen worden als ze zelf ook van anti-vaderlands gedrag of oorlogsgereleerde misdrijven worden verdacht.
E133, Besluit van 20 oktober 1944, Besluit vijandelijk vermogen, instelling van het Nederlandse Beheersinstituut (NBI).
Ministerieel Besluit van 18 november 1944, waarbij de O.D., L.K.P. en R.V.V. aangewezen werden als vrijwilligers overeenkomstig besluit E 62.
Militair Gezag, richtlijn van 4 december 1944 waarbij de arrestatiebevoegdheid van de B.S. werd beperkt tot individuele, door de chef-staf Militair Gezag te bepalen gevallen.
E153, Tijdelijke wijziging van 29 december 1944 van het Tribunaalbesluit: Fiat Executie door Raad van State wordt Fiat Executie door vijf Hoge Autoriteiten.

1945

F6, Besluit van 4 januari 1945 houdende beslissing over de bezoldiging van de ambtenaren bij de Tribunalen.
Militair Gezag, Algemene lastgeving van 10 februari 1945, houdende instelling van de Centrale opsporingsraad, Publicatieblad nr. 18.
Militair Gezag, Algemene lastgeving van 10 februari 1945, houdende wijziging van het recht van arrestatie en de Instelling van de Politieke Opsporingsdienst.
Militair Gezag, Algemene lastgeving van 4 april 1945, beschikking instelling Centrale Adviescommissie, gepubliceerd in Publicatieblad Militair Gezag, 13 april 1945 nr. 25.
Militair Gezag, Aanvulling van 5 mei 1945 nr. 100 op de verordening bewarings- en verblijfskampen.
F75, Wijziging van 19 mei 1945, gepubliceerd op 26 mei 1945, van het Tribunaalbesluit.
F77, Besluit van 19 mei 1945, houdende regeling toelage toegevoegde raadsleden bij Tribunalen.
F78, Besluit van 19 mei 1945, wijziging besluit F6 over de bezoldiging van de ambtenaren bij de Tribunalen.
F83, Besluit van 31 mei 1945, verlenging Besluit E67, werkzaamheden krijgsraden te velde.
F85, Besluit van 29 mei 1945, houdende vaststelling van het Besluit opsporing Oorlogsmisdrijven en instelling van een Nederlandse Commissie inzake oorlogsmisdrijven. (Stb F85).
Militair Gezag, Installatiebesluit Bureau Nationale Veiligheid, op 29 mei 1945.
F91, Besluit van 12 juni 1945 betreffende instelling van Bijzondere Gerechtshoven en een Bijzondere Raad van Cassatie. (Stb F 91).
Militair Gezag, Circulaire 4 juli 1945, no II A 2923/82: Raadsman toelaten bij zijn cliënt en vrije briefwisseling tussen cliënt en raadsman verplicht.
Militair Gezag Algemene lastgeving van 2 augustus 1945 nr. 39, houdende wijziging van het besluit aanhouding van 10 februari 1945, onder de letter i.
F132, Besluit van 2 augustus 1945, houdende vaststelling van het Zuiveringsbesluit 1945.
Handvest van Londen van 8 augustus 1945, Overeenkomst tussen de Regeering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, de Regeering van de Verenigde Staten van Amerika, de voorlopige regering van de Franche Republiek en de Regeering van de unie van socialistische Sovjet-Republieken voor de vervolging en bestraffing van de groote oorlogsmisdadigers van de Europeesche As.
Militair Gezag, Algemene lastgeving 140 van 5 september 1945: Het verbod op verwijdering van tatoeëringen. Dit verbod wordt buiten werking gesteld op 4 maart 1946.
Koninklijk Besluit van 10 september 1945 nummer 47, oprichting Commissie Opsporing Oorlogsmisdadigers.
Koninklijk Besluit van 28 augustus 1945, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant woensdag 12 september 1945, Aanvullende benoemingen in Bijzondere Raad van Cassatie.
Ministerieel Besluit van de minister van Justitie van 17 juli 1945, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 oktober 1945, no. 97 houdende de opdracht om verplicht mee te werken door openbare colleges en ambtenaren aan onderzoeken voor bijzondere rechtspleging.
F244, Besluit van 26 oktober 1945, houdende vaststelling van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 (Stb F 244).
Koninklijk besluit no. 58 van 1 november 1945 tot oprichting van een Directoraat Generaal voor de bijzondere rechtspleging, vallend onder het Ministerie van justitie.
F259, Besluit Buitengewone Rechtspleging (wijziging) van 12 november 1945) (Stb. F 259).
F280, Wijziging van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 van 19 november 1945 (Stb. F 280).
F306, Wijziging van F77, van 30 november 1945, houdende wijziging van de naam advocaten in raadsleden en hoogte toelage bij Tribunalen.

¹⁴²¹ M.H. Koderitsch en M. Koderitsch, *Herstelwetgeving*, G.B. van Goor Zonen' s uitgeversmaatschappij, 's-Gravenhage 1946, p. 5-15: een overzicht van de wetsbesluiten over berechting en arrestatie en de wijzigingen daarin tussen september 1944 en eind 1946.

Besluit van de Minister van Justitie van 19 december 1945, nr. 413, houdende taak en bevoegdheden directeur-generaal DGBR.

1946

G5, Besluit van 4 januari 1946 bepalende de bekendmaking van toetreding van Nederland tot de in Londen op 8 augustus 1945 ondertekende overeenkomst tussen de Regering van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië, de Regering van de Verenigde Staten van Amerika, de Voorlopige Regering van de Franche Republiek en de Regering van de Unie van de Socialistische Sovjet-Republieken voor de vervolging en bestraffing van de groote oorlogsmisdadigers van de Europeesche As; met Nederlandse vertaling van de overeenkomst en het Handvest van de internationale militaire rechtbank.

G20, Besluit van 14 januari 1944 no. 105, Tijdelijke maatregelen voor volledige vrijmaking der rechterlijke macht van invloeden, welke deze gedurende de bezetting heeft ondergaan, tot herstel van de goede rechtspleging.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 28 februari 1946, nr. 05037, beschikking betreffende bewaringskampen op grond van artikel 12 en 13 van het Besluit Politieke Delinquenten F280.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 31 januari 1946, nr. 03915, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant, 8 maart 1946 nr. 48, beschikking tot het instellen van Politieke Rechercheafdeling (PRA).

G32, Besluit van 28 februari 1946, inwerkingtreding Besluit F 280, Besluit Politieke Delinquenten, met ingang van 1 maart 1946.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 26 februari 1946, beschikking dat politieambtenaren als onbezoldigd ambtenaar kunnen optreden bij de Politieke Rechercheafdelingen.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 25 april 1946, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant op 1 mei 1946, no. 85, besluit betreffende kennisgeving toezending stukken aan de Minister van Justitie.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 22 mei 1946, nr. 12780, besluit betreffende het verkeer tussen raadslieden en de delinquent en de inzage in de dossiers door de raadsman.

Koninklijk Besluit van 23 augustus 1946, betreffende gratie van lichte gestraften.

G258, Besluit Buitengewone Rechtspleging (wijziging) van 18 september 1946.

G310, Besluit van 31 oktober 1946 houdende vaststelling van de Interneringsregeling 1946.

1947

H8, Besluit van 8 januari 1947, tot uitvoering van artikel 11 van het Besluit Buitengewone Rechtspleging, gelijk dit artikel opnieuw is vastgesteld bij de wet van 18 september 1946, Staatsblad G258. (toelagen toegevoegde raadslieden)

H18, Wet van 14 januari 1947 (Stb. H 18), houdende wijziging van het Bijzondere Gratie-adviesbesluit (Stb.1943/ D.64).

H196, Wet Bijzondere Gerechtshoven (wijziging bezoldiging leden van en rechterlijke ambtenaren bij de Bijzondere Gerechtshoven) van 27 juni 1947) (Stb. H196).

H206, Wet van 27 juni 1947 houdende nadere voorzieningen met betrekking tot de bijzondere rechtspleging, Stb H206.

H233, Wet van 10 juli 1947, toevoeging van artikel 27a aan Besluit D61, Besluit Buitengewoon Strafrecht, houdende voorziening met betrekking tot de berechting van personen, die in dienst bij of van den vijand zich hebben schuldig gemaakt aan oorlogsmisdrijven of misdrijven tegen de menselijkheid (Stb H233)

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie van 10 juli 1947, besluit houdende wijziging beschikking bewaringskampen van 12 september 1944, Staatscourant 1947, no. 131.

H270, Wet Bijzondere Gerechtshoven en Bijzondere Raad van Cassatie van 5 juli 1947 wijziging aantal Kamers van de Bijzondere Gerechtshoven en de Bijzondere Raad van Cassatie.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 8 juli 1947, nr. 37503, beschikking houdende wijziging van de beschikking bewaringskampen.

Koninklijk Besluit van 12 juli 1947, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant 14 juli 1947 nr. 133, uitvoering artikel 34a: aantekening mondelinge sententie Besluit D63, Besluit Buitengewone Rechtspleging.

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie, 22 augustus 1947, besluit intrekking van het besluit 12780, verkeer raadslieden en inzage in dossiers.

H336, Wet van 22 september 1947, betreffende ten uitvoerlegging verbeurdverklaring, Stb. 1947, H336

1948

I 31, Wet van 28-1-1948, houdende besluit tijdelijke uitkering personeel in de bijzondere rechtspleging; met Besluit 19-5-1948 wijziging Tribunaalbesluit artikel 8 lid 3.

I 320, Wet van 13 mei 1948 tot opheffing van de Bijzondere Gerechtshoven, de Bijzondere Raad van Cassatie en de Tribunalen (Stb. I 186), met Besluit van 19 mei 1948, wijziging Tribunaalbesluit artikel 8 lid 3. Stb 1948, i 186 WET houdende wijziging van lid i van het arrestatiebesluit van 18 oktober 1944.

I 405, Besluit uitvoering artikel 23 overgang bijzondere rechtspleging van 7 september 1948: internering uit te voeren als gevangenisstraf te ondergaan in een Rijkswerkinrichting.

I 452, WET van 14 oktober 1948, houdende Wijziging van I 31 besluit tijdelijke uitkering personeel in de bijzondere rechtspleging. Stb 1948, I452

VERDRAG inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, op 9 december 1948 uitgevaardigd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS, op 10 december 1948 uitgevaardigd door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

1949

J40, Wet Overgang bijzondere rechtspleging (afwijking Regiem I: orde van zitting leden rechtbanken van 17 januari 1949) (Stb. J 40), afwijking bij samenstelling Bijzondere Strafkamers bij de arrondissementsrechtbanken. (Stb 1949, J40)

J51, Besluit van 27 januari 1949 instellen in het Bijzonder Strafrecht van artikel 12 wetboek van Strafvordering, staatsblad 1949, invoering artikel 12 Sv in bijzondere rechtspleging.

J163, Besluit van 5 april 1949, houdende wijziging van artikel 3, lid 2 van het Koninklijk Besluit van 12 juni 1945, Staatsblad nr. F 91, betreffende instelling van Bijzondere Gerechtshoven en een Bijzondere Raad van Cassatie.

J187, Wet van 29 april 1949 houdende regelen omtrent het einde van internering. Stb 1949, J187

Koninklijk Besluit 74, 21 juni 1949, besluit tot eervol ontslag bijzondere raadsheren Groningen en benoemingen in Bijzondere Strafkamer Groningen.

De VIER VERDRAGEN van Geneve voor Humanitair Recht, 1949.

1950

Ministerie van Justitie, Circulaire van 26 juli 1950, beëindiging berechting door Strafkamers kantongerechten.
Ministerie van Justitie, Circulaire met de richtlijnen voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, 3 september 1950.
K450, Wet van 13 oktober 1950, houdende regelen betreffende toekenning ener tegemoetkoming aan personen, die ten onrechte als politieke delinquenten zijn behandeld, of hun erfgenamen voor schade, ten gevolge van ondergane bewaring of voorlopige hechtenis.
EUROPEES VERDRAG voor de Rechten van de Mens Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, Rome, 4-11-1950.

1951

Wet van 15 juni 1951, houdende nadere voorzieningen betreffende de voorwaardelijke veroordeling en de voorwaardelijke invrijheidstelling. (Stb 1951, nr. 214)
Wet van 16 november 1951, tijdelijke uitkeringsregeling personeel bijzondere rechtspleging. (Stb 1951 nr. 490)
Koninklijk Besluit tot opheffing van de Bijzondere Raad van Cassatie. (Staatscourant 1951nr. 251)
Wet van 31 december 1951, houdende uitbreiding van de mogelijkheden tot toepassing van voorlopige hechtenis in artikel 64 Sv. (Stb 1951, 585)

1952

Ministerieel Besluit van de Minister van Justitie van 20 augustus 1952, gepubliceerd in de Staatscourant 1952 nr. 165, uitvoering van artikel 62 wetboek van strafvordering: eisen ten opzichte van plaatsen bestemd voor invezekeringstelling.
EUROPEES VERDRAG voor de Rechten van de Mens en de bescherming van fundamentele vrijheden, 1952.
Wet Oorlogsstrafrecht 6 mei 1952, gewijzigd in 2002.

1953

Wet van 30 juli 1953 houdende voorziening tot wegneming van staatloosheid. (Stb. 1953, 363)
Wet van 23 december 1953, ter voorkoming verlies Nederlandschap en tot intrekking van besluit D 16. (Staatsblad 1954 nr. 215)

1954

Wet van 28 oktober 1954, houdende aanvaarding van een statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, artikel 34.

1962

Aanwijzingen overheidspersoneel

1964

Wet van 16 juli 1964 (Stb. 337), houdende nieuwe regelen met betrekking tot de staat van oorlog en beleg in Nederland

1966

INTERNATIONAAL VERDRAG inzake burgerrechten en politieke rechten, New York, 16-12-1966.
Wet van 3 april 1996, houdende regeling met betrekking tot uitzonderingstoestanden (Coördinatiewet uitzonderingstoestanden), Staatsblad 1996, 172.
Wet van 3 april 1996, houdende hernieuwde vaststelling van de Oorlogswet voor Nederland ter aanpassing aan de Grondwet en aan de Coördinatiewet uitzonderingstoestanden, Staatsblad 1996, Staatsblad 1996, 172.

2000

VERDRAG VAN NICE, Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie, Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen, 18-12- 2000.

2003

Wet van 19 juni 2003, houdende regels met betrekking tot ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht (WIM), Staatsblad 2003, 340.

2008

GRONDWET voor het Koninkrijk der Nederlanden (Stb. 2008, 272, 273, 348)

BIJLAGE 1 d: Jurisprudentie (alfabetisch geordend)

Hoge Raad, 20 december 1926, De Auditu arrest	NJ 1927, 85
Hoge Raad, 4 mei 1936, In kort geding of in civiel proces moeten iemands rechten geldend gemaakt worden	NJ 1937, 32
<i>Aanwijzingen 1937</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie 22 juli 1946	NOR 1946, 528
De Aanwijzingen moeten met behoedzaamheid worden gehanteerd, gezien de wijze waarop de instructies aan ambt bekend gemaakt zijn.	
<i>Ambten bekleden</i>	
Hoge Raad, 16 november 1948	NJ 1949, 138
<i>Ambtelijk bevel: Afwijzen verweer</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 30 januari 1946	NOR 1946, 243
Bijzonder Gerechtshof Den Bosch, 26 februari 1946	NOR 1946, 51
Bijzondere Raad van Cassatie, 16 maart 1946	NOR 1946, 298
Bijzondere Raad van Cassatie, 24 juni 1946	NOR 1946, 635
Bijzondere Raad van Cassatie, 18 november 1946	NOR 1946, 708

*Blootstellen aan opsporing, vervolging, vrijheidsberoving of vrijheidsbeperking,
artikel 26 lid 1-4 BBS*

Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 11 maart 1946	NOR 1946, 339
Bijzondere Raad van Cassatie, 10 april 1946	NOR 1946, 217
Bijzondere Raad van Cassatie, 18 april 1946	NOR 1946, 586
Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, 2 mei 1946	NOR 1946, 426
Bijzondere Raad van Cassatie, 20 mei 1946	NOR 1946, 583
Bijzondere Raad van Cassatie, 19 juni 1946	NOR 1946, 584
BG Leeuwarden, Kamer Groningen, 17 juni 1946	NOR 1946, 357
Bijzondere Raad van Cassatie, 26 augustus 1946	Veegens 1947, p.37
Bijzonder Gerechtshof Den Bosch, 18 september 1946	NOR 1946, 614
Bijzondere Raad van Cassatie, 18 december	NOR 1946, 652

*Blootstellen aan, met het oogmerk om aan door Ons gegeven wettelijke voorschriften te
beantwoorden of het algemeen belang te dienen, artikel 26 lid 5 BBS*

Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 28 juni 1946,	NOR 1946, 514
Bijzondere Raad van Cassatie, 18 september 1946	niet gepubliceerd
Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 20 november 1946	NOR 1946, 604

Buitenlandse krijgs- of publieksdienst?

Bijzondere Raad van Cassatie, 14 mei 1947	niet gepubliceerd
Rode Kruis is geen buitenlandse vijandelijke krijgsmacht of buitenlandse staatsdienst	
<i>Buitenvervolginstelling</i>	
Bijzondere Strafkamer Groningen, 27 maart 1950	niet gepubliceerd
vrijspraak wegens lichamelijke toestand verdachte	

Competentie gratie

Bijzondere Raad van Cassatie, 15 oktober 1949	niet gepubliceerd
gratie is niet de competentie van de rechter	

*Economisch voordeel trekken of een ander economisch Nadeel berokkenen onder de macht
van de vijand, Artikel 27 BBS*

Bijzonder Gerechtshof Amsterdam van 20 december 1945	NOR 1945, nr. 229
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 22 december 1945	NOR, 1945, nr. 39
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 5 januari 1946	NOR 1946, nr. 244
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 12 maart 1946	NOR 1946, nr. 323
Bijzondere Raad van Cassatie, 6 mei 1946	NOR 1946, nr.593
Bijzondere Raad van Cassatie, 23 december 1946	NOR 1946, nr. 727
Bijzondere Raad van Cassatie, 21 mei 1947	NOR 1947, nr. 100
Bijzondere Raad van Cassatie, 29 september 1947	Niet gepubliceerd
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 november 1947	Niet gepubliceerd
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 11 september 1947	NOR 1947, nr. 1028

Hond als bewijsmiddel

Bijzondere Raad van Cassatie, 14 juli 1947	NOR 1947, 1001
--	----------------

Hulpverlening aan de vijand

Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 17 oktober 1945	NOR 1945, 7
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 9 november 1945	NOR 1946, 29
Bijzondere Raad van Cassatie, 20 februari 1946	NOR 1946, 299
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 1 april 1946	NOR 1946, 212
BG Leeuwarden, Kamer Groningen, 27 mei 1946	NOR 1946, 338
BG Leeuwarden, Kamer Groningen, 17 juni 1946	NOR 1946, 357
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 juni 1946	NOR 1946, 395
Bijzondere Raad van Cassatie, 19 juni 1946	NOR 1946, 584
Bijzondere Raad van Cassatie, 22 juli 1946	NOR 1946, 528.
Bijzondere Raad van Cassatie, 29 juli 1946	NOR 1946, 643
Bijzondere Raad van Cassatie, 2 december 1946	NOR 1946, 725
Bijzondere Raad van Cassatie, 15 januari 1947	NOR 1947, 768
Bijzondere Raad van Cassatie, 7 juni 1947	NOR 1947, 1044
Bijzondere Raad van Cassatie, 29 december 1947	NOR 1947, 1124
Geen redelijkheid en goede trouw bij opvolgen advies S.G. door federatie werkgevers in het bouwbedrijf, geen steun voor de door hen aan te nemen houding ten opzichte van werkzaamheden aan vliegvelden	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 1 april 1946	NOR 1946, 125, 227
Vernietigd door arrest Bijzondere Raad van Cassatie, 15 juli 1946	Niet gepubliceerd

Geen straf toegepast, artikel 10 BBS

Bijzondere Raad van Cassatie, 25 maart 1946	NOR, 1946, 307
Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 20 november 1946	NOR, 1946, 604

Bijzondere Raad van Cassatie, 24 maart 1947	niet gepubliceerd
<i>In cassatie geen mogelijkheid tot feitelijk onderzoek</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 25 maart 1946	NOR 1946, 307
<i>Ideële motieven geen reden voor strafvermindering</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie 25 maart 1946	NOR 1946, 372
<i>Krijgsdienst of niet?</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 juni 1946	niet gepubliceerd
Wasserschutspolizei is geen krijgsdienst	
<i>Landoorlogreglement</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam,	NOR, 1946 125, 211,227
Aanleg vliegvelden is in strijd met 52 LOR en levert dus strafbare hulpverlening op.	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 2. mei 1946	NOR, 1946, 481
Kan aan landoorlogreglement geen verweer worden ontleend, want houdt zich niet bezig met verplichtingen bevolking ten opzichte van de bezetter.	
Bijzondere Raad van Cassatie, 15 juli 1946,	NOR 1946, 11
Bijzondere Raad van Cassatie, 11 september 1946	NOR 1946, 519
Bijzondere Raad van Cassatie, 2 december 1946	NOR 1946, 725
Strekking LOR is bezetter in feitelijke macht aan bepaalde grenzen binden, 102 wordt niet beheerst door LOR maar door de strafrechtbeginselen, zoals neergelegd in artikel 40 Sr.	
Zelfs al was de bezetter wel bevoegd diensten of goederen te vorderen, dan nog strafbaar volgens artikel 102 Sr want hadden zich zonder groot risico aan kunnen onttrekken,	
<i>Landwachter Duitse krijgsdienst?</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 november 1945	NOR 1945, 58
Landwachter is geen vijandelijke krijgsdienst	
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 december 1949	niet gepubliceerd
Landwachter zijn is geen reden voor verlies Nederlandschap, zoals wel opgenomen in sententie BG	
<i>Landwacht Duitse instelling?</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 20 februari 1946	NOR 1946, 299
de Landwacht wel door bezetter in leven geroepen, maar geen Duitse instelling	
<i>Meerdaadse samenloop</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie van 24 december 1945	NOR 1945, 11
BG Leeuwarden, Kamer Groningen, 17 juni 1946	NOR 1946, 357
<i>Mening over de persoonlijkheid van de dader</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 25 maart 1946	NOR 1946, 218
Bijzondere Raad van Cassatie, 23 maart 1949	niet gepubliceerd
weezinwekkende en onmenselijke misdrijf	
Bijzondere Raad van Cassatie, 24 juni 1946	NOR 1946, 635
Bijzondere Raad van Cassatie, 12 januari 1949	niet gepubliceerd
verdachte een in hoge mate landsverraderlijk en laag karakter, toch niet voldoende rekening gehouden met uitzonderlijke toestanden in Duitse kampen	
Bijzondere Raad van Cassatie, 27 oktober 1947	niet gepubliceerd
optreden zo laag eigenlijk, dat eigenlijk nog zwaardere straf, maar jeugd meegerekend	
<i>Motivering: Benadrukken uitgebreide motivering</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 januari 1946	NOR 1946, 158
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 januari 1946	NOR 1946, 159
Bijzondere Raad van Cassatie, 6 februari 1946	NOR 1946, 219
Bijzondere Raad van Cassatie, 5 juni 1946	NOR 1946, 373
Bijzondere Raad van Cassatie, 8 januari 1947	NOR 1947, 704
Bijzondere Raad van Cassatie, 26 februari 1947	NOR 1947, 923
Bijzondere Raad van Cassatie, 26 februari 1947	NOR 1947, 925
Bijzondere Raad van Cassatie, 15 oktober 1947	NOR 1947, 1126
Bijzondere Raad van Cassatie, 23 oktober 1947	NOR 1947, 1129
<i>Motivering: Afwijzing motivering van sententie van de Kamer Groningen door de Bijzondere Raad van Cassatie</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 16 april 1947	NOR 1947, 846
Bijzondere Raad van Cassatie, 21 april 1947	NOR 1947, 980
<i>Noodweer afgewezen</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 27 maart 1946	NOR 1946, 200
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 28 mei 1945	NOR 1946, 491
Bijzondere Raad van Cassatie, 26 augustus 1946	niet gepubliceerd

<i>NSKK: krijgsdienst of niet?</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 13 december 1945	NOR 1946, 46
Bijzondere Raad van Cassatie, 24 december 1945	NOR 1946, 151
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 januari 1946	NOR 1946, 153
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 16 januari 1946	NOR 1946, 88
Bijzondere Raad van Cassatie, 25 februari 1946	NOR 1946, 300
Bijzondere Raad van Cassatie, 21 oktober 1946	NOR 1946, 711
<i>Oorlogsmisdrijf: rechtsmacht en uitleg</i>	
Bijzonder Gerechtshof Arnhem, 10 december 1946	NOR 1946, 763
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 februari 1947	NJ, 1947, 87
Bijzondere Raad van Cassatie, 6 december 1948	NOR 1949, 85
Bijzondere Raad van Cassatie, 11 april 1949	NOR 1949, 425
Bijzondere Raad van Cassatie, 11 april 1949	NOR 1949, 437
Bijzondere Raad van Cassatie	NOR 1949, 787
<i>Overmacht aangenomen</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 28 maart 1946	NOR 1946, 334
Bijzondere Raad van Cassatie, 20 maart 1946	NOR 1946, 375
Bijzonder Gerechtshof den Bosch, 11 maart 1946	NOR 1946, 440
Bijzondere Raad van Cassatie, 24 juni 1946	NOR 1946, 626
<i>Overmacht afgewezen</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 november 1945	NOR 1945, 10
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 29 april 1946	NOR 1946, 489
Bijzondere Raad van Cassatie, 23 september 1946	niet gepubliceerd
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 18 maart 1946	NOR 1946, 362
Bijzondere Raad van Cassatie, 27 juni 1949	NOR 1949, 476
<i>Publieksdienst levert geen verlies Nederlandschap op</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 5 december 1945	NOR 1945, 5
Bijzondere Raad van Cassatie, 4 maart 1946	NOR 1946, 302
Bijzondere Raad van Cassatie, 15 april en 20 mei 1946	NOR 1946, 353, 374
Bijzondere Raad van Cassatie, 17 juni 1946	NOR 1946, 633
Bijzondere Raad van Cassatie, 21 oktober 1946	NOR 1946, 711
<i>Staats- of publieksdienst</i>	
Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 20 november 1945	NOR 1946, 9
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 1 december 1945	NOR 1946, 37
Bijzonder Gerechtshof Arnhem, 19 maart 1946	NOR 1946, 146
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 28 juni 1946	NOR 1946, 514
Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 20 november 1946	NOR 1946, 604
<i>Staatsnoodrecht</i>	
Bijzonder Gerechtshof Amsterdam, 9 november 1945	NOR 1946, 29
Bijzondere Raad van Cassatie, 5 december 1945	NOR 1946, 150
Rechtbank Rotterdam, 24 december 1945	N.J. 1946, 56
Bijzonder Gerechtshof Den Bosch, 13 februari 1946	NOR 1946, 43
Rechtbank Rotterdam, 28 maart 1946	N.J. 1946, 215
Rechtbank Rotterdam, 18 september 1946	N.J. 1946, 727
Gerechtshof 's-Gravenhage, 15 december 1948	N.J. 1949, 566
<i>Storing intellectuele vermogens</i>	
Bijzonder Gerechtshof Den Haag, 29 juli 1946	NOR 1946, 445
Bijzondere Raad van Cassatie, 28 oktober 1947	niet gepubliceerd
<i>Strafverzwaring voor vechten tegen de Geallieerden in Nederland afgewezen</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 24 november 1947	NOR 1947, 1165
<i>Verbindendheid wetsbesluiten</i>	
Hoge Raad 30 oktober 1946	N.J. 1946, 737
Bijzondere Raad van Cassatie, 5 december 1945	NOR 1946, 150
<i>Vrijwillig toetreden tot vijandelijke Duitse krijgsdienst</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 mei 1947	niet gepubliceerd
<i>Verlies Nederlandschap</i>	
Bijzondere Raad van Cassatie, 5 december 1945	NOR 1946, 150
Bijzondere Raad van Cassatie, 14 januari 1946	NOR 1946, 153
Bijzondere Raad van Cassatie, 12 juni 1948	niet gepubliceerd

Sententies van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, Kamer Groningen, opgenomen in de Naoorlogsche jurisprudentie (NOR)

13 februari 1946	NOR 1946, 189
13 februari 1946	NOR 1946, 195
27 mei 1946	NOR 1946, 338
27 mei 1946	NOR 1946, 352
17 juni 1946	NOR 1946, 357
17 juni 1946	NOR 1946, 337
17 oktober 1946	NOR 1946, 350
19 juni 1947	NOR 1946, 834
9 februari 1948	NOR 1948, 12

Arresten van de Bijzondere Raad van Cassatie in Groningse zaken, opgenomen in de NOR

19 juni 1946	NOR 1946, 834
15 juli 1946	NOR 1946, 624
19 december 1946	NOR 1946, 655
13 januari 1947	NOR 1947, 771
21 april 1947	NOR 1947, 837
21 april 1947	NOR 1947, 846
21 april 1947	NOR 1947, 847
21 april 1947	NOR 1947, 848
21 april 1947	NOR 1947, 980
11 juni 1947	NOR 1947, 840
16 juni 1947	NOR 1947, 948
7 juli 1947	NOR 1947, 1044
3 september 1947	NOR 1947, 1097
24 oktober 1947	NOR 1947, 1074
20 oktober 1947	NOR 1947, 1182

BIJLAGE 1 e: Archiefbronnen

BRABANTS HISTORISCH INFORMATIECENTRUM, Den Bosch

toegangsnummer 1501 Persoonsdossiers gijzelaars kamp Beekvliet, 1942-1945, inv. nr. 126

GELDERS ARCHIEF, Arnhem

toegang 0207 Burgerlijke Stand Gelderland, inv. nr. 8543

GRONINGER ARCHIEVEN, Groningen

toegangsnummer 63	Plaatsingslijst van de archieven van organen van het Militaire Gezag in de provincie Groningen: Provinciale Militaire Commissaris in Groningen, 1945-1947, inv. nr. 109, 114, 120, 136, 147.
toegangsnummer 83	Archief van de instellingen van het gevangeniswezen, inv. nr. 132-139.
toegangsnummer 127	Commissie Beheersconflicten te Groningen, 1948 – 1951.
toegangsnummer 425	Archief van het provinciaal comité 'Nederland helpt Indië' in Groningen, 1945-1948, inv. nr. 36.
toegangsnummer 2004	Rijkswerkinrichting 'Carel Coenraadpolder', 1949 – 1951, inv. nr. 1-4.
toegangsnummer 2005	Archief college van regenten van de gevangenis te Groningen, inv. nr. 375.
toegangsnummer 2012	Archief van de directeur van het Huis van Bewaring te Groningen, inv. nr. 124-126, 144-150.
toegangsnummer 2014	Archief directeur (straf)gevangenis te Groningen, inv. nr. 134.
toegangsnummer 2015	Archief van de gevangenis te Groningen, fungerende als interneringskamp voor politieke gedetineerden, 1945 1950 (1955), inv. nr. 1-37.
toegangsnummer 2022	Archief van de strafgevangenis, tevens Rijkswerkinrichting 'Marum' te Marum.
toegangsnummer 2025	Archief van de strafgevangenis tevens Rijkswerkinrichting 'De Slikken' te Westernieland, inv. nr. 29-36.
Microfiches van	Groninger dagbladen, 1944-1979.

HOGE RAAD DER NEDERLANDEN

Archief van de Bijzondere Raad van Cassatie, aanwezig bij de Hoge Raad, inv. nr. 1-5, 10-15, 17-19, 21, 25.

NATIONAAL ARCHIEF, Den Haag

toegang 2.02.21.01	Handelingen der Staten-Generaal, 1813-2009, inv. nr. 748.
toegang 2.02.05.02	Archieven van de Raad van Ministers [Ministerraad], 1823-1988, inv. nr. 243.
toegang 2.03.01	Archieven van de Ministeries voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk (AOK) en van Algemene Zaken (AZ): Kabinet van de Minister-president (KMP) (1924) 1942-1979 (1989), inv. nr. 92-102, 310, 311, 408, 1074-1075, 1095, 1297, 1299, 1300, 1302, 1310, 1311, 1314, 1322, 1325, 1326, 1327, 1328-1335, 1364, 1489, 2020, 2180, 2607-2617, 6392, 6401, 6392.
toegang 2.04.67	Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Zuivering Ambtenaren en de Nederlandse Orden, 1945-1959 (1984), geschiedenis van de archiefvormer.
toegang 2.04.76	Archief van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en Algemene Zaken te Londen, 1940-1945, inv. nr. 196, 310, 311, 316.

toegang 2.04.80	Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Bureau voor Nationale Veiligheid. (BNV), (1930) 1945-1946, (1980), inv. nr. 2472, 2521, 3279, 3315, 3317, 3593, 3594, 3731, 3732, 3733.
toegang 2.09.06	Archief van het Ministerie van Justitie te Londen, (1936) 1940-1945 (1953), inv. nr. 3115.
toegang 2.09.08	Archief van het Ministerie van Justitie: Directoraat-Generaal voor bijzondere rechtspleging, (DGBR) 1945-1952 (1983), inv. nr. 1-30, 31, 49-52, 54, 66, 70, 76, 79-81, 85, 94, 103, 127, 128-202, 208-210, 211, 454, 463, 470, 494, 495, 511, 529, 598, 640, 700, 702, 706, 713, 717, 727, 728, 751, 763, 766, 781, 794, 796, 1244, 1266, 1267, 1277, 1311, 1329, 1339, 1343, 1343, 1353, 1354, 1359, 1367, 1421, 1549, 1550, 1575, 1576, 1605, 1634, 1643, 1814, 1824, 1931, 2061, 2329-2346, 2374, 2389, 2846-2849.
toegang 2.09.09	Archief van het Ministerie van Justitie: Centraal Archief bijzondere rechtspleging (CABR), 1945-1952(1983) Inv. nr. 17464, 78199, 78204-78218, 78220, 78222-78230, 78233-78334, 78237, 78471, 78472, 78702, 78731-78735, 78778, 78779, 78901, 78834, 78895-78900, 78940, 79201, 79040, 79201, 104645, 112900-112928 Dossiers berechting Kamer Groningen: 12, 19, 26, 31, 32, 77, 86, 89, 93, 102, 103, 111, 114, 119, 128, 129, 138, 139, 183, 207 I-V, 209 II, 250, 251, 258, 309, 330, 333, 335, 353, 392, 402, 403, 409, 411, 415, 446, 477, 478, 491, 492, 514, 542, 579, 580 I-II, 595, 603, 607, 619, 622, 630, 651, 652, 695, 700, 746, 747, 764, 793, 798, 799, 10506, 12800, 14553, 14559, 14590 I-II, 38155, 40851, 62586, 66169, 67119, 67240, 71268, 71269, 71329, 71330-71334, 71338, 71340, 71343, 71345, 71349-71351, 71353, 71356, 71357, 71359, 71361-71410, 71421 – 71447, 71449 – 71567, 71569 – 71725, 71727, 71731, 71732, 71735, 71739, 71765, 71770, 71772, 71780, 71781, 71784, 71796, 71809, 71816, 71827, 71833, 71848, 71849, 71851, 71853, 71862, 71869, 71874, 71877, 71879, 71883, 72044, 73580, 73641, 73663, 73723, 73954, 74004, 74482, 74486, 74541, 74575, 74585, 74598, 74604, 74607, 74622, 74626, 74636, 74644, 74650, 74660, 74669, 74686, 74691, 74694, 74695, 74705, 74777, 74782, 74783, 74788, 74812, 74826, 74828, 74851, 74853, 74857, 74886, 74888, 75047, 75061, 75062, 75063, 75067, 75069, 75089, 75097, 75108, 75111, 75112, 75133, 75134, 75136, 75180, 75235, 75240, 75244, 75263, 75274, 75275, 75276, 75349, 75350, 75351, 75352, 75359, 75366, 75370, 75380, 75382, 75443, 75477, 75481, 75525, 75533, 75542, 75563, 75567, 75595, 75600, 75601, 75619, 75651, 75668, 75672, 75679, 75683, 75689, 75710, 75916, 75930, 75932, 75996, 76077, 76079, 76114, 76119, 76126, 76138, 76140, 76169, 76205, 76244, 76276, 76291, 76298, 76300, 76318, 76354, 76357, 76362, 76363-76365, 76373, 76388, 76402, 76409, 76412, 76417, 76423, 76424, 76469, 76493, 76498, 76502, 76520, 76537, 76541, 76556, 76611, 76642, 76647, 76708, 76711, 76717, 76739, 76755, 76837, 76848, 76854, 76864, 76872, 76888, 76889, 76992, 76895, 76928, 76985, 76991, 76992, 87558, 87564, 91764, 91922.
toegang 2.09.10	Archieven van het Ministerie van Justitie: Stukken van Van Tuyl van Serooskerken: Verzameling Misstanden Bewaringskampen; Proces te Neurenberg, 1945-1951, inv. nr. 1-8, 10-16.
toegang 2.09.22	Archief van het Ministerie van Justitie, Verbaalarchief, (1853), 1915-1955 (1963) 2e afdeling, Bureau bijzondere rechtspleging, inv. nr. 15003-15009.
toegang 2.09.42.01	Archief van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten (STPD), 1945-1951 (1953), inv. nr. 1611, 1632, 1634, 1693-1699, 1761
toegang 2.09.47	Archief van het Ministerie van justitie: directie wetgeving, wettendossiers, inv. nr. 134, 261, 478, 504, 1236, 1244, 1246, 1299, 1334, 1348, 1636, 1639, 1640, 1699, 2020, 2250, 2251.
toegang 2.09.48.02	Archief van de Raad voor het Rechtsherstel: Afdeling Rechtspraak, 1945-1971, geschiedenis van de archiefvormer.
toegang 2.09.49	Archief van het Nederlands Beheersinstituut (NBI), 1944-1967, geschiedenis van de archiefvormer
toegang 2.09.54	Archief van het Ministerie van Justitie: Bureau Juridische Zaken (Zuivering Politie), (1941) 1944-1965 (1983), inleiding, procedure politiezuivering.
toegang 2.09.56	Archief van het Ministerie van Justitie, Waarnemend Secretaris-generaal en Raadadviseur mr. I.P. Hooykaas, (1925) 1940-1947, inv. nr. 1, 64.
toegang 2.09.61	Archief van het Ministerie van Justitie: Commissies tot Opsporing van Oorlogsmisdadigers, (1942) 1944-1949 (1984), de inleiding, inv. nr. 281, 288, 290, 326, 2011.
toegang 2.09.70	Personeelsdossiers van het Directoraat-Generaal voor de bijzondere rechtspleging, dossiers van de functionarissen van de Kamer Groningen.
toegang 2.09.71	Archieven betreffende het beleid inzake gratie op doodstraffen van het Ministerie van Justitie, 1945-1977, inv. nr. 2, 4, 7, 8, 11-13.
toegang 2.09.74	Archief van de Bijzondere Raad van Cassatie van het Ministerie van Justitie, 1945-1951 (1986), inv. nr. 1, 11, 13-14, 20-123, 145-330, 332, 336, 337, jukli341-352.
toegang 2.09.83	DIT ARCHIEF BEVINDT ZICH MOMENTEEL (april 2015) NOG BIJ HET MINISTERIE VAN JUSTITIE.
toegang 2.09.106	Archief van de personele aangelegenheden van het Ministerie van Justitie, 1922-2000, inv. nr. 30-33. Archiefbestand van het Ministerie van Justitie betreffende oorlogsmisdadigers, 1950-1980, inv. nr. 2, 3, 15-19, 211-238.
toegang 2.12.49	Persoonlijk archief van mr. dr. M.W. Mouton, schout bij nacht titulair, 1929/1966, inv. nr. 19, 20, 21, 23, 31.
toegang 2.13.25	Archief van het Militair Gezag, (1939) 1943-1947 (1956), inv. nr. 35, 384, 598, 1236, 1303, 1318, 1328, 1331, 1814, 3549, 3743, 4331, 4339.
toegang 2.13.137	Ministerie van Defensie: Ordedienst/Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten en Binnenlandse Strijdkrachten (ODS/BS), inv. nr. 1437-1438.
toegang 2.14.08	Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD): Serie Dubbelen, inv. nr. 815-819.
toegang 2.19.217	Archief van de Stichting Genootschap Engelandvaarders, 1940-1945.
toegang 2.21.54	Collectie J.A.W. Burger, 1942-1986, inv. nr. 18.
toegang 2.21.81	Collectie J.A. van Hamel, inv. nr. 102, 103, 105, 109, 337, 338, 349.
toegang 2.21.183.02	Archief J.R.M. van Angeren, inv. nr. 17, 23.
Toegang 2,21.269	Collectie Modderman, 1812-1887, inv. nr. 66.
toegang 2.21.310	Collectie mr. dr. F. Hollander, inv. nr. 4-6, 9, 11.

toegang 3.03.15.06 Archief van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage; Parket van de Officier van Justitie te 's-Gravenhage; Kamer van Toezicht op notarissen en kandidaat-notarissen te 's-Gravenhage, 1950-1959.

toegang 3.03.17.04 Archief van de Arrondissementsrechtbank Rotterdam, inv. nr. 371, 402.

toegang 3.12.02.01 Archief van het Koninklijk Conservatorium voor muziek in Den Haag, 1926-1955, de inleiding.

Ongenummerd Collectie B.I.A.A. ter Veer.

NIOD, INSTITUUT VOOR OORLOGS-, HOLOCAUST- EN GENOCIDESTUDIES, AMSTERDAM

toegang 176 Nederlandse Oost Compagnie, (niet openbaar), inv. nr. 1, 2.

toegang 184 Groote Advies Commissie der Illegaliteit, 47, 48.

toegang 226b Bureau Inlichtingen, Hoofdbureau Londen, 1940-1945, 18c

toegang 233 Archief van de Studiegroep Reconstructievraagstukken.

toegang 248 Documentatie Personen, H. Lindeman, 1946.

toegang 269a United Nations War Crimes Commission, inv. nr. 1.

toegang 271b Inventaris collectie J.H.W. Verzijl, inv. nr. 1d-1f, 11b.

toegang 800 Collectie mr. I. Boon, Rapport van Arno Arlt.

Oorlogsaffiches affiche 8 mei 1945.

MINISTERIE VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE, Den Haag

Kabinetsarchief Geheim, (niet openbaar)

inv. nr. 2839, 2846, 2849, 2854, 3578, 5558, 5631, 5891, 5946, 5959-5061, 5964-5966, 6070, 6069.

OORLOGS EN VERZETSCENTRUM GRONINGEN (OVCG), Groningen

Collectie Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen,

inv. nr. 36, 38, 39, 41, 45, 47, 83-86, 88, 176, 178, 180, 181, 182, 185, 186, 189-192, 197, 200, 210, 213, 308, 339, 358, 459, 595, 640, 659, 725, 840.

RECHTBANK GRONINGEN, Groningen

J. Schoemaker, Bedrijfsarchief van de Arrondissementsrechtbank Groningen, (1924) 1940-1990(1993)

inv. nr. 43, 153, 438, 457, 458.

Archief van de Arrondissementsrechtbank,

Correspondentie serie A, 1945-1947; correspondentie serie B, 1946, 1948, 1950, 1954-1956.

TRESOAR, FRIES HISTORISCH EN LETTERKUNDIG CENTRUM LEEUWARDEN

toegang 17.02 Archief procureur generaal van Leeuwarden, inv. nr. 2582, 2927, 2973.

toegang 17.05 Archief Gerechtshof en het parket van de procureur-generaal te Leeuwarden 1980-1989, bijlage 5.

BIJLAGE 1 f: Internetbronnen

www.7huizen.nl/herv.school/boek.html

www.afweging.kc-wetgeving.nl/

www.amnesty.nl/mensenrechten/encyclopedie/geneefse-verdragen.

www.anp-archief.nl/attachment/2306385: bericht eerste opgelegde maatregelen in het Tribunaal Den Bosch op 29 december 1944.

www.anp-archief.nl/page/2296030/nl, KB 26 september 1945, instelling Tribunaal Groningen.

www.archievenwo2.nl/thema-overzicht/nederland/nasleep/zuivering

www.biografischwoordenboekgelderland.nl/bio/1_August_Frederik_Hendrik_Blaauw

www.bmgn.knhg.nl/H/Haan,_I._de_-_Breuklijnen_in_de_geschiedschrijving_van_de_Jod.pdf

www.christenjuristen.org/content/preadvies, preadvies 1942

www.dbng.nl/show.asp?startRecord=1&maximumRecords=1&frmQuery=pica.all%3DW.W.+Feith&

www.delpher.nl/nl/kranten/results?query=Radio+Oranje+berechting&page=1&maxperpage=50&coll=ddd,

De Vrije Nieuws Centrale, 7-2-1944,

De Luistervink: nieuws van alle fronten, 7-4-1944,

De nieuwsbode: orgaan van de Vrije Pers, 18-4-1944,

VODOC, 9-5-1944,

De nieuwsbode: orgaan van de Vrije Pers, 3 juni 1944,

Hilversum III, 6-6-1944.

www.dekrantvantoen.nl/:

Heerenveense Courant, 15 oktober 1945

Nieuwsblad van het Noorden, 7 maart 1935, 15 augustus 1938, 1 oktober 1942, 25 februari 1949, 16 oktober 1953, 20 maart 1959, 12 januari 2008

Leeuwarder Courant, 7 mei 1944, 12 november 1945, 15 december 1945, 10 mei 1946, 16 juli 1946, 26 juni 1949, 10, 27 oktober 1950 24 mei 1951, 7 september 1959, 20 oktober 1973

www.deondernemer.nl/binnenland/220763/Nederland-laot-oorlogsmisdadigers-lopen.html.

www.deoorlog.nps.nl/page/mappen/780848/Kaalscheren+Moffenmeiden?af1=8&d=780845

www.deoorlog.nl/page/personen/780053/J.J.G+Boot?af1=2

www.depers.nl/binnenland/250708/Oorlogsmisdadigers-niet-meer-vervolgd.html

www.de-wit.net/bronnen/tel1935/a-j.htm telefoonboek Bandoeng 1946.

www.dvhn.nl/nieuws/.../ss-er-siert-bruins-zwijgt-voor-altijd-13156543.ht...

www.dwtonline.com/.../doodstraf-voor-honderden-moslimbroeders-egypte/

www.dodenakkers.nl/oorlog/verzwegen/46-groningen.html

www.eersteKamer.nl/wetsvoorstel/28337_wet_internationale_misdrijven

www.eindhovenfotos.nl/W.J.Arriens.htm

www.erelijst.nl/, Erelijst NIOD.

www.gahetna,-oorlogsgids-vraag19.pdf:
www.gahetna,digitaleinventarissenwww.gahetna.nl/collectie/index/nt00429/07ca1082-61b4-11e3-8e7e-00505693001d/view/NT00429_ruslandgids_teksten/q/zoekterm/concentratiekamp/q/comments/1
www.geschiedenisbeleven.nl/Artikelen/Geschiedenis/Dood_en_verderf_in_het_Scholtenhuis
www.geschiedenis.vpro.nl/attachment.db/.../websitedood1.doc
www.geschiedenis.vpro.nl/programmas/289536/afleveringen/21377598/ Het oude RIOD
www.geschiedenis24.nl/andere-tijden/afleveringen/2005-2006/De-laatste-doodstraf.html
www.go2war2.nl/artikel/1550/4
www.grebbeberg.nl/index.php?page=kaderlijst-brigade-a-2
www.haren.nl/index.php?mediumid=25&pagid=473
www.hbpbunkerforum.nl/showthread.php?761-De-laatste-oorlogsdagen-op-Schiermonnikoog
www.henkvandijken.herdenking.nl/scholtenshuis
www.herdenking.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=471&Itemid=574www.geheugenvannederland.nl/?/nl/items/NIOD02:18886664
www.hetverhalenarchief.nl/kinderen-over-foute-ouders
www.historianet.nl/vraag-het-historici/waren-de-weerwolven-van-hitler-een-mythe?
www.historici.nl/retroboeken/lidt/#page=0&size=800&accessor=toc&source=1
www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn4/burger#sthash.tA6Ivoux.dpuf
www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn4/burger
www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn4/nagel
www.historien.nl/moskou-1937-de-grote-terreur
www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/5751/de-kampen-voor-foute-nederlanders-na-de-tweede-wereldoorlog.html
www.huizingainstituut.nl/images/biografiepedagogie.pd
www.ihr.rodekruis.be/ref/home-ihrOLD/Over-Internationaal-Humanitair-RechtOLD/Verdragen-
www.icc-cpi.int/www.icrc.org/eng/war-and-law/treaties-customary-law/geneva-conventions/ The Geneva conventions
ihr.rodekruis.be/ref/home-ihrOLD/Over-Internationaal-Humanitair-RechtOLD/A-tot-Z-van-het-internationaal-humanitair-rechtOLD/Verdragen-van-Genve.html
www.illegaletrouw.nl 25 augustus, begin oktober 1944, editie tussen Eem en Maarseveen, 25 februari 1945.
www.isgeschiedenis.nl/nieuws/het-joegoslavie_tribunaal_de_opvolger_van_neurenberg/
www.Joodsmonument.nl
www.kampwesterbork.nl/ interneringskamp
www.kneppelfreed.nl/taheakken-bijlagen/houwing
www.kranten.kb.nl:
Algemeen Handelsblad, juni 1921, 17 november 1928, 15 mei 1935
Nieuwe Amsterdamse Courant, 10 augustus 1910
Het Centrum, 23 juli 1923
Friesch Dagblad, 22 november 1946
Friese koerier: onafhankelijk dagblad voor Friesland en aangrenzende gebieden, 25 juli 1953
De Gemeentestem, 10 september 1949
Limburgs Dagblad, november, 12 december 1945, 22 januari 1946, 24 november 1948, 24 februari, 27 mei 1949
De Limburgse koerier, 11 december 1948.
Maasbode, 16 maart 1950
Nieuwe Rotterdamse Courant, 17 juli 1923, 16 augustus 1928
Rotterdamse Courant, 12 maart 1949, 28 februari 1950, 1 maart 1950
Rotterdamsch Nieuwsblad, 3 november 1931
De Nieuwe Rotterdamse Courant, 23 augustus 1945
Nieuws van de Dag, 21 juni 1902, 27 augustus 1906, 13 februari 1908; 30 juni 1909
Provinciale Drentsche en Asser Courant, 23 november 1945
De Tijd, godsdienstig staatkundig dagblad, 19 juni 1912
Het Vaderland, 18 mei 1938
De Waarheid, 2 februari 1946
Rotterdamse Courant 12 maart 1949, 28 februari, 1 maart 1950
Maasbode 16 maart 1950,
De Gemeentestem 10 september 1949
www.kranten.kb.nl/documents/Illegale_pers_NIOD.pdf
Christoffoor: voor God en Vaderland; uitgave voor Amsterdam, Haarlem en omgeving, 5 mei 1945
De Baanbreker, 19 december 1944
De vrije Zeeuw, 20 juli 1945
Den vaderlant ghetrouwe: op de bres voor herstel en vernieuwing, 28 oktober 1944
Het Vrije Geluid: -al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel, 11 december 1944
Gezamenlijke illegale bladen, 16 juli 1944
Je Maintiendrai, 15 oktober 1944, 15 januari 1945
Kroniek van de week; vrijheid en is om gheen gelt te coop, 11 november 1944
Moed en Vertrouwen, 15 mei 1944
Nijmeegsch dagblad, 26 januari 1945
Op Wacht in Amsterdam, 18 oktober 1944
Paraat, 9 november 1944
Paroolbulletin, 29 september 1944
Parool, 15 oktober 1944, herhaald in de Paroolpost van 29 december 1944.
Telex, 5 november 1944
Veritas: katholiek 14-daags blad voor Maastricht, 26 september 1944

VODOC, 9 mei 1944

Voor Koningin en Vaderland: voor vrijheid, waarheid en recht, 14 november 1944

Vrij Nederland: uitgave voor Zuid-Holland, 10 december 1944

kranten.delpher.nl/nl/view/index?query=Je+maintiendrai&coll=ddd&page=1&maxperpage=10&facets[periode]=1|20e_eeuw|1940-1949|&image=ddd%3A010426299%3Ampg21%3Aa0007#image
www.leewardercurant.nl/multimedia/archive/01150/Klaas_Carel_Faber___1150445a.pdf
www.mei1940.nl/Foto4_De_strijd/Majoor-van-der-Schee-C.-I-9RI.htm
www.nationaalarchief.nl/.../pdf/NL-HaNA_2.13.55.ead.pdf
www.nederlandrechtsstaat.nl/grondwet/artikel.html?artikel=16www.nederlandrechtsstaat.nl/grondwet/artikel.html?artikel=107&categorie=&auteur=&trefwoord=&1=1#artikel107
www.niod.knaw.nl/documents/publicaties/Schoonoord_HetCircusKruls.pdf, p. 37
www.niod.nl/nl/geschiedenis-van-het-niod/oprichting.
www.niod.nl/onderzoek/onderzoek_detail.asp?ID=67&from=MDW_DET&MDW_ID=65&rub=
www.nmkampvught.nl/index.php?id=1163
www.npogeschiedenis.nl/na-de-bevrijding/boek/Ad-van-Liempt-Na-de-bevrijding-Het-dagboek-van-een-meisje-Anne-Frank.html, toespraak van G. Bolkestein, 28 maart 1944
www.nrc.nl, 27 september 2011
www.onderscheidingen.nl/decorandi/wo2/dec_h07.html
www.onderzoekoorlogsmisdaden.nl/voorbeelden/78-de-zaak-klaas-faber.
www.oorlogsetroffenen.nl/archiefvormer/Hoogerechtshof
oregonstate.edu/instruct/phl302/texts/hobbes/leviathan-e.html#CHAPTERXXVII: Thomas Hobbes, Leviathan, or The Matter, Forme & Power of a Common-Wealth Ecclesiasticall and Civill. 1651, Hoofdstuk 27, Over misdaden, excuses en vergoelijkingen
www.osfriesischelandschaft.de/fileadmin/php/side.php?news_id=410&part_id=0&navi=11
www.parlement.com/9291000/modules/g5ncdo3o
www.parlement.com/id/vhnmt7lidzx/trias_politica_machtenscheiding_en
www.parlement.com/id/vg09l1o9ifv/g_j_gerrit_jan_van_heuven_goedhart
www.politiekcompendium.nl/9351000/1f/j9vvh40co5zodus/vh4vaks9rjyl
www.politiemuseum.nl/UserFiles/File/POLITIE%20EN%20BEZETTINGSTIJD%202.pdf
www.portalettes.vpro.nl/programmas/2899536/afleveringen/.../25218464/
www.recht.nl/artikel/index.html?nid=43327; 32 475
www.rechtspraak.nl/organisatie/De Hoge Raad/nieuws
www.reload1.geschiedenis.vpro.nl/programmas/2899536/afleveringen/10950002/items/11038965
www.resources2.kb.nl/010420000/pdf/DDD_010424559.pdf
www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/wetgeving/kwaliteit-wetten-en-regels
rijh.ub.rug.nl/index.php/groniek/article/viewFile/15818/13308, supplement op Croes en Tammes
www.schierweb.nl/2geschiedenis.htm
www.sdn.nl/recht-b.htm :Openbaar antecedenten register Rechterlijke Macht.
http://www.staatingroningen.nl/355/carl-von-rabenhaupt
www.statengeneraaldigitaal.nl/ Kamerstuk II 1946-1947 Kamerstuknummer 429 ondernummer 3,
www.stiwotforum.nl/viewtopic.php?t=10559
www.sytzama.nl/1RH-Mei1940-x.html
www.thuisinbrabant.nl/personen/s/speyart-van-woerden-baron-elmh
www.verzetmuseum.org/tweede-wereldoorlog/nl/achtergrond/achtergrondbinnenlandse_s
www.voc-cavalerie.nl/.../Archivering%20VOC-Medelingen%201936-heden.xls
www.vpro.nl/programmas/2899536/afleveringen/.../25218464/
www.wikipedia.org/wiki/Nederlanders_ge%C3%ABxecuteerd_tijdens_de_Duitse_bezetting
www.wikipedia.org/wiki/Doodstraf_in_Nederland
www.west-papua.nl/publiciteit/NazisinNNG.htm,
www.wetenschapsagenda.leidenuniv.nl/content_docs/...0511/10-loof.pdf
www.wieiswienoverijssel.nl/details2.asp?id=137
www.wiezoekje.nl/rolf-camerling
www.wikipedia.org/wiki/Nationalsozialistisches_Kraftfahrkorps
www.zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-28337-3.pdf

BIJLAGE 1 g gesprekken en correspondentie met:

Familieleden (militaire) raadsheren en advocaten-fiscaal

Drs. B.C.E. Bolkestein, dochter van N. Bolkestein.

Mw. C.N.F.A. Collot d'Escury- van der Wijck, dochter van jhr. A.H.S. van der Wijck.

D.J. Feith- de Graaff, schoondochter van jhr. WW Feith.

H.F.D. Lieftrinck kleinzoon van D.A. Camerling Helholt.

J.J.C. Louët Feisser, M. Barents- Louët-Feisser E. Louët Feisser-Laan, kinderen van J.C. Louët Feisser.

Familiedid slachtoffers, H. van Alteren, broer van twee geëxecuteerde Nederlanders uit Groningen.

Familieleden verzetsman, Twee dochters van de verzetsman A.W. Dijkema

Hoge Raad, R. van Elst

Groninger Archieven, J. van Keulen

Ministerie van Justitie, M. van Rijn, M.E. Verburg

Nationaal Archief, L. van Beelen-Driehuis, G. Boink, J. van Langen, F. Kanhhai, M. Ketelaars, J.H. Kompagnie (ov), B.J. Meiboom, S.F.M.

Plantinga, H.A.J. van Schie,

Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen, M. Brinks, B. Jongejan

Rechtbank Groningen, J. Schoemaker & medewerkers afdeling Archief

Stichting Onderzoek Bijzondere Rechtspleging, H. Bakkali, C.J.G. Bleichroth, A. Bosch, H. Elgersma, S. Faber, H. Grevers, H.L.C. Hermans, A.P. Huitzing, M. Kool, J.P. Meihuizen, P. Romijn, M.H. Severein, J.H.A. Teulings, G.J.H. Worst (ov.)

Onderzoekers L. Doedens, onderzoeker en promovendus in Groningen, B. Henstra, Onderzoeker Tweede Wereldoorlog

BIJLAGE 2: Biografische gegevens van de functionarissen werkzaam geweest voor de Kamer Groningen (in alfabetische volgorde)

N. Bolkestein (1910-1993)¹⁴²²

Nicolaas Bolkestein is geboren op 27 juni 1910 in Den Haag. Na de lagere school en de middelbare school gaat hij rechten studeren in Utrecht. Daarna is hij enige tijd werkzaam als advocaat en als adjunct-inspecteur van de directe belastingen in Veendam. Hij wordt in 1939 als 29-jarige in Groningen de jongste Gedeputeerde van Nederland. Na de benoeming van een NSB'er als Commissaris in de provincie Groningen neemt hij ontslag. In 1942 wordt hij als gijzelaar geïnterneerd in het kamp Sint-Michielsgestel. Na de bevrijding van het kamp gaat hij, dwars door de Duitse linies heen, terug naar het Noorden. Als Gedeputeerde van Groningen overlegt hij vanaf juni 1945 met de vier Groningse kantonrechters en de Commissaris van de Koningin over de samenstelling van de vijf Kamers van het Tribunaal Groningen. Eind 1945 wordt hij benoemd tot raadsheer in het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, Kamer Groningen. Tussen 1945 en 1949 heeft hij 441 keer zitting in de Kamer Groningen. Van 1946 tot 1949 is hij opnieuw lid van Gedeputeerde Staten van Groningen. Daarnaast promoveert hij in 1947 aan de Universiteit van Utrecht in de economische wetenschappen.

Als in 1949 het Bijzonder Gerechtshof wordt opgeheven, wordt hij benoemd in de Bijzondere Strafkamer van de Rechtbank Groningen. Hij maakt tussen september 1949 en december 1950 58 keer deel uit van deze Strafkamer. In 1950 solliciteert hij met succes naar de baan van burgemeester in Middelburg. Hij bekleedt die functie tot 1957; in dat jaar wordt hij benoemd tot burgemeester van Deventer als opvolger van H.W. Bloemers. Tot aan zijn pensionering blijft hij burgemeester in Deventer. Nicolaas Bolkestein overlijdt op 3 december 1993 op 83-jarige leeftijd in Deventer.¹⁴²³

D.A. Camerling Helmolt (1886-1960)¹⁴²⁴

Daniel Adolf Camerling Helmolt wordt op 9 mei 1886 in Haarlem geboren, maar woont vrijwel zijn hele leven in het oosten van Nederland. Hij wordt na de middelbare school in 1906 aangenomen op de Koninklijke Militaire Academie in Breda. Nadat hij zijn slotexamen aan de KMA met goed gevolg heeft afgelegd, wordt hij op 30 juni 1909 benoemd tot tweede luitenant bij het 4^e Regiment Huzaren. De cavalerie blijft zijn hele leven zijn liefde houden. Hij klimt in rang naar eerste luitenant (1913), adjudant (1916) en ritmeester (1928). In 1928 wordt hij instructeur aan de Koninklijke Militaire Rijschool in Amersfoort. Enkele jaren later wordt hij benoemd tot directeur van deze rijschool, een functie die hij tot 1939 bekleedt. Camerling Helmolt is in 1936 lid van de Olympische dressuurploeg in Berlijn. Hij doet mee aan de individuele dressuurproef en de dressuurproef voor teams. In 1940 volgt hij M.R.A. Bischoff van Heemskerk op als Regimentscommandant van de Staf 1 R.H. van het Regiment Huzaren.

Hij trouwt in 1910 met Cornelia van Ketwich Verschuur. Zijn privéleven wordt getekend door de vroegtijdige dood van twee van zijn kinderen. In 1926 overlijdt zijn dochter Magdalena Adriana Elisabeth, en op de laatste dag van de gevechten rond de Grebbeberg, op 14 mei 1940, komt zijn zoon Jan Daniel om het leven. Camerling Helmolt gaat de rest van zijn leven gebukt onder het verlies van zijn zoon en dochter.

In mei 1942 worden de Nederlandse officieren, die sinds mei 1940 gedemobiliseerd zijn, door de Duitse bezetter opgeroepen om zich te melden bij hun kazernes. Hitler heeft opdracht gegeven tot deportatie van deze beroeps- en reserveofficieren. D.A. Camerling Helmolt gaat als krijgsgevangene naar het Krijgsgevangenkamp Stanislaw in Polen.

Na de oorlog keert hij uit krijgsgevangenschap terug naar Ubbergen, waar hij voor de oorlog al woonde. Sterk vermagerd, maar nog steeds rechtschapen, rechtvaardig en streng neemt hij, als hij hiervoor wordt gevraagd, de benoeming tot militair raadsheer in de Kamer Groningen aan. Hij verzoekt met ingang van 1 november 1946 uitsluitend tot militaire dienst. Hij is dan 60 jaar. Camerling Helmolt heeft 402 maal zitting als militair raadsheer. Zijn kennis wordt zeer gewaardeerd door jhr. W.W. Feith, die er tevergeefs voor pleit dat hij zitting mag nemen in de opvolger van het Bijzonder Gerechtshof, de Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank Groningen. Dit is echter niet mogelijk omdat Camerling Helmolt geen jurist is. Een pleidooi over zijn kennis over het oorlogsrecht mag niet baten. Hij krijgt per 1 juli 1949 zijn ontslag. Hij wijdt daarna zijn tijd vooral aan paarden en paardendressuur. Hij vindt 'dat paarden betrouwbaarder zijn dan mensen'.¹⁴²⁵ In hippische kringen is zijn boek 'Dressuurrijden. Bezien door het kritisch oog van een jurylid' tot op de dag van vandaag nog steeds een standaardwerk.¹⁴²⁶

Jhr. W.W. Feith (1889-1973)¹⁴²⁷

Willem Wolter Feith wordt geboren op 9 maart 1889 in Vlaardingen. Na twee jaar verhuist hij naar Groningen, doorliep de lagere school en het stedelijk gymnasium. Daarna vestigt hij zich in 1909 als student in Groningen. Tijdens zijn studie is hij eerst assessor van de juridische faculteitsvereniging (1910) en vervolgens voorzitter (1911). Na zijn studie en promotie in Groningen en een examen voor Indisch Rechterlijk ambtenaar in Leiden, vertrekt Feith naar Nederlands-Indië om als jurist bij het Gouvernement te werken. Hij wordt op 11 juli 1916 aangesteld als substituut-griffier in Buitenzorg, en krijgt daarna functies in Magelang en Toeloengoeng. Zijn laatste functie in Nederlands-Indië is het voorzitterschap van de Landraad van Wonosobo.¹⁴²⁸ Na zijn (officieel tijdelijke) terugkeer in 1924 in Nederland wordt hij in 1925 benoemd tot eerste kinderrechter in Groningen. Als kinderrechter maakt hij naam door zijn bijzondere aanpak van het kinderrecht. Hij gaat persoonlijk op

¹⁴²² MinJus kabinet, inv. nr. 2839, 5558 en 3578; KB 74, 21-6-1949 eervol ontslag als raadsheer in de Kamer Groningen en benoeming tot lid Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank in Groningen; N. Bolkestein, *De invloed van de financiële politiek der overheid op de verdeling van lasten en baten over den tijd* (Utrecht, 1947). tekst van dr. C.M. Hogenstijn.

¹⁴²³ N. Bolkestein, *De invloed van de financiële politiek der overheid op de verdeling van lasten en baten over den tijd*, Utrecht, 1947, www.wieiswienoverijssel.nl/zoekresultaten/p2/137?tmpl=component. Christianus Joseph Johannes Willibrordus

¹⁴²⁴ wiezoekje.nl/rolf-camerling; Gelders archief, toegang nummer 0247, inv. nr. 8543 trouwakte van 20-7-1910; kranten.kb.nl, *Nieuws van den dag* 27-8-1906, *Nieuws van den dag: kleine courant* 30-06-1909, *Nieuwe Rotterdamse Courant*, 16-8-1928 *Het Vaderland*, 18 mei 1938; www.voc-cavalerie.nl/.../Archivering%20VOC-Medelingen%201936-heden.xls; www.sytzama.nl/1RH-Mei1940-x.html; www.nationaalarchief.nl/.../pdf/NL-HaNA_2.13.55.ead.pdf.

¹⁴²⁵ Informatie van zijn kleinzoon in 2011.

¹⁴²⁶ D.A. Camerlingh Helmolt, LT. KOL. B.D. *Dressuurrijden. Bezien door het kritisch oog van een jurylid*, Stichting de Hoefslag, 's-Gravenhage, z.j.

¹⁴²⁷ W.W. Feith, *Over de berechting van Duitse oorlogsmisdadigers*, in: *NJB* 1950, naar aanleiding van eerdere beschouwingen van mr. van Nispen tot Sevenaer en mr. Timminga, in 1949 in het *NJB*; W.W. Feith, Jubileum van een gerechtsgebouw, in: *Rechtsgeleerd magazijn Themis, Tijdschrift voor publiek- en privaatrecht*, 1956, p. 21-38.

¹⁴²⁸ Staatsalmanakken voor Nederlands Indië de jaargangen 1916-1924.

zoek naar gezinsvoogden en zoekt passende oplossingen voor problemen van kinderen. Daarnaast heeft hij eenmaal per week, op zaterdag, een spreekuur.¹⁴²⁹ In 1934 wordt hij benoemd in de Crisis-Tuchtrechtspraak. Hij wordt eerst voorzitter van de Provinciale Commissie voor de Crisis-Tuchtrechtspraak en is vanaf 1941 Tuchtrechter.¹⁴³⁰

Van 1942 tot 1944 is jhr. W.W. Feith een van de gijzelaars in Sint-Michielsgestel. Na de bevrijding van het kamp baant hij zich lopend, dwars door de linies heen, naar Groningen, waar hij in oktober 1944 aankomt.¹⁴³¹

Hij weigert verschillende functies in de bijzondere rechtspleging, tot hij in september 1945 wordt benoemd als voorzitter van de Kamer Groningen.¹⁴³² Zijn taakopvatting in de bijzondere rechtspleging is: *'laten zien dat hier recht wordt gesproken. De taak van de Kamer Groningen is niet afgelopen bij het leveren van bewijs. Het grote publiek moet zien dat recht gesproken wordt. Voor iedere zitting moet getracht worden de voorgeschiedenis van de verdachte te schetsen, zodat iedereen begrijpt hoe de zaak in elkaar zit'*. Jhr. W.W. Feith is zich ervan bewust dat hij als voorzitter van de Kamer Groningen in de bijzondere rechtspleging de hoofdpersoon is in een belangrijke periode van de Groninger juridische geschiedenis.¹⁴³³

Naast zijn juridische werkzaamheden is Feith actief op tal van andere gebieden. Meteen na de Bevrijding wordt hij benoemd tot lid van de Commissie van Herstel in Groningen.¹⁴³⁴ Ook heeft hij zitting in de Commissie voor het laten maken van een beeld van Carl von Rabenhaupt.¹⁴³⁵

Door zijn periode in Nederlands-Indië tussen 1916 en 1924 is hij zeer geïnteresseerd in Nederlands-Indië. Hij wordt lid van de afdeling Groningen van de *Commissie Nederland helpt Indië* en is tussen 23 mei en 6 september 1946 voorzitter van deze afdeling. Waarschijnlijk wegens zijn drukke werkzaamheden geeft hij dit voorzitterschap op.¹⁴³⁶ Hij is verder lid en plaatsvervangend voorzitter van het Centraal College Tuchtrechtspraak Voedselvoorziening en lid van de Adviescommissie Zuivering Personeel Rijksuniversiteit Groningen. Met ingang van 1 juli 1949, de datum van de opheffing van de Groningse Kamer van het Bijzonder Gerechtshof, wordt hij voorzitter van de Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank Groningen. Hij wordt tegelijkertijd voorzitter van de Rechtbank Groningen.¹⁴³⁷

Naast cultuur en recht is jhr. W.W. Feith gefascineerd door de Vierdaagse in Nijmegen. Niet alleen loopt hij deze Vierdaagse ontelbare malen, hij is ook jaren voorzitter van de Commissie van Gouden Wandelaars.¹⁴³⁸ In 1953 wordt hij benoemd tot Kamerheer in buitengewone dienst (i.b.d.) voor Koningin Juliana. In 1959 beëindigt hij zijn rechterlijke functies. Op 19 oktober 1973 overlijdt hij op 84-jarige leeftijd tijdens een discussiebijeenkomst ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan van de Nederlandse Jurisprudentie.¹⁴³⁹

C. J. J. W. van Groenigen (1897-1972)¹⁴⁴⁰

Christianus Joseph Johannes Willibrordus van Groenigen wordt geboren in Utrecht op 7 november 1897. Na de lagere school en de middelbare school gaat hij rechten studeren. Na zijn studie wordt hij op 10 december 1929 in Utrecht benoemd tot substituut griffier bij het Openbaar Ministerie. 13 april 1934 volgt zijn benoeming tot rechter in de Arrondissementsrechtbank Groningen. Bij deze rechtbank blijft hij tot aan zijn pensionering in 1962. In augustus 1945 wordt hij gevraagd voor de functie van raadsheer in de Kamer Groningen van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden. Hij accepteert deze functie. Hij vervult hij naast zijn rechterschap in Groningen. Naast zijn benoeming tot raadsheer, wordt hij in oktober 1945 benoemd tot raadsheer-commissaris in de Kamer Groningen. Dit houdt in dat hij, in opdracht van de Kamer Groningen, aanvullend onderzoek doet naar onderdelen van de tenlastelegging. Ook onderzoekt hij de daden van de verdachten en onderwerpt getuigen aan nadere verhoren. Ten slotte ziet hij toe op het uitvoeren van de opdracht tot vervaardigen van psychiatrische rapportages in opdracht van het hof. Naast deze functie is hij eenmaal waarnemend voorzitter van de Kamer Groningen. Hij heeft 23 maal zitting tijdens een rechtszitting. Na zijn werkzaamheden in de Kamer Groningen, van oktober 1945 tot juli 1949, wordt hij ontslagen als bijzonder raadsheer. Hij zet zijn werkzaamheden als rechter in de Arrondissementsrechtbank voort. In 1950 werd hij benoemd tot vicepresident van de Arrondissementsrechtbank Groningen. Op 10 april 1959 volgt zijn benoeming tot president van de Arrondissementsrechtbank Groningen, als opvolger van jhr. W.W. Feith. Bij zijn aanvaarding van het voorzitterschap zegt hij: *'Met schroom aanvaard ik dit ambt'*.¹⁴⁴¹ In 1962 gaat hij met pensioen en hij overlijdt in 1972.

G. D. E. J. Hotz (1886-1964)

Georg David Eduard Johannes Hotz is geboren op 12 augustus 1886 in Bodegraven. Hij heeft als hij benoemd wordt tot militair raadsheer in de Kamer Groningen een lange militaire carrière achter zich, voornamelijk in Nederlands-Indië. In 1924 schrijft hij een boek: *Beknopt geschiedkundig overzicht van den Atjehoerlog*.¹⁴⁴² Dit boek wordt gepubliceerd in de reeks *Oost-Indische krijgsgeschiedenis* onder nummer 621. Twee jaar na deze publicatie wordt hij als kapitein der Infanterie met ingang van 3 april 1926 benoemd tot militair commandant van Riouw en onderhorigen.¹⁴⁴³ In 1936 is hij zich blijken het telefoonboek in Bandoeng commandant van het Tweede Regiment Infanterie; hij woont aan de Ambonstraat 5 Bd 1809.¹⁴⁴⁴ Het Utrechts Nieuwsblad van 11 november 1937 meldt dat G.D.E.J. Hotz is benoemd tot officier in

¹⁴²⁹ www.huizingainstituut.nl/images/biografiepedagogie.pdf en Nieuwsblad van het Noorden van 21-11-1935.

¹⁴³⁰ K. Ter Laan, *Groninger Encyclopedie, jhr. W.W. Feith*, uitgeverij Spiering Groningen, 1954, p. 201 en 253.

¹⁴³¹ Brabants Historisch Informatiecentrum, toegangsnummer 1501, Persoonsdossiers gijzelaars kamp Beekvluit, 1942-1944., inventarisnummer 126.

¹²⁹⁶ MinJus kabinet, inv. nr. 2849.

¹⁴³³ OVCG, inv. nr. 725.

¹⁴³⁴ resources2.kb.nl/010420000/pdf/DDD_010424559.pdf.

¹⁴³⁵ www.staatingroningen.nl/355/carl-von-rabenhaupt.

¹⁴³⁶ Groninger Archieven, toegang 425, Archief van het provinciaal comité 'Nederland helpt Indië', inv. nr. 36.

¹⁴³⁷ ww.dbng.nl/show.asp?startRecord=1&maximumRecords=1&frmQuery=pica.all%3DW.W.+Feith; MinJus kabinet, inv. nr. 2839, 5558 en 3578.

¹⁴³⁸ kranten.kb.nl/Friese_koerier:_onafhankelijk_dagblad_voor_Friesland_en_aangrenzende_gebieden, 25 juli 1953.

¹⁴³⁹ www.archiefleeuwardencourant.nl, *Leeuwarder courant*, 20 oktober 1973; G.E. Langemeijer, Jhr. Mr. W.W. Feith: in memoriam, in: *(NJB 1973)*, pag. 1150.

¹⁴⁴⁰ K. ter Laan, *Groninger encyclopedie*, uitgeverij Spierings, 1954-1955, C.J.J.W. van Groenigen; *kranten.kb.nl, Het Vaderland, staat en letterkundig nieuwsblad*, 10-12-1929; Staatsalmanak, 1934; MinJus kabinet, inv. nr. 2846. inv. nr. 5961

¹⁴⁴¹ kranten.kb.nl, *Nieuwsblad van het Noorden*, 20-3-1959.

¹⁴⁴² G.D.E.J. Hotz, *Beknopt geschiedkundig overzicht van den Atjehoerlog*. Koninklijke Militaire Academie 1924. Oost-Indische krijgsgeschiedenis nummer 621.

¹⁴⁴³ resources2.kb.nl/010010000/pdf/DDD_010010259.pdf, *Staatsblad voor Nederlands Indië*, 1926, 1936; *Utrechts Nieuwsblad*, 11 november 1937.

¹⁴⁴⁴ de-wit.net/bronnen/tel1936/a-j.htm telefoonboek Bandoeng, 1936.

de Orde van Oranje Nassau, en gerechtigd het versiersel te dragen met de zwaarden. Hij is dan al opgeklommen tot de rang van kolonel der Infanterie van het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger.¹⁴⁴⁵ Tijdens de meidagen van 1940 is hij als reserve luitenant-kolonel commandant van het 44e Regiment Infanterie van de groep Betuwe van de strategische beveiliging.¹⁴⁴⁶ Tussen 1942 en 1944 is hij organisator en later commandant van Regio 4 (Twente) binnen de georganiseerde verzetsbeweging. Onder zijn leiding wordt in september 1944 het Gewapend Verzet in Overijssel samengevoegd in de Binnenlandse Strijdkrachten. Volgens de website www.wieiswienoverijssel.nl is de feitelijke leiding van de Overijsselse Binnenlandse Strijdkrachten echter in handen van Cor Wilbrink.¹⁴⁴⁷ Wat hiervan waar is, is niet duidelijk. Tussen maart en november 1945 is G.D.E.J. Hotz gewestelijk commandant van het strijdend gedeelte van de Binnenlandse Strijdkrachten in Zwolle.¹⁴⁴⁸ G.D.E.J. Hotz is slechts van 10 oktober 1945 tot 31 januari 1946 militair raadsheer in de Kamer Groningen. Aangezien de Kamer Groningen pas zijn eerste zitting heeft op 19 december 1945, is hij dus maar anderhalve maand verbonden aan deze Kamer. Hij wordt per 1 februari 1946 benoemd in dezelfde functie bij het Bijzonder Gerechtshof Den Haag.¹⁴⁴⁹ Na het beëindigen van de bijzondere rechtspleging wordt hij benoemd tot lid van de Gratie-Adviescommissie, ingesteld bij besluit van de minister van Justitie op 5 november 1948.¹⁴⁵⁰ In 1947 wordt G.D.E.J. Hotz benoemd tot Honorary Officer in the Military Division of the Most Excellent Order of the British Empire (GB). Vijf jaar later ontvangt hij de Medal of Freedom with bronze palm (VS). Beide onderscheidingen krijgt hij voor zijn werk gedurende de bezetting van Nederland. G.D.E.J. Hotz overlijdt op 6 juli 1964.¹⁴⁵¹

T. de Jong Tzn. (1889-1972)

Tjitte de Jong wordt op 6 juni 1889 te geboren in Scharnegoutum in de gemeente Wymbritseradeel, waar zijn vader hoofd van de christelijke school is. Nadat zijn vader is overgeplaatst naar Rotterdam, gaat De Jong daar naar het Marnix Gymnasium. Daarna studeert hij rechten aan de Vrije Universiteit te Amsterdam en hij promoveert in 1914. Hij vertrekt naar Groningen waar hij zich verbindt aan een advocatenkantoor.¹⁴⁵² In 1927 wordt T. de Jong in Groningen voor de Anti Revolutionaire Partij in de gemeenteraad gekozen en benoemd tot wethouder van financiën en van openbare werken. Hij is daarnaast rechter-plaatsvervanger in de Groningse Arrondissementsrechtbank, plaatsvervangend voorzitter van de Raad van Beroep voor de directe belastingen en bestuurslid van verscheidene andere colleges. Hij blijft wethouder tot 1931. Dan verandert hij van loopbaan en woonplaats en wordt kantonrechter in Rotterdam.¹⁴⁵³ Tevens is hij dan belast met de waarneming van de werkzaamheden van kantonrechter in Gouda. Op 15 juli 1934 wordt hij benoemd tot lid in de Kamer van Toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen.¹⁴⁵⁴ Van 1936 tot 1939 is hij namens de ARP gemeenteraadslid in Rotterdam, als opvolger van Jos de Jong. Op 28 juni 1939 keert hij terug naar Groningen om directeur van de hypotheekbank te worden. C W baron van Dedem, voorzitter van het OM in Rotterdam, voert bij zijn afscheid van Rotterdam het woord namens het parket en zegt onder andere: *'Wij hebben u leeren waardeeren als een zeer nauwgezet en zeer humaan strafrechter. Het parket heeft u uw taak niet verlicht maar de wijze waarop gij uw taak hebt vervuld hebben wij bewonderd.'* In 1941 neemt hij zitting als Commissaris in de Onesiforusbank, de bank van de Maatschappij tot Geldverschaffing voor Kerk- en Schoolbouw, in Utrecht. In 1942 schrijft T. de Jong Tzn een referaat voor de Christen Juristen Vereniging getiteld *'Misbruik van Recht'*.¹⁴⁵⁵ Meteen na de Bevrijding wordt hij ingeschakeld in het Militair Gezag. Hij maakt dan deel uit van de leiding van de Politieke Opsporingsdienst in Appingedam. Deze functie eindigt op de dag van zijn benoeming tot bijzonder raadsheer in de Kamer Groningen, op 10 oktober 1945.

Naast bijzonder raadsheer in de Kamer Groningen wordt hij op 1 maart 1946 benoemd tot Hoge Autoriteit in het ressort Leeuwarden en tegelijkertijd tot kantonrechter-plaatsvervanger in het Kantongerecht Groningen.¹⁴⁵⁶ De andere Hoge Autoriteiten zijn al per 1 januari 1946 benoemd. In Leeuwarden loopt de benoeming van een Hoge Autoriteit zeer stroef. Nadat achtereenvolgens vier juristen zijn aangezocht voor deze functie, wordt ten slotte T. de Jong Tzn. gevraagd of hij deze taak op zich wil nemen. Als hij daarin toestemt, wordt hij per omgaande benoemd. Hij wordt Hoge Autoriteit voor alle Tribunaalkamers in de provincies Groningen, Friesland en Drenthe. Zijn functie als Hoge Autoriteit vervult hij tot 1952. In 1947 wordt hij kantonrechter in Leeuwarden en uiteindelijk in 1949 raadsheer in het gerechtshof in Amsterdam. Deze functie vervult hij tot zijn pensionering in 1954. Hij overlijdt in Ermelo op 29 mei 1972.¹⁴⁵⁷

L.W.E.M Lasonder (1881- 1958)¹⁴⁵⁸

Laurens Willem Egbert Marie Lasonder wordt geboren op 1 juni 1881 in Enschede. Na zijn lagere en middelbare school studeert Lasonder rechten aan de Universiteit van Utrecht. Zijn kandidaatsexamen behaalt hij op 21 juni 1902. Vervolgens haalt hij zijn doctoraal en hij promoveert op 13 februari 1908 cum laude in de rechtswetenschappen. Zijn eerste baan is de functie van adjunct-commies bij het Centraal Bureau voor de Statistiek. Op 19 juni 1912 wordt hij benoemd als ambtenaar bij het Openbaar Ministerie in Amsterdam. Na elf jaar vervult hij deze functie voor de functie van substituut officier van justitie in Arnhem. Zijn benoeming vindt per 17 juli 1923 plaats. Hij vervolgt zijn loopbaan bij de Arrondissementsrechtbank in Assen. Op 15 mei 1935 wordt hij daar aangesteld als officier van justitie. Op 1 oktober 1942 neemt hij zijn ontslag in Assen.

Meteen na de Bevrijding, op 8 mei 1945, wordt hij door de Vertrouwensmannen als waarnemend procureur-generaal in Leeuwarden aangesteld. Tegelijkertijd wordt hij benoemd tot lid van het Militair Gezag in Groningen. Zijn aanstelling in de bijzondere rechtspleging

¹⁴⁴⁵ www.hetutrechtsarchief.nl/collectie/kranten/un/1937/1112.

¹⁴⁴⁶ www.grebbeberg.nl/index.php?page=kaderlijst-brigade-a-2.

¹⁴⁴⁷ www.wieiswienoverijssel.nl/details2.asp?ld=166.

¹⁴⁴⁸ Nationaal Archief, toegang 2.13.137, Ministerie van Defensie: Ordiedienst/Bevelhebber der Nederlandse Strijdkrachten en Binnenlandse Strijdkrachten (ODS/BS), inv. nr. 1437-1438.

¹⁴⁴⁹ MinJus kabinet, inv. nr. 2846.

¹⁴⁵⁰ Handelingen, II, zitting 1950.1951, Rijksbegroting voor het dienstjaar 1951 1900 IV 8, p. 30.

¹⁴⁵¹ www.onderscheidingen.nl/decorandi/wo2/dec_h07.html.

¹⁴⁵² www.7huizen.nl/herv.schoonboek.html.

¹⁴⁵³ kranten.kb.nl, *Rotterdamsch Nieuwsblad*, 3 november 1931, p. 17.

¹⁴⁵⁴ Archief Rechtbank Rotterdam, inv. nr. 371 aanstelling 1932; inv. nr. 402, ontslag 1939; Staatsalmanak 1931 en 1934; kranten.kb.nl, *Rotterdamsch Nieuwsblad*, 6 november 1931.

¹⁴⁵⁵ www.christenjuristen.org/content/preadvies, preadvies 1942.

¹⁴⁵⁶ MinJus kabinet, inv. nr. 5959; Rechtbank Groningen, Correspondentie serie B, 1946, 1-3-1946.

¹⁴⁵⁷ www.dekrantvantoen.nl/index.do, *Nieuwsblad van het Noorden*, 25-2-1949.

¹⁴⁵⁸ kranten.kb.nl/, *Nieuws van de Dag*, 21-juni 1902, 13 februari 1908; *De Tijd*, *godsdienstig staatkundig dagblad*, 19 juni 1912; *Nieuwe Rotterdamse Courant* 17 juli 1923, *Algemeen Handelsblad* 15 mei 1935, *Nieuwsblad van het Noorden*, 1 oktober 1942; *Heerenveensche Courant* 15 oktober 1945; Meihuizen 2003, p. 180-182.

verloopt niet rimpelloos. Hij is niet de eerste keus van J.C. Tenkink en G.E. Langemeijer, die moesten zorgen voor de samenstelling van de Bijzondere Gerechtshoven en voor de voordracht van de vijf procureurs-fiscaal en de advocaten-fiscaal. Allereerst wordt jhr. J.E. de Ranitz (adjunct officier van justitie in Assen) aangezocht en vervolgens jhr. W.W. Feith. Beiden weigeren. Jhr. A.H.S. van der Wijck wil de functie wel graag bezetten, maar hij wordt ongeschikt bevonden. Uiteindelijk valt de keus op L.W.E.M. Lasonder. Hij wordt op 10 oktober benoemd. Naast zijn benoeming tot procureur-fiscaal van het ressort Leeuwarden wordt hij in september 1945 lid van de Stichting Toezicht Politieke Delinquenten. L.W.E.M. Lasonder is niet alleen geïnteresseerd in zijn juridische werk, maar ook in de band tussen Nederland en Indië. In december 1949 stuurt hij, samen met een aantal anderen, een telegram aan de Tweede Kamer waarin zijn hun zorgen uitspreken over de onafhankelijkheid van Indonesië. Deze stukken worden neergelegd ter griffie, ter inzage van de leden. Enig resultaat heeft het telegram echter niet. In 1949 treedt hij toe tot het 'Comité voor een Liberale Partij'. Hij overlijdt op 17 januari 1973 in Groenlo.

J. C. Louët Feisser (1910-1991)

Jacobus Christoffel Louët Feisser is geboren op 16 mei 1903 in Amsterdam. Na de lagere school en de middelbare school gaat hij rechten studeren in Utrecht. Na zijn studie rechten werkt Louët Feisser eerst als waarnemend ambtenaar bij het Kantongerecht in Utrecht. Op 23 juni 1941 komt hij in dienst als ambtenaar bij de Kantongerechten in het Arrondissement Groningen. Gedurende de oorlog houdt hij zich op de achtergrond. Hij wil geen promotie maken, om niet op te vallen bij B.P. Enklaar, de pro-Duitse voorzitter van de rechtbank.¹⁴⁵⁹ Hij heeft contacten met de illegale groep rond de rechtbank. Een van hen, A.J. Mulder, zit enige tijd ondergedoken in zijn huis. Zijn beide kinderen herinneren zich deze 'oom Wim' nog heel goed.¹⁴⁶⁰ Meteen na de Bevrijding wordt J.C. Louët Feisser benoemd tot commandant van de Politieke Opsporingsdienst (POD) afdeling Groningen. De Kamer Groningen heeft vanwege de zwaarte en omvang van de zaken een tweede advocaat-fiscaal nodig. J.C. Louët Feisser wordt op 2 februari 1946 aangesteld in deze functie. Hij wordt op 12 november 1947 benoemd tot waarnemend procureur-fiscaal van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden. Vlak voor de beoogde opheffing van de Kamer Groningen, op 2 februari 1949, wordt hij overgeplaatst naar het Bijzonder Gerechtshof Amsterdam. Bij zijn benoeming schrijft de voorzitter van het BG Amsterdam:

*'In Groningen heeft hij blij gegeven van grote ijver en nauwgezette plichtsbetrachting, ook in zijn werk bij de bijzondere rechtspleging vertoont hij deze eigenschappen in onverminderde mate. Om zijn inzicht in de door hem behandelde zaken en zijn wijze van optreden op de zittingen wordt hij geprezen en zijn werk wordt algemeen zeer gewaardeerd. De bedoeling is om de heer Louët Feisser naast de behandeling van gewone strafzaken, tevens te belasten met de behandeling der zaken welke worden behandeld door de Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank Amsterdam.'*¹⁴⁶¹

Wanneer de opheffing van de Kamer Groningen wordt uitgesteld, wordt zijn benoeming in Amsterdam geannuleerd. Op 1 juli 1949, als de Kamer Groningen definitief wordt opgeheven, wordt J.C. Louët Feisser alsnog benoemd tot officier van justitie in Amsterdam, belast met de afhandeling van de zaken van de Bijzondere Strafkamer van de Rechtbank Amsterdam. Na zijn jaren als advocaat-fiscaal in Groningen en Amsterdam¹⁴⁶² wordt J.C. Louët Feisser Officier van justitie in Rotterdam in 1954 in Breda en in 1958. Op 13 februari 1991 overlijdt hij op de leeftijd van 80 jaar.

J. E. Mulder (1893-1969)

Jacob Eisse Mulder wordt geboren op 16-12-1893 in Oldenzijl, gem. Uithuizen. Na het afronden van zijn juridische studie in 1918 vertrekt Jacob Eisse Mulder naar Nederlands-Indië. Daar vervult hij tussen 1919 en 1926 diverse rechterlijke functies.¹⁴⁶³ Na zijn terugkeer in Nederland is hij tussen 1925 en 1934 advocaat en procureur in Groningen. Daarnaast wordt hij per 10 november 1928 benoemd tot waarnemend griffier in het Kantongerecht Onderdendam. Drie jaar later, op 12 juni 1931, krijgt hij een aanstelling als kantonrechter-plaatsvervanger in hetzelfde Kantongerecht. Op 12 september 1933, volgt een benoeming in dezelfde functie in Zuidhorn. En op 24 maart 1934 volgt zijn benoeming tot kantonrechter.¹⁴⁶⁴ In de oorlog, in 1943, wordt hij benoemd tot lid van het ambtenarengerecht in Groningen. Op 4 april 1947 wordt hij raadsheer in de Kamer Groningen, als vervanger van T. de Jong Tzn.¹⁴⁶⁵ In 1949 stop de Kamer Groningen en J.E. Mulder wordt eervol ontslagen. Vervolgens wordt hij gevraagd om als plaatsvervangend rechter te willen fungeren in de Bijzondere Strafkamer in Groningen. Aanvankelijk wil hij geen rechter-plaatsvervanger worden van de Bijzondere Strafkamer in Groningen, de opvolger van de Kamer Groningen van het Bijzonder Gerechtshof. Hij vindt de vergoeding daarvoor te laag. Maar uiteindelijk besluit hij de functie toch aan te nemen en hij wordt per 1 juli 1949 benoemd.¹⁴⁶⁶ Tegelijkertijd wordt hij benoemd tot rechter in de Arrondissementsrechtbank in Groningen. Na jaren lid geweest te zijn van de Bijzondere Strafkamer bij de Arrondissementsrechtbank volgt hij in 1959 jhr. W.W. Feith op als deze stopt met al zijn rechterlijke functies. J.E. Mulder wordt dan voorzitter van de Bijzondere Strafkamer Groningen. Een nieuw lid van de Bijzondere Strafkamer Groningen wordt niet benoemd. Deze functie houdt hij tot zijn pensionering als rechter in 1964. Als lid van de Bijzondere Strafkamer functioneert naast hem K.T. Dorama. Dorama treedt tegelijkertijd met J.E. Mulder af. De Bijzondere Strafkamer bestaat dan nog wel, maar zonder daarin benoemde rechters. Pas in 1969 worden op sterke aandring van het Ministerie van Justitie nieuwe rechters benoemd in deze Kamer. Naast zijn juridische functies is J.E. Mulder vanaf 1928 bestuurslid van de Vereniging Nijverheidsonderwijs in Groningen en vanaf 1941 curator van het Willem Lodewijk College. Hij overlijdt, vlak na zijn pensionering, op 18 november 1969 in Haren.

¹⁴⁵⁹ J. Schoemaker, *Inventaris van het bedrijfsarchief van de Arrondissementsrechtbank Groningen*, (1924) 1940-1990(1993), inv. nr. 153.

¹⁴⁶⁰ Informatie van de zoon van J.C. Louët Feisser.

¹⁴⁶¹ MinJus kabinet, inv. nr. 5946.

¹⁴⁶² MinJus kabinet, inv. nr. 5946: J.C. Louët Feisser wordt op 7 augustus 1948 benoemd tot waarnemend procureur-fiscaal in Amsterdam. Doordat de Kamer Groningen blijft functioneren tot 1 juli 1949 wordt deze benoeming ingetrokken. Na 1 juli 1949 wordt hij alsnog in Amsterdam als advocaat-fiscaal te benoemd.

¹⁴⁶³ Staatsalmanakken voor Nederlands Indië, 1919-1926; K. ter Laan, *Groninger Encyclopedie*, Drukkerij-Uitgeverij Spiering, Groningen, 1954-1955, p. 500.

¹⁴⁶⁴ www.dekrantvantoen.nl/index.do, *Nieuwsblad van het Noorden*, 28-4-1947.

¹⁴⁶⁵ MinJus kabinet, inv. nr. 5959, Wedeven stuurt een aanbevelingsbrief over J.E. Mulder, waarin hij hem een zeer goede kracht noemt.

¹⁴⁶⁶ CABR, inv. nr. 112925: T. de Jong Tzn. heeft het in 1947 te druk met zijn werkzaamheden als Hoge Autoriteit voor de Tribunaal in het ressort Leeuwarden. M.P. Vrij wil geen raadsheer worden in zijn plaats. Daarom wordt kantonrechter J.E. Mulder aangezocht om bijzonder raadsheer te worden. En hij accepteert deze functie.

W. H. Nagel (1910-1983)

Willem Hendrik Nagel wordt op 25 augustus 1910 geboren in Zwolle. In 1912 verhuist het gezin Nagel naar Groningen, waar zijn vader handelaar in koffie en thee wordt. Hij gaat naar de HBS in Groningen doet daarna staatsexamen Gymnasium. Dan gaat hij niet, zoals zijn vader wil, rechten studeren aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, maar hij kiest voor de Universiteit van Groningen. In 1934 neemt hij deel aan het door professor M.P. Vrij opgestarte criminologisch colloquium. In 1939 solliciteert hij als pas afgestudeerd jurist bij de Rechterlijke Macht en wordt aangenomen als onbezoldigd klerk voor de Kantongerechten in de Arrondissementsrechtbank Groningen. Op 7 oktober krijgt hij een betaalde benoeming als waarnemend ambtenaar in het Openbaar Ministerie. Deze functie vervult hij tot 1 oktober 1941. Als een benoeming in 1941 bij het Openbaar Ministerie in Middelburg door tegenwerking van de Duitsers niet doorgaat, solliciteert hij naar de functie van ambtenaar voor de Tuchtrechtspraak bij het Ministerie van Landbouw en Visserij in de rayons Groningen, Leeuwarden en Assen. Hij wordt benoemd en behoudt deze functie de gehele oorlog, hoewel hij in feite met heel andere zaken bezig is. Gedurende de oorlog is W.H. Nagel een actief illegaal werker en hij neemt deel aan Gewapende acties. Zijn illegale naam was Charles. Op 5 mei 1945 vordert hij met een vriend het pand van de Beauftragte in Utrecht voor de Binnenlandse Strijdkrachten en wordt plaatsvervangend commandant van het gewest Utrecht. Nagel wordt tevens na de Bevrijding Militair Commissaris in Groningen, belast met internering en vrijlating van gevangenen. Daarnaast begint hij op 1 januari 1946 opnieuw aan zijn dissertatie over de criminaliteit in Oss.¹⁴⁶⁷

Na een aanvankelijke benoeming tot plaatsvervangend bijzonder raadsheer in de Kamer Groningen, volgt zijn benoeming tot bijzonder raadsheer met grote vertraging. Het koninklijk besluit waarbij hij benoemd zou worden tot raadsheer in de Kamer Groningen dat op 29 maart 1946 zou worden uitgevaardigd, wordt pas van kracht op 10 juli 1946. In het koninklijk besluit van 26 maart 1946 wordt namelijk niet alleen zijn benoeming, maar ook het ontslag van J.B.J. Heijmeijer uit het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, Kamer Leeuwarden, geregeld. Vlak voor de uitvoering van het KB trekt Heijmeijer zijn ontslag weer in en daardoor bleef het besluit op de plank liggen. Na navraag door W.H. Nagel waar zijn benoeming blijft, wordt hij op 10 juli 1946, met terugwerkende kracht, benoemd.¹⁴⁶⁸ Hij blijft in deze functie tot aan het opheffen van het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, Kamer Groningen per 1 juli 1949. Twee dagen daarvoor, op 29 juni 1949, promoveerde hij op zijn crimineel onderzoek in Oss.

In 1949 verzoekt hij om alsnog vergoeding te krijgen voor de periode dat hij in de rechterlijke macht had kunnen zitten. In 1941 is zijn benoeming tot rechter of officier justitie door de Duitsers tegengehouden, aangezien hij 'voor Middelburg' niet gewenst was. Tegelijk is hem toen te verstaan gegeven dat hij nooit voor een rechterlijke functie in aanmerking zou komen, aangezien de Duitsers dat niet wilden. Eigenlijk had hij dus in de rechterlijke macht moeten zitten vanaf 1941. Nu wil hij een vergoeding voor het feit dat hij tijdens de oorlog eigenlijk een functie in de rechterlijke macht gehad zou hebben. De minister van Justitie antwoordt daarop dat een vergoeding voor gedeelde inkomsten tijdens de oorlogsjaren onmogelijk is, omdat het niet de schuld is van de Nederlandse overheid dat hij deze functie niet gekregen heeft, maar van de Duitse bezetter.¹⁴⁶⁹

In 1949 wordt hij hoofdassistent van prof. J.M. van Bemmelen aan de Universiteit van Amsterdam. Een jaar later wordt hij benoemd tot lector in de strafrechtssociologie. Deze benoeming lag geheel in de lijn van het onderzoek dat hij voor zijn proefschrift had gedaan.¹⁴⁷⁰ Hij wordt in 1956 benoemd tot hoogleraar in de penologie en criminele sociologie. In 1968 werd W.H. Nagel decaan van de Leidse rechtenfaculteit. In februari 1976 hield Nagel zijn afscheidsrede in Leiden. Uit het boek '*Het spoor terug*' blijkt dat W.H. Nagel zich in de vijftiger jaren veelvuldig heeft beziggehouden met G.B. berecht door de Kamer Groningen. In de periode 1956-1959 spant hij zich in, uiteindelijk met succes, om te zorgen dat zij gratie krijgt.¹⁴⁷¹ Onder het pseudoniem J.B. Charles schrijft hij vanaf 1944 tot aan zijn overlijden in 1983 schrijft hij proza, poëzie en kinderboeken. Nagel overlijdt op 27 juli 1983 in Leiden.

H. J. H. Nauta (1902-1959)

Hubert Jan Hendrik Nauta werd in 1902 geboren in Batavia (Nederlands-Indië). Hij volgt in Batavia de lagere school en de HBS. Voor zijn studie verhuist hij naar Nederland, voor een studie Nederlands recht aan de Universiteit van Leiden. Na het afronden van zijn studie rechten in 1927, maakt hij eerst een reis van acht maanden door Nederlands-Indië. Terug in Nederland werkt hij als volontair een half jaar bij de Raad voor Beroep in Amsterdam. Daarna gaat hij aan het werk als juridisch medewerker bij de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Na drie jaar vertrekt hij bij de VNG en gaat werken als commies redacteur op de gemeentesecretarie in Almelo.¹⁴⁷² Op 20 mei 1935 wordt hij benoemd tot burgemeester van Haren in de provincie Groningen. In 1943 zet de Duitse bezetter hem uit zijn functie. De Duitsers zetten O.F.P.H. de Waard neer als zijn opvolger. Na de Bevrijding wordt O.F.P.H. de Waard afgezet en H.J.H. Nauta wordt op 14 april 1945 herbenoemd tot burgemeester van Haren.¹⁴⁷³ Hij blijft maar kort aan als burgemeester; officieus is hij op 2 mei 1945 al weg, formeel in 1946. Reden voor zijn ontslag was het feit dat Nauta, volgens BS-chef Dalenoord, '*niet van plan is om zich te laten inperken door democratische principes*'.¹⁴⁷⁴ Op 19 augustus 1946 wordt hij voorgedragen voor de positie van bijzonder raadsheer in de Kamer Groningen. In 1947, op 20 februari, volgt zijn benoeming tot raadsheer in de Kamer Assen. Hij vult daar de vacature op die ontstaat door het vertrek van H.W. Bloemers. Bloemers is benoemd tot burgemeester van Deventer.¹⁴⁷⁵ Nauta is door deze benoeming raadsheer in twee Kamers, de Kamer Groningen en de Kamer Assen. Hij wordt bij het opheffen van de Kamer Groningen eervol ontslag als bijzonder raadsheer en benoemd tot plaatsvervangend rechter in de Bijzondere Strafkamer van de Arrondissementsrechtbank Groningen.

Op 6 december 1951 wordt hij benoemd tot rechter in de Arrondissementsrechtbank Den Haag. Hiermee gebeurt waar zittende rechters bang voor waren: een raadsheer in de Bijzondere Gerechtshoven wordt opgenomen in de zittende macht.¹⁴⁷⁶ Nauta overlijdt in 1959 op 57-jarige leeftijd in Den Haag.

¹⁴⁶⁷ Ontleend aan K. Schuyt, *Het spoor terug. J.B. Charles/W.H. Nagel 1910-1983*, Uitgeverij Balans, Amsterdam, 2010; www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn4/nagel.

¹⁴⁶⁸ MinJus kabinet, inv. nr. 5965.

¹⁴⁶⁹ MinJus kabinet, inv. nr. 5964.

¹⁴⁷⁰ C. Fijnaut, *Het Leidse Strafrechtelijk en Criminologisch instituut*, in: *Bezonnen Hoop* Zwolle, Tjeenk Willink 1986, p. 80.

¹⁴⁷¹ K. Schuyt, *Het spoor terug. J.B. Charles/W.H. Nagel 1910-1983*, Uitgeverij Balans, Amsterdam, 2010, p. 362-365.

¹⁴⁷² kranten.kb.nl/Algemeen/Handelsblad, 15-05-1935: *mr. J.H.J. Nauta wordt burgemeester van Haren*.

¹⁴⁷³ *Brand de Boer en Jonkman*, p. 304.

¹⁴⁷⁴ www.haren.nl/index.php?mediumid=25&pagid=473; De Boer en Jonkman, p. 110-111.

¹⁴⁷⁵ MinJus kabinet, inv. nr. 3578.

¹⁴⁷⁶ Archief Rechtbank Den Haag, inleiding, p. 11-13: Overzicht van namen van leden van de rechterlijke macht in het Arrondissement Den Haag.

J. Rotgans, (1883-1954)¹⁴⁷⁷

Jan Rotgans wordt geboren op Terschelling op 3 mei 1883. In 1902 begint zijn militaire carrière, als hij aspirant administratief medewerker wordt. Tussen 1902 en 1939 klimt hij langzaam op binnen de militaire organisatie. Hij wordt officier van administratie 2e klasse in 1906, 1e klasse in 1918 en vervolgens hoofdofficier van administratie 2e klasse 1931, 1e klasse 1937. In Nederlands-Indië gaat hij mee met expedities naar Zuid-Celebes (1905-1906) en naar de kleine Soenda-eilanden (1907-1908). Na terugkeer in Nederland is hij in 1933 en 1934 (waarnemend) intendant van de zeemachtstelling Den Helder en hoofdintendant der Zeemacht. Maar Nederlands-Indië blijft trekken en van 17 oktober 1934 tot 7 april 1937 heeft J. Rotgans als (plaatsvervangend) lid zitting in het Hoog Militair Gerechtshof van Nederlands Batavia. Op de dag van zijn promotie, 16 juni 1937, wordt hij gepensioneerd als militair. Hij vestigt zich weer in Nederland en vanwege de oorlogsdreiging wordt hij op 18 maart 1940 hersteld in actieve dienst.

In de oorlog wordt hij als legerofficier krijgsgevangen gemaakt door de Duitse bezetter, in mei 1942, maar na vijf maanden laten ze hem gaan.

Na de Bevrijding wordt hij medewerker van het Militair Gezag, district Hilversum. Na een sollicitatiebrief waarin hij expliciet aangeeft naar een van de noordelijke provincies te willen als militair raadsheer, wordt hij op 3 december 1945 benoemd tot militair raadsheer in de Kamer Groningen. Hij heeft drieënhalf jaar zitting in de Kamer Groningen en is bij 301 zittingen eerste of tweede militair raadsheer. Bij de opheffing van de Kamer Groningen op 1 juli 1949 wordt hij eervol ontslagen. Vijf jaar later overleed hij op 71-jarige leeftijd 18 december 1954.

L.C. van der Schee (1890-1975)

Leendert Christiaan van der Schee doet na de lagere school en de middelbare school in 1910 examen om toegelaten te worden tot de hoofdcursus voor de infanterie.¹⁴⁷⁸ Zijn eerste benoeming is tot luitenant bij het 7e Regiment Infanterie in 1912. Hierna volgt een lange militaire carrière. In 1921 wordt hij voor vijf jaar gedetacheerd in Nederlands-Indië.¹⁴⁷⁹ Zijn eerste benoeming is bij het 7e bataljon en vervolgens in 1923 bij de kaderschool in Magelang. Na zijn terugkeer wordt hij tijdelijk op non-actief gesteld, maar per 1 december 1926 treedt hij weer in actieve dienst bij het 9e Regiment infanterie. Eén jaar later wordt hij bevorderd tot kapitein. In 1938 wordt hij bevorderd tot majoor en krijgt hij het commando over het 1e bataljon van het Regiment Infanterie.¹⁴⁸⁰

Tussen 12 en 17 mei 1940 leidt hij de verdediging van het vliegveld Valkenburg tegen de Duitsers. Na het beëindigen van de gevechten schrijft hij een uitgebreid verslag van deze gevechtshandelingen.¹⁴⁸¹ Hij krijgt een Bronzen Kruis voor zijn inspirerende wijze van aanvoeren tijdens de aanval van de Duitsers op het dorp Valkenburg.¹⁴⁸²

Op 1 mei 1942 wordt van der Schee als militair officier door de Duitsers in krijgsgevangenschap afgevoerd. Vanaf 1943 tot mei 1945 is hij krijgsgevangene in Kamp Stanislaw in Polen. Dit blijkt onder meer uit de geloofsbelijdenis van W.J. Ariëns. W.J. Ariëns heeft geloofsbelijdenis gedaan in Stanislaw, hoewel hij thuis niet kerkelijk was. Zijn geloofsbelijdenis is ondertekend door dominee Vaandrager, H. Wetting van Rijn, L.C. van der Schee, D.B.A. Franken en O.J. Siersema.¹⁴⁸³ Pas op 31 mei 1945 keert hij terug in Nederland.

Na zijn terugkeer uit Polen wordt L.C. van der Schee ingedeeld als luitenant-kolonel bij de staf van het Militair Gezag. Hij wordt al snel gevraagd voor een positie als militair raadsheer in de Kamer Groningen. Hij is echter in eerste instantie niet beschikbaar, wegens zijn functie als voorzitter van een Subcommissies van de Commissie Verantwoording Krijgsgevangen Officieren.¹⁴⁸⁴ Toch wordt zijn benoeming op het concept van het besluit voor de Kamer Groningen gezet. In een brief aan de Koningin schrijft L.C. van der Schee dat hij afziet van een benoeming als militair raadsheer, in verband met zijn benoeming tot chef staf van de 5^e afdeling Gezagstroepen.

Na een herhaald verzoek neemt hij toch de benoeming aan om militair raadsheer te worden.¹⁴⁸⁵ In 1946 wordt hij als militair gepensioneerd, maar hij blijft militair raadsheer in de Kamer Groningen. In 1949 wordt hij eervol ontslagen als bijzonder militair raadsheer bij de Kamer Groningen.

Naast zijn benoeming tot militair raadsheer wordt hij per 1 mei 1946 benoemd tot commandant van het 2^e militair oefencentrum in Assen. Daarnaast is hij actief in de gereformeerde kerk. Tijdens zijn detachering is hij in 1922 ouderling in Batavia; in 1935 is hij ouderling in de kerk in Assen.¹⁴⁸⁶ En na de oorlog wordt hij opnieuw actief in de gereformeerde kerk. In 1975 overlijdt hij, op 85 jarige leeftijd.

A. F. Steffen (1895-1975)

Albertus Frederik Steffen wordt op 12 oktober 1895 geboren in Ambt Almelo. Na de lagere school en de middelbare school volgt A.F. Steffen een universitaire studie tot jurist in Amsterdam. Om te mogen studeren heeft hij met succes staatsexamen gedaan aan de Universiteit van Utrecht. Vijf jaar later haalt hij in Amsterdam zijn kandidaats rechten.¹⁴⁸⁷ Naast zijn studie verdiept hij zich in het militaire recht. Hierna volgt een lange militaire carrière en start een succesvolle carrière als schrijver van militaire wetgevingsboeken. Deze carrière wordt in 1942 onderbroken als hij als officier krijgsgevangene gemaakt wordt door de Duitsers. In het kamp Stanislaw in Polen, waar hij twee jaar verblijft, probeert hij zich nuttig te maken door als repetitor op te treden. Daarnaast verdedigt hij zeven maal krijgsgevangenen voor Duitse krijgsraden. Na kamp Stanislaw, wordt hij overgebracht naar andere krijgsgevangenkampen in Duitsland en komt uiteindelijk pas weer eind mei 1945 in Nederland terug.

In zijn sollicitatiebrief voor een post als militair raadsheer schrijft hij:

*'Ik heb een tweejarige studie rechtswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam gevolgd. Daarnaast heb ik staatsexamen b, kandidaats en doctoraal examen gedaan en was tussen 1936 en 1940 officier-secretaris van het vierde legerkorps te Arnhem.'*¹⁴⁸⁸ Op dit

¹⁴⁷⁷ Ontleend aan: M.J.C. Klaassen, *De officier van administratie bij de Koninklijke marine, 1824-1913*, typeschrift, 1965. Aanwezig in het Centraal Bureau voor Genealogie in Den Haag.

¹⁴⁷⁸ kranten.kb.nl, *Nieuwe Amsterdamse Courant* 10 augustus 1910.

¹⁴⁷⁹ kranten.kb.nl, *Algemeen Handelsblad*, 3 juni 1921.

¹⁴⁸⁰ www.dekrantvantoen.nl/index.do, *Nieuwsbrief van het Noorden*, 15 augustus 1938.

¹⁴⁸¹ www.mei1940.nl/Foto4_De_strijd/Majoor-van-der-Schee-C.-I-9RI.htm

¹⁴⁸² www.mei1940.nl/Foto4_De_strijd/Majoor-van-der-Schee-C.-I-9RI.htm.

¹⁴⁸³ www.eindhovenfotos.nl/W.J.Arriens.htm.

¹⁴⁸⁴ MinJus kabinet, inv. nr. 2846.

¹⁴⁸⁵ MinJus kabinet, inv. nr. 2846.

¹⁴⁸⁶ www.dekrantvantoen.nl/index.do, *Nieuwsblad van het Noorden*, 7 maart 1935; Staatsalmanak voor Nederlands Indië 1922.

¹⁴⁸⁷ kranten.kb.nl, *Het Centrum*, 23 juli 1923, *Algemeen Handelsblad* 17-11-1928.

¹⁴⁸⁸ MinJus kabinet, inv. nr. 2854. Boeken van A.F. Steffen gepubliceerd voor de oorlog:

ogenblik (oktober 1945) ben ik onder L.C. van der Schee secretaris van een van de Subcommissies van de Commissie Terugkeer Krijgsgevangenen.'

Ook deelt hij in deze brief mee dat hij boeken geschreven heeft op het gebied van militair recht.¹⁴⁸⁹ In een ondersteunende brief voor zijn sollicitatie van de minister van Oorlog aan de minister van Justitie wordt hij beschreven als *'zeer bekwaam en de militaire jurisprudentie volledig beheersend'*.¹⁴⁹⁰ Hij wordt op 19 december 1945 benoemd tot militair raadsheer in de Kamer Groningen en blijft in functie tot 1 juli 1949. Hij is eerste of tweede militair raadsheer geweest in dertig zaken. Op 1 juli 1949 wordt de Kamer Groningen opgeheven en wordt A.F. Steffen benoemd tot voorzitter van de Bijzondere Strafkamer Leeuwarden.¹⁴⁹¹ Op 16 februari 1950 wordt hij hoofd van de juridische afdeling van de bevelhebber van het 4^e militair gewest. Hij wordt vervolgens als luitenant-kolonel benoemd tot garnizoenscommandant in Groningen in 1950. Uiteindelijk bereikt hij de rang van majoor. Na 1945 schrijft Steffen nog een aantal boeken op militair juridisch gebied.¹⁴⁹² Hij overlijdt in 1975 op 80-jarige leeftijd.

Jhr. A.H.S. van der Wijck (1906-1973)

Adriaan Hendrik Sible wordt geboren op.. 1906. Na zijn rechtenstudie wordt jhr. A.H.S. van der Wijck benoemd bij het Openbaar Ministerie. Zijn eerste functie, in 1934, is waarnemend juridisch ambtenaar bij het Openbaar Ministerie in Almelo. Na verloop van tijd wordt hij juridisch ambtenaar. Tijdens de mobilisatie in 1939 wordt hij opgeroepen. Hij vecht tijdens de Duitse inval in de meidagen van 1940 als luitenant rond Dordrecht. Na de capitulatie keert hij terug naar Almelo om zijn werk weer op te pakken. In 1942 krijgt hij het aan de stok met enkele NSB'ers. Jhr. A.H.S. van der Wijck weigert in een zaak de strafeis te stellen die de NSB'ers wensen. De ruzie laait hoog op, met bedreigingen door de NSB'ers aan het adres van jhr. A.H.S. van der Wijck. Na deze ruzie lijkt het wenselijk om jhr. A.H.S. van der Wijck over te plaatsen. Hij verhuist naar Groningen en op 13 juli 1942 wordt hij benoemd tot substituut officier bij de Arrondissementsrechtbank. In de oorlog blijft hij zoveel mogelijk op de achtergrond. Hoewel hij weet van illegale werkzaamheden in zijn directe omgeving, zwijgt hij hierover. In september 1944 duikt hij onder. Op 18 april 1945 komt hij terug in Groningen op een knetterende motorfiets. Hij krijgt direct een aanstelling als plaatsvervangend gewestelijk politiecommandant in Groningen.¹⁴⁹³

Een paar maanden later vraagt Lasonder hem advocaat-fiscaal te worden bij het Bijzonder Gerechtshof Leeuwarden, Kamer Groningen. Aanvankelijk weigert hij, waarschijnlijk omdat hij net als Lasonder gesolliciteerd heeft naar de post van procureur-fiscaal, en teleurgesteld was dat niet hij, maar Lasonder benoemd was. Na enkele dagen bedenkt hij zich en accepteert de functie toch. Op 10 november 1945 wordt hij benoemd als advocaat-fiscaal. Deze aanstelling is tijdelijk, net als alle andere aanstellingen in de bijzondere rechtspleging. Jhr. A.H.S. van der Wijck blijft op deze post tot de opheffing van de Kamer Groningen op 1 juli 1949. Over zijn werk in de bijzondere rechtspleging zegt hij: *'Ik ben maar een gewone ambtenaar en doe mijn plicht zo goed als ik kan.'*¹⁴⁹⁴ Jhr. A.H.S. van der Wijck wordt vlak na het opheffen van de Kamer Groningen opgeroepen om als officier naar Nederlands Indië te gaan. Tot verdriet van zijn familie vertrekt hij naar Harderwijk om zich te melden. Maar dezelfde avond is hij weer thuis; hij wordt te oud bevonden voor actieve dienst.¹⁴⁹⁵ Meteen daarna wordt hij benoemd tot officier van justitie van de Arrondissementsrechtbank Groningen. Hij houdt deze functie tot 1967. Hij houdt zich gedurende de periode van 1949 tot aan zijn pensionering in 1967 bezig met het buitengewoon strafrecht. Namens de Bijzondere Strafkamer adviseert hij over verzoeken om gratie van vonnissen van de Kamer Groningen en van de Bijzondere Strafkamer Groningen. Deze adviezen om zijn op grond van de daden van de gestrafte, meestal negatief. En zoals ook gebeurde met veel adviezen van de Kamer Groningen en de Bijzondere Raad van Cassatie, legt de regering het negatief advies terzijde verleent ze toch gratie. In 1951 en 1952 is hij als officier van justitie betrokken bij rechtszaken over schadevergoeding voor onterechte detentie.¹⁴⁹⁶

J. Wedeven (1884-1953)

Jan Wedeven wordt geboren op 16 juli 1884 in Aduard in Groningen. Hij studeert rechten in Groningen en rondt zijn studie af met een promotie op 4 juli 1911. Na zijn studie is hij tot 1914 werkzaam als advocaat. In dat jaar wordt hij opgeroepen voor mobilisatie. Gedurende twee jaar blijft hij onder de wapenen. In 1916 wordt hij griffier in het Kantongerecht Lemmer. Er volgt een lange carrière binnen de rechterlijke macht. In 1918 wordt hij substituut-griffier van de rechtbank in Winschoten. In 1920 wordt hij bevorderd tot griffier, gevolgd door een benoeming als rechter in 1929. Naast zijn rechterlijke werkzaamheden is hij lid van Provinciale Staten van Groningen voor de antirevolutionaire partij (ARP). In 1936 volgt zijn benoeming tot raadsheer van het gerechtshof Leeuwarden.

J. Wedeven is een van de drie raadsheren uit het gerechtshof Leeuwarden die in 1943 ontslagen worden door de Duitsers. Dit gebeurt wegens het wijzen van een arrest op 25 februari 1943 waarbij een verdachte wel schuldig wordt bevonden, maar in hoger beroep slechts veroordeeld wordt voor de tijd doorgebracht in voorarrest.¹⁴⁹⁷ De raadsheren in het hof willen de verdachte niet laten opsluiten in kamp Erica in Ommen. Dat zou wel gebeuren wanneer ze een straf langer dan het voorarrest opleggen. In februari 1943 is er over het in 1942 opgerichte kamp Erica in Ommen¹⁴⁹⁸ een uitgebreid rapport verschenen, met de namen van overleden gevangenen ten gevolge van mishandeling, de namen van ziekenhuizen waar patiënten uit Ommen zijn opgenomen en medische rapportages.¹⁴⁹⁹ Dit rapport is de reden dat het hof in Leeuwarden overgaat tot dit zeer bijzondere arrest. De Duitsers zijn woedend en ontslaan alle drie de betrokken raadsheren wegens 'groeve verzaking van hun ambtsplichten'.¹⁵⁰⁰

Na het ontslag op 10 april 1943 van de raadsheren in Leeuwarden betuigden de rechtbank Amsterdam, het gerechtshof in Den Haag, de rechtbank Zwolle en uiteindelijk ook de Hoge Raad hun adhesie met het arrest van 25 februari 1943. Niet alleen de raadsheren in Leeuwarden geven uiting aan hun ongenoegen over kamp Ommen en de mishandelingen daar. De leden van de rechtbank Amsterdam sturen in maart 1943 aan secretaris-generaal J.J. Schrieke van het Ministerie van Justitie een protest over de wijze waarop veroordeelde personen worden behandeld in kamp Ommen. De rechters in Amsterdam worden echter niet ontslagen.¹⁵⁰¹ Vervolgens duiken de raadsheren, J. Wedeven en F.F. Viehoff meteen onder. Wedeven wordt daarna 'rechter' van het ondergrondse 'veemgericht' in Friesland.¹⁵⁰² De namen van de 'rechters' worden uiteraard niet bekendgemaakt, maar na de oorlog blijken het F.F. Viehoff, J. Wedeven en mogelijk B. Ph. baron van Harinxma thoe Slooten (rechter in Leeuwarden), H.J. van Maanen (uit dezelfde rechtbank) en A. Maassen (rechtbank Assen) te zijn geweest. Harinxma thoe Slooten wordt enkele maanden voor de Bevrijding vermoord.¹⁵⁰³

J. Wedeven is, met een hiaat tussen 1943 en 1945, raadsheer in Leeuwarden tot 1953. Naast president van het Bijzonder Gerechtshof en voorzitter van de Kamer Leeuwarden van dit hof, wordt Wedeven lid van de in september 1945 opgerichte Stichting Toezicht Politieke Delinquenten.¹⁵⁰⁴ Op 25 november 1953 overlijdt hij aan de gevolgen van een hartinfarct.¹⁵⁰⁵

Overzicht van de rechtspleging voor het krijgsraad bij de landmacht: ten dienste van het onderwijs aan de S.R.O.I. samengesteld in opdracht van C.-S.R.O.I., 1930; Reglement betreffende de krijgsmacht: met toelichtingen, 1931; Inkwartieringswet met enkele bepalingen uit het inkwartieringsbesluit, 1933; Wet op de krijgstuicht van aantekeningen voorzien, en Reglement betreffende de

BIJLAGE 3: Besluit D61-D64, Tribunaalbesluit en Besluit Politieke Delinquenten

Besluit D61 van 22 december 1943, houdende vaststelling van het Besluit Buitengewoon Strafrecht.¹⁵⁰⁶

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Ministers voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk, van Algemeene Zaken, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën, van Oorlog, van Marine, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Sociale Zaken, van Koloniën en van Onze Ministers zonder Portefeuille van 10 December 1943, N°. 2722/G.92(a);

Overwegende, dat de veiligheid van den Staat het dringend noodzakelijk maakt buitengewone bepalingen van strafrecht vast te stellen voor de berechting van zekere gedurende den tijd van den huidige oorlog begane feiten, welke in zoo ernstige mate strafwaardig zijn, dat hun strafbaarheid daarmede in overeenstemming dient te worden gebracht, zonder dat een beroep op het bepaalde in artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht bij die berechting dient te worden toegelaten;

Den Buitengewonen Raad van Advies gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

De bepalingen van dit besluit zijn van toepassing op de misdrijven, gedurende den tijd van den huidige oorlog *vóór 15 Mei 1945* (ingevoegd bij Wet H206, I, artikel 1) begaan, welke zijn omschreven in:

1.een der Titels I en II van het Tweede Boek of een der artikelen 137a, 137 b, 205 en 278 van het Wetboek van Strafrecht, een der Titels I en II van het Tweede Boek of artikel 150 van het Wetboek van Militair Strafrecht of een der artikelen 26, 27 en 27a van dit besluit;

2.een der artikelen 141, 145, 148-151, 157, 159, 161, 161bis, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 179, 205, 242-250, 250ter, 278, 279, 281-283, 284, eerste lid, onder 1°, 285 (ingevoegd bij Wet H206, I, artikel 1), 287-289; 300-304, 363 en 365 (ingevoegd bij Wet H206, I, artikel 1) van het Wetboek van Strafrecht, indien de schuldige gebruik heeft gemaakt of heeft bedreigd te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door den vijand of door het feit der vijandelijke bezetting geboden;

3.een der artikelen 131 tot en met 134, 189 en 416-417bis van het Wetboek van Strafrecht of een der artikelen 143 en 146 van het Wetboek van Militair Strafrecht, met dien verstande, dat, waar in die artikelen van strafbaar feit of misdrijf wordt gesproken, daaronder ten deze alleen wordt verstaan een misdrijf, als hiervoor onder 1°. of 2°. bedoeld.

Artikel 2

Voor zoover in dit besluit niet anders wordt bepaald, vinden ten aanzien van de in het voorgaande artikel bedoelde misdrijven de bepalingen van het Wetboek van Militair Strafrecht en die ter uitvoering daarvan, alsmede, behoudens de afwijkingen bij dat Wetboek vastgesteld, de bepalingen van het gemeene strafrecht toepassing, met dien verstande, dat, waar in het Wetboek van Militair Strafrecht gesproken wordt van den militairen rechter of de militaire rechtsmacht, daaronder de bij het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven aangewezen rechter onderscheidenlijk diens rechtsmacht wordt begrepen.

Artikel 3

Het bepaalde in artikel 1 van het Wetboek van Strafrecht blijft voor de werking van dit besluit buiten toepassing.

Artikel 4

1.Onverminderd het bepaalde in de artikelen 2-8 van het Wetboek van Strafrecht en in de artikelen 4 en 5 van het Wetboek van Militair Strafrecht is de Nederlandsche strafwet toepasselijk op een ieder, die zich buiten het Rijk in Europa schuldig heeft gemaakt of maakt aan:

1a.een misdrijf, omschreven in artikel 179, 365 (verwijderd bij Wet H206, I, artikel 2), 278 van het Wetboek van Strafrecht of een der artikelen 26, 27 en 27a van dit besluit, of een misdrijf, als bedoeld in artikel 1, onder 2°, van dit besluit, indien het feit is gepleegd tegen of met betrekking tot een Nederlander of een Nederlandsch rechtspersoon of indien eenig Nederlandsch belang daardoor is of kon worden geschaad;

2a.een misdrijf, omschreven in een der artikelen 131-134bis, 189 en 416-417bis van het Wetboek van Strafrecht, met dien verstande, dat, waar in die artikelen van strafbaar feit of misdrijf wordt gesproken, daaronder ten deze alleen wordt verstaan een misdrijf, omschreven in een der artikelen 92-96, 97a, onder 1°, 105 en 108-110 van het Wetboek van Strafrecht, of een misdrijf als hiervoor onder 1°. bedoeld.

2. De Nederlandsche strafwet is insgelijks toepasselijk op den Nederlander, die zich buiten het Rijk in Europa schuldig heeft gemaakt of maakt aan eenig misdrijf, in artikel 1 genoemd.

krijgstucht van aantekeningen voorzien (1938).

¹⁴⁹⁰ MinJus kabinet, inv. nr. 2854.

¹⁴⁹¹ www.dekrantvantoen.nl/index.do, *De Leeuwarder Courant* 26-6-1949, Mutaties rechterlijke macht.

¹⁴⁹² Boeken van A.F. Steffen gepubliceerd na de oorlog: Overzicht van de militaire rechtspleging, 1950; De omschrijving der strafreden, 1951; herziening (van de rechtsmiddelen) van het militaire strafproces, 1957; De partiële wijziging van de Militaire Straf- en Tuchtrechtwetgeving bij de rijkswetten van 4 juli 1963, 1971.

¹⁴⁹³ OVCG, inv. nr. 725.

¹⁴⁹⁴ OVCG, inv. nr. 725.

¹⁴⁹⁵ Informatie van de familie Van der Wijck in 2011.

¹⁴⁹⁶ Ontleend aan informatie in de dossiers van zaken behandeld door de Kamer Groningen.

¹⁴⁹⁷ De ander twee raadsheren waren F.F. Viehoff en J.B.J. Heijmeijer.

¹⁴⁹⁸ Hermans 2003, p. 82.

¹⁴⁹⁹ Hermans 2003, p. 82-89.

¹⁵⁰⁰ Hermans 2003, p. 115-122.

¹⁵⁰¹ NIOD, Inventaris 226b: Bureau Inlichtingen - Hoofdbureau Londen, 1940-1945, inv. nr. 18c; *Uitleg over het veemgericht in Friesland*; www.kneppelfreed.nl/taheakken-bijlagen/houwing.html.

¹⁵⁰² www.dekrantvantoen.nl/index.do, Leeuwarder Courant 7 mei 1944 Recensie van het boek van Ype Schaaf, *Laarzen op de Lange Pijp*.
¹⁵⁰³ M.H. Severin, *De moord op mr. B.Ph. baron Van Harinxma thoe Slooten*, lezing gehouden op 29 april 2012 in het Historisch Centrum Leeuwarden.

¹⁵⁰⁴ STPD, De inleiding.

¹⁵⁰⁵ Staatsalmanak 1937; Hermans 2003, p. 41-44, 175-178.

¹⁵⁰⁶ Gewijzigd en aangevuld in wet H206 en H233.

Artikel 5 [Vervallen per 01-01-1991]

1 Het bepaalde in artikel 9 van het Wetboek van Militair Strafrecht blijft voor de werking van dit besluit buiten werking.

2 Nochtans wordt ter zake van een misdrijf, waarop de doodstraf is gesteld, die straf niet opgelegd dan ingeval de rechter met eenparigheid van stemmen dat misdrijf bewezen en den verdachte deswege strafbaar acht. Deze bepaling geldt niet voor het rechtsgeding in cassatie.

Artikel 6

1 Het bepaalde in artikel 17 van het Wetboek van Militair Strafrecht blijft voor de werking van dit besluit buiten toepassing.

Artikel 7 [Vervallen per 01-01-1999]

In alle gevallen van veroordeling tot vrijheidsstraf, vervangende hechtenis daaronder begrepen, kan de rechter bepalen, dat de schuldige, zoo hij tot werken in staat is, de straf geheel of gedeeltelijk in een rijkswerkinrichting zal ondergaan.

2 (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 3)

De rijkswerkinrichtingen, waarin in geval van toepassing van het eerste lid van de vrijheidsstraf wordt ondergaan, worden aangewezen door Onze Minister van Justitie.

3 (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 3)

De bijzondere wettelijke voorschriften betreffende de behandeling van verpleegden in rijkswerkinrichtingen zijn van toepassing, voor zoover Onze Minister van Justitie niet anders bepaald.

Artikel 7a (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 4)

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 23, vijfde en zesde lid, van het Wetboek van Strafrecht is de duur der vervangende hechtenis ten hoogste een jaar en in de gevallen, bedoeld in het zesde lid, ten hoogste een jaar en vier maanden.

Artikel 7b (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 4)

Voor de toepassing van artikel 27 van het Wetboek van Strafrecht wordt de bewaring, gelast of verlengd ingevolge het Besluit politieke delinquenten 1945, gelijkgesteld met voorlopige hechtenis.

Artikel 8

1. In afwijking in zooverre van het bepaalde in de artikelen 28 en 29 van het Wetboek van Strafrecht en in artikel 35 van het Wetboek van Militair Strafrecht kan ontzetting van de rechten, vermeld in artikel 28, eerste lid, onder 1°, 2°, 3°, van eerstgenoemd Wetboek, worden uitgesproken in alle gevallen van veroordeeling wegens een misdrijf, in artikel 1 genoemd.

2. (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 5)

Onder het bekleeden van ambten of van bepaalde ambten, als bedoeld in artikel 28, eerste lid, onder 1° van het Wetboek van Strafrecht, is voor de toepassing van dit besluit niet begrepen het verrichten van werkzaamheden krachtens indienstneming op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht door of vanwege het Rijk of eenig openbaar lichaam.

3. (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 5)

Zoodanige indienstneming op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht geschiedt alleen in ondergeschikte en niet verantwoordelijke functies.

4. In alle gevallen, bedoeld in het eerste lid, kan de schuldige insgelijks worden ontzet van het recht om bepaalde beroepen of groepen van beroepen uit te oefenen of bepaalde functies of groepen van functies te bekleeden, waarvoor hij naar het oordeel van den rechter de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbaarheid mist.

Artikel 9

In afwijking van het bepaalde in artikel 31, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht bepaalt de rechter, wanneer ontzetting van rechten wordt uitgesproken, den duur als volgt:

1. bij veroordeeling tot levenslange gevangenisstraf, voor het leven;

2. bij veroordeeling tot tijdelijke gevangenisstraf, tot militaire detentie of tot hechtenis, voor een tijd den duur der hoofdstraf ten minste vijf jaren te boven gaande en ten hoogste voor het leven;

3. bij veroordeeling tot geldboete, voor den tijd van ten minste drie jaren en ten hoogste voor het leven.

Artikel 9a (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 6)

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 33 van het Wetboek van Strafrecht kunnen ook worden verbeurd verklaard bepaalde zaken, den veroordeelde toebehoorende, waarvan aannemelijk is dat zij met misbruik van de bijzondere omstandigheden zijn verkregen of behouden.

2. Indien de zaken den veroordeelde niet of niet meer toebehooren, kan gelijke verbeurdverklaring worden uitgesproken, voor zoover dit met eerbiediging van de rechten van derden te goeder trouw mogelijk is.

Artikel 10

In geval van eenig misdrijf, waarop de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, omdat de schuldige gebruik heeft gemaakt of heeft gedreigd te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door den vijand of door het feit der vijandelijke bezetting geboden, kan de rechter bepalen, dat geen straf wordt toegepast, indien blijkt, dat de schuldige het feit heeft begaan om den vijand te benadeelen of door of vanwege den vijand of diens helpers beraamde maatregelen te beletten, belemmeren of verijdelen.

Artikel 11

1. De schuldige aan een misdrijf, waarop de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, kan worden veroordeeld:

1a. indien op dat misdrijf bij het Wetboek van Strafrecht gevangenisstraf van vijftien jaren of meer is gesteld, tot levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren;

2a. indien op dat misdrijf bij het Wetboek van Strafrecht gevangenisstraf van minder dan vijftien jaren doch meer dan zeven jaren en zes maanden is gesteld, gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren;

3a. indien op dat misdrijf bij het Wetboek van Strafrecht gevangenisstraf van niet meer dan zeven jaren en zes maanden doch meer dan twee jaren en zes maanden is gesteld, tot het dubbele der daarop gestelde straf;

4a. Indien op dat misdrijf bij het Wetboek van Strafrecht gevangenisstraf van twee jaren en zes maanden of minder of hechtenis is gesteld, tot gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren; een en ander onverminderd de mogelijkheid van oplegging van een zwaardere straf, welke bij het Wetboek van Militair Strafrecht op het misdrijf mocht zijn gesteld.

5a (verwijderd bij Wet H206, I, artikel 7)

Indien op dat misdrijf bij het Wetboek van Strafrecht geldboete is gesteld, tot het tienvoudige der daarop gestelde boete.

Een en ander onverminderd de mogelijkheid van oplegging van een zwaardere straf, welke bij het Wetboek van Militair Strafrecht op het misdrijf mocht zijn gesteld.

3. (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 7)

Naast of in plaats van andere straffen kan de rechter geldboete opleggen. Het maximum der op te leggen geldboete bedraagt van de vijfde categorie. Indien de rechter beslist, dat de schuldige zich met misbruik van de bijzondere omstandigheden heeft verrijkt, kan dit bedrag worden verhoogd tot het drievoud van het door den rechter geschatte bedrag der verrijking.

Artikel 12

In afwijking van het bepaalde in de artikelen 45, tweede en derde lid, en 49, eerste en tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht kunnen bij poging tot of medeplichtigheid aan een misdrijf dezelfde hoofdstaffen tot dezelfde maxima worden opgelegd als op het misdrijf zijn gesteld.

Artikel 13

1. De samenspanning tot eenig misdrijf, in artikel 1 genoemd, wordt gestraft gelijk het misdrijf.

2. Nochtans is de strafvervolgung uitgesloten tegen den deelnemer aan eenige samenspanning, die, vóórdat de overheid met het bestaan daarvan bekend is, haar op zoodanige wijze daarvan kennis geeft, dat diens gevolg het plegen van het voorgenomen misdrijf wordt voorkomen. Deze bepaling geldt niet voor hem, van wien blijkt, dat hij de aanlegger is.

Artikel 14

In afwijking van het bepaalde in artikel 60, onder 1°, van het Wetboek van Strafrecht worden in de daar bedoelde gevallen de straffen van ontzetting van dezelfde rechten opgelost in ééne straf, in duur de opgelegde hoofdstraf of hoofdstaffen ten minste vijf jaren te boven gaande en ten hoogste voor het leven, of indien geene andere hoofdstraf dan geldboete is opgelegd, in ééne straf van ten minste drie jaren en ten hoogste voor het leven.

Artikel 15

1. Het bepaalde in artikel 68, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing, tenzij het gewijsde van een bij het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven aangewezen rechter of een Nederlandschen rechter buiten het Rijk in Europa afkomstig is.

2. Het bepaalde in artikel 68, tweede lid, van dat Wetboek is niet toepasselijk dan voor zoover de vervolging strijdig zou zijn met den inhoud of de strekking van een overeenkomst, door Ons met een vreemde mogendheid gesloten.

3. Nochtans kan in de gevallen, waarin het bepaalde in artikel 68 van het Wetboek van Strafrecht voor de werking van dit besluit buiten toepassing blijft, bij de rechterlijke uitspraak worden bepaald, dat de tijd der vrijheidsstraf of het bedrag der geldboete, door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van die uitspraak ondergaan of betaald ingevolge diens eerdere veroordeeling wegens hetzelfde feit, bij de uitvoering van de hem opgelegde tijdelijke vrijheidsstraf of geldboete geheel of gedeeltelijk in mindering zal worden gebracht; wat de geldboete betreft, volgens den zoo noodig in de uitspraak te bepalen maatstaf.

4. (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 8)

Hij, aan wien bij uitspraak van een Tribunaal, waarop het fiat executie is verleend, een bijzondere maatregel, als bedoeld in artikel 1 van het Tribunaalbesluit, is opgelegd, kan ter zake van een misdrijf, waarop de bepalingen van dit besluit van toepassing zijn, behoudens het bepaalde in artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering, niet worden vervolgd dan met machtiging van Onzen Minister van Justitie.

Artikel 15a (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 9)

Het bepaalde in artikel 75 van het Wetboek van Strafrecht blijft buiten toepassing ten aanzien van de uitvoering van de straf van geldboete en verbeurdverklaring.

Artikel 16 [Vervallen per 01-01-1991]

Bij veroordeeling tot de doodstraf wordt de termijn, bedoeld in artikel 59 van het Wetboek van Militair Strafrecht, tot vijf jaar verlengd.

Artikel 17

Waar in eenige wettelijke bepaling van misdrijf in het algemeen of van eenig misdrijf in het bijzonder wordt gesproken, wordt daaronder voor de toepassing van dit besluit samenspanning tot dat misdrijf mede begrepen, voor zoover dit met de strekking dier bepaling niet onverenigbaar is; onverminderd het bepaalde in artikel 78 van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 18

Waar in het Wetboek van Strafrecht gesproken wordt van "grondwettigen regeeringsvorm", worden daarmede gelijkgesteld de bestuursorganen, genoemd in de zevende afdeling van het Tweede Hoofdstuk en in het Vierde, Vijfde, Zesde en Elfde Hoofdstuk der Grondwet.

Artikel 19

Onder openbaar gezag wordt verstaan het Nederlandsch soeverein gezag, waaronder deszelfs organen mede worden begrepen.

Artikel 20

Onder een Nederlandsch rechtspersoon wordt verstaan een rechtspersoon, welker plaats van vestiging in het Koninkrijk is gelegen, welke uitsluitend of mede door een of meer Nederlanders wordt bestuurd of tot welker vermogen een of meer Nederlanders geheel of gedeeltelijk gerechtigd zijn.

Artikel 21

Waar in de artikelen 44, 249 en 365 van het Wetboek van Strafrecht van ambtenaar wordt gesproken, wordt daarmede gelijkgesteld ieder ambtenaar, beambte of ander persoon, werkzaam voor het burgerlijk of militair gezag van een vijandelijke mogendheid, hetzij in vasten of tijdelijken dienst, hetzij in eenig ander dan dienstverband; onverminderd het bepaalde in artikel 84 van het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 22

Onder den vijand hulp verleenen wordt mede begrepen het bevorderen of verspreiden van vijandelijke propaganda, het aan den vijand ter beschikking stellen van eenig geld of goed, het verrichten van eenige daad ten voordeele van den vijand en het beletten, belemmeren of verijdelen van eenigen tegen den vijand gericht maatregel.

Artikel 23

1. Onder den tijd van huidige oorlog wordt verstaan de tijd van den huidige oorlog tegen het Koninkrijk en mede begrepen de tijd, waarin die oorlog dreigende was.

2. Onder een misdrijf gedurende den tijd van den huidige oorlog gepleegd, wordt mede begrepen het geval, dat de schuldige het misdrijf heeft gepleegd met het oog op den door hem aanstaand geachten huidige oorlog tegen het Koninkrijk.

Artikel 24

1. Waar in de artikelen 101 en 205 van het Wetboek van Strafrecht van krijgsdienst wordt gesproken, wordt daarmede eenige Staats- of publieke dienst gelijkgesteld.

2. Voor zoover betreft artikel 205 van dat Wetboek, wordt voor de toepassing van dit besluit dienst bij een bondgenoot van den Staat in den huidige oorlog onder vreemden krijgs-, staats- of publieken dienst niet begrepen.

Artikel 25

1. Onder een bondgenoot van den Staat in den huidige, gemeenschappelijke oorlog wordt verstaan elke niet-vijandelijke mogendheid, elk ander niet-vijandelijke, door Ons erkend bewind en elke niet aan het gezag van een vijandelijke mogendheid onderworpen, georganiseerde krijgsmacht, oorlog voerende of vijandelikheden verrichtende tegen een vijandelijke mogendheid.

2. In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 75 van het Wetboek van Militair Strafrecht wordt de werking van dat artikel niet beperkt door de voorwaarde, dat bij wet of traktaat wederkeerigheid gewaarborgd zij.

Artikel 26

1. Hij, die gedurende den tijd van den huidige oorlog opzettelijk een ander blootstelt aan opsporing, vervolging, vrijheidsberoving of -beperking, eenige straf of eenigen maatregel door of vanwege den vijand, diens helpers of een persoon, als in artikel 21 bedoeld, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.
2. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren, indien het feit vrijheidsberoving van langer dan een maand ten gevolge heeft gehad.
3. De schuldige wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twintig jaren, indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft gehad.
4. De schuldige wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien het feit den dood of de vermissing, waaruit redelijkerwijze de dood is of te leiden (toegevoegd bij Wet H206, I, artikel 10). ten gevolge heeft gehad.
5. Niet strafbaar is hij, die een feit heeft gepleegd met het oogmerk om aan door Ons gegeven wettelijke voorschriften te beantwoorden of om het algemeen belang te dienen.

Artikel 27

Hij, die gedurende den tijd van den huidige oorlog opzettelijk gebruik maakt of dreigt te maken van macht, gelegenheid of middel, hem door den vijand of door het feit der vijandelijke bezetting geboden, om een ander in zijn vermogen wederrechtelijk te benadeelen of om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordelen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Artikel 27a (ingevoerd bij Wet H233)

1. Hij die gedurende den tijd van den huidige oorlog in krijgs-, staats- of publieken dienst bij of van den vijand zich schuldig maakt aan eenig oorlogsmisdrijf of eenig misdrijf tegen de menselijkheid als bedoeld in artikel 6 onder (b) of (c) van het handvest, behoorende bij de overeenkomst van Londen van 8 Augustus 1945, bekend gemaakt bij Ons besluit van 4 Januari 1946 (Staatsblad no. G 5), wordt, indien zoodanig misdrijf tevens bevat de bestanddeelen van een strafbaar feit waarop dit Besluit of het Wetboek van Militair Strafrecht van toepassing is, gestraft met de daarop gestelde straf.
2. Indien zoodanig misdrijf niet tevens bevat de bestanddeelen van een strafbaar feit volgens de Nederlandsche wet, wordt de dader gestraft met de straf, gesteld op het feit volgens de Nederlandsche wet, waarmede het de meeste overeenkomst vertoont.
3. Met gelijke straf als bedoeld in het eerste en tweede lid wordt gestraft de meerdere die opzettelijk toelaat, dat een zijner minderen zich aan een zoodanig misdrijf schuldig maakt.

Artikel 28

De bij de artikelen 26, 27 en 27a strafbaar gestelde feiten worden beschouwd als misdrijven.

Artikel 29

1. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Besluit op den bijzonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op den dag zijner afkondiging.
2. Het kan worden aangehaald onder den titel: Besluit Buitengewoon Strafrecht.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Londen, den 22sten December 1943.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,

G. J. VAN HEUVEN GOEDHART.

Besluit D62 van 22 December 1943, houdende vaststelling van het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven¹⁵⁰⁷

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Ministers voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk, van Algemeene Zaken, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën, van Oorlog, van Marine, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Sociale Zaken, van Koloniën en van Onze Ministers zonder Portefeuille van 10 December 1943, No. 2723/G 92 (a);

Overwegende, dat de veiligheid van den Staat het dringend noodzakelijk maakt, dat in het Rijk in Europa terstond met de bevrijding van de vijandelijke bezetting bijzondere gerechten worden ingesteld, ten einde een snelle en doeltreffende berechting van zekere gedurende den tijd van den huidige oorlog begane misdrijven te verzekeren;

Den Buitengewonen Raad van Advies gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

In het Rijk in Europa worden, naarmate hetzelve van de vijandelijke bezetting wordt bevrijd, door Ons zoo spoedig mogelijk Bijzondere Gerechtshoven ingesteld, welker rechtsgebied en plaats van vestiging door Ons wordt bepaald.

Artikel 2

1. Ieder Bijzonder Gerechtshof wordt samengesteld uit een rechtsgeleerden president en zooveel rechtsgeleerde vice-presidenten en rechtsgeleerde en militaire raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervangers als voor een goede en snelle berechting der aan zijn kennisneming onderworpen zaken noodig zullen blijken te zijn.

2. Bij ieder Bijzonder Gerechtshof zijn voorts een procureur-fiscaal en een griffier, alsmede zooveel advocaten-fiscaal en substituut-griffiers als noodig zullen blijken te zijn.

Artikel 3

1. De presidenten en vice-presidenten der Bijzondere Gerechtshoven, alsmede de rechtsgeleerde raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervangers worden door Ons op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog aangesteld voor den duur der instandhouding van het college, bij hetwelk die aanstelling geschiedt. Zij kunnen op voordracht van Onze genoemde Ministers door Ons uit hun ambt worden ontzet of ontslagen of in hunne bediening worden geschorst op de gronden, genoemd in de artikelen 46c, tweede en derde lid, 46d, 46f, 46i, 46j, 46l en 46m van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren; ook kan hun op eigen verzoek ontslag worden verleend.

¹⁵⁰⁷ Gewijzigd, aangevuld en uitgewerkt in Besluit F91, Besluit H196, wet H206, Wet H270.

2. De militaire leden van en de in het tweede lid van het voorgaande artikel genoemde rechterlijke ambtenaren bij de Bijzondere Gerechtshoven worden door Ons op gemeenschappelijke voordracht van Onze Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog tot wederopzeggens toe benoemd.

Artikel 4

1. Tot de bedieningen, in artikel 2 genoemd, zijn benoembaar Nederlandsche onderdanen, die den vollen ouderdom van dertig of, voor zoover de substituut-griffiers betreft, van vijf en twintig, doch nog niet dien van zeventig jaren hebben bereikt; bij het bereiken van den vollen ouderdom van zeventig jaren wordt hun door Ons ontslag verleend met ingang van de eerstvolgende maand.
2. Met uitzondering van de militaire raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervangers moeten zij aan eene Rijks- of daarmede gelijkgestelde Nederlandsche universiteit hebben verkregen hetzij den graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits de laatstbedoelde graad of hoedanigheid verkregen is op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch burgerlijk en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht. Zij kunnen tevens een ander ambt bij de rechterlijke macht bekleeden of, voor zoover dit de vervulling hunner dienstplichten niet belet, eenig ander ambt of beroep uitoefenen.
3. De militaire raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervangers moeten zijn officieren der zee- of landmacht, behoorende hetzij tot het beroeps-, hetzij tot het reserve-personeel, onverschillig of zij al dan niet in actieven dienst zijn. Zij zullen bij voorkeur worden benoemd uit vlag-, opper- en hoofdofficieren en bij voorkeur een graad of hoedanigheid bezitten, als in het voorgaande lid bedoeld. Bij ieder Bijzonder Gerechtshof zal zooveel mogelijk het aantal raadsheeren, behoorende tot de zeemacht, gelijk zijn aan dat der raadsheeren, behoorende tot de landmacht.

Artikel 5

1. In geval van afwezigheid, belet of ontstentenis worden vervangen:

- 1a. de president van een Bijzonder Gerechtshof door een vice-president of, bij gebreke van dezen, door den oudst benoemden rechtsgeleerden raadsheer;
 - 2a. een rechtsgeleerde raadsheer, bij gebreke van een anderen rechtsgeleerden raadsheer, door een rechtsgeleerden raadsheer-plaatsvervanger;
 - 3a. een militaire raadsheer door een anderen militairen raadsheer of een militairen raadsheer-plaatsvervanger, met dien verstande, dat zooveel mogelijk een raadsheer, behoorende tot de zeemacht, wordt vervangen door een tot de zeemacht behoorenden raadsheer of raadsheer-plaatsvervanger en een raadsheer, behoorende tot de landmacht, door een tot de landmacht behoorenden raadsheer of raadsheer-plaatsvervanger;
 - 4a. de procureur-fiscaal, *bij gebreke van een waarnemend procureur-fiscaal (toegevoegd bij Wet H206, II, artikel 1)*, door een der advocaten-fiscaal - voor zoover van Onzentwege niet anders is bepaald, volgens den rang hunner benoeming - en, bij gebreke ook van een advocaat-fiscaal, *door een waarnemend advocaat-fiscaal of (toegevoegd bij Wet H206)* door een door den president aan te wijzen rechtsgeleerden raadsheer;
 - 5a. de griffier door een substituut-griffier en, bij gebreke van een substituut-griffier, *door een waarnemend griffier of (toegevoegd bij Wet H206 II, artikel 2)* door een beëdigden klerk ter griffie.
2. *Als waarnemend procureur-fiscaal kan door Ons worden aangewezen een procureur- of advocaat-fiscaal bij een ander Bijzonder Gerechtshof, als waarnemend advocaat-fiscaal een substituut-officier van justitie of een officier-fiscaal, mits deze den graad of hoedanigheid heeft verkregen als bedoeld in artikel 4, tweede lid. (gewijzigd bij Wet H206, II, artikel 3)*
3. *Als waarnemend griffier kan door Ons een buitengriffier bij een rechtbank worden aangewezen. (toegevoegd bij Wet H206, II, artikel 4)* De beëdigde klerken ter griffie worden op aanbeveling van den griffier door den president tot wederopzeggens benoemd. Zij moeten zijn Nederlandsche onderdanen, die den vollen ouderdom van vijf en twintig jaren hebben bereikt. Beëdigde klerken ter griffie, die niet een graad of hoedanigheid bezitten, als in het tweede lid van het voorgaande artikel bedoeld, zijn niet bevoegd den griffier ter terechtzitting te vervangen.

Artikel 6

1. De presidenten van en de procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven leggen, alvorens in bediening te treden, in handen van Ons of van een hiertoe door Ons of van Onzentwege aangewezen bijzonderen gemachtigde den eed (belofte) af, bedoeld in artikel 1g, eerste lid, van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren.

2. De overige leden der rechterlijke macht bij de Bijzondere Gerechtshoven leggen dien eed (belofte) af in handen van den president van het college, waartoe zij behooren.

Artikel 7

1. De bezoldiging der leden van en rechterlijke ambtenaren bij de Bijzondere Gerechtshoven is gelijk aan die van leden van en rechterlijke ambtenaren bij het Gerechtshof te Arnhem in overeenkomstige functie, met dien verstande, dat op deze bezoldiging in mindering wordt gebracht twee derde gedeelte van hetgeen, waarop zij uit enigen anderen hoofde als bezoldiging, wachtgeld of pensioen ten laste van het Rijk, een provincie of ander openbaar lichaam of wel ten laste van een der overzeese gebiedsdelen aanspraak mochten hebben.
2. Betreft de aanspraak evenwel een bezoldiging, genoten ter zake van een ambt, hetwelk het lid van of de rechterlijke ambtenaar bij een Bijzonder Gerechtshof, tijdens zijn werkzaamheid bij zodanig Hof in het geheel niet heeft uitgeoefend, dan wordt die bezoldiging voor het geheel in mindering gebracht.
3. In geen geval wordt een hoger bedrag in mindering gebracht dan twee derde gedeelte of, wanneer het bepaalde in het tweede lid van toepassing is, het volle bedrag van de in de aanhef van het eerste lid bedoelde bezoldiging.
4. De raadsheeren-plaatsvervangers genieten als zodanig geen bezoldiging.

Artikel 8

1. De leden van en rechterlijke ambtenaren bij de Bijzondere Gerechtshoven hebben hun vast en voortdurend verblijf binnen het rechtsgebied van hun college, voor zoover hun niet van Onzentwege een andere verblijfplaats wordt aangewezen.
2. Indien zij zich buiten den tijd hunner vacantiën langer dan acht dagen van hun vast en voortdurend verblijf willen verwijderen, hebben zij daartoe verlof noodig: voor zoover den president en den procureur-fiscaal betreft, van Onzen Minister van Justitie; voor zoover den advocaten-fiscaal betreft, van den procureur-fiscaal; voor zoover de overige leden der rechterlijke macht bij de Bijzondere Gerechtshoven betreft, van den president van het college, waartoe zij behooren.

Artikel 9 [Vervallen per 01-07-1992]

De vacantiën worden bij elk Bijzonder Gerechtshof door den president en, voorzoover de leden van het openbaar ministerie betreft, door den procureur-fiscaal geregeld door zoodanige bepaling van toerbeurten, dat de afdoening van zaken niet of zoo weinig mogelijk wordt opgehouden. Zooveel mogelijk zal de duur der vacantie voor alle leden der rechterlijke macht bij een college dezelfde zijn, met dien verstande, dat ieder hunner jaarlijks op ten minste twee weken vakantie aanspraak kan doen gelden.

Artikel 10

De Bijzondere Gerechtshoven vonnissen met drie rechtsgeleerde en twee militaire leden; van de militaire leden zal zoveel mogelijk één tot de zeemacht en één tot de landmacht behoren *Gewijzigd bij Wet H206 II, artikel 5 in: De Bijzondere Gerechtshoven vonnissen met twee rechtsgeleerde leden en één militair lid.*

Artikel 11

1. Elk Bijzonder Gerechtshof is verdeeld in zooveel kamers als door Ons zal worden bepaald.

2. De samenstelling en bezetting van, alsmede de verdeling der werkzaamheden onder de kamers, de dagen der gewone zittingen en het uur van den aanvang derzelfde worden door den president in overleg met de overige leden van zijn college, den procureur-fiscaal en den griffier geregeld en telkens, als hiertoe aanleiding bestaat, herzien. Daarbij kan tevens worden bepaald, dat een of meer kamers hetzij uitsluitend, hetzij mede zitting zullen houden op een of meer andere plaatsen, gelegen binnen het rechtsgebied van het college, dan waar hetzelfde gevestigd is.

3. Hetgeen is bepaald overeenkomstig het tweede lid wordt vastgesteld bij een reglement. Dit reglement wordt bekendgemaakt in de Staatscourant.

Artikel 12

1. Behoudens het bepaalde in het tweede lid van dit artikel nemen de Bijzondere Gerechtshoven, met uitsluiting van eenigen anderen rechter, in eersten aanleg en tevens, behoudens het beroep in cassatie, in het laatste ressort kennis van de misdrijven, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn.

2. De militaire rechter neemt kennis van de in het slot van het eerste lid bedoelde misdrijven, door militairen begaan, tenzij deze misdrijven zijn gepleegd in door den vijand bezet gebied van het Rijk in Europa.

Artikel 13

1. Tegen de sententiën der Bijzondere Gerechtshoven is in de gevallen en volgens de regelen, in het Besluit Buitengewone Rechtspleging bepaald, voorziening in cassatie toegelaten.

2. Van den eisch tot cassatie neemt kennis een door Ons in te stellen Bijzondere Raad van Cassatie, welks plaats van vestiging door Ons wordt bepaald.

3. De Bijzondere Raad van Cassatie neemt bovendien in eersten aanleg en tevens in het laatste ressort kennis van de jurisdictiegeschillen: 1a tusschen de Bijzondere Gerechtshoven onderling;

2a tusschen de Bijzondere Gerechtshoven eenzijdig en eenigen anderen burgerlijken of militairen rechter anderzijds;

3a. tusschen den Bijzonderen Raad van Cassatie eenzijdig en eenigen anderen burgerlijken of militairen rechter, de Bijzondere Gerechtshoven daaronder begrepen, anderzijds.

Artikel 14

Ten aanzien van de Bijzondere Raad van Cassatie zijn de artikelen 2 tot en met 8 en 11 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

1a. de leden van en rechterlijke ambtenaren bij dien Raad niet tevens een ambt kunnen bekleeden bij een Bijzonder Gerechtshof;

2a. de militaire raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervangers in dien Raad moeten zijn hetzij vlag- of opperofficieren, hetzij hoofdofficieren, die een graad of hoedanigheid hebben als in artikel 4, tweede lid, bedoeld;

3a. bij de toepassing ten deze van artikel 7 als maatstaf van bezoldiging geldt de bezoldiging van leden van en rechterlijke ambtenaren bij den Hoogen Raad in overeenkomstige functie;

4a. de leden van en rechterlijke ambtenaren bij den Bijzonderen Raad van Cassatie hun vast en voortdurend verblijf hebben binnen de provincie, waarin de plaats van vestiging van dien Raad is gelegen, voor zoover hun niet van Onzenwege een andere verblijfplaats wordt aangewezen.

Artikel 14a (toegevoegd bij Stb H430)

Onder afwijking in zoverre van artikel 14 juncto artikel 7 wordt bepaald, dat bij het in artikel 7 bedoelde in mindering brengen op de bezoldiging als lid van of rechterlijk ambtenaar bij de Bijzondere Raad van Cassatie buiten beschouwing blijven de toelagen, bedoeld in artikel 5c van de wet van 18 December 1947 (Stb. H 430), zowel met betrekking tot de hiervoor bedoelde bezoldiging als tot het in mindering te brengen bedrag en dat eerst na vorenbedoeld in mindering brengen wordt vastgesteld het bedrag van vorenbedoelde toelagen, op hetwelk in elk der beklede betrekkingen aanspraak bestaat. Het tweede lid van voormeld artikel 5c is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 15

1. De Bijzondere Raad van Cassatie vonnist met vijf leden, waaronder ten minste één en ten hoogste twee militaire leden; indien er twee militaire leden zijn, zal zooveel mogelijk één hunner tot de zeemacht en één tot de landmacht behoren.

2. (toegevoegd bij Wet H206, II, artikel 6)

Wij behouden Ons voor bij den Bijzonderen Raad van Cassatie een of meer bijzondere kamers in te stellen, bestaande uit drie leden, waaronder één militair lid.

3. (toegevoegd bij Wet H206, II, artikel 6)

De rechtsmacht der bijzondere kamers wordt geregeld bij het Besluit Buitengewone Rechtspleging.

Artikel 16

1 De Bijzondere Raad van Cassatie vernietigt de sententiën der Bijzondere Gerechtshoven op de gronden, genoemd in artikel 99, eerste lid, der Wet op de Rechterlijke Organisatie en het Beleid de Justitie, met dien verstand, dat met verkeerde toepassing der wet ten deze wordt gelijkgesteld de oplegging van een straf of maatregel, welke niet geacht kan worden te beantwoorden aan den ernst van het misdrijf, de omstandigheden, waaronder het is begaan, of den persoon of de persoonlijke omstandigheden van de veroordeelde.

2 Het bepaalde in de artikelen 96, 98 en 104-107 der Wet op de Rechterlijke Organisatie en het Beleid der Justitie is van overeenkomstige toepassing.

(gewijzigd bij Wet H206, II, artikel 7) in:

1. De Bijzondere Raad van Cassatie vernietigt de sententiën der Bijzondere Gerechtshoven op de gronden, genoemd in artikel 77 van de Wet op de rechterlijke organisatie, met dien verstande, dat:

1 a met verkeerde toepassing der wet ten deze wordt gelijkgesteld de oplegging van een straf of maatregel, welke niet geacht kan worden te beantwoorden aan den ernst van het misdrijf, de omstandigheden, waaronder het is begaan, of den persoon of de persoonlijke omstandigheden van den veroordeelde;

2 a. verzuim der vormen, op straffe van nietigheid voorgeschreven, geen grond tot vernietiging behoeft te geven, indien redelijkerwijze moet worden aangenomen, dat de verdachte door het verzuim in zijn belangen niet is geschaad.

2. Het bepaalde in de artikelen 78, vijfde en zesde lid, en 83 van de Wet op de rechterlijke organisatie, de artikelen 420 tot en met 424 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de artikelen 440 en 456, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing, *(toegevoegd bij Wet H206, II, artikel 8) met dien verstande, dat de Bijzondere Raad van Cassatie, indien een*

sententie wordt vernietigd ter zake van verzuim in de vormen, die op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, de zaak ook kan verwijzen aan het Bijzondere Gerechtshof, dat de sententie gewezen heeft.

Artikel 17

1. Ten aanzien van het openbaar ministerie bij de Bijzondere Gerechtshoven en den Bijzonderen Raad van Cassatie vinden de artikelen 124 en 127 van de Wet op de rechterlijke organisatie overeenkomstige toepassing.
2. De procureur-fiscaal bij den Bijzonderen Raad van Cassatie waakt voor de handhaving en de uitvoering der wetten en reglementen bij dien Raad en bij de Bijzondere Gerechtshoven. Hij geeft daartoe de noodige bevelen aan de procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven, welke deze verplicht zijn na te komen.
3. De procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven zijn, ieder binnen zijn ressort, met uitsluiting van eenig ander openbaar ministerie, belast met de uitoefening en het beleid der crimineele justitie in zaken, waarvan de kennisneming aan die Gerechtshoven behoort, alsmede met de handhaving en uitvoering der wetten en reglementen bij het college, waarbij zij zijn aangesteld. De procureurs-generaal bij de Gerechtshoven, verleen aan de procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven alle medewerking, welke deze bij de uitoefening van hun taak behoeven.

Artikel 18

1. Ten aanzien van de Bijzondere Gerechtshoven en van de Bijzondere Raad van Cassatie zijn de artikelen 46c, eerste lid, 46d en 46e van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de artikelen 9b en 9c van het Besluit rechtspositie rechterlijke ambtenaren en de artikelen 4, 5, 7, 12, 13 en 74 van de Wet op de rechterlijke organisatie, alsmede de artikelen 3, tot en met 6, 7, tweede lid, 8 tot en met 11, 19 en 21 tot en met 27 van het Besluit orde van dienst gerechten van overeenkomstige toepassing.
2. Alle andere beschikkingen, die de inwendige dienst van deze colleges betreffen, worden, voor zover nodig, door het bestuur van de colleges in overleg met de procureur-fiscaal en de griffier getroffen. Artikel 11, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 19

Op de terechtzittingen van de Bijzondere Gerechtshoven en van de Bijzondere Raad van Cassatie dragen de rechterlijke ambtenaren bij die colleges het kostuum bedoeld in artikel 6 van het Kostuum- en tituluurbesluit rechterlijke organisatie, althans een zwarte toga en een witte bef, en dragen de militaire leden van die colleges hun uniform.

Artikel 20

1. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Besluit op den bijzonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op den dag zijner afkondiging
 2. Het kan worden aangehaald onder den titel: Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven.
- Onze Ministers van Justitie, van Marine en van Oorlog zijn, ieder voor zoover hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Londen, den 22sten December 1943.

WILHELMINA.

Uitgegeven den vierden September 1944.

De Minister van Justitie, G. J. VAN HEUVEN GOEDHART.

Besluit D63 van 22 December 1943, houdende vaststelling van het Besluit Buitengewone Rechtspleging¹⁵⁰⁸

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Ministers voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk, van Algemeene Zaken, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën, van Oorlog, van Marine, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Sociale Zaken, van Koloniën en van Onze Ministers zonder Portefeuille van 10 December 1943, N°. 2724/G. 92 (a);

Overwegende, dat de veiligheid van den Staat het dringend noodzakelijk maakt bijzondere bepalingen vast te stellen betreffende de wijze van rechtspleging in zaken, waarvan de kennisneming aan de ingevolge het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven in te stellen gerechten behoort; Den Buitengewonen Raad van Advies gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Inleiding

Artikel 1

Ten aanzien van de rechtspleging in zaken, waarvan krachtens het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven de kennisneming aan de dienvolgens in te stellen gerechten behoort, zijn – behoudens de afwijkingen, bij dit besluit voorzien – de bepalingen, vervat in het Eerste Boek, den Eersten tot en met den Zesden Titel van het Tweede Boek, den Eersten en den Derden tot en met den Achtsten Titel van het Derde Boek, den Tweeden tot en met den Vijfden Titel van het Vierde Boek en het Vijfde Boek van het Wetboek van Strafvordering, alsmede de tot uitvoering daarvan gestelde voorschriften van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat

1°. hetgeen daarin omtrent de rechtbank, derzelver voorzitter, de rechters, den rechter-commissaris, den officier van justitie en den griffier bij de rechtbank is bepaald, ten deze geldt voor het Bijzondere Gerechtshof, deszelfs voorzitter en leden, den raadsheer-commissaris, den procureur-fiscaal en den griffier bij dat Hof;

2°. hetgeen daarin omtrent den Hoogen Raad, deszelfs voorzitter en leden, den procureur-generaal en den griffier van de Hoge Raad is bepaald, ten deze geldt voor den Bijzonderen Raad van Cassatie, deszelfs voorzitter en leden, den procureur-fiscaal en den griffier bij dien Bijzonderen Raad;

3°. hetgeen daarin met betrekking tot de kantonrechter van de rechtbank of het gerechtshof en de leden der rechterlijke macht bij een dezer gerechten is bepaald, ten deze buiten toepassing blijft, voor zoover uit eenige bepaling van dit besluit niet het tegendeel volgt.

Artikel 2

1. Waar in dit besluit naar een of meer bepalingen van het Wetboek van Strafvordering bijzonderlijk wordt verwezen, heeft die verwijzing betrekking op de desbetreffende bepaling of bepalingen, gelezen met inachtneming van het in het voorgaande artikel onder 1°, 2°. en 3°. gestelde.

¹⁵⁰⁸ Gewijzigd, aangevuld en uitgewerkt bij Besluit F259, Besluit G258, Besluit H8. en wet H206.

2. In alle gevallen, waarin bij een toepasselijk verklaarde bepaling van het Wetboek van Strafvordering wordt verwezen naar een andere bepaling van dat Wetboek, waarvan bij dit besluit wordt afgeweken, zal op die afwijking mede acht worden geslagen bij de toepassing der verwijzende bepaling.

Eerste Hoofdstuk: Algemeene bepalingen

Artikel 3

1(toegevoegd in Wet H206, III, artikel 1)

Voor de toepassing van artikel 2 van het Wetboek van Strafvordering wordt onder het rechtsgebied, binnen hetwelk de verdachte zich bevindt, mede verstaan het rechtsgebied, binnen hetwelk hij zich onvrijwillig bevindt.

2. Indien ingevolge de artikelen 2 en 4 van het Wetboek van Strafvordering niet een bevoegde rechter is aangewezen, is, in afwijking van het in artikel 5 van dat Wetboek bepaalde, bevoegd het Bijzondere Gerechtshof, bij hetwelk de vervolging het eerst wordt aangevangen. Dit Bijzondere Gerechtshof blijft uitsluitend bevoegd, ook indien na den aanvang der vervolging een Bijzonder Gerechtshof wordt ingesteld, dat volgens een der beide eerstgemelde artikelen bevoegd ware.

Artikel 4

De berichten, in artikel 11, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, worden door den procureur-fiscaal aan Onzen Minister van Justitie gegeven.

Artikel 5

1. Een beklag, als in artikel 12, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, kan worden gedaan bij het Bijzondere Gerechtshof, bij hetwelk de vervolging zal behooren plaats te vinden. Indien in het geval, in artikel 3 van dit besluit vermeld, een vervolging nog niet is aangevangen, kan het beklag worden gedaan bij het Bijzondere Gerechtshof, door den voorzitter van den Bijzonderen Raad van Cassatie op verzoek van den belanghebbende daarvoor aan te wijzen.

2. Het in den tweeden zin van het eerste lid en in het tweede en derde lid van artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering ten aanzien van het gerechtshof, deszelfs leden en den procureur-generaal bepaalde is voor het Bijzondere Gerechtshof, deszelfs leden en den procureur-fiscaal bij dat Hof van overeenkomstige toepassing.

3. (toegevoegd in Wet H206, III, artikel 2)

Het beklag wordt niet in behandeling genomen vóór een nader door Ons te bepalen datum, tenzij het Bijzondere Gerechtshof van oordeel is, dat er dringende redenen zijn om het beklag aanstonds in behandeling te nemen.

Artikel 6

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 20, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering staat tegen eenige beschikking omtrent de schorsing den verdachte alleen dan beroep in cassatie open, indien hem daartoe door het Bijzondere Gerechtshof verlof is verleend.

Artikel 7

In afwijking van het bepaalde in artikel 21, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering is de raadkamer samengesteld: bij de Bijzondere Gerechtshoven uit twee rechtsgeleerde leden en één militair lid; bij den Bijzonderen Raad van Cassatie uit vijf leden, waaronder ten minste één en ten hoogste twee militaire leden, met dien verstande, dat, indien er twee militaire leden zijn, zooveel mogelijk één hunner tot de zeemacht en één tot de landmacht zal behooren.

(gewijzigd bij Wet H206, III, artikel 3) in:

In afwijking van het bepaalde in artikel 21, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering is de raadkamer samengesteld: bij de Bijzondere Gerechtshoven uit twee rechtsgeleerde leden en één militair lid.

Artikel 8

1. Waar in het Wetboek van Strafvordering van advocaten wordt gesproken, worden daarmede, behalve voor zoover de behandeling van zaken bij den Bijzonderen Raad van Cassatie betreft, gelijkgesteld officieren der zee- of landmacht.

2. De presidenten en vice-presidenten van, de raadsheeren in, alsmede de leden van het openbaar ministerie bij een Bijzonder Gerechtshof of den Bijzonderen Raad van Cassatie zijn niet bevoegd bij een dezer colleges als raadsman of advocaat op te treden. De griffiers en substituu-griffiers bij een dezer colleges zijn niet bevoegd als raadsman of advocaat op te treden bij hetzelfde college, waarbij zij zijn aangesteld.

Oorspronkelijk lid 2 vervallen bij Besluit F244, art 26.

Artikel 9

De kennisgeving, bedoeld in artikel 39, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, geschiedt, wanneer de procureur-fiscaal nog niet in de zaak is betrokken, aan den in de zaak betrokken officier of hulpofficier van justitie.

Artikel 10

1. Voor de toepassing van artikel 40, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt met voorloopige hechtenis elke andere wijze van verzekerde bewaring gelijkgesteld. De voorzitter van den Bijzonderen Raad van Cassatie voegt voorts in elke zaak, welke voor dien Raad moet dienen, aan iederen verdachte een raadsman toe, zoodra de dag der terechtzitting wordt bepaald.

2. In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 41 van het Wetboek van Strafvordering wordt buiten de gevallen, in het voorgaande lid bedoeld, aan iederen verdachte, wiens onvermogen voldoende gestaafd wordt geoordeeld, op zijn verzoek door den voorzitter van het college, waarvoor de zaak moet dienen, een raadsman toegevoegd.

3. Toevoeging van een officier, die niet een graad of hoedanigheid bezit, als in artikel 4, tweede lid, van het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven bedoeld, zal alleen dan geschieden, indien een andere raadsman niet beschikbaar is, tenzij de verdachte militair is en uitdrukkelijk den wensch te kennen geeft, dat hem een officier als raadsman worde toegevoegd.

Artikel 11

De toegevoegde raadsman heeft terzake van zijn verrichtingen recht op een toelage uit 's Rijks kas volgens door Ons bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen regelen.

Artikel 12

1. De officier van justitie heeft gelijke bevoegdheden en verplichtingen als bij de bepalingen van den Vierden Titel van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafvordering aan den hulpofficier van justitie zijn toegekend en opgelegd.

2. In de gevallen, waarin bij die bepalingen aan den hulpofficier een bevoegdheid is toegekend, omdat het optreden van den procureur-fiscaal niet kan worden afgewacht, wordt deze bevoegdheid uitgeoefend door den officier van justitie en door een hulpofficier alleen dan, als ook het optreden van den officier van justitie niet kan worden afgewacht.

3. Waar bij de voormelde bepalingen eenige kennisgeving aan den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof is voorgeschreven, wordt deze kennisgeving, indien zij door een anderen opsporingsambtenaar dan den officier van justitie moet geschieden, door diens tusschenkomst gedaan, tenzij de procureur-fiscaal daaromtrent afwijkende instructies mocht geven.

Artikel 13

Ten aanzien van de verlenging van het bevel tot invezekeringstelling, bedoeld in artikel 58, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, komt aan den officier van justitie gelijke bevoegdheid toe als aan den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof.

Artikel 14

1. Iedere officier en onderofficier der zee- of landmacht is bevoegd en verplicht om aan een militair, die van minderen rang dan hijzelf is, het arrest aan te zeggen, zoodra hem bekend is of door hem op waarschijnlijke gronden wordt vermoed, dat de mindere in rang zich schuldig heeft gemaakt aan een misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn.

2. Van het gepleegde feit en het eventueel opgelegde arrest zal terstond worden gerapporteerd aan den commandeerenden officier, onder wien de verdachte ressorteert.

3. De commandeerende officier zal daarop de zaak summier onderzoeken en bepalen, of de verdachte al dan niet aanvankelijk in arrest zal worden gesteld of gehouden.

4. Indien de commandeerende officier bepaalt, dat de verdachte in arrest zal worden gesteld of gehouden, geeft hij, indien de berechting van het misdrijf niet tot de bevoegdheid van den militairen rechter behoort, daarvan terstond schriftelijk of mondeling kennis aan den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof en doet hij den verdachte onmiddellijk voor dezen geleiden.

Artikel 15

Een bevel tot voorloopige hechtenis kan op de gronden, in artikel 64, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering vermeld, worden verleend in geval van eenig misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn.

Artikel 16

In geval van eenig misdrijf, als in het voorgaande artikel bedoeld, zijn de opsporingsambtenaren te allen tijde bevoegd de uitlevering te vorderen van alle voor inbeslagneming vatbare voorwerpen.

Artikel 17

Een bevel, als bedoeld in artikel 100, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, kan, indien ook het optreden van den procureur-fiscaal niet kan worden afgewacht, bij voorraad worden verleend door den officier van justitie, onder verplichting om daarvan onverwijld schriftelijk aan den procureur-fiscaal kennis te geven, door wien alsdan, zoolang de raadsheer-commissaris nog niet is opgetreden, de bemoeiingen van den officier van justitie, bij de artikelen 100- 102 van dat Wetboek vermeld, zoo spoedig mogelijk worden overgenomen en voortgezet.

Artikel 18

In afwijking van het bepaalde in artikel 112, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering kan de raadsheer-commissaris een huiszoeking buiten het rechtsgebied van het Bijzondere Gerechtshof, waartoe hij behoort, hetzij zelf doen, hetzij overdragen aan den raadsheer-commissaris bij het Bijzondere Gerechtshof, binnen welks rechtsgebied zij moet plaats hebben.

Artikel 19

Voor de overeenkomstige toepassing van artikel 120, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering geldt mede het daarin omtrent den kantonrechter bepaalde en wordt met een algemeenen last van den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof gelijkgesteld een algemeene last, door den procureur-generaal bij het gerechtshof of door den officier van justitie gegeven.

Artikel 20

Onverminderd het bepaalde in artikel 129 van het Wetboek van Strafvordering, wordt, waar in eenige bepaling van dit besluit of in eenige krachtens dit besluit toepasselijke bepaling van dat Wetboek van misdrijf in het algemeen of van eenig misdrijf in het bijzonder wordt gesproken, samenspanning tot dat misdrijf daaronder begrepen, voor zoover dit met de strekking dier bepaling niet onvereinigbaar is.

Tweede Hoofdstuk: Rechtspleging in eersten aanleg

Artikel 21

Met de opsporing der strafbare feiten, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, zijn behalve de procureurs-fiscaal bij de Bijzondere Gerechtshoven, belast zoowel de officieren van justitie als de overige in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering vermelde ambtenaren, de kantonrechters daaronder begrepen.

Artikel 22

1. Door of vanwege Onzen Minister van Justitie kan ook aan andere dan de in het voorgaande artikel bedoelde personen de opsporing der daar genoemde feiten worden opgedragen en kan, in afwijking van het in artikel 146, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering bepaalde, de bevoegdheid van personen, belast met de opsporing dier feiten, worden uitgebreid buiten het grondgebied, waarvoor zij zijn aangesteld. Insgelijks kunnen met betrekking tot de opsporing dier feiten andere dan de in artikel 154 van dat Wetboek vermelde personen door of vanwege Onzen genoemden Minister met hulpofficieren van justitie worden gelijkgesteld.

2. Tenzij Onze Minister van Justitie anders mocht bepalen, is de procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof gemachtigd tot eenige beschikking, als in het voorgaande lid bedoeld, voor zoover betreft de opsporing binnen zijn ressort door een of meer bepaalde, in de beschikking met name te noemen personen.

3. De beschikkingen, in dit artikel bedoeld, kunnen te allen tijde worden ingetrokken, hetzij door Onzen Minister van Justitie, hetzij door dengeen, door wien zij van zijnentwege zijn genomen.

Artikel 23

De opsporingsambtenaren hebben te allen tijde vrijen toegang tot alle plaatsen, waar redelijkerwijs vermoed kan worden, dat een misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, wordt begaan. De artikelen 120 - 123 van het Wetboek van Strafvordering zijn, met inachtneming van het bepaalde in artikel 19 van dit besluit van overeenkomstige toepassing.

Artikel 24

De bevelen, in artikel 148, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, kunnen, behalve door den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof, ook door den officier van justitie aan de onder dezen ressorteerende opsporingsambtenaren worden gegeven, mits die bevelen niet in strijd zijn met bevelen of instructies, door den procureur-fiscaal hetzij aan den officier van justitie, hetzij aan de genoemde ambtenaren gegeven.

Artikel 25

De officier van justitie heeft gelijke verplichtingen en bevoegdheden als bij de artikelen 152, 153, 155, 156 en 158 van het Wetboek van Strafvordering aan de hulpofficieren van justitie zijn opgelegd en toegekend. Het bepaalde in artikel 12, tweede en derde lid, van dit besluit is te dien aanzien van overeenkomstige toepassing.

Artikel 26

1. In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 160 van het Wetboek van Strafvordering is ieder, die kennis draagt van eenig misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen bij een opsporingsambtenaar.

2. Door de in artikel 162 van dat Wetboek bedoelde colleges en ambtenaren wordt de aangifte hetzij aan den procureur-fiscaal, hetzij aan den officier van justitie of een zijner hulpofficieren gedaan.

Artikel 27

In afwijking van artikel 59 van de Wet op de rechterlijke organisatie (Stb. 1972, 463) worden de raadsheren-commissarissen door de president van het Bijzondere Gerechtshof uit de rechtsgeleerde leden van zijn college benoemd. Het bepaalde in artikel 11, tweede en derde lid, van het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven is daarbij van overeenkomstige toepassing.

Artikel 28

Opdrachten en bevelen, als in artikel 177, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering bedoeld, kunnen door den raadsheer-commissaris ook aan den officier van justitie worden gegeven.

Artikel 29

1. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 194 en 201, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering is in de gevallen, waarin de daar bedoelde handelingen moeten geschieden buiten het rechtsgebied van het Bijzondere Gerechtshof, het bepaalde in artikel 18 van dit besluit van overeenkomstige toepassing.

2. In het in artikel 223, derde lid, van dat Wetboek bedoelde geval staat den getuige met inachtneming overigens der daar gestelde bepalingen tegen de beschikking van het Bijzondere Gerechtshof beroep in cassatie open.

Artikel 30

Indien het instellen of voortzetten der vervolging ingevolge artikel 5 van dit besluit door het Bijzondere Gerechtshof is bevolen, vindt de mededeeling, in artikel 237, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering genoemd, of eene kennisgeving van niet verdere vervolging, waaraan een zoodanige mededeeling niet is voorafgegaan, niet plaats, dan nadat het Bijzondere Gerechtshof daarin heeft bewilligd.

Artikel 31

1. In afwijking van het bepaalde in de artikelen 250 en 262 van het Wetboek van Strafvordering is noch tegen de kennisgeving van verdere vervolging, noch tegen de dagvaarding een bezwaarschrift toegelaten.

2. Het bepaalde in artikel 255 van dat Wetboek is niet van toepassing met betrekking tot een vervolging van een strafbaar feit, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, indien de vervolging niet heeft plaats gehad bij een Bijzonder Gerechtshof of een Nederlandschen rechter buiten het Rijk in Europa.

Artikel 31a (toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 4)

In afwijking van het bepaalde in artikel 263 van het Wetboek van Strafvordering moeten de getuigen en deskundigen steeds ten minste vier dagen vóór de terechtzitting ten parkette worden opgegeven en kan de procureur-fiscaal hun dagvaarding achterwege laten, zoolang niet ten genoeg van den procureur-fiscaal bij dezen een voldoende bedrag is gestort ter nadere verrekening met de aan hen uit te betalen vergoedingen.

Artikel 31b (toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 4)

In afwijking van het bepaalde in artikel 282 van het Wetboek van Strafvordering kan van het verhoor van een op de lijst voorkomenden getuige, die niet is verschenen, ook zonder toestemming van den procureur-fiscaal, onderscheidenlijk den verdachte worden afgezien, indien redelijkerwijze moet worden aangenomen, dat hierdoor de procureur-fiscaal niet in zijn vervolging of de verdachte niet in zijn verdediging wordt benadeeld.

Artikel 32

In afwijking van het bepaalde in artikel 293, vierde en vijfde lid, van het Wetboek van Strafvordering, doet het Bijzondere Gerechtshof in het daar bedoelde geval, zonder een gerechtelijk vooronderzoek te kunnen bevelen, het proces-verbaal onverwijld toekomen aan het bevoegde openbaar ministerie.

Artikel 32a (toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 5)

In afwijking van het bepaalde in artikel 314, laatste lid, van het Wetboek van Strafvordering kan ook zonder toestemming van den verdachte het onderzoek aanstands worden voortgezet, indien redelijkerwijze moet worden aangenomen, dat de verdachte door onmiddellijke voortzetting van het onderzoek in verband met de wijziging der telastlegging in zijn verdediging niet wordt benadeeld.

Artikel 32b (toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 5)

In afwijking van het bepaalde in artikel 319, laatste lid, van het Wetboek van Strafvordering kunnen ook zonder toestemming van den verdachte bepaalde getuigen, deskundigen en tolken worden aangewezen, wier tegenwoordigheid bij de nadere behandeling niet meer wordt vereischt, indien redelijkerwijze moet worden aangenomen, dat de verdachte hierdoor in zijn verdediging niet wordt benadeeld.

Artikel 33

Al hetgeen in de tweede afdeling van den Zesden Titel van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafvordering en elders in dat Wetboek met betrekking tot de beledigde partij is bepaald, blijft buiten toepassing.

Artikel 34

In afwijking van het bepaalde in artikel 353, tweede lid, tweede zinsnede, van het Wetboek van Strafvordering gelast het Bijzondere Gerechtshof in de daar bedoelde gevallen de afgifte der voorwerpen aan den procureur-fiscaal, die met deze voorwerpen handelt volgens door Onzen Minister van Justitie te stellen regelen.

Artikel 34a (ingevoegd bij Besluit F244, art 26, gewijzigd bij Wet H206, III, artikel 6)

1. Indien de zaak naar het oordeel van het Bijzondere Gerechtshof van eenvoudigen aard is, bepaaldelijk ook ten aanzien van het bewijs en de toepassing der wet, kan het Bijzondere Gerechtshof op het ingevolge artikel 345 van het Wetboek van Strafvordering bepaalde tijdstip in plaats van een uitspraak bij monde van den voorzitter of een der raden een mondelinge sententie wijzen, tenzij vóór de sluiting van het onderzoek ter terechtzitting de procureur-fiscaal vordert of de verdachte verzoekt, dat een schriftelijke sententie zal worden gewezen.

2. De mondelinge sententie wordt in het proces-verbaal der terechtzitting, waarop de sententie wordt gewezen, aangeteekend op de wijze, door Onzen Minister van Justitie te bepalen.

3. Zoodra het proces-verbaal der terechtzitting, waarin de sententie is aangeteekend, is geteekend, kunnen de verdachte en zijn raadsman daarvan en van het proces-verbaal van het onderzoek kennis nemen.

4. Artikel 381 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 35

Het Bijzondere Gerechtshof kan aan den verdachte, die bij de einduitspraak niet van de geheele telastlegging is vrijgesproken, hetzij op diens verzoek, hetzij ambtshalve verlof verleenen om beroep in cassatie in te stellen. Indien het Bijzondere Gerechtshof dat verlof verleent, wordt van deze beslissing op de sententie of, indien een mondelinge sententie gewezen wordt, op het proces-verbaal der terechtzitting, waarin de sententie is aangeteekend, (toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 7) aantekening gedaan.

Derde Hoofdstuk: Rechtsmiddelen

Artikel 36

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 402, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering staat tegen de einduitspraak, waarbij het verzet vervallen is verklaard, den verdachte alleen dan beroep in cassatie open, indien hem daartoe door het Bijzondere Gerechtshof verlof is verleend.

Artikel 37

1 Onverminderd de bevoegdheid van het openbaar ministerie om tegen de Onverminderd de bevoegdheid van het openbaar ministerie om tegen de sententiën der Bijzondere Gerechtshoven, als uitspraak gewezen, overeenkomstig het Besluit op de Bijzondere Gerechtshoven, beroep in cassatie in te stellen, staat, in afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 427, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, aan den verdachte zoodanig beroep alleen open:

(toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 8)

1°. indien bij de sententie de doodstraf of gevangenisstraf van meer dan zes jaren is opgelegd;

2°. indien de sententie is gewezen na verwijzing der zaak door den Bijzonderen Raad van Cassatie;

3°. in het geval bedoeld in artikel 434, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering;

4°. indien hem daartoe door het Bijzondere Gerechtshof, dat de sententie heeft gewezen, verlof is verleend.

2 *(verwijderd bij Wet H206, III, 8)*

Nochtans heeft de verdachte de bevoegdheid, in artikel 434, derde lid, van dat Wetboek bedoeld, ook zonder dat hem te dien aanzien eenig verlof is verleend.

Artikel 37a *(toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 9)*

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 433, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering is de verdachte, door of namens wien beroep in cassatie is ingesteld, uitsluitend bevoegd binnen twee maanden na den dag, waarop het beroep is ingesteld, een schriftuur, houdende zijn middelen van cassatie, bij den Bijzonderen Raad van Cassatie in te dienen.

2. Artikel 439, tweede zin, van het Wetboek van Strafvordering blijft buiten toepassing.

Artikel 38

1. De verdachte kan ter terechtzitting van den Bijzonderen Raad van Cassatie omtrent zijn persoon en zijn persoonlijke omstandigheden worden gehoord.

2. Te dien einde kan de Bijzondere Raad van Cassatie, indien de verdachte op den bepaalden rechtsdag niet ter terechtzitting aanwezig is, zoowel bij den aanvang als gedurende den loop van de behandeling der zaak bevelen, dat hij op een door den Raad te bepalen tijdstip ter terechtzitting aanwezig zal zijn en daartoe tevens zijne medebrenging gelasten.

3. Het bepaalde in artikel 310 van het Wetboek van Strafvordering is ook voor de behandeling der zaak in cassatie van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat hetgeen daar ten aanzien van de rechtbank en den officier van justitie is bepaald, ten deze geldt voor den Bijzonderen Raad van Cassatie en den procureur-fiscaal bij dien Raad.

4. *(toegevoegd bij Wet H206, III, artikel 10)*

Indien de Bijzondere Raad van Cassatie een nader onderzoek naar de omstandigheden, waaronder het misdrijf is begaan, of naar den persoon of de persoonlijke omstandigheden van den verdachte noodzakelijk oordeelt, zijn de artikelen 316 en 317 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat hetgeen daar ten aanzien van de rechtbank, den officier van justitie en den rechter-commissaris is bepaald, ten deze geldt voor den Bijzonderen Raad van Cassatie, den procureur-generaal bij dien Raad en den raadsheer-commissaris bij het Bijzondere Gerechtshof dat in eersten aanleg uitspraak heeft gedaan.

Artikel 39

Indien alleen door den verdachte beroep in cassatie is ingesteld, kan hij ter zake van hetgeen in eersten aanleg te zijnen aanzien bewezen is verklaard, slechts met eenparigheid van stemmen tot eene zwaardere straf worden veroordeeld dan hem bij de sententie van het Bijzondere Gerechtshof is opgelegd.

Artikel 39a *(ingevoegd bij Besluit F244, art 26, gewijzigd bij Wet H206, III, artikel 11) in:*

1. Het beroep in cassatie wordt behandeld door een bijzondere kamer van den Bijzonderen Raad van Cassatie, indien, naar het aanvankelijk oordeel van den president, de zaak van eenvoudigen aard is.

2. Indien de bijzondere kamer oordeelt, dat de zaak door een gewone kamer van den Bijzonderen Raad van Cassatie moet worden behandeld, verwijst zij de zaak daarheen.

Artikel 40

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 457 van het Wetboek van Strafvordering is herziening op den in het eerste lid van dat artikel onder 1°. genoemen grond uitgesloten, indien een der daar bedoelde uitspraken van een ander gerecht dan een Bijzonder Gerechtshof of den Bijzonderen Raad van Cassatie afkomstig is.

Artikel 41

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 458 van het Wetboek van Strafvordering geschiedt de toevoeging van een raadsman aan den veroordeelde door den voorzitter van den Bijzonderen Raad van Cassatie.

Artikel 42

1. In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 461, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering geschiedt zoowel in het daar, alsook in het in artikel 465, tweede lid, van dat Wetboek bedoelde geval de verwijzing naar een Bijzonder Gerechtshof.

2. Hetgeen bij de artikelen 470, 473 en 474 van dat Wetboek, alsmede bij de artikelen, waarnaar daarin wordt verwezen, omtrent het gerechtshof, deszelfs voorzitter en den procureur-generaal bij het gerechtshof is bepaald, is ten aanzien van het Bijzondere Gerechtshof, deszelfs voorzitter en den procureur-fiscaal bij dat Hof van overeenkomstige toepassing.

Artikel 42a *(gewijzigd bij Wet H206, III, artikel 12)*

1. Het verzoek tot herziening wordt behandeld door een bijzondere kamer van den Bijzonderen Raad van Cassatie, indien naar het aanvankelijk oordeel van den president de zaak van eenvoudigen aard is.

2. Indien de bijzondere kamer oordeelt, dat de zaak door een gewone kamer van den Bijzonderen Raad van Cassatie moet worden behandeld, verwijst zij de zaak daarheen.

Vierde Hoofdstuk: Eenige rechtsplegingen van bijzonderen aard

Artikel 43

Al hetgeen in den Tweeden Titel van het Vierde Boek van het Wetboek van Strafvordering met betrekking tot den kinderrechter is bepaald, blijft buiten toepassing.

Artikel 44

In afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 527, vierde lid, staat tegen de daar bedoelde beschikking den verdachte alleen dan beroep in cassatie open, indien hem daartoe door het Bijzondere Gerechtshof verlof is verleend.

Vijfde Hoofdstuk: Vereenvoudigde Gerechtelijke Afdoeining

Artikel 44a (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. Bij elk Bijzonder Gerechtshof zijn één of meer raadsheeren belast met vereenvoudigde gerechtelijke afdoening van strafzaken.
2. Zij worden uit de raadsheeren en raadsheeren-plaatsvervanger van het Bijzondere Gerechtshof voor den tijd van één jaar door Onzen Minister van Justitie, op voordracht van den president, aangewezen.

Artikel 44b (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

Indien naar het aanvankelijk oordeel van den procureur-fiscaal in een zaak als hoofdstraf gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, hechtenis of geldboete dient te worden opgelegd en de zaak naar zijn aanvankelijk oordeel voor vereenvoudigde gerechtelijke afdoening in aanmerking komt, stelt hij de stukken, al dan niet vergezeld van een schriftelijke vordering tot oplegging van een bepaalde straf, te dien einde in handen van den raadsheer.

Artikel 44c (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. Indien de raadsheer oordeelt, dat de zaak niet voor vereenvoudigde gerechtelijke afdoening in aanmerking komt, geeft hij daarvan kennis aan den procureur-fiscaal onder wederoverlegging der stukken.
2. De raadsheer is bevoegd last tot invrijheidstelling van den verdachte te geven op de gronden, genoemd in artikel 14 van het Besluit politieke delinquenten 1945. Artikel 15, tweede lid, van dat besluit is van toepassing.

Artikel 44d (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. Indien de raadsheer op grond van de stukken en het verhoor van den verdachte de overtuiging heeft bekomen, dat deze een misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, heeft begaan en strafbaar is kan hij den verdachte deswege straf opleggen. De raadsheer is niet bevoegd tot oplegging van andere hoofdstraffen dan gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, hechtenis en geldboete.
2. Indien de raadsheer niet de overtuiging heeft bekomen, dat de verdachte een bepaald feit, in de stukken vermeld, heeft begaan, kan hij hem ter zake van dat feit vrijspreken.
3. Indien de raadsheer de overtuiging heeft bekomen, dat de verdachte een bepaald feit, in de stukken vermeld, heeft begaan, doch van oordeel is, dat dit niet is een misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, of dat de verdachte deswege niet strafbaar is, kan hij hem ter zake van dat feit van alle rechtsvervolgung ontslaan.
4. De raadsheer geeft de beslissingen, in dit artikel bedoeld, bij schriftelijke beschikking.

Artikel 44e (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. De raadsheer geeft de beschikking niet alvorens den verdachte te hebben gehoord. Hij doet den verdachte, die in verzekerde bewaring is, voor zich verschijnen. Indien de verdachte in vrijheid is, beveelt hij diens dagvaarding; indien de verdachte niet op de dagvaarding verschijnt, doet hij hem andermaal dagvaarden; hij kan daarbij diens medebrenging bevelen of zoodanig bevel later uitvaardigen.
2. De president van het Bijzondere Gerechtshof voegt den verdachte, die geen raadsman heeft, uiterlijk den tienden dag vóór dien, waarop het verhoor zal plaats vinden, een raadsman toe. Van deze toevoeging benevens van den datum van het verhoor wordt onverwijld schriftelijk kennis gegeven aan den raadsman en aan den verdachte.
3. De raadsheer stelt den verdachte en diens raadsman desverlangd in de gelegenheid van de stukken kennis te nemen.
4. De procureur-fiscaal en de raadsman van den verdachte zijn bevoegd het verhoor bij te wonen. In dat geval worden zij in de gelegenheid gesteld het woord te voeren.

Artikel 44f (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. De beschikking behelst den naam van den raadsheer, den dag, waarop de beschikking is genomen en voor zoover mogelijk naam en voornamen, leeftijd, geboorteplaats, beroep en woon- of verblijfplaats van den verdachte.
2. De beschikking bevat voorts de beslissing, op grond van artikel 44 d genomen. Ingeval van een beslissing als in het eerste lid van dat artikel bedoeld, vermeldt de beschikking de opgelegde straf en het strafbaar feit volgens de wettelijke omschrijving, ter zake waarvan de straf is opgelegd, met vermelding omstreeks welken tijd en waar ter plaatse het is begaan.

Artikel 44g (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. De raadsheer doet de beschikking met de stukken onverwijld toekomen aan den procureur-fiscaal.
2. De beschikking wordt aan den verdachte in persoon beteeekend, tenzij zij is genomen en aan den verdachte in afschrift is uitgereikt aanstonds na het verhoor. In het laatste geval maakt de raadsheer van de uitreiking een acte op. Bij de uitreiking of beteekening wordt de verdachte opmerkzaam gemaakt op de bevoegdheden, hem toegekend in de artikelen 44 hen 44 i.

Artikel 44h (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. De verdachte is bevoegd uiterlijk binnen drie weken na de dagteekening van de beschikking, welke hem bij gelegenheid van zijn verhoor is uitgereikt, of anders binnen drie weken na den datum, waarop de beschikking hem in persoon is beteeekend, een verklaring van bezwaar af te leggen. De artikelen 449 - 452 van het Wetboek van Strafvordering zijn van overeenkomstige toepassing.
2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan den procureur-fiscaal binnen twee weken na dagteekening van de beschikking.

Artikel 44i (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

De procureur-fiscaal en de verdachte kunnen afstand doen van de bevoegdheid om een verklaring van bezwaar af te leggen. Artikel 454 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing met dien verstande, dat de procureur-fiscaal en de verdachte ook aanstonds na de uitreiking van het afschrift van de beschikking bij gelegenheid van het verhoor afstand kunnen doen van de bevoegdheid een verklaring van bezwaar af te leggen; in dat geval wordt de acte door den raadsheer opgemaakt.

Artikel 44j (ingevoegd bij Wet H206, III, artikel 13)

1. Door een verklaring van bezwaar vervalt de beschikking.
2. De beschikking vervalt eveneens, indien zij niet binnen drie maanden na haar dagteekening in afschrift uitgereikt of beteeekend is kunnen worden.
3. Wanneer de termijn, genoemd in artikel 44 h, is verstreken, zonder dat een verklaring van bezwaar is afgelegd of zooveel eerder als zoowel door den procureur-fiscaal als den verdachte afstand is gedaan van de bevoegdheid om een verklaring van bezwaar af te leggen, geldt de beschikking als een einduitspraak van het Bijzondere Gerechtshof, waartegen geen gewoon rechtsmiddel openstaat.

Zesde Hoofdstuk: Tenuitvoerlegging en kosten

Artikel 45

Het bepaalde in den tweeden zin van het eerste lid van artikel 556 van het Wetboek van Strafvordering blijft buiten toepassing.

Artikel 46

1. In afwijking van het bepaalde in artikel 559, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering stelt de griffier een verzoekschrift om gratie, nadat hij van den dag der inlevering aantekening heeft gedaan, onverwijld in handen van het openbaar ministerie, teneinde daaromtrent aan den rechter verslag te doen.

2. Het bepaalde in artikel 560 van dat Wetboek is mede van overeenkomstige toepassing, indien advies wordt ingewonnen omtrent gratie van de doodstraf, zonder dat een daartoe strekkend verzoek aan Ons is ingediend.

Artikel 47

Het bepaalde in artikel 562 van het Wetboek van Strafvordering is mede in geval van veroordeeling tot de doodstraf van overeenkomstige toepassing.

Artikel 48

De persoon, die tot de doodstraf is veroordeeld, wordt, zoodra die veroordeeling uitvoerbaar is, ter uitvoerlegging van de sententie of het arrest op de wijze als is bepaald in Ons besluit van 26 April 1922 (Staatsblad No. 228), overgegeven aan den officier, die het bevel voert ter plaatse in den last van tenuitvoerlegging daarvoor aan te wijzen.

Artikel 49

Ten aanzien van de kosten in zaken, waarvan de kennisneming aan de Bijzondere Gerechtshoven of den Bijzonderen Raad van Cassatie behoort, zijn mede van overeenkomstige toepassing, met inachtneming van het in artikel 1 van dit besluit onder 1°, 2° en 3° gestelde, de bepalingen der wet van 18 April 1874 (Staatsblad N°. 66) tot vaststelling der tarieven van gerechtskosten in strafzaken, waarvan de gewone rechter kennis neemt, zooals deze wet sedert is gewijzigd, alsmede de voorschriften tot uitvoering daarvan.

Slotbepaling

Artikel 50

1. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Besluit op den bijonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

2. Het kan worden aangehaald onder den titel: Besluit Buitengewone Rechtspleging. Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Londen, den 22sten December 1943.

WILHELMINA.

Uitgegeven den vierden September 1944.

De Minister van Justitie, G. J. VAN HEUVEN GOEDHART.

Besluit D64 houdende vaststelling van het Bijzonder Gratie-adviesbesluit op 22 december 1943.¹⁵⁰⁹

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onze Ministers voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk, van Algemeene Zaken, van Buitenlandsche Zaken, van Justitie, van Binnenlandsche Zaken, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën, van Oorlog, van Marine, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij, van Sociale Zaken, van Koloniën en van Onze Ministers zonder Portefeuille van 10 December 1943, N°. 2725/G. 92 (a);

Gezien artikel 70 der Grondwet;

Gelet op de artikelen 559 en 560 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 46 van het Besluit Buitengewone Rechtspleging;

Overwegende, dat het noodzakelijk is eenige bijzondere voorzieningen te treffen nopens de uitoefening van Ons recht van gratie van straffen, opgelegd door uitspraken van de Bijzondere Gerechtshoven en van den Bijzonderen Raad van Cassatie; Den Buitengewonen Raad van Advies gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Het recht van gratie van straffen, opgelegd door uitspraken van de Bijzondere Gerechtshoven en van den Bijzonderen Raad van Cassatie, wordt door Ons uitgeoefend met inachtneming van de bepalingen van het Gratiebesluit, voor zoover daarvan in de volgende artikelen niet wordt afgeweken.

Artikel 2

1. Omtrent verzoeken, overeenkomstig de wettelijke voorschriften aan Ons ingediend, om gratie van straffen, door sententiën van een Bijzonder Gerechtshof opgelegd, wordt, alvorens daarop wordt beschikt, steeds het advies ingewonnen van het college dat de straf heeft opgelegd.

2. Indien het verzoek strekt tot het bekomen van gratie van de doodstraf of indien zulks in andere gevallen door Ons wordt verlangd of door Onzen Minister van Justitie wenschelijk wordt geacht, wordt, behalve het advies van den in het voorgaande lid bedoelden rechter, ook het advies ingewonnen van den Bijzonderen Raad van Cassatie, die dit in het eerste geval in eene algemeene vergadering vaststelt.

Artikel 3

1. Omtrent verzoeken, overeenkomstig de wettelijke voorschriften aan Ons ingediend, om gratie van straffen, door arresten van den Bijzonderen Raad van Cassatie opgelegd, wordt, alvorens daarop wordt beschikt, het advies ingewonnen van dien Raad.

2. Indien het verzoek strekt tot het bekomen van gratie van de doodstraf, wordt dat advies zoowel door de kamer, die de straf heeft opgelegd, als in eene algemeene vergadering van den Bijzonderen Raad van Cassatie afzonderlijk vastgesteld.

Artikel 4

Ten aanzien van het in te winnen rechterlijk advies omtrent aanbevelingslijsten tot het verlenen van afslag of ontslag aan gevangenen, bedoeld in de artikelen 101 en volgende van den Gevangenismaatregel, of indien Wij het overigens geraden oordeelen gratie te verleen, zonder dat een daartoe strekkend verzoek aan Ons is ingediend, vinden de artikelen 2 en 3 overeenkomstig toepassing.

Artikel 5

Door de aanwijzing, bij de artikelen 2, 3, 4 gedaan, wordt het advies van eenigen anderen burgerlijken of militairen rechter uitgesloten, behoudens dat na ontbinding of opheffing van het college, dat volgens die artikelen tot het uitbrengen van advies zou zijn geroepen, in plaats daarvan de rechter treedt, aan welken de rechtsmacht is opgedragen; tevoren door dat college uitgeoefend.

Artikel 6.

1. Met een verzoek, als in een der artikelen 2 en 3 bedoeld, wordt, nadat hetzelfde is ingeleverd op de griffie van het gerecht, dat de straf heeft opgelegd, onmiddellijk gehandeld evenals ware dat verzoek overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, eerste lid, van het Gratiebesluit door tusschenkomst van Onzen Minister van Justitie aan den rechter toegezonden.

2. Een verzoek, strekkende tot het bekomen van gratie van de doodstraf, door sententie van een Bijzonder Gerechtshof opgelegd, wordt onverwijld, nadat het advies van dat college daaromtrent is vastgesteld, met dat advies en de in artikel 11 van het Gratiebesluit bedoelde

¹⁵⁰⁹ Gewijzigd bij Besluit H18.

stukken rechtstreeks toegezonden aan den Bijzonderen Raad van Cassatie, die vervolgens handelt evenals ware die toezending door tusschenkomst van Onzen Minister van Justitie geschied.

3. Het bepaalde in het voorgaande lid is van overeenkomstige toepassing, indien advies wordt ingewonnen omtrent gratie van de doodstraf, door sententie van een Bijzonder Gerechtshof opgelegd, zonder dat een daartoe strekkend verzoek aan Ons is ingediend.

Artikel 7

1. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid van het Besluit op de bijonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op de dag zijner afkondiging.

2. Het kan worden aangehaald onder den titel: Bijzonder Gratie-adviesbesluit.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Londen, den 22sten December 1943.

WILHELMINA.

Uitgegeven den vierden September 1944.

De Minister van Justitie, G. J. VAN HEUVEN GOEDHART.

Het Tribunaalbesluit, (E101) uitgevaardigd op 17 september 1944¹⁵¹⁰

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz. Op de voordracht van Onze Ministers voor Algemeene Oorlogvoering van het Koninkrijk, van Algemeene Zaken, van Buitenlandse Zaken, van Justitie, van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, van Financiën, van Oorlog, van Marine, van Waterstaat, van Handel, Nijverheid en Landbouw, van Scheepvaart en Visscherij, van Sociale Zaken, van Koloniën en van Onzen Minister zonder Portefeuille van 15 September 1944, No. 1640/ G 92 (D); Overwegende, dat de veiligheid van den Staat het dringend noodzakelijk maakt de mogelijkheid te scheppen om Nederlanders en Nederlandsche onderdanen uit anderen hoofde, die zich gedurende de vijandelijkheden in, of tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk of afbreuk hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, ten aanzien van hun persoon en hun vermogen aan bijzondere maatregelen te onderwerpen en tevens regelen te stellen omtrent de behandeling van verzoeken om invrijheidstelling van personen, die ingevolge het bepaalde in het Besluit op den bijonderen staat van beleg of in het Buitengewoon Politiebesluit in bewaring worden gehouden; Overwegende, dat zich hier dringende omstandigheden voordoen, waarin de Buitengewone Raad van Advies niet kan worden gehoord;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Titel I: Van de oplegging van bijzondere maatregelen

Artikel 1

1. Aan Nederlanders, die op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit den leeftijd van achttien jaren hebben bereikt en gedurende de vijandelijkheden in, of tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, hetzij op eenige wijze hulp of steun hebben verleend of getracht hebben te verleenen aan den vijand of diens handlangers of medewerkers, dan wel openlijk hebben doen blijken van ingenomenheid met den vijand, hetzij als leden, begunstigers of anderszins zich aangesloten hebben of aangesloten zijn gebleven bij de Nationaal Socialistische Beweging der Nederlanden of eenige daaraan verwante of andere nationaalsocialistische of fascistische organisatie of instelling, voor deze Beweging of een zoodanige organisatie of instelling werkzaam zijn geweest, haar propaganda hebben bevorderd of verspreid dan wel door woord of daad van instemming met het streven van die Beweging of een zoodanige organisatie of instelling of in het algemeen van nationaalsocialistische of fascistische gezindheid blijk hebben gegeven, hetzij voordeel hebben getrokken of getracht hebben te trekken uit door of vanwege den vijand of diens handlangers genomen maatregelen of den door den oorlog of de vijandelijke bezetting geschapen feitelijken toestand, dan wel uit het hebben van vertrouwelijken omgang met personen, behoorende tot de burgerlijke of militaire bezettende macht, hetzij niet gevolg hebben gegeven aan door Ons of van Onzentwege in verband met de oorlogvoering uitgevaardigde wettelijke maatregelen of gegeven bevelen, kunnen, indien zij op grond van hun handelen of nalaten geacht moeten worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, bij uitspraak van door Ons in te stellen Tribunaal als bijzondere maatregelen worden opgelegd:

1°. interneering;

2°. ontzetting van bepaalde rechten;

3°. verbeurdverklaring van het gehele vermogen, *gewijzigd bij Wet H206, III, artikel 1 in: een gedeelte van hun vermogen.*

2. Op gelijke gronden, als in het voorgaande lid genoemd, kan bij wijze van bijonderen maatregel de nalatenschap verbeurd worden verklaard van overleden Nederlanders, die op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit of, indien zij voordien overleden zijn, op het tijdstip van hun overlijden den leeftijd van achttien jaren hadden bereikt.

3. Ten aanzien van de oplegging van de bijzondere maatregelen, in dit besluit bedoeld, worden met Nederlanders gelijkgesteld Nederlandsche onderdanen uit anderen hoofde en zij, die den staat van Nederlander of Nederlandsch onderdaan uit anderen hoofde sedert 10 Mei 1940 hebben verloren.

Artikel 2

1. Omtrent de interneering wordt door de Tribunaal in hun uitspraak geen tijdsduur bepaald. Zij zijn echter bevoegd, in die uitspraken voor bepaalde gevallen het inacht nemen van een daarbij aangegeven tijdsduur in overweging te geven.

2. De interneering geschiedt voor ten hoogste tien jaren. Zij wordt in ieder geval verminderd met twee derden van den tijd, gedurende welken de tenuitvoerlegging mocht zijn geschorst, doordat de schuldige een vrijheidsstraf ondergaat ingevolge zijn veroordeeling wegens eenig strafbaar feit, vóór het in werking treden van dit besluit begaan.

3. Volgens door Ons nader te stellen regelen kunnen geïnterneerden, die - mede gelet op den ernst der gedraging of gedragingen, ter zake waarvan de interneering is opgelegd - op grond van hun houding, gedrag en vlijt, tijdens de interneering betoond, hiervoor in aanmerking komen, al dan niet voortwaardelijk op last van Onzen Minister van Justitie uit de interneering worden ontslagen.

4. *Toegevoegd bij Wet H206, IV, artikel 2*

Indien een persoon, aan wien de maatregel van interneering is opgelegd, zich rechtmatig in vrijheid bevindt, kan Onze Minister van Justitie bevelen, dat de interneering niet of niet verder ten uitvoer zal worden gelegd, indien de tenuitvoerlegging of verdere tenuitvoerlegging door bijzondere omstandigheden voor den betrokkene of het gezin waartoe hij behoort onnoodig hard zou zijn.

Artikel 3

1. Omtrent de tenuitvoerlegging der interneering worden door Ons nadere regelen vastgesteld.

¹⁵¹⁰ Gewijzigd, aangevuld en uitgewerkt bij Besluit E153, Besluit F8, Besluit F75, Besluit F77, Besluit F78, Besluit F306, Wet H206/Wet I31 en Wet 452.

2. De geïnterneerden zullen gehouden zijn werk te verrichten ten behoeve van de gemeenschap. De internering zal, voor zoover mogelijk, tevens strekken tot opvoeding en opleiding der geïnterneerden tot nuttige leden van het Nederlandsche volk.

3. De internering belet niet de tenuitvoerlegging van eenige aan den schuldige bij rechterlijke uitspraak opgelegde vrijheidsstraf. Gedurende den tijd, dat de schuldige een zoodanige straf ondergaat, wordt de tenuitvoerlegging der internering geschorst.

Artikel 3a toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. Ingeval van oplegging van den bijzonderen maatregel van internering kan het Tribunaal daarbij tevens het bevel geven, dat de internering niet zal worden ten uitvoer gelegd, tenzij het later anders mocht gelasten op grond, dat degene, aan wien de bijzondere maatregel van internering is opgelegd, gedurende een bij het bevel te stellen proeftijd zich niet als een goed Nederlander heeft gedragen, of een bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

2. Ingeval van oplegging van den bijzonderen maatregel van internering kan het Tribunaal daarbij tevens het bevel, in het voorgaande lid bedoeld, geven ten aanzien van een bepaald gedeelte der internering, indien in de uitspraak in overweging wordt gegeven het na den dag der uitspraak onvoorwaardelijk te ondergaan gedeelte der internering te beperken tot een tijdsduur, zes maanden niet te boven gaande.

Artikel 3b toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. De proeftijd bedraagt ten hoogste drie jaren. Hij loopt niet gedurende den tijd, dat dengene, aan wien de bijzondere maatregel van internering is opgelegd, rechts zijn vrijheid is ontnomen.

2. Nadat het fiat-executie is verleend, zendt de secretaris een gewaarmerkt afschrift van de uitspraak aan den procureur-fiscaal, die deze onverwijld aan den schuldige doet beteekenen.

3. De proeftijd gaat in zoodra de beteekening is geschied.

Artikel 3c toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. Bij het bevel, bedoeld in artikel 3a, kan het Tribunaal behalve de algemeene voorwaarde, dat de schuldige zich als een goed Nederlander zal gedragen, één of meer van de navolgende bijzondere voorwaarden stellen:

a. ondertoezichtstelling van den schuldige;

b. verplichting zich te gedragen naar de aanwijzingen van aangewezen instellingen of personen;

c. verbod om om te gaan met bepaalde personen;

d. verbod tot bepaalde vereenigingen toe te treden of bepaalde vergaderingen bij te wonen;

e. verplichting tot het verrichten van arbeid;

f. verplichting tot het verrichten van bepaalden arbeid;

g. aanwijzing van een bepaalde verblijfplaats;

h. verplichting zich op bepaalde tijdstippen te melden;

i. verplichting tot storting van een waarborgsom tot een onbepert bedrag ter waarborging van de naleving van andere bijzondere voorwaarden;

j. verplichting binnen een te bepalen termijn, korter dan den proeftijd, de door zijn handelen of nalaten in den zin van artikel 1 van dit besluit veroorzaakte schade geheel of tot een te bepalen gedeelte te vergoeden.

2. Het Tribunaal is bevoegd, tevens andere, het gedrag van den schuldige betreffende, de godsdienstige en staatkundige vrijheid niet beperkende bijzondere voorwaarden te stellen, waaraan deze gedurende den proeftijd heeft te voldoen.

Artikel 3d toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is belast de procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof, binnen welks ressort het arrondissement gelegen is, voor hetwelk het Tribunaal, dat het bevel gegeven heeft, is ingesteld.

2. Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, geeft de procureur-fiscaal hiervan kennis aan het Tribunaal, dat het in artikel 3 a bedoelde bevel gegeven heeft.

Artikel 3e toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

Het Tribunaal kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van den schuldige, gedurende den proeftijd bij schriftelijke beslissing in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging brengen, deze voorwaarden opheffen, alsnog bijzondere voorwaarden stellen, of den proeftijd verlengen voor ten hoogste anderhalf jaar.

Artikel 3f toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. Het Tribunaal kan, indien de voorwaarden niet worden nageleefd, bij schriftelijke beslissing een of meer der volgende maatregelen treffen:

a. last tot tenuitvoerlegging geven;

b. alleen bij niet-naleving van bijzondere voorwaarden: een gestelde waarborgsom geheel of gedeeltelijk verbeurd verklaren.

2. De maatregelen, bedoeld in het voorgaande lid, kunnen niet meer worden getroffen, wanneer sedert het einde van den proeftijd een termijn van drie maanden is verstreken.

Artikel 3g toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

1. Het Tribunaal geeft de in de artikelen 3 een 3 f genoemde beslissingen niet dan nadat de schuldige in raadkamer is gehoord, althans behoorlijk is opgeroepen. Het Tribunaal kan de medebrenging van den schuldige bevelen.

2. De schuldige kan zich bij dit verhoor door een raadsman doen bijstaan.

3. In het geval bedoeld in artikel 3 f zijn de artikelen 37, eerste, tweede en derde lid, 43, derde lid, en 51, vierde lid, van overeenkomstige toepassing.

4. De beslissing, waarbij last tot tenuitvoerlegging gegeven wordt, wordt in het openbaar uitgesproken.

Artikel 3h toegevoegd in Wet H206, IV, artikel 3

De secretaris zendt een gewaarmerkt afschrift van de in artikel 3 een 3 f bedoelde beslissingen aan den procureur-fiscaal, die deze onverwijld aan den schuldige doet beteekenen.

Artikel 4

1. De rechten, waarvan de schuldige bij wijze van bijzonderen maatregel kan worden ontzet, zijn de rechten genoemd in artikel 28, onder 1°, 2°, 3° en 4°, van het Wetboek van Strafrecht, alsmede de uitoefening van bepaalde beroepen of groepen van beroepen en het bekleeden van bepaalde functies of groepen van functies, waarvoor de schuldige geacht moet worden de in het algemeen belang vereischte waardigheid of betrouwbareheid te missen. Toegevoegd bij Wet H206, IV, artikel 4: Artikel 8, tweede lid, van het Besluit Buitengewoon Strafrecht is van overeenkomstige toepassing.

2. De ontzetting van een recht bij wijze van bijzonderen maatregel, als in dit besluit bedoeld, wordt voor de toepassing van artikel 195 van het Wetboek van Strafrecht met ontzetting bij rechterlijke uitspraak gelijkgesteld.

Artikel 5

1. De ontzetting van rechten gaat in op den dag, waarop op de uitspraak het fiat executie wordt verleend, en geschiedt

a. indien aan den schuldige niet de maatregel van internering wordt opgelegd: voor tien jaren;

b. indien aan den schuldlige de maatregel van interneering wordt opgelegd: tot tien jaren na het einde van zijn interneering.

2. Volgens door Ons nader te stellen regelen kunnen niet of niet langer geïnterneerde personen, die bij wijze van bijzonderen maatregel van bepaalde rechten zijn onttent en die - mede gelet op den ernst der gedraging of gedragingen, ter zake waarvan de maatregel is opgelegd - op grond van hun gedrag hiervoor in aanmerking komen, in deze rechten geheel of gedeeltelijk worden hersteld, voor zoover zij niet bij rechterlijke uitspraak van dezelfde rechten zijn onttent.

Artikel 6

1. Vatbaar voor verbeurdverklaring is:

a. indien de schuldlige ten tijde van de uitspraak in leven is: zijn geheele vermogen op den dag der uitspraak, *Gewijzigd bij Wet H206 IV, artikel 5 in:*

het drie vierde gedeelte van zijn vermogen op den dag der uitspraak, met dien verstande dat de goederen, bedoeld in artikel 447, onder 2°.- 5°, en 448, eerste lid, van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, Toegevoegd bij Wet H206, IV artikel 5: niet onder het verbeurd verklaarde gedeelte mogen vallen;

b. indien de schuldlige vóór de uitspraak overleden is: zijn gehele nalatenschap *Gewijzigd bij Wet H206, IV, artikel 5 in: het drie vierde gedeelte van zijn nalatenschap.*

2. Het Tribunaal bepaalt bij zijn uitspraak, hoever de verbeurdverklaring zich uitstrekt.

Artikel 7

1. Voor de toepassing van dit besluit wordt het vermogen onderscheidenlijk de nalatenschap van den schuldlige geacht mede te omvatten:

a. eenig voordeel, dat te eeniger tijd door de vermenging van goederen en schulden bij eenige gemeenschap van de zijde van den schuldlige is opgekomen of bij huwelijksche voorwaarden door den schuldlige is besproken aan diens echtgenoot of gewezen echtgenoot, waarmede hij hetzij op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit of, indien hij voordien is overleden, op het tijdstip van zijn overlijden was gehuwd, zonder van tafel en bed te zijn gescheiden, hetzij na het in werking treden van dit besluit een huwelijk heeft aangegaan;

b. al hetgeen, waarover de schuldlige sedert de vijandelijke bezetting om niet heeft beschikt, alsmede eenig voordeel, van de zijde van den schuldlige aan een ander opgekomen ingevolge eenige sedert de vijandelijke bezetting door den schuldlige aangegane overeenkomst, waarbij de waarde der verbintenis aan de zijde van den schuldlige aanmerkelijk die der verbintenis aan de andere zijde overtrof;

c. pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeeringen in verband met het leven of den dood van den schuldlige, welke hetzij aan dezen zelf, hetzij aan een derde sedert de vijandelijke bezetting zijn opgekomen of alsnog zullen opkomen ingevolge een vóór de uitspraak door den schuldlige verrichte of, met inachtneming van het onder a en b gestelde, uit diens vermogen afkomstige prestatie;

d. eenig voordeel, niet vallende in een gemeenschap van goederen, hetwelk tijdens de vijandelijke bezetting aan den echtgenoot van den schuldlige is opgekomen als gevolg van de gedragingen, op grond waarvan aan den schuldlige de maatregel van verbeurdverklaring is opgelegd.

2. Voor zoover de verbeurdverklaring zich uitstrekt over een voordeel, als in het voorgaande lid bedoeld, kan, onverminderd het verhaal op derden, degenen aan wien dat voordeel is opgekomen, persoonlijk aansprakelijk worden gehouden voor de teruggave daarvan.

3. Insgelijks kunnen, onverminderd het verhaal op derden, de erfgenamen en andere rechthebbenden van den overleden schuldlige persoonlijk aansprakelijk worden gehouden voor de teruggave van aan hen opgekomen, tot diens nalatenschap behorende zaken, waarover de verbeurdverklaring zich uitstrekt.

4. De verbeurdverklaring van het vermogen van een persoon, die in eenige gemeenschap van goederen is gehuwd, omvat het vermogen van die gemeenschap, behoudens het bepaalde in het volgende lid.

5. Het Tribunaal kan, bij het opleggen van den maatregel van verbeurdverklaring van een deel van het vermogen van een persoon, die in eenige gemeenschap van goederen is gehuwd, tevens bepalen, dat die gemeenschap wordt ontbonden. In dat geval vervalt het niet-verbeurdverklaarde deel, voorzover dit niet de helft van het vermogen van de gemeenschap overschrijdt, aan den echtgenoot, aan wien geen maatregel wordt opgelegd.

6. De scheiding van goederen, bedoeld in het vorige lid, wordt door den secretaris van het Tribunaal openbaar gemaakt door de plaatsing van een uittreksel van de uitspraak, nadat daarop het fiat executie is verleend, in de Nederlandsche Staatscourant. Het uittreksel moet bevatten de dagteekening der uitspraak en de aanduiding van het Tribunaal, door hetwelk de uitspraak is gedaan; voorts de namen, voornamen, beroep en woonplaats der echtgenooten. De gronden waarop de uitspraak berust, mogen in dit uittreksel niet worden opgenomen.

7. De uitspraak betreffende de ontbinding der gemeenschap wordt tegenover derden eerst van kracht, nadat de in het vorige lid bedoelde openbaarmaking heeft plaats gevonden.

Artikel 8

1. Omtrent de tenuitvoerlegging der verbeurdverklaring worden door Ons nadere regelen vastgesteld. Daarbij zal mede worden geregeld de bevoegdheid der met de tenuitvoerlegging te belasten instantie tot het doen van uitkeeringen ter voorziening in het levensonderhoud van den schuldlige en zijn gezin.

2. Het verbeurdverklaarde zal rechtstreeks of middellijk worden besteed tot vergoeding of herstel van door den oorlog en de vijandelijke bezetting in het Rijk in Europa veroorzaakte schade.

3. In bijzondere gevallen kan Onze Minister van Justitie, doch alleen op een daartoe strekkend voorstel, waartoe bij meerderheid van stemmen kan worden besloten, van de gezamenlijke Hoge Autoriteiten, aangewezen voor het verlenen van fiat-executie, bevelen, hetzij, indien de tenuitvoerlegging van een bijzondere maatregel van verbeurdverklaring nog niet is aangevangen, dat deze maatregel niet of niet geheel zal worden ten uitvoer gelegd, hetzij, indien de tenuitvoerlegging reeds geheel of gedeeltelijk heeft plaats gehad, dat aan de schuldlige een bepaald bedrag zal worden gerestitueerd.

Titel II: Van de Tribunalen

Artikel 9

1. Voor ieder arrondissement wordt door Ons een Tribunaal ingesteld om te beslissen omtrent de oplegging van de in den voorgaanden Titel bedoelde maatregelen.

2. *Vervallen bij Wet H206, IV, artikel 6*

De Tribunalen beslissen tevens, ook in zaken, waarvan zij net reeds uit hoofde van het bepaalde in het vorige lid kennis nemen, omtrent verzoeken tot invrijheidstelling, aan de bevoegde autoriteit ingediend door personen, die ingevolge het bepaalde in het Besluit op den Bijzonderen Staat van Belegnof het Buitengewoon Politiebesluit in bewaring worden gehouden.

Artikel 10

1. Elk Tribunaal is samengesteld uit een of meer kamers, waarvan het aantal door Ons wordt bepaald.

2. Voor elke kamer wordt door Ons een voorzitter benoemd. Wij benoemen voorts bij elk Tribunaal zoveel plaatsvervangende voorzitters en gewone leden als noodig zullen blijken, alsmede een secretaris, aan wien door den president van het Tribunaal een of meer adjunct-secretarissen of waarnemende secretarissen worden toegevoegd.

3. Alvorens door Ons tot een benoeming, als in het voorgaande lid bedoeld, wordt overgegaan, winnen Wij ter zake het advies in van Onzen commissaris in de provincie, die dit advies uitbrengt na zich zooveel mogelijk te hebben doen voorlichten door kantonrechters in het betrokken arrondissement.

4. De in de volgorde van het benoemingsbesluit eerst benoemde voorzitter fungeert tevens als president van het Tribunaal. Bij belet of afwezigheid wordt hij als zoodanig vervangen door den voorzitter, die hem in die volgorde opvolgt, of, bij gebreke van een voorzitter, door den eerst benoemden plaatsvervangenden voorzitter.

5. De leden der Tribunalen worden telkens tot het einde van een loopend of van een eerstvolgend kalenderjaar benoemd en kunnen tusschentijds alleen op eigen verzoek of om dringende redenen door Ons worden ontslagen. De secretarissen, adjunct-secretarissen en waarnemende secretarissen worden tot wederopzeggens toe benoemd.

Artikel 11

1. Tot leden van een Tribunaal kunnen alleen worden benoemd Nederlanders en Nederlandsche onderdanen uit anderen hoofde; zij moeten ingezetenen zijn van het Koninkrijk en den vollen ouderdom van dertig, doch niet dien van zeventig jaren hebben bereikt. Ten aanzien van den secretaris, zijn adjuncten en de waarnemende secretarissen gelden dezelfde vereischten, behoudens dat reeds benoembaar zijn zij die den vollen ouderdom van vijfentwintig jaren hebben bereikt.

2. De voorzitters en hunne plaatsvervangers, alsmede de secretaris, zijne adjuncten en de waarnemende secretarissen *Bij Besluit E153 gewijzigd in worden zooveel mogelijk gekozen uit hen, die aan een Rijks- of daarmede gelijkgestelde universiteit hebben verkregen: hetzij den graad van doctor in de rechtswetenschap, hetzij den graad van doctor in de rechtsgeleerdheid of de hoedanigheid van meester in de rechten, mits deze graad of deze hoedanigheid is verkregen op grond van het afleggen van een examen in het Nederlandsch burgerlijk- en handelsrecht, staatsrecht en strafrecht.*

3. Bij de benoeming van de gewone leden zal door Ons worden gestreefd naar een zoodanige samenstelling van elk Tribunaal uit personen, behorende tot verschillende beroepen en bedrijfstakken en verschillende kringen der bevolking van de binnen het arrondissement gelegen plaatsen, dat het Tribunaal in staat is van de door hetzelfde te behandelen zaken met een zoo groot mogelijk inzicht in de feitelijke omstandigheden en verhoudingen kennis te nemen.

4. Tusschen de leden van een Tribunaal mag geen bloedverwantschap of zwagerschap tot en met den derden graad bestaan; noch mogen zij met elkander in het huwelijk verbonden zijn. De zwagerschap houdt op door het overlijden van hem, die haar veroorzaakte.

Artikel 12

1. Alvorens in bediening te treden, leggen de leden der Tribunalen, de secretarissen, hunne adjuncten en de waarnemende secretarissen, elk naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, den eed (belofte) af, dat zij hun taak naar plicht en geweten, nauwgezet, onpartijdig en als goede vaderlanders zullen vervullen.

2. Deze eed (belofte) wordt door de presidenten afgelegd in handen van Ons of van Onzen Minister van Justitie, daartoe door Ons gemachtigd, door de andere leden der Tribunalen alsmede door de secretarissen, hunne adjuncten en de waarnemende secretarissen in handen van den president van het Tribunaal, waartoe zij behooren.

3. Van de eedsaflegging wordt proces-verbaal opgemaakt.

Artikel 13

Omtrent de aan de leden der Tribunalen, de secretarissen, hunne adjuncten en de waarnemende secretarissen ter zake van hun werkzaamheden toe te kennen vergoedingen worden door Ons nadere regelen vastgesteld.

Artikel 14

1. Voor zoover in dit besluit niet anders is bepaald, geschiedt de behandeling der zaken, waarvan het Tribunaal kennis neemt, door den voorzitter van een kamer en twee, tot die kamer behorende, gewone leden, die met eenparigheid of bij meerderheid van stemmen beslissen, in tegenwoordigheid van den secretaris, die daarbij de pen voert.

2. Bij belet of ontstentenis wordt de voorzitter vervangen door een plaatsvervangenden voorzitter en kan een gewoon lid worden vervangen door een gewoon lid, behorende tot een andere kamer. De functies van den secretaris kunnen door een adjunct-secretaris of een waarnemend secretaris worden waargenomen.

3. Een plaatsvervangende voorzitter kan ook als gewoon lid zitting hebben.

Artikel 15

De president van het Tribunaal bepaalt de volgorde, waarin bij belet of ontstentenis van een voorzitter de plaatsvervangende voorzitters als zoodanig zullen fungeeren; zoo er meer dan een kamer is, bepaalt hij tevens, in welke kamer de gewone leden zitting zullen nemen, en regelt hij de verdeeling der werkzaamheden onder de kamers; hij treft voorts, met inachtneming van zoodanige regelen of aanwijzingen als te dien aanzien door Onzen Minister van Justitie mochten worden gesteld of gegeven, alle verdere beschikkingen, rakende den dienst van het Tribunaal, welke mochten worden noodig gevonden; een en ander zooveel mogelijk in overleg met de overige leden van zijn college.

Artikel 16

1. Van elk onderzoek door het Tribunaal wordt proces-verbaal opgemaakt.

2. Ten aanzien van deze processen-verbaal vindt het bepaalde in artikel 25 van het Wetboek van Strafvordering en ten aanzien van alle beslissingen van het Tribunaal het bepaalde in artikel 22 van dat Wetboek overeenkomstige toepassing.

3. Insgelijks is ten aanzien van de Tribunalen van overeenkomstige toepassing het bepaalde in de artikelen 7, 12, 74 en 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie.

Artikel 16a

1. De president van het Tribunaal is bevoegd, volgens regelen te stellen door Onzen Minister van Justitie, personeel voor den dienst van zijn Tribunaal aan te nemen.

2. Omtrent de bezoldiging van dit personeel worden door Onzen Minister van Justitie regelen vastgesteld.

3. Het personeel der Tribunalen is ten aanzien van alles, wat in verband met zijn dienst te zijner kennis komt, tot geheimhouding verplicht.

Titel III. Van de aangifte

Artikel 17

1. Een ieder, die kennis draagt of gegronde reden heeft om te vermoeden, dat een Nederlander of een daarmede bij artikel 1, derde lid, gelijkgesteld persoon zich gedurende de vijandelijkheden in, of tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa heeft gedragen op een wijze, welke volgens het bepaalde in dat artikel tot de oplegging van bijzondere maatregelen aanleiding kan geven, is bevoegd daarvan aangifte te doen.

2. Openbare colleges en ambtenaren der Tribunalen, hun leden, secretarissen, adjunct-secretarissen en waarnemende secretarissen daaronder begrepen-, die van een zoodanige gedraging in de uitoefening van hun bediening kennis hebben gekregen of krijgen op andere wijze dan door de behandeling van een aangifte, welke ten aanzien van denzelfden persoon reeds is gedaan, zijn verplicht daarvan onverwijld aangifte te doen en de op de zaak betrekkelijke stukken daarbij over te leggen, tenzij die gedraging tevens oplevert een strafbaar feit,

waarvan de kennisneming aan de Bijzondere Gerechtshoven behoort, en zij te dier zake reeds overeenkomstig het bepaalde in het Besluit Buitengewone Rechtspleging aangifte hebben gedaan of hetzij met de berechting, hetzij anders dan als procureur-fiscaal met de opsporing van dat feit zijn belast. *Vervallen bij Wet H206, IV, artikel 7: in dat geval geschiedt de aangifte door den procureur-fiscaal.*

3. Hij, die een aangifte doet, als bedoeld in dit artikel, wetende, dat de beschuldigde zich niet op de aangegeven wijze heeft gedragen, wordt als schuldig aan een misdrijf gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Artikel 18

1. De aangifte wordt hetzij schriftelijk ingediend bij het Departement van Justitie, hetzij mondeling of schriftelijk gedaan aan een ambtenaar, die tot het ontvangen van zoodanige aangiften door Onzen Minister van Justitie bevoegd en verplicht is verklaard. Zij geschiedt hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van een bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.

2. De aangifte houdt zoo nauwkeurig mogelijke gegevens in omtrent de gedraging of gedragingen, waarop zij betrekking heeft, en omtrent den persoon, die daarvan wordt beschuldigd, alsmede een opgave van de namen en adressen of, bij onbekendheid van een en ander, een aanduiding, zoo nauwkeurig mogelijk, van de personen, die ter zake getuigenis zouden kunnen afleggen.

3. Ten aanzien van iedereen beschuldigde dient een afzonderlijke aangifte te worden gedaan.

4. Het bepaalde in artikel 163, tweede tot en met vierde lid, van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

5. De ambtenaar, die de aangifte heeft ontvangen, doet deze met de op de zaak betrekkelijke stukken onverwijld toekomen aan *Onzen Minister van Justitie, gewijzigd bij Besluit F244, art 25 in: den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof, binnen welks ressort de beschuldigde zich bevindt.*

6. Uiterlijk drie maanden na het in werking treden van dit besluit zal door Ons een termijn worden gesteld, na afloop waarvan nieuwe aangiften niet meer kunnen worden ingediend.

Artikel 19

1. Nadat, indien hem dit ter voorbereiding van de behandeling der zaak geraden mocht voorkomen, ter zake nadere inlichtingen zijn ingewonnen, stelt *Onze Minister van Justitie, gewijzigd bij Besluit F244, art 25 in: kan de procureur-fiscaal na verlening van een fiatbehandeling* de aangifte met de op de zaak betrekkelijke stukken *ingevoegd bij Besluit F244, art 25, stellen* in handen van het Tribunaal, dat uit hoofde van de woon- of verblijfplaats van den beschuldigde, van de plaats, waar deze zich op de aangegeven wijze heeft gedragen, of om andere redenen naar zijn oordeel het meest in aanmerking komt om van de zaak kennis te nemen, zulks met dien verstande, dat alle aangiften tegen denzelfden beschuldigde bij hetzelfde Tribunaal worden aangebracht.

2. Indien aan het Tribunaal blijkt, dat van de zaak beter door een ander Tribunaal kennis zou kunnen worden genomen, doet het daarvan aan den procureur-fiscaal een gemotiveerde schriftelijke mededeeling. Deze is alsdan bevoegd de zaak naar een ander Tribunaal te verwijzen.

3. *Toegevoegd bij Wet H206, IV, artikel 8*

In zaken, betrekking hebbende op personen of de nalatenschap van personen, die ter zake van een misdrijf, waarop de bepalingen van het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing zijn, onherroepelijk zijn veroordeeld, verleent de procureur-fiscaal geen fiatbehandeling dan met machtiging van Onzen Minister van Justitie.

Artikel 19a

1. De voorzitter van de kamer, welke met de behandeling van de zaak is belast, is bevoegd, indien hij van oordeel is, dat een nader onderzoek noodig is, alvorens de zaak voor behandeling door het Tribunaal vatbaar is, aan de politie een onderzoek op te dragen en bevelen te geven.

2. Het bepaalde in artikel 35 is hierop van overeenkomstige toepassing.

Titel IV: Van de behandeling der zaak door het Tribunaal

Artikel 20

1. De behandeling van aangiften, welke tegen denzelfden beschuldigde zijn gericht, wordt door het Tribunaal zooveel mogelijk gevoegd.

2. De voeging kan door het Tribunaal te allen tijde worden opgeheven.

Artikel 21

Indien onder de behandeling der zaak tegen den beschuldigde verdenking rijst van een of meer andere gedragingen dan waarop een tegen hem gericht aangifte betrekking heeft, welke grond kunnen opleveren voor de oplegging van bijzondere maatregelen, kan het onderzoek zich mede tot deze gedraging of gedragingen uitstrekken en is het Tribunaal bevoegd zonder nadere aangifte daarvan kennis te nemen.

Artikel 22 [Vervallen per 27-10-1945] (Besluit Politieke Delinquenten)

Artikel 23

1. Indien de beschuldigde ter zake van een misdrijf wordt vervolgd, kan het Tribunaal in elken stand der zaak haar verdere behandeling voor een bepaalden tijd schorsen, ten einde de uitspraak van den rechter of den uitslag van eenig rechterlijk onderzoek af te wachten.

2. Insgelijks kan de verdere behandeling van een zaak voor bepaalden tijd worden geschorst, zoolang nog niet is beslist omtrent de verlening van het fiat executie ten aanzien van een of meer bijzondere maatregelen, welke aan den beschuldigde reeds zijn opgelegd, of indien het Tribunaal om andere gewichtige redenen tot de schorsing termen aanwezig acht.

3. De schorsing kan door het Tribunaal telkens voor een bepaalden tijd worden verlengd en te allen tijde worden opgeheven.

Artikel 24

1. Van eenige beslissing, als in *de beide voorgaande artikelen, gewijzigd bij Besluit F244, art 25 in: het voorgaande artikel* bedoeld, geeft de secretaris onverwijld schriftelijk kennis aan *Onzen Minister van Justitie gewijzigd bij Besluit F244, art. 25 in: den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof bedoeld in artikel 18.* Gelijke kennisgeving geschiedt aan den beschuldigde, tenzij een voorbereidend onderzoek aan de beslissing niet is voorafgegaan of deze in zijn tegenwoordigheid wordt gegeven.

2. Nadat de behandeling der zaak ter zitting van het Tribunaal is aangevangen, kan in dezelfde zaak een beslissing, als in *de beide voorgaande artikelen gewijzigd bij Besluit F244, artikel 25 in het voorgaande artikel* bedoeld, alleen als uitspraak der zitting worden gegeven.

Artikel 25

1. Voor een beschuldigde, die overleden is, benoemt het Tribunaal, wanneer in de zaak eenig onderzoek wordt ingesteld of voortgezet, zoo spoedig mogelijk een bijzonderen vertegenwoordiger.

2. Tenzij het Tribunaal termen aanwezig acht de behandeling der zaak te schorsen, *of deze aanstands of bij de opheffing der schorsing door seponering der aangifte beeindigt vervallen bij Besluit F244, art 25* wordt een bijzondere vertegenwoordiger voor den beschuldigde ook benoemd, indien en voor zoolang hetzij omtrent het verblijf van den beschuldigde niets bekend is, hetzij de beschuldigde zich bevindt in vijandelijk of door den vijand bezet gebied dan wel anderszins door zijn verblijf buitenslands niet in staat blijkt tot behartiging van zijn belangen bij de behandeling der zaak.

3. In alle gevallen, waarin bij dit besluit eenige mededeeling of kennisgeving dan wel de oproeping, dagvaarding, toestemming of het hooren van den beschuldigde wordt gevorderd of aan dezen eenig recht of eenige bevoegdheid is toegekend, vinden de desbetreffende bepalingen, indien de beschuldigde een bijzonderen vertegenwoordiger heeft, ten aanzien van dien vertegenwoordiger overeenkomstige toepassing.

Artikel 26

1. Het Tribunaal kan, indien het termen vindt tot de instelling van een voorbereidend onderzoek, dat onderzoek hetzij, als raadkamer vergaderende, zelf verrichten, hetzij geheel of gedeeltelijk opdragen aan een voorzitter, een plaatsvervangenden voorzitter, den secretaris, een adjunct-secretaris of een waarnemenden secretaris, dien het in de zaak tot commissaris benoemt. Het Tribunaal is steeds bevoegd een commissaris door een anderen commissaris te vervangen of zelf het onderzoek van den commissaris over te nemen.
2. Onder voorbereidend onderzoek wordt verstaan elk onderzoek, dat aan de behandeling ter zitting voorafgaat, behalve het onderzoek, bedoeld in artikel 19a.

Artikel 27

1. De commissaris draagt zich naar de instructies, welke hem door het Tribunaal mochten worden verstrekt. Het Tribunaal waakt tegen noodloze vertraging van het onderzoek door den commissaris.
2. De leden van het Tribunaal zijn bevoegd eenig onderzoek door den commissaris bij te wonen en bij de verhooren, welke door dezen worden gehouden, vragen te stellen.
3. De commissaris maakt zelf proces-verbaal op van al hetgeen bij zijn onderzoek is verklaard, verricht en voorgevallen of door hem is waargenomen. Hij kan zich daarbij van de hulp van een schrijver bedienen, aan wien hij geheimhouding oplegt.
4. Indien de commissaris zijn onderzoek heeft beëindigd, brengt hij omtrent het resultaat daarvan onverwijld mondeling of schriftelijk een summier verslag uit aan het Tribunaal. Het Tribunaal kan te allen tijde aan denzelfden of een anderen commissaris het verrichten van bepaalde handelingen tot nader onderzoek opdragen.
5. De bevoegdheden, bij dezen Titel aan den commissaris toegekend, gelden alleen voor den tijd, gedurende welken hij door het Tribunaal met een voorbereidend onderzoek in de zaak is belast, en alleen binnen de grenzen van, of in verband met de hem door het Tribunaal verstrekte opdracht.

Artikel 28

Van de instelling van een voorbereidend onderzoek en de benoeming van een commissaris wordt aan den beschuldigde onverwijld schriftelijk kennis gegeven. Bij deze kennisgeving wordt aan den beschuldigde, indien zijn dagvaarding ter zitting nog niet is bevolen, tevens mededeeling gedaan van de gedraging of gedragingen, waarvan hij voorloopig wordt beschuldigd.

Artikel 29

1. De beschuldigde is bevoegd zich door een gekozen of toegevoegden raadsman te doen bijstaan.
2. Als raadslieden worden toegelaten advocaten, binnen het Rijk de praktijk uitoefenende. De leden van een Tribunaal, alsmede de secretaris en zijn adjuncten zijn niet bevoegd bij het college, waarbij zij zijn aangesteld, als raadsman op te treden.
3. Ten aanzien van de keuze van een raadsman is het bepaalde in artikel 38 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing. De gekozen raadsman geeft van zijn optreden als zoodanig schriftelijk kennis aan den secretaris. Door deze mededeeling neemt de werkzaamheid van den vervangen toegevoegden of vroeger gekozen raadsman een einde.

Artikel 30

1. Aan den beschuldigde, die nog een geen raadsman heeft en wiens onvermogen voldoende gestaafd wordt geoordeeld, wordt door den secretaris op zijn verzoek een raadsman toegevoegd.
2. Omtrent zijn bevoegdheid om toevoeging van een raadsman te verzoeken wordt de beschuldigde bij de kennisgeving van de instelling van een voorbereidend onderzoek, bij zijn eerste verhoor gedurende dat onderzoek en bij de dagvaarding ter zitting van het Tribunaal ingelicht.
3. Bij verhinderd of ontstentenis van den toegevoegden raadsman wordt door den secretaris aan den beschuldigde een andere raadsman toegevoegd. De secretaris kan ook op verzoek van den toegevoegden raadsman of van den beschuldigde aan dezen een anderen raadsman toevoegen.
4. Van elke toevoeging geeft de secretaris onverwijld schriftelijk kennis aan den toegevoegden raadsman en aan den beschuldigde.
5. Het bepaalde in artikel 46 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.
6. De toegevoegde raadsman heeft ter zake van zijn verrichtingen recht op een toelage uit 's Rijks kasmiddelen volgens door Ons nader te stellen regelen.

Artikel 31

1. Na den aanvang van het voorbereidend onderzoek is ten aanzien van het verkeer tusschen den raadsman en den beschuldigde, die zich in verzekerde bewaring bevindt, het bepaalde in artikel 50, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.
2. Een bevel, als bedoeld in het tweede lid van dat artikel, kan hetzij door het Tribunaal, hetzij door den commissaris worden gegeven, met dien verstande, dat het bevel van den commissaris niet langer dan zes dagen van kracht en het derde lid van dat artikel te dien aanzien van overeenkomstige toepassing is. Alle door het Tribunaal of den commissaris bevolen belemmeringen in het vrij verkeer tusschen raadsman en beschuldigde nemen een einde, zoodra de beschuldigde ter zitting van het Tribunaal is gedagvaard.
3. Het bepaalde in het eerste lid laat onverlet de belemmeringen in het verkeer tusschen raadsman en beschuldigde, welke door den rechter of het openbaar ministerie mochten zijn bevolen, indien de beschuldigde tevens ter zake van eenig strafbaar feit wordt vervolgd. Nochtans zal de beschuldigde, zoolang hem het vrij verkeer met zijn raadsman is belet, niet ter zitting van het Tribunaal worden gedagvaard.

Artikel 32

Het bepaalde in artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering is ten aanzien van den beschuldigde van overeenkomstige toepassing.

Artikel 33

1. Tijdens het voorbereidend onderzoek staat de secretaris zoowel aan den beschuldigde als aan diens raadsman op hun verzoek toe van de processtukken kennis te nemen.
2. Niettemin kan of de commissaris, indien het belang van het onderzoek dit vordert, bepalen, dat den beschuldigde en diens raadsman de kennisgeving *Gewijzigd bij Wet H206, IV, artikel 9 in kennisneming* van bepaalde processtukken, met uitzondering van de stukken, bedoeld in artikel 31 van het Wetboek van Strafvordering, zal worden onthouden. In dit geval wordt den beschuldigde onderscheidenlijk diens raadsman schriftelijk medegedeeld, dat de hem ter inzage gegeven processtukken niet volledig zijn.
3. Tegen een beschikking van den commissaris, als in het voorgaande lid bedoeld, kan de beschuldigde onderscheidenlijk diens raadsman binnen drie dagen na de daar vermelde mededeeling een bezwaarschrift indienen bij het Tribunaal, dat zoo spoedig mogelijk beslist.
4. De kennisneming van alle processtukken in het oorspronkelijk of in afschrift mag den beschuldigde en diens raadsman niet worden onthouden, zoodra de beschuldigde ter zitting van het Tribunaal is gedagvaard.
5. Het bepaalde in het Besluit orde van dienst gerechten ter voldoening aan artikel 11 van de Wet op de rechterlijke organisatie is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 34

Het Tribunaal en de commissaris zijn te allen tijde bevoegd, voor zoover het belang van het onderzoek dit vordert, tot kennisneming en tot het bekomen van kosteloos afschrift van alle processtukken, welke bij eenig Nederlandsch gerecht of openbaar ministerie dan wel bij een ander Tribunaal berusten.

Artikel 34a

1. Een ieder is verplicht aan het Tribunaal de inlichtingen te verstrekken en de bescheiden over te leggen, waarvan de verstrekking of de overlegging door het Tribunaal voor de uitoefening van zijn taak noodig wordt geacht.
2. Hij, die opzettelijk niet voldoet aan de verplichting omschreven in het vorige lid, dan wel door handelen of nalaten opzettelijk bewerkt of medebewerkt, dat aan die verplichting niet wordt voldaan, wordt als schuldig aan een misdrijf gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste één jaar of geldboete van de derde categorie.

Artikel 35

1. Het Tribunaal en de commissaris zijn bevoegd door tusschenkomst van den advocaat-generaal bij het ressortsparket of van den officier van justitie aan de politie *Toegevoegd bij Wet H206, artikel 10: en door tusschenkomst van den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof* aan de politie *Gewijzigd bij Wet H206, IV, 10 in: aan de politieke recherche-afdeelingen* een onderzoek op te dragen en bevelen te geven.
2. *Toegevoegd bij Wet H206, IV, artikel 10: De advocaat-generaal*, de officier van justitie en de procureur-generaal *Gewijzigd bij Wet H206 in: de procureur-fiscaal* verlenen aan het Tribunaal en den commissaris de noodige medewerking.

2a. *Toegevoegd bij Wet H206, IV, artikel 10*

Het Tribunaal en de commissaris zijn eveneens bevoegd een onderzoek, als in het eerste lid bedoeld, rechtstreeks op te dragen aan de politie, met dien verstande, dat zoodanige opdracht slechts zal kunnen worden gericht tot het betrokken hoofd van plaatselijke of Rijks-politie.

3. De ambtenaren der politie maken proces-verbaal op van hetgeen door hen tot onderzoek is verricht of bevonden. Het bepaalde in artikel 153 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

4. Het Tribunaal en de commissaris hebben gelijke bevoegdheid als in artikel 147 van het Wetboek van Strafvordering aan het openbaar ministerie is toegekend.

Artikel 36

1. Het Tribunaal, diens leden en de commissaris zijn bevoegd in de uitoefening hunner ambtsverrichtingen de hulp in te roepen van de openbare burgerlijke en gewapende macht. Deze zijn verplicht aan de vordering onmiddellijk gevolg te geven.
2. Het bepaalde in de artikelen 124 en 125 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 37

1. Indien tegen den beschuldigde ernstige bezwaren blijken te bestaan en diens vrijheidsbeneming in het belang van het onderzoek of van de openbare orde of veiligheid dan wel wegens gevaar voor vlucht geboden blijkt te zijn, geeft het Tribunaal aan de *hetzij krachtens het Buitengewoon Politiebesluit ter zake bevoegde autoriteit gewijzigd bij Besluit F244, art. 25 in: den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof* schriftelijk of mondeling kennis, dat de beschuldigde in bewaring dient te worden gesteld of gehouden. De kennisgeving is met redenen omkleed en wordt, indien zij mondeling is gedaan, ten spoedigste schriftelijk bevestigd.

2. In spoedeisende gevallen kan de kennisgeving, in het voorgaande lid bedoeld, ook door den commissaris worden gedaan, onder gehoudenheid om daarvan aan het Tribunaal onverwijld schriftelijk mondeling of schriftelijk mededeeling te doen.

3. De procureur-fiscaal geeft een met redenen omkleede beschikking en doet hiervan schriftelijk mededeeling aan het Tribunaal en aan den beschuldigde.

4 *Vervallen bij Wet H206, IV, artikel 11*

Indien de beschuldigde op grond van het bepaalde in het Besluit op den Bijzonderen Staat van Beleg of in het Buitengewoon Politiebesluit in bewaring is gesteld en naar het oordeel van het Tribunaal niet van genoegzame gronden blijkt om hem nog langer in bewaring te houden, geeft het Tribunaal van deze beslissing onverwijld schriftelijk kennis aan Onzen Minister van Justitie en, indien de beschuldigde op last van het militair gezag in bewaring wordt gehouden, tevens aan dit gezag. Gelijke kennisgeving geschiedt aan den beschuldigde. De beslissing is met redenen omkleed.

5 *Vervallen bij Wet H206, IV, artikel 11*

Onze Minister van Justitie onderscheidelijk het militair gezag geeft aan de in het voorgaande lid bedoelde beslissing van het Tribunaal onverwijld gevolg, tenzij deze Minister of dat gezag het in zeer bijzondere gevallen in het belang van de veiligheid van den Staat of van de openbare orde of rust dringend noodzakelijk acht, dat de beschuldigde in bewaring blijft gehouden. Van zijn naar aanleiding van de beslissing van het Tribunaal gegeven beschikking, welke binnen een week na ontvangst der in het voorgaande lid bedoelde kennisgeving moet worden genomen en die zooveel mogelijk met redenen is omkleed, doet Onze Minister van Justitie of het militair gezag schriftelijk mededeeling aan den beschuldigde en aan het Tribunaal; indien het betreft een beschikking van het militair gezag doet dat gezag daarvan tevens schriftelijk mededeeling aan Onzen genoemden Minister.

6 *Vervallen bij Wet H206, IV, artikel 11*

Door Ons wordt, zoodra de Staten-Generaal zullen zijn bijeengekomen, onverwijld aan dezen ter beoordeeling voorgelegd de vraag, of de regeling, in het voorgaande lid vervat, kan worden gehandhaafd, dan wel door een andere dient te worden vervangen.

Artikel 38

1. Indien het Tribunaal of de commissaris het, na hieromtrent het oordeel van een of meer deskundigen te hebben ingewonnen, noodzakelijk acht, dat een onderzoek naar de geestvermogens van den in bewaring gestelden beschuldigde zal worden ingesteld, en dit niet voldoende op een andere wijze kan plaats hebben, kan het Tribunaal onderscheidenlijk de commissaris de in het voorgaande artikel bedoelde autoriteit verzoeken den beschuldigde te dien einde voor een termijn van ten hoogste zes weken te doen overbrengen naar een inrichting tot verpleging en genezing bestemd.

2. Dit verzoek kan worden gedaan tegelijk met een kennisgeving, als bedoeld in het eerste of tweede lid van het voorgaande artikel.

Artikel 39

1. Indien in het beheer van het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde overeenkomstig het Besluit Vijandelijk Vermogen niet reeds uit anderen hoofde daadwerkelijk is voorzien, terwijl van gegronde vrees voor verduistering of verwaarloozing daarvan en tevens van ernstige bezwaren tegen den beschuldigde blijkt, kan het Tribunaal in elken stand der zaak diens vermogen of nalatenschap onder bewind stellen met opdracht aan de hiervoor bij het Besluit Vijandelijk Vermogen aangewezen instantie om het bewind overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van dat besluit te voeren.

2. Het in het voorgaande lid bedoelde bewind kan door het Tribunaal te allen tijde worden opgeheven, tot een gedeelte van het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde worden beperkt of na zoodanige beperking wederom worden uitgebreid. Het eindigt van rechtswege, zoodra de zaak is geëindigd, in welke het Tribunaal de in het voorgaande lid bedoelde beslissing heeft gegeven, voor zoover het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde niet is verbeurd verklaard.

Artikel 40

1. Het Tribunaal en de commissaris zijn bevoegd elk voorwerp in beslag te nemen of te doen nemen, dat kan dienen om de waarheid aan den dag te brengen.

2. Het Tribunaal of de commissaris kan ook bevelen, dat hij, die redelijkerwijs moet worden vermoed houder te zijn van eenig bepaald voor inbeslagneming vatbaar voorwerp, dit ter inbeslagneming zal uitleveren of op de secretarie van het Tribunaal overbrengen, een en ander binnen den termijn en op de wijze bij het bevel te bepalen.
3. Het bepaalde in de artikelen 98, 99, 103, eerste en tweede lid, 105, tweede en derde lid, 106, 107, eerste lid, 108, 109, 116, 117 en 119 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.
4. Nadat de zaak is geëindigd, draagt de secretaris zorg, dat de inbeslaggenomen voorwerpen worden afgegeven aan dengeen, bij wien zij inbeslaggenomen zijn, tenzij het Tribunaal anders mocht bepalen.

Artikel 41

1. Het Tribunaal kan, teneinde eenigen plaatselijken toestand of eenig voorwerp te schouwen, om ter inbeslagneming een onderzoek in te stellen of huiszoeking te doen of om den beschuldigde of een getuige of deskundige te hooren, met de personen, welke het macht aanwijzen, elke plaats betreden.

2. Gelijke bevoegdheid komt toe aan den commissaris, met dien verstande, dat voor het binnentreden van een woning, waarvan de toegang door den bewoner wordt geweigerd, de toestemming van het Tribunaal of, in spoedeisende gevallen, van den voorzitter is vereischt.

3. Het bepaalde in de artikelen 120, tweede lid, en 123 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 42

Voor zoover het belang van het onderzoek dit niet verbiedt, wordt van een voorgenomenschouw aan den beschuldigde en diens raadsman mondeling of schriftelijk kennis gegeven en worden deze toegelaten de schouw geheel of gedeeltelijk bij te wonen. Zij kunnen verzoeken, dat zij aanwijzingen mogen doen of inlichtingen mogen geven of dat bepaalde opmerkingen in het proces-verbaal worden vermeld.

Artikel 43

1. Ten aanzien van de verhooren van den beschuldigde en van getuigen en deskundigen door het Tribunaal of den commissaris tijdens het voorbereidend onderzoek vinden de artikelen 173, 174, 186 en 188-191 van het Wetboek van Strafvordering overeenkomstige toepassing.

2. Het Tribunaal en de commissaris kunnen een beschuldigde of getuige, die zich in verzekerde bewaring bevindt, voor zich doen verschijnen en een beschuldigde of getuige, die in vrijheid is, of een deskundige mondeling of schriftelijk oproepen, doen oproepen of dagvaarden, zoo noodig onder bijvoeging van een bevel tot medebrenging. Het verhoor van een beschuldigde, getuige of deskundige kan ook geschieden ter plaatse, waar hij zich bevindt.

3. Indien dit in het belang van het onderzoek dringend noodzakelijk is, kan het Tribunaal of de commissaris bevelen, dat een aanwezige beschuldigde of getuige, die in vrijheid is, gedurende ten hoogste tweemaal vierentwintig uren in eene bij dat bevel aan te wijzen plaats in verzekering zal worden gesteld. Ten aanzien van den beschuldigde kan het bevel ook op de overige gronden, als bedoeld in artikel 37, eerste lid, worden gegeven. Het bevel vermeldt de redenen, welke tot de inverzekeringstelling hebben geleid. Het kan door het Tribunaal éénmaal voor ten hoogste tweemaal vierentwintig uren worden verlengd.

Artikel 44

1. Aan een verzoek van den beschuldigde om tijdens het voorbereidende onderzoek te worden gehoord, wordt door het Tribunaal of den commissaris zooveel mogelijk gevolg gegeven.

2. Ten aanzien van het verhoor van den beschuldigde is het bepaalde in de artikelen 208, eerste en tweede lid, en 209 van het Wetboek van Strafvordering, alsmede, indien het verhoor door den commissaris geschiedt, het bepaalde in het derde lid van eerstgemeld artikel van overeenkomstige toepassing.

Artikel 45

1. De getuige, die door het Tribunaal of den commissaris wordt gehoord, wordt vóór zijn ondervraging door den voorzitter onderscheidenlijk den commissaris beëdigd, dat hij de geheele waarheid en niets dan de waarheid zal zeggen. Artikel 216, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, betreffende de vervanging der beëdiging door een aanmaning, is van overeenkomstige toepassing.

2. Met betrekking tot het hooren van den getuige en diens recht van verschooning vinden de artikelen 217-220, alsmede, voor zoover betreft het hooren als getuige van een lid van Ons huis, artikel 226 van dat Wetboek overeenkomstige toepassing.

3. De getuige moet bij zijne verklaring zooveel mogelijk uitdrukkelijk opgeven zijne redenen van wetenschap.

4. Een getuige, die bij zijn verhoor zonder wettigen grond weigert op de hem gestelde vragen te antwoorden of wel den eed of de belofte, die van hem gevorderd wordt, af te leggen, kan deswege overeenkomstig het bepaalde in het derde lid van artikel 43 in verzekering worden gesteld. Indien de getuige daarna bij zijn weigering blijft volharden, kan het Tribunaal aan *eene hetzij krachtens het Besluit op den bijzonderen staat van beleg hetzij krachtens het Buitengewoon Politiebesluit hiertoe bevoegde autoriteit op de in het artikel 37, eerste lid, genoemde wijze gewijzigd bij Besluit F244, art 25 in:* den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof kennis geven, dat de getuige in bewaring dient te worden gesteld. Zoodra de dienvolgens in bewaring gestelde getuige aan zijne verplichting heeft voldaan, zijne getuigenis niet meer noodig is of de zaak is geëindigd, stelt het Tribunaal hiervan den procureur-fiscaal in kennis, die den getuige terstond in vrijheid doet stellen, tenzij tegen dezen bezwaren uit anderen hoofde gerezen zijn.

Artikel 46

1. Het Tribunaal of de commissaris kan een of meer deskundigen benoemen, teneinde bij het onderzoek der zaak voorlichting of bijstand te verleenen, een bepaald onderzoek in te stellen en daaromtrent een met redenen omkleed verslag uit te brengen.

2. De in het tweede lid van het voorgaande artikel genoemde bepalingen zijn ook ten aanzien van deskundigen en hun verhoor van overeenkomstige toepassing. Insgelijks is van overeenkomstige toepassing het bepaalde in de artikelen 227, tweede en vierde lid, 228, 229, 230, tweede en derde lid, 231 - behalve voor zoover daarin van den officier van justitie wordt gesproken - 235, eerste zin, en 236 van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 47

1. Het Tribunaal beveelt, zoodra het dit geraden oordeelt, de dagvaarding van den beschuldigde om op een bij dat bevel te bepalen plaats, dag en uur ter zitting van het Tribunaal te verschijnen, teneinde zich ter zake van de bij het bevel zoo nauwkeurig mogelijk te omschrijven gedraging of gedragingen, waarvan hij beschuldigd wordt, te verantwoorden.

2. Het Tribunaal kan daarbij de medebrenging van den beschuldigde ter zitting gelasten.

3. De secretaris draagt zorg, dat de dagvaarding aan den beschuldigde tijdig wordt betekend. Hij geeft voorts van het bevel tot dagvaarding onverwijld schriftelijk kennis aan diens raadsman.

Artikel 48

1. Indien overeenkomstig het bepaalde in het Besluit Vijandelijk Vermogen het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde onder beheer of bewind is gesteld, wordt de beheerder of bewindvoerder door de zorg van den secretaris tot dezelfde zitting als de beschuldigde schriftelijk opgeroepen of gedagvaard om hetzij in persoon, hetzij bij gemachtigde te verschijnen, teneinde inlichtingen te verstrekken omtrent het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde.

2. De secretaris draagt tevens zorg voor de schriftelijke oproeping of dagvaarding van den echtgenoot of gewezen echtgenoot van den beschuldigde, waarmede deze op het tijdstip van het in werking treden van dit besluit of, indien hij voordien is overleden, op het tijdstip van zijn overlijden was gehuwd, zonder van tafel en bed te zijn gescheiden, teneinde ter zitting, in het eerste lid bedoeld, in verband met de mogelijke verbeurdverklaring van het vermogen of de nalatenschap van den beschuldigde omtrent zijne belangen te worden gehoord.

Artikel 49

De termijn, welke tusschen den dag, waarop de dagvaarding aan den beschuldigde is beteeuend en dien der zitting, waartoe hij is gedagvaard, moet verstrijken, bedraagt:

- 1°. indien de beschuldigde in het Rijk in Europa een bekende woon- of verblijfplaats heeft, tenminste zeven dagen;
- 2°. indien de beschuldigde in het Rijk in Europa geen bekende woon- of verblijfplaats noch een bijzondereren vertegenwoordiger heeft:
 - a. ingeval hij een bekende woonplaats heeft in België, Denemarken, Duitschland, Frankrijk, Groot-Brittannië en Ierland, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Oostenrijk of Zwitserland, tenminste één maand,
 - b. ingeval hij elders in Europa een bekende woonplaats heeft, tenminste twee maanden,
 - c. in alle andere gevallen tenminste drie maanden.

Artikel 50

1. Zoolang het onderzoek der zaak ter zitting nog niet is aangevangen, kan het Tribunaal aan den beschuldigde de intrekking der dagvaarding doen beteeuenden.

2. De secretaris draagt zorg, dat de raadsman van den beschuldigde en de ingevolge het bepaalde in artikel 48 opgeroepen of gedagvaarde personen tijdig met de intrekking bekend worden gemaakt.

Artikel 51

1. De zitting van het Tribunaal wordt in het openbaar gehouden, voor zoover het Tribunaal niet om gewichtige, in het proces-verbaal der zitting te vermelden redenen mocht bevelen, dat het onderzoek geheel of gedeeltelijk met gesloten deuren zal plaats hebben.

2. Het bepaalde in de artikelen 269, 273, laatste lid, 274, 275, 277 en 303 van het Wetboek van Strafvordering is ten aanzien van de behandeling der zaak ter zitting van het Tribunaal van overeenkomstige toepassing.

3. Indien de beschuldigde niet ter zitting tegenwoordig is, kan het Tribunaal zoowel bij den aanvang als gedurende den loop van het onderzoek bevelen, dat hij op een bepaald tijdstip ter zitting aanwezig zal zijn en kan het daartoe tevens zijne medebrenging gelasten. Van elke afwezigheid van den beschuldigde wordt in het proces-verbaal melding gemaakt.

4. Indien de beschuldigde zich in vrijheid bevindt en ter zitting aanwezig is, kan het Tribunaal op de in artikel 37, eerste lid, vermelde gronden overeenkomstig het bepaalde in artikel 43, derde lid, een bevel tot zijn invezekeringstelling geven.

5. De behandeling der zaak ter zitting van het Tribunaal geschiedt voorts met inachtneming der volgende artikelen van dezen Titel, met dien verstande, dat elke bevoegdheid, ingevolge deze artikelen aan den beschuldigde toegekend, ook toekomt aan diens raadsman en dat in de gevallen, waarin in-gevolge deze artikelen de toestemming of het hooren van den beschuldigde of diens raadsman wordt gevorderd, dit alleen geldt ten aanzien van den op de zitting aanwezigen beschuldigde.

Artikel 52

1. Het onderzoek ter zitting wordt begonnen overeenkomstig het bepaalde in artikel 278 van het Wetboek van Strafvordering.

2. De voorzitter doet daarop den secretaris de beschuldiging voorlezen, ter zake waarvan de beschuldigde zich volgens de dagvaarding heeft te verantwoorden.

3. Vervolgens worden processen-verbaal, verslagen van deskundigen en andere schriftelijke bewijsstukken voorgelezen, waarna de beschuldigde door den voorzitter wordt verhoord.

Artikel 53

1. Op last van den voorzitter worden alle schriftelijke bewijsstukken voorgelezen, waarvan een der leden van het Tribunaal, de beschuldigde of zijn raadsman dit verlangt.

2. De voorlezing van eenig bewijsstuk kan worden vervangen door een mededeeling van den korten inhoud door den voorzitter.

3. Ten bezware van den beschuldigde wordt op geene bewijsstukken acht geslagen den voor zoover deze ter zitting zijn voorgelezen of hun korte inhoud door den voorzitter is medegedeeld.

4. De voorzitter geeft aan den beschuldigde op diens verzoek de gelegenheid om tegen de bewijsstukken en hun inhoud in te brengen, wat tot verdediging kan dienen.

Artikel 54

1. Ten aanzien van het verhoor van den beschuldigde is het bepaalde in de artikelen 301 en 309 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.

2. Nadat de beschuldigde door den voorzitter is verhoord, kunnen achtereenvolgens de overige leden van het Tribunaal en de raadsman hem vragen doen.

3. Gedurende den verderen loop van het onderzoek kunnen den beschuldigde opnieuw vragen worden gedaan. Ook kunnen aan den beschuldigde reeds vóór zijn verhoor vragen worden gedaan, voor zoover de voorzitter niet met goedvinden van het Tribunaal bepaalt, dat eenige ondervraging van den beschuldigde tot diens verhoor zal worden aangehouden.

Artikel 55

1. Na het verhoor van den beschuldigde en diens ondervraging, bedoeld in het tweede lid van het voorgaande artikel, kunnen op den voet van artikel 53 opnieuw schriftelijke bewijsstukken worden voorgelezen en worden de in artikel 48 bedoelde personen, voor zoover zij aanwezig zijn, gehoord.

2. De echtgenoot of gewezen echtgenoot van den beschuldigde, bedoeld in artikel 48, tweede lid, is bevoegd zich te doen bijstaan door een advocaat, die overeenkomstig het bepaalde in artikel 29, tweede lid, als raadsman bij het Tribunaal is toegelaten. Bij ontstentenis of afwezigheid van een zodanigen echtgenoot *Of een ander persoon (Verwijderd bij Wet H206, IV, artikel 13)* wordt daarvan in het proces-verbaal melding gemaakt.

3. Door de leden van het Tribunaal en den beschuldigde kunnen aan de in de beide voorgaande leden genoemde personen vragen worden gedaan. Het Tribunaal kan evenwel beletten, dat aan eenige vraag, door den beschuldigde of diens raadsman gedaan, gevolg wordt gegeven.

Artikel 56

Indien de beschuldigde of een der personen, in artikel 48 bedoeld, de Nederlandsche taal niet verstaat of niet of slechts zeer gebrekkig hooren of spreken kan, vindt artikel 191 van het Wetboek van Strafvordering overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat het daar ten aanzien van den rechter-commissaris bepaalde ten deze voor den voorzitter geldt.

Artikel 57

1. Nadat overeenkomstig de artikelen 52-55 is gehandeld, kan de beschuldigde het woord voeren.

2. Daarna kunnen opnieuw schriftelijke bewijsstukken worden voorgelezen en aan den beschuldigde en de in artikel 48 bedoelde personen vragen worden gedaan. Aan den beschuldigde wordt echter het recht gelaten om het laatst te spreken.

Artikel 58

1. Het Tribunaal is bevoegd de beschuldiging tijdens het onderzoek ter zitting aan te vullen of te wijzigen.
2. De inhoud van de aangebrachte aanvullingen en wijzigingen wordt in het proces-verbaal der zitting opgenomen.
3. Het bepaalde in artikel 314 van het Wetboek van Strafvordering is van overeenkomstige toepassing. Indien evenwel de beschuldiging ingevolge de daarin aangebrachte aanvullingen en wijzigingen een of meer andere gedragingen dan tevoren inhoudt, kan het onderzoek alleen bij aanwezigheid van den beschuldigde aanstonds worden voortgezet en wordt deze, indien hij afwezig is, ter zitting voor de nadere behandeling te bepalen opnieuw gedagvaard.
4. Het Tribunaal kan zoowel bij den aanvang als gedurende den loop van het onderzoek, indien hiertoe termen aanwezig zijn, de nietigheid der dagvaarding uitspreken.

Artikel 59

1. Indien aan het Tribunaal bij afwezigheid van een persoon, als in artikel 48 bedoeld, blijkt, dat diens dagvaarding of oproeping niet of niet tijdig is geschied, of wel indien aan het Tribunaal de noodzakelijkheid blijkt van de overlegging van schriftelijke bewijsstukken of stukken van overtuiging, die niet ter zitting aanwezig zijn, beveelt het tegen een bepaald tijdstip de dagvaarding of schriftelijke oproeping van dien persoon of de overlegging van die stukken.
2. Indien een nader onderzoek buiten de zitting noodig blijkt, schorst het Tribunaal, onder aanduiding van het onderwerp van dat onderzoek, de behandeling der zaak ter zitting tot den afloop daarvan. Het onderzoek geldt als voorbereidend onderzoek en wordt overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van dezen Titel gevoerd.

Artikel 60

1. In alle gevallen, waarin het onderzoek wordt onderbroken of voor een bepaalden tijd geschorst, wordt door den voorzitter aan den aanwezigen beschuldigde en aan de aanwezige personen, in artikel 48 bedoeld, mondeling aangezegd, wanneer en waar het onderzoek ter zitting zal worden hervat. Die aanzegging geldt als dagvaarding. Indien een der personen, in artikel 48 bedoeld, bij de aanzegging niet aanwezig is, wordt bij, ingeval van schorsing, voor de nadere behandeling opnieuw gedagvaard of schriftelijk opgeroepen.
2. In alle gevallen, waarin het onderzoek voor eenen onbepaalden tijd is geschorst, wordt, zoodra de oorzaak der schorsing is vervallen, de zaak opnieuw overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 47-49 ter zitting aanhangig gemaakt. Het Tribunaal, de dagvaarding van den beschuldigde tot de nadere zitting bevelende, is daarbij bevoegd de beschuldiging aan te vullen of te wijzigen.
3. De in de beide voorgaande leden vermelde aanzegging, oproeping of dagvaarding kan ten aanzien van de in artikel 48 bedoelde personen achterwege blijven, voor zoover deze reeds zijn gehoord en het Tribunaal bepaalt, dat hun tegenwoordigheid bij de nieuwe behandeling niet meer is vereischt.
4. Ook in alle andere gevallen van schorsing dan in het tweede lid van het voorgaande artikel bedoeld, is het Tribunaal bevoegd gedurende den tijd der schorsing het onderzoek buiten de zitting te hervatten. Het bepaalde in den tweeden zin van dat lid is alsdan van toepassing.
5. In alle gevallen, waarin schorsing van het onderzoek plaats heeft, wordt de zaak op de nadere zitting hervat in den stand, waarin zij zich op het tijdstip der schorsing bevond, voor zoover het Tribunaal niet mocht bepalen, dat de behandeling geheel of gedeeltelijk opnieuw worde aangevangen.

Artikel 61

Na afloop van het onderzoek ter zitting wordt gehandeld overeenkomstig het bepaalde in artikel 345 van het Wetboek van Strafvordering.

Artikel 62

1. Indien onder de beraadslaging blijkt, dat het onderzoek niet volledig is geweest, kan het Tribunaal op de zitting bepalen, dat het onderzoek buiten de zitting zal worden hervat. Het bepaalde in den tweeden zin van het tweede lid van artikel 59 is van toepassing.
2. Het Tribunaal kan ook op de zitting bevelen, dat het onderzoek op eene bij dat bevel te bepalen nadere zitting hetzij op de bestaande, hetzij op een aangevulde of gewijzigde beschuldigde worden hervat.
3. In de gevallen, in de beide voorgaande leden bedoeld, wordt gehandeld, als ware het onderzoek ter zitting voor onbepaalden tijd geschorst.

Artikel 63

1. Ingeval het Tribunaal oordeelt, dat de dagvaarding nietig behoort te worden verklaard, spreekt het deze nietigheid uit.
2. Indien het Tribunaal, de dagvaarding geldig oordeelende, op grond van hetgeen bij het onderzoek ter zitting is gebleken en den inhoud der schriftelijke bewijsstukken bewezen acht, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, en oordeelt, dat het bewezen verklaarde de oplegging van een of meer bijzondere maatregelen aan den beschuldigde wettigt, legt het den maatregel of de maatregelen op, welke het - gelet op den ernst der gedraging of gedragingen, den persoon en de persoonlijke omstandigheden van den beschuldigde - in het algemeen belang geraden acht.
3. Voor zoover het Tribunaal het in het voorgaande lid bedoelde bewijs niet aanneemt of indien het oordeelt, dat het bewezen verklaarde de oplegging van bijzondere maatregelen aan den beschuldigde niet wettigt, verklaart het de beschuldiging vervallen.
4. vervallen bij Besluit F244, art 25.

Artikel 64

1. De uitspraak behelst, voor zooveel mogelijk, naam, voornamen, dag en plaats van geboorte en beroep van den beschuldigde, alsmede diens woon- of verblijfplaats onderscheidenlijk, indien de beschuldigde overleden is, diens laatste woon- of verblijfplaats en dag en plaats van zijn overlijden. Tevens worden, voor zooveel mogelijk en van belang, opgegeven naam en voornamen van eenigen echtgenoot of gewezen echtgenoot van den beschuldigde.
2. De uitspraak, waarbij de dagvaarding nietig wordt verklaard, is met redenen omkleed.
3. De uitspraak, waarbij de beschuldiging vervallen wordt verklaard, bevat den inhoud der beschuldiging en is insgelijks met redenen omkleed.
4. In geval van oplegging van een of meer bijzondere maatregelen bevat de uitspraak den inhoud der beschuldiging, de op redengevende feiten en omstandigheden steunende bewezenverklaring, dat de beschuldigde zich op de in de beschuldiging aangegeven wijze heeft gedragen, met den ter zake doenden inhoud of een aanduiding van de bewijsmiddelen, welke tot dat bewijs dienen, benevens de beslissing, dat het bewezen verklaarde de oplegging van een of meer bijzondere maatregelen wettigt, en de redenen, welke tot de opgelegde maatregelen hebben geleid. De beslissing, dat de beschuldigde geacht moet worden zich desbewust te hebben gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandsche volk of desbewust afbreuk te hebben gedaan aan het verzet tegen den vijand en diens handlangers, behoeft op geen bepaalde bewijsmiddelen te steunen en alleen in zooverre met redenen te zijn omkleed, als die beslissing wordt gegeven in strijd met een te dien aanzien door den beschuldigde uitdrukkelijk voorgedragen en met redenen omkleed verweer.

Artikel 65

1. De uitspraak wordt door den voorzitter of door een der gewone leden, die dezelve hebben gewezen, in eene openbare zitting van het Tribunaal gegeven. Zij wordt zoo spoedig mogelijk onderteeekend.
2. Het Tribunaal bevordert zooveel mogelijk, dat de beschuldigde, die zich in verzeerde bewaring bevindt, ter zitting, waarop de uitspraak wordt gegeven, tegenwoordig is. Het kan de medebrenging van den beschuldigde, die in vrijheid is, gelasten. Het bepaalde in artikel 51, vierde lid, is van toepassing.
3. Ingeval van afwezigheid van den beschuldigde wordt hem door de zorg van den secretaris onverwijld van de uitspraak kennis gegeven.
4. Elke uitspraak, houdende de oplegging van een of meer bijzondere maatregelen, doet de secretaris met de processtukken ten spoedigste aan Onzen Minister van Justitie toekomen.
5. Een uitspraak, waarbij de beschuldiging vervallen is verklaard, wordt door den secretaris onverwijld aan Onzen Minister van Justitie schriftelijk medegedeeld.

Titel V. Van het fiat executie Gewijzigd bij Besluit E153

Artikel 66 lid 2 en artikel 67-72 zijn 'voorlopig' buiten werking gesteld bij Besluit E153 en vervangen door de nieuwe artikelen 4-11 van Besluit E153

Artikel 66

1. Een bijzondere maatregel is niet vatbaar voor tenuitvoerlegging dan nadat ten aanzien van dien maatregel op de uitspraak, houdende de oplegging daarvan, het Fiat Executie is verleend.

2. Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153. Te dien einde stelt Onze Minister van Justitie alle ingevolge artikel 65, vierde lid, bij hem ingekomen uitspraken met de processtukken onverwijld in handen van den Raad van State.

Artikel 4 Besluit E153

1 Voor het verlenen van het Fiat Executie worden van Onzentwege door Onzen Minister van Justitie een of meer Hooge Autoriteiten aangewezen. Onze Minister stelt vast van welke Tribunalen aan een bepaalde Hooge Autoriteit uitspraken tot verleening van Fiat Executie worden voorgelegd.

2 Onze Minister draagt zorg, dat de bij hem ingekomen uitspraken met de processtukken onverwijld aan de betrokken Hooge Autoriteit worden toegezonden.

Artikel 5

Van de uitspraak in een zaak, waarin het Fiat Executie reeds eenmaal is geweigerd, neemt de betrokken Hooge Autoriteit, nadat de zaak opnieuw door het Tribunaal is behandeld, andermaal kennis. Haar alsdan genomen beslissing brengt de zaak tot een einde.

Artikel 6

1 Omtrent de verleening van Fiat Executie wordt zoo spoedig mogelijk beslist.

2 Daarbij wordt uitsluitend op de uitspraak en de processtukken acht geslagen, zonder dat ter zake eenig verhoor wordt gehouden. Nochtans kan de beschuldigde een bezwaarschrift tegen de uitspraak bij de betrokken Hooge Autoriteit indienen en kan deze het Tribunaal schriftelijk inlichtingen vragen.

Artikel 7

1 Het Fiat Executie kan worden geweigerd op grond, dat het onderzoek der zaak door het Tribunaal niet deugdelijk is geweest of de uitspraak om een of meer andere gewichtige redenen niet behoort in stand te blijven.

2 De weigering van het Fiat Executie kan hetzij op de uitspraak in haar geheel, hetzij op een deel der opgelegde bijzondere maatregelen betrekking hebben. In geval van ontzetting van bepaalde rechten wordt de ontzetting van elk dier rechten als een afzonderlijke maatregel aangemerkt.

3 De Hooge Autoriteit is bevoegd ten aanzien van de uitgestrektheid van den bijzonderen maatregel van verbeurdverklaring bij de verleening van het Fiat Executie beperkingen te stellen.

Artikel 8

1 Het Fiat Executie wordt verleend door het stellen op de uitspraak van een desbetreffende gedagteekende aantekening, welke door de Hooge Autoriteit wordt onderteekend. Voorzoover uit den inhoud dier aantekening niet het tegendeel blijkt, wordt het Fiat Executie geacht op de geheele uitspraak betrekking te hebben.

2 De weigering van Fiat Executie wordt bij een afzonderlijk geschrift gedaan en met redenen omkleed.

Artikel 9

Nadat omtrent de verleening van het Fiat Executie is beslist, worden alle op de zaak betrekkelijke stukken onverwijld wederom toegezonden aan Onzen Minister van Justitie, die deze doet toekomen aan het Tribunaal, dat de uitspraak heeft gedaan.

Artikel 10

1 Een zaak, waarin bij de beslissing van een Hooge Autoriteit het Fiat Executie geweigerd is, zal door het Tribunaal opnieuw in behandeling worden genomen.

2 Aan de nieuwe behandeling door het Tribunaal nemen geen leden noch een secretaris of adjunct-secretaris deel, die bij de oorspronkelijke behandeling aan het onderzoek deelgenomen of de uitspraak hebben gewezen.

3 De nieuwe behandeling geschiedt overeenkomstig de bepalingen van den Vierden Titel van het Tribunaalbesluit en wordt begonnen, evenals ware het onderzoek ter zitting van het Tribunaal voor onbepaalde tijd geschorst. Nochtans is eenige aanvulling of wijziging der beschuldiging alleen toegelaten, indien de weigering van het Fiat Executie op de uitspraak in haar geheel betrekking heeft, en is ook in dat geval niet toegelaten eenige aanvulling of wijziging, als gevolg waarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedraging of gedragingen van den beschuldigde zou inhouden.

4 Na beëindiging van het nieuwe onderzoek door het Tribunaal opnieuw uitspraak met bevestiging of geheele of gedeeltelijke vernietiging der oorspronkelijke uitspraak. Indien de weigering van het Fiat Executie alleen op een deel der opgelegde bijzondere maatregelen betrekking heeft gehad, kan de oorspronkelijke uitspraak alleen ten aanzien van de gewraakte maatregelen worden vernietigd. In geen geval kan aan den beschuldigde een bijzondere maatregel worden opgelegd, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat; het bepaalde in artikel 7, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11

Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid van het Besluit op den bijzonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op de dag zijner afkondiging.

Artikel 67 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

1. Behoudens het bepaalde in het volgende lid neemt de vice-president van den Raad van State of diens plaatsvervanger kennis van de uitspraken, gewezen door de Tribunalen der arrondissementen, behoorende tot het rechtsgebied van het gerechtshof te Amsterdam, en

nemen de overige leden van de afdeeling voor de geschillen van bestuur of hunne plaatsvervangers naar de orde van hun rang van ouderdom van dienst kennis van de uitspraken, gewezen door de Tribunalen der arrondissementen, behorende tot het rechtsgebied onderscheidenlijk van het gerechtshof te 's-Gravenhage, van het gerechtshof te 's-Hertogenbosch, van het gerechtshof te Arnhem en van het gerechtshof te Leeuwarden.

2. Van de uitspraak in een zaak, waarin het fiat executie reeds eenmaal is geweigerd, neemt, nadat de zaak opnieuw door het Tribunaal is behandeld, de afdeeling voor de geschillen van bestuur van den Raad van State in haar geheel kennis. De afdeeling beslist met meerderheid van stemmen. Haar beslissing brengt de zaak tot een einde.

3. De afdeeling voor de geschillen van bestuur beraadslaagt telkens, wanneer de voorzitter dit geraden acht, over de richtlijnen, welke door de leden der afdeeling bij de door ieder hunner te nemen beslissingen dienen te worden gevolgd, teneinde daarbij tot de noodige eenheid te geraken.

Artikel 68 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

1. Omtrent de verleening van Fiat Executie wordt zoo spoedig mogelijk beslist.

2. Daarbij wordt uitsluitend op de uitspraak en de processtukken acht geslagen, zonder dat ter zake eenig verhoor wordt gehouden. Nochtans kan de beschuldigde een bezwaarschrift tegen de uitspraak bij den Raad van State indienen en kunnen aan het Tribunaal schriftelijk inlichtingen worden gevraagd.

Artikel 69 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

1. Het fiat executie kan worden geweigerd op grond, dat het onderzoek der zaak door het Tribunaal niet deugdelijk is geweest of de uitspraak om een of meer andere gewichtige redenen niet behoort in stand te blijven.

2. De weigering van het fiat executie kan hetzij op de uitspraak in haar geheel, hetzij op een doel der opgelegde bijzondere maatregelen betrekking hebben. In geval van ontzetting van bepaalde rechten wordt de ontzetting van elk dier rechten als een afzonderlijke maatregel aangemerkt.

3. Ingeval de uitspraak, waarbij de bijzondere maatregel van verbeurdverklaring is opgelegd, tot de kennisneming van de afdeeling voor de geschillen van bestuur in haar geheel behoort, is deze bevoegd ten aanzien van de uitgestrektheid der verbeurdverklaring bij de verleening van het fiat executie beperkingen te stellen.

Artikel 70 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

1. Het Fiat Executie wordt verleend door het stellen op de uitspraak van een desbetreffende gedagteekende anteekening, welke door den verleenenen Staatsraad onderscheidenlijk alle leden der afdeeling voor de geschillen van bestuur van den Raad van State wordt onderteekend. Voor zoover uit den inhoud dier anteekening niet het tegendeel blijkt, wordt het fiat executie geacht op de geheele uitspraak betrekking te hebben.

2. De weigering van het fiat executie wordt bij een afzonderlijk geschrift gedaan en met redenen omkleed.

Artikel 71 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

Nadat omtrent de verleening van het fiat executie is beslist, worden alle op de zaak betrekkelijke stukken onverwijld wederom toegezonden aan Onzen Minister van Justitie, die deze doet toekomen aan het Tribunaal, dat de uitspraak heeft gewezen.

Artikel 72 Voorlopig buiten werking gesteld bij Besluit E153

1. Een zaak, waarin bij beslissing van een Staatsraad het fiat Executie geweigerd is, zal door het Tribunaal opnieuw in behandeling worden genomen.

2. Aan de nieuwe behandeling door het Tribunaal nemen geen leden noch een secretaris of adjunct-secretaris deel, die bij de oorspronkelijke behandeling aan het onderzoek deelgenomen of de uitspraak hebben gewezen.

3. De nieuwe behandeling geschiedt overeenkomstig de bepalingen van den Vierden Titel van dit besluit en wordt begonnen, evenals ware het onderzoek ter zitting van het Tribunaal voor onbepaalde tijd geschorst. Nochtans is eenige aanvulling of wijziging der beschuldiging alleen toegelaten, indien de weigering van het Fiat Executie op de uitspraak in haar geheel betrekking heeft, en is ook in dat geval niet toegelaten eenige aanvulling of wijziging, als gevolg waarvan de beschuldiging niet langer dezelfde gedraging of gedragingen van den beschuldigde zou inhouden.

4. Na beëindiging van het nieuwe onderzoek doet het Tribunaal opnieuw uitspraak met bevestiging of geheele of gedeeltelijke vernietiging der oorspronkelijke uitspraak. Indien de weigering van het fiat executie alleen op een deel der opgelegde bijzondere maatregelen betrekking heeft gehad, kan de oorspronkelijke uitspraak alleen ten aanzien van de gewraakte maatregelen worden vernietigd. In geen geval kan aan den beschuldigde een bijzondere maatregel worden opgelegd, welke in de oorspronkelijke uitspraak niet was vervat; het bepaalde in artikel 69, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Titel VI. Van verzoeken om invrijheidstelling

Artikel 73 [Vervallen per 27-10-1945]

De bepalingen van dezen Titel zijn van toepassing op alle verzoeken om invrijheidstelling, door ingevolge het bepaalde in het Besluit op den bijonderen staat van beleg of het Buitengewoon Politiebesluit in bewaring gestelde personen ingediend aan de autoriteit, op welker last zij in bewaring worden gehouden.

Artikel 74 [Vervallen per 27-10-1945]

Indien de verzoeker op last van een andere autoriteit aan Onzen Minister van Justitie in bewaring wordt gehouden, doet de betrokken autoriteit, tenzij zij den verzoeker aanstands in vrijheid doet stellen, het verzoekschrift onverwijld toekomen aan den Minister, onder schriftelijke mededeeling van de gronden, waarop de verzoeker in bewaring is gesteld en wordt gehouden.

Artikel 75 [Vervallen per 27-10-1945]

Indien de verzoeker in bewaring blijft gehouden, terwijl nog geen drie maanden zijn verstreken, sedert een Tribunaal te dien aanzien een beslissing heeft gegeven, doet Onze Minister, tenzij hij termen aanwezig mocht achten om het verzoek desondanks ter kennis te brengen van dat Tribunaal, van de niet-ontvankelijkheid daarvan schriftelijk mededeeling aan den verzoeker of, indien de verzoeker op last van een andere autoriteit in bewaring wordt gehouden, aan de betrokken autoriteit, die van deze mededeeling aan den verzoeker schriftelijk kennis geeft.

Artikel 76 [Vervallen per 27-10-1945]

1 Buiten het in het voorgaande artikel genoemde geval van niet-ontvankelijkheid van het verzoek handelt Onze Minister van Justitie, indien de verzoeker in bewaring blijft gehouden, met het verzoekschrift overeenkomstig het bepaalde in artikel 19, waarbij hij aan het Tribunaal steeds schriftelijk mededeeling doet van de gronden, waarop de verzoeker in bewaring is gesteld en wordt gehouden.

2 Het Tribunaal beslist zoo spoedig mogelijk op het verzoek, na ter zake het noodig geachte onderzoek te hebben ingesteld. Ten aanzien van deze beslissing is het bepaalde in artikel 37, vierde lid, en, indien het Tribunaal tot invrijheidstelling van den verzoeker beslist, het bepaalde in het vijfde lid van dat artikel van overeenkomstige toepassing.

3 Op het verzoek, in het voorgaande lid bedoeld, vinden deden Vierden Titel vervatte bepalingen betreffende het voorbereidend onderzoek voor zoover mogelijk overeenkomstige toepassing. In geen geval beslist het Tribunaal, zonder dat de verzoeker is gehoord.

4 Indien onder de behandeling van het verzoek tegen den verzoeker verdenking rijst van een of meer gedragingen, welke grond kunnen opleveren voor de oplegging van bijzondere maatregelen, is het Tribunaal zonder eenige aangifte bevoegd daarvan kennis te nemen.
Artikel 76a [Vervallen per 27-10-1945]

Titel VII. Slotbepalingen

Artikel 77

Ten aanzien van de ingevolge dit besluit voorgeschreven beteekeningen en andere mededeelingen is het bepaalde in de artikelen 585-589 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing.

Artikel 78

In alle gevallen, waarin ingevolge de bepalingen van dit besluit bij de behandeling van zaken door het Tribunaal de inachtneming van bepaalde vormen of termijnen is voorgeschreven, heeft verzuim van den voorgeschreven vorm of niet-inachtneming van den gestelden termijn, ook indien daarop bij eenig toepasselijk verklaard artikel van het Wetboek van Strafvordering nietigheid is gesteld, alleen dan nietigheid ten gevolge, indien het Tribunaal, gelet op de omstandigheden en de belangen van den ter zake betrokken persoon, tot de nietigverklaring termen aanwezig acht. Zooveel mogelijk draagt het Tribunaal zorg voor het herstel van het verzuim onder aanwijzing van de verrichtingen, welke daartoe opnieuw zullen geschieden.

Artikel 79

De bepalingen der wet van 18 April 1874 (Staatsblad, No. 66) tot vaststelling der tarieven van gerechtskosten in strafzaken, waarvan de gewone rechter kennis neemt, zooals deze wet sedert is gewijzigd, alsmede de bepalingen tot uitvoering dier wet zijn ten aanzien van de kosten in zaken, waarvan de Tribunalen kennis nemen, voor zooveel mogelijk en voor zoover door Ons niet anders mocht worden bepaald, van overeenkomstige toepassing.

Artikel 80

1. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Besluit op den bijzonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op den dag zijner afkondiging.

2. Het kan worden aangehaald onder den titel: Tribunaalbesluit.

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Londen, den 17den September 1944.

WILHELMINA.

Uitgegeven den twintigsten September 1944.

De Minister van Justitie, G. J. VAN HEUVEN GOEDHART.

Besluit Politieke Delinquenten 1945, F244 en F280¹⁵¹¹

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie van 4 October 1945, no. 1120; Overwegende, dat het wenschelijk is eenige regelen vast te stellen met betrekking tot politieke delinquenten; Den Raad van State gehoord (advies van 16 October 1945, no. 18); Gezien het nader rapport van Onzen voornoemden Minister van 22 October 1945, 6e Afdeling, no. 1101;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Afdeling I. Opsporingsambtenaren

Artikel 1

1 Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 1

Met de opsporing van de strafbare feiten, waarop het Besluit Buitengewoon Strafrecht van toepassing is en van de gedragingen, genoemd in artikel 1 van het Tribunaalbesluit, zijn belast de ambtenaren, bedoeld in artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering, alsmede de daartoe door Onzen Minister van Justitie aan te wijzen ambtenaren van politie.

2. Zij richten zich bij de uitvoering van hun taak naar de bevelen, hun bij uitsluiting gegeven door of vanwege den procureur-fiscaal bij het Bijzonder Gerechtshof, binnen welks ressort zij standplaats hebben.

Artikel 2

Onze Minister van Justitie stelt uit de door hem ingevolge artikel 1 aan te wijzen ambtenaren der politie hoofden van politieke recherche aan, die elk in hun ambtsgebied belast zijn met de leiding van de opsporing der in artikel 1 bedoelde feiten en gedragingen, alsmede met de hun bij of krachtens dit besluit opgedragen werkzaamheden. Het tweede lid van artikel 1 is van toepassing.

Afdeling II. Officiëren-Fiscaal

Artikel 3

Onze Minister van Justitie benoemt op voordracht van den procureur-fiscaal officierenfiscaal, die vanwege den procureur-fiscaal de hun door dezen verleende bevoegdheden uitoefenen.

Artikel 4

1. Tot officier-fiscaal zijn benoembaar Nederlanders en Nederlandsche onderdanen, tevens ingezetenen van het Koninkrijk, die tenminste den leeftijd van vijf en twintig jaren hebben bereikt.

2. De officieren-fiscaal genieten een bezoldiging overeenkomstig door Onzen Minister van Justitie vast te stellen regelen.

Artikel 5

Alvorens in bediening te treden leggen de officieren-fiscaal naar de wijze hunner godsdienstige gezindheid ten overstaan van de president van het Bijzondere Gerechtshof, binnen welks ressort hun ambtsgebied is gelegen, den eed of de belofte af, dat zij hun taak naar plicht en geweten, nauwgezet, onpartijdig en als goede vaderlanders zullen vervullen.

Afdeling III. Opsporing en aanhouding

Artikel 6

De in artikel 1 bedoelde opsporingsambtenaren oefenen behalve de bevoegdheden, in het Wetboek van Strafvordering aan opsporingsambtenaren toegekend, de hun in dit besluit toegekende bevoegdheden uit.

Artikel 6a Toegevoegd bij Wet H206, V, artikel 2

1. De in artikel 1 bedoelde opsporingsambtenaren zijn bevoegd om personen, verdacht van een der in artikel 1 bedoelde feiten of gedragingen, aan te houden en hen naar een plaats van verhoor te geleiden.

2. Zij mogen voor het verhoor niet langer dan vierentwintig uren worden opgehouden.

Artikel 7

¹⁵¹¹ Gewijzigd, aangevuld en uitgewerkt bij Besluit G32 en Wet H206.

De in artikel 1 bedoelde opsporingsambtenaren zijn te allen tijde bevoegd om in beslag te nemen, zoomede ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van alle roerende goederen, welke tot ontdekking der waarheid kunnen dienen.

Artikel 8

1. De in artikel 1 bedoelde opsporingsambtenaren hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, voorzover zij betreding daarvan voor een goede vervulling van hun taak redelijkerwijze noodzakelijk oordeelen.

2. In woningen treden zij tegen den wil van den bewoner niet binnen tenzij voorzien van een algemeenen of bijzonderen schriftelijken last, door den procureur-fiscaal of met zijn machtiging door den officier-fiscaal gegeven. Van dit binnentreden wordt binnen twee maal vier en twintig uren proces-verbaal opgemaakt. Daarin wordt mede van het tijdstip van het binnentreden en van het daarmede beoogde doel melding gemaakt.

Artikel 9

1. Zij zijn bevoegd op iedere plaats, die zij betreden, huiszoeking of onderzoek te doen.

2. Het bepaalde in artikel 8, tweede lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 10

1. De procureur-fiscaal kan ter inbeslagneming de uitlevering tegen ontvangstbewijs bevelen van de pakketten, brieven, stukken en andere berichten, welke aan de post, de telegrafie of andere instelling van vervoer zijn toevertrouwd; een en ander voorzover zij klaarblijkelijk voor een van een der in artikel 1 bedoelde feiten of gedragingen verdachten persoon bestemd of van hem afkomstig zijn.

2. Ieder, die ten behoeve van dat vervoer zoodanige zaken onder zich heeft of krijgt, geeft dienaangaande den procureur-fiscaal op diens vordering de door hem gewenschte inlichtingen.

3. De procureur-fiscaal geeft pakketten, brieven, stukken en andere berichten, waarvan de inbeslagneming niet wordt gehandhaafd, onverwijld aan den vervoerder ter verzending terug.

Artikel 11

1. De procureur-fiscaal kan van de in artikel 10 bedoelde pakketten, brieven, stukken en andere berichten kennis nemen, ook voorzover deze gesloten zijn. Indien de inhoud niet voor het onderzoek van belang is, verzendt de procureur-fiscaal deze onverwijld naar hun bestemming.

2. Van de inbeslagneming, de teruggave, de opening en de verzending wordt door den procureur-fiscaal proces-verbaal opgemaakt, dat bij de processtukken wordt gevoegd.

3. Ieder, die werkzaam is bij een instelling van telefonie, geeft te zake van alle verkeer, hetwelk door tusschenkomst van die instelling is geschied, aan den procureur-fiscaal op diens vordering de door dezen gewenschte inlichtingen.

Afdeeling IV. Bewaring

Artikel 12

1. Personen, verdacht van een der in artikel 1 bedoelde feiten of gedragingen, kunnen door of vanwege den procureur-fiscaal in bewaring worden gesteld.

2. Het bevel tot bewaring wordt niet gegeven dan nadat de betrokkene is gehoord. Van het verhoor wordt proces-verbaal opgemaakt.

3. Het bevel is van kracht gedurende ten hoogste veertien dagen en kan telkens voor een termijn van ten hoogste drie maanden worden verlengd.

4. Het bevel kan schriftelijk of mondeling worden gegeven; een mondeling bevel moet binnen vier en twintig uren schriftelijk worden bevestigd.

Artikel 13

De in bewaring gestelde personen worden aan geen andere beperkingen onderworpen dan die voor het doel hunner opsluiting in het belang der orde of ter handhaving van het meerel volstrekt noodzakelijk zijn. Zij zullen te werk gesteld kunnen worden.

Artikel 13a Toegevoegd bij Wet H206, V, artikel 3

Ten aanzien van de bevoegdheden van den raadsman betreffende het verkeer met den verdachte, die in bewaring is gesteld, is artikel 50 van het Wetboek van Strafvordering van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat hetgeen daar ten aanzien van den rechtercommissaris, den officier van justitie en de rechtbank is bepaald, ten deze geldt voor den raadsheercommissaris in het Bijzondere Gerechtshof, den procureur-fiscaal bij dat Hof en den raadsheer of raadsheer-plaatsvervanger, bedoeld in artikel 16, tweede lid, en met dien verstande, dat in het geval, bedoeld in artikel 31 van het Tribunaalbesluit, uitsluitend dat artikel toepassing vindt.

Artikel 13b Toegevoegd bij Wet H206, V, artikel 3

1. De procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof staat aan den raadsman van den verdachte, die in bewaring is gesteld, op diens verzoek toe van het dossier kennis te nemen.

2. Niettemin kan de procureur-fiscaal, indien het belang van het onderzoek dit vordert, den raadsman de kennisneming van bepaalde stukken onthouden. In dit geval wordt den raadsman schriftelijk medegedeeld, dat de hem ter inzage gegeven stukken niet volledig zijn.

3. Aan den raadsman mag niet worden onthouden de kennisneming van het schriftelijk gegeven of bevestigd bevel tot bewaring en van de processen-verbaal van de verhooren van den verdachte.

4. Indien den raadsman de kennisneming van stukken wordt onthouden, kan hij daartegen binnen drie dagen na de mededeeling, vermeld in het tweede lid, een bezwaarschrift indienen bij den raadsheer of raadsheer-plaatsvervanger, bedoeld in artikel 16, tweede lid, die binnen vijf dagen beslist.

5. In de gevallen, bedoeld in artikel 33 van het Wetboek van Strafvordering en artikel 33 van het Tribunaalbesluit, vinden uitsluitend die artikelen toepassing.

Afdeeling V. Invrijheidstelling

Artikel 14 Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 4

1. Een bewaarde wordt in vrijheid gesteld:

- 1°. indien blijkt, dat de gerezen verdenking hetzij ongegrond is, hetzij onvoldoende gegrond om voortzetting der bewaring te rechtvaardigen;
- 2°. indien niet blijkt, dat de schuld van den betrokkene van zoodanigen aard is, dat oplegging van een straf of maatregel ingevolge het Besluit Buitengewoon Strafrecht of het Tribunaalbesluit gerechtvaardigd is te achten;
- 3°. indien redelijkerwijze moet worden aangenomen, dat de bewaarde bij oplegging van een straf of maatregel ingevolge het Besluit Buitengewoon Strafrecht of het Tribunaalbesluit niet langer van zijn vrijheid zal worden beroofd dan voor den tijd gedurende welken hij in bewaring is geweest;
- 4°. indien voortzetting van de bewaring, gezien den geestelijken of lichamelijken toestand van den bewaarde of de belangen van zijn gezin in verband met den ernst van de feiten en gedragingen, waarvan hij verdacht wordt, redelijkerwijze niet is gerechtvaardigd.

2. Een bewaarde kan in vrijheid worden gesteld, indien te zijnen aanzien niet is gebleken, dat hij de belangen van den Staat in feite heeft geschaad dan wel het leven, de vrijheid of het goed van medeburgers in feite heeft in gevaar gebracht, terwijl geen gewichtige omstandigheden den ernst van de feiten en gedragingen, waarvan hij verdacht wordt, verzwaren.

3. Indien de bewaarde, die krachtens een der beide voorgaande leden voor invrijheidstelling in aanmerking komt, een vreemdeling is, wordt het dossier in handen gesteld van het hoofd van plaatselijke politie van de gemeente, waarin de vreemdeling het laatst zijn woon- of verblijfplaats heeft gehad, en indien hij geen bekende woon- of verblijfplaats in Nederland heeft gehad, in handen van het hoofd van den Rijksvreemdelingendienst. Na ontvangst van het dossier wordt zoo spoedig mogelijk beslist of de vreemdeling al dan niet ten fine van uitleiding in bewaring zal blijven.

Artikel 15 Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 4

1. Behoudens het bepaalde in het volgende artikel wordt last tot invrijheidstelling gegeven door of vanwege den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof, die de zaak, waarin een bevel tot bewaring is gegeven, in behandeling heeft, of daarin een fiat-behandeling voor een Tribunaal heeft verleend.

2. Van den last wordt een acte opgemaakt, waarvan een afschrift aan den in vrijheid gestelde wordt uitgereikt.

Artikel 16 Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 4 1. Een bewaarde, die zich langer dan veertien dagen in bewaring bevindt, of zijn raadsman, kan een schriftelijk verzoek tot invrijheidstelling indienen bij het Bijzondere Gerechtshof of bij het Tribunaal.

2. Op het verzoek wordt beslist door een raadsheer of raadsheer-plaatsvervanger in het Bijzondere Gerechtshof, daartoe voor den tijd van een jaar door Onzen Minister van Justitie op voordracht van den president aangewezen, of, indien een fiat-behandeling voor een Tribunaal is verleend, door het Tribunaal.

3. Een verkeerd gericht verzoek wordt zoo mogelijk aan het bevoegd college doorgezonden en anders teruggestuurd.

4. Tijdens of na de behandeling ter zitting wordt het bevel tot invrijheidstelling uitsluitend gegeven door het college, voor hetwelk de zaak dient of het laatst gediend heeft, ambtshalve, op vordering van den procureur-fiscaal of op verzoek van den bewaarde of diens raadsman. Artikel 15, tweede lid, is van toepassing.

Artikel 17 Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 4 Het verzoek kan buiten behandeling blijven:

1°. indien reeds een dag voor de behandeling van de zaak ter zitting van het Bijzondere Gerechtshof of het Tribunaal is bepaald;

2°. indien een vroeger verzoek is afgewezen.

Artikel 17a Toegevoegd bij Wet H206, V, artikel 4

1. De raadsheer of het Tribunaal geeft zoo spoedig mogelijk een schriftelijke beslissing, na desgeraden den bewaarde, diens raadsman en, voor zoover den raadsheer betreft, bovendien den procureur-fiscaal in de gelegenheid te hebben gesteld te worden gehoord.

2. Verzoeken tot invrijheidstelling van hen, die na de inwerkingtreding van deze wet in bewaring zijn gesteld, worden behandeld bij voorrang boven alle andere verzoeken.

3. Indien het verzoek wordt afgewezen, kan bij de beschikking een termijn worden vastgesteld, na afloop waarvan een herhaald verzoek niet buiten behandeling zal worden gelaten. De afloop van dezen termijn, die tenminste drie maanden na dagteekening der beschikking bedraagt, wordt zooveel doonlijk niet later gesteld dan het tijdstip, waarop naar het aanvankelijk oordeel van den raadsheer of het Tribunaal de bewaarde, ware hij reeds berecht, na het verstrijken van den duur van de straf of maatregel in vrijheid zou zijn gesteld.

4. Na afloop van den termijn wordt een herhaald verzoek bij voorrang behandeld, mits dit verzoek wordt gedaan met gebruikmaking van een formulier van een daartoe door Onzen Minister van Justitie vastgesteld model. Een exemplaar van dit formulier wordt daartoe den bewaarde tegelijk met het afschrift der beslissing uitgereikt.

5. Ook van de overige afwijzende en van de toewijzende beslissingen wordt den bewaarde onverwijld een afschrift uitgereikt.

Afdeling VI. Buitenvervolginstelling

Artikel 18

1. Bewaarden, die in vrijheid worden gesteld, en andere personen, die verdacht worden van feiten en gedragingen, vallende onder het Besluit Buitengewoon Strafrecht en het Tribunaalbesluit, kunnen door of vanwege den procureur-fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof, binnen welks ressort zij zich bevinden Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 5 in: die de zaak in behandeling heeft, al dan niet voorwaardelijk buiten vervolging worden gesteld.

2. Buitenvervolginstelling heeft mede als rechtsgevolg, dat de gedragingen van den betrokkene niet meer kunnen worden onderworpen aan het oordeel van het Tribunaal.

Artikel 19

De buitenvervolginstelling geschiedt onvoorwaardelijk:

1e. indien de gerezen verdenking ongegrond is gebleken;

2e. Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 6 in: indien niet blijkt, dat de schuld van den betrokkene van zoodanigen aard is, dat oplegging van een straf of maatregel ingevolge het Besluit Buitengewoon Strafrecht of het Tribunaalbesluit gerechtvaardigd is te achten.

Artikel 20

1. In alle overige gevallen geschiedt de buitenvervolginstelling voorwaardelijk en wel met inachtneming van het bepaalde in de navolgende leden.

2. Steeds wordt de algemeene voorwaarde gesteld, dat de buiten vervolging gestelde zich als een goed Nederlander zal gedragen.

3. Daarnaast worden één of meer van de navolgende bijzondere voorwaarden gesteld:

a. ondertoezichtstelling van den buiten vervolging gestelde;

b. verplichting zich te gedragen naar de aanwijzingen van aangewezen instellingen of personen;

c. verbod om te gaan met bepaalde personen;

d. verbod tot bepaalde verenigingen toe te treden of bepaalde vergaderingen bij te wonen;

e. verplichting tot het verrichten van arbeid;

f. verplichting tot het verrichten van bepaalden arbeid;

g. aanwijzing van een bepaalde verblijfplaats;

h. verplichting zich op bepaalde tijdstippen te melden;

i. handhaving van de onder beheerstelling van het vermogen van den buiten vervolging gestelde met opdracht van het bewind over het vermogen aan het Beheersinstituut, bedoeld in artikel 33 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

j. verplichting tot storting van een waarborgsom tot een onbeperkt bedrag ter waarborging van de naleving van de (de is verwijderd bij Wet H206, V, artikel 7) andere bijzondere voorwaarden;

k. verplichting binnen te bepalen termijn van bepaalde goederen afstand te doen;

l. verplichting binnen te bepalen termijn een bepaald bedrag te betalen.

4. De voorwaarden, behalve die genoemd in het voorgaande lid onder k en l, gelden voor een proeftijd van ten hoogste drie jaren. De proeftijd kan tweemaal worden verlengd, telkens voor de helft van den duur van den oorspronkelijk opgelegden proeftijd. Voor den duur van den proeftijd telt niet mede, dat den buiten vervolging gestelde rechte is vrijheid is ontnomen.

5. Het toezicht op de naleving der voorwaarden geschiedt door of vanwege den procureur-fiscaal.

Artikel 21

1. In geval van voorwaardelijke buitenvervolginstelling is de buiten vervolging gestelde van rechtswege voor tien jaren ontzet van het recht tot: 1°. *Gewijzigd bij Wet H206, V, artikel 8 in:*

Het bekleeden van ambten, het verrichten van werkzaamheden krachtens indienstneming op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht door of vanwege het Rijk of eenig openbaar lichaam daaronder niet begrepen.

2e. het dienen bij de gewapende macht;

3e. het kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen;

4e. het zijn van raadsman of gerechtelijk bewindvoerder, tenzij door of vanwege den procureur-fiscaal anders wordt bepaald.

2. Artikel 5, tweede lid, van het Tribunaalbesluit is van overeenkomstige toepassing.

3. Hij, die een recht uitoefent, wetende dat hij daarvan ingevolge het voorgaande lid is ontzet, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste tien duizend gulden. Het feit wordt beschouwd als een misdrijf.

Artikel 22

1. De buitenvervolginstelling geschiedt bij schriftelijke beslissing, welke den betrokkene tegen ontvangstbewijs wordt uitgereikt of bij aangeteekenden brief met ontvangstbewijs wordt toegezonden.

2. Geschiedt de buitenvervolginstelling voorwaardelijk, zoo vangt de proeftijd aan op het oogenblik van uitreiking of ontvangst van de beslissing.

Afdeling VII. Wijziging van de beslissingen betreffende invrijheidstelling en buitenvervolginstelling

Artikel 23

1. Indien nieuwe gronden van verdenking rijzen, omstandigheden bekend worden, welke een nieuw licht werpen op oude gronden of de gezindheid van den betrokkene, of voorwaarden, gesteld bij een buitenvervolginstelling, niet worden nageleefd of nader niet wenschelijk blijken, kan door of vanwege den procureur-fiscaal:

1e. wijziging worden gebracht in de bijzondere voorwaarden, bij een buitenvervolginstelling gesteld;

2e. een buitenvervolginstelling worden ingetrokken;

3e. een bevel worden gegeven tot aanhouding en bewaring van den betrokkene;

4e. alleen bij niet-naleving van bijzondere voorwaarden: een gestelde waarborgsom geheel of gedeeltelijk worden verbeurdverklaard.

2. Voor zoover in het verleden voldaan is aan voorwaarden, welke ingevolge een beslissing, genomen krachtens het eerste lid, wegvallen, wordt deze voldoening niet ongedaan gemaakt, tenzij door of vanwege den procureur-fiscaal anders wordt beslist.

3. De beslissingen, in dit artikel genoemd, met uitzondering van die tot wijziging van voorwaarden, vermeld in artikel 20, derde lid onder a-e, worden niet genomen, dan na verhoor of oproeping van den betrokkene. Deze kan zich bij zijn verhoor door een advocaat, binnen het rijk de praktijk uitoefenende, doen bijstaan. Van het verhoor wordt een proces-verbaal opgemaakt.

4. De beslissingen, in dit artikel genoemd, worden schriftelijk genomen en den betrokkene tegen ontvangstbewijs uitgereikt of bij aangeteekenden brief met ontvangstbewijs toegezonden.

Artikel 24

Afgezien van het geval, genoemd in het voorgaande artikel en van dat, bedoeld in artikel 37 van het Tribunaalbesluit, kan een in vrijheid gestelde niet opnieuw worden aangehouden of in bewaring gesteld op verdenking van een der in artikel 1 bedoelde feiten of gedragingen.

Afdeling VIII. Verzet tegen beslissingen betreffende voorwaardelijke buitenvervolginstelling

Artikel 25

1. Tegen een beslissing van voorwaardelijke buitenvervolginstelling kan de betrokkene verzet doen uiterlijk binnen den tijd van veertien dagen na dien van aanvang van den proeftijd.

2. Het verzet kan worden beperkt tot de ontzetting uit de in artikel 21 genoemde rechten.

3. Verzet kan ook worden gedaan tegen een beslissing tot wijziging van de bijzondere voorwaarden, bij een buitenvervolginstelling gesteld, voor zoover die beslissing betreft voorwaarden, genoemd in artikel 20, derde lid onder f-l. Het verzet kan worden gedaan uiterlijk binnen veertien dagen na dien, waarop de betrokkene van de beslissing kennis heeft gekregen.

Artikel 26

1. Het verzet geschiedt door het afleggen van een verklaring ten parkette van den procureur-fiscaal, door of vanwege wien de beslissing is genomen, of ter griffie van de rechtbank, binnen het arrondissement waarin de buitenvervolginstelling gestelde zijn woon- of verblijfplaats heeft.

2. De verklaring wordt afgelegd door den buiten vervolging gestelde, zijn raadsman, indien deze verklaart bepaaldelijk daartoe te zijn gevolmachtigd, of wel door een daartoe bij bijzondere volmacht schriftelijk gemachtigde. Wordt de verklaring afgelegd ter griffie van een rechtbank, dan stelt de griffier terstond bij aangeteekenden brief den procureur-fiscaal, bedoeld in het voorgaande lid, hiervan in kennis onder mededeeling, zoo noodig, dat de verklaring is afgelegd door den raadsman, of, indien de verklaring is afgelegd door een schriftelijk gemachtigde, met medezending van de volmacht.

3. Van het afleggen van de verklaring doet de procureur-fiscaal zoo spoedig mogelijk aanteekening in een daartoe bestemd, ten parkette berustend register.

4. Een op ambtsegg opgemaakt afschrift van de in het voorgaande lid bedoelde aanteekening voegt de procureur-fiscaal bij de processtukken.

Artikel 27

1. Uiterlijk tot den aanvang der behandeling van het verzet kan dit worden ingetrokken. Het voorgaande artikel is van overeenkomstige toepassing.

2. Intrekking van het verzet brengt mede afstand van de bevoegdheid om opnieuw in verzet te komen.

Artikel 28

Het verzet schorst noch de verplichting tot naleving van de voorwaarden noch de ontzetting uit de in artikel 21 genoemde rechten, zoolang daarop niet bij onherroepelijke uitspraak is beslist.

Artikel 29

Het verzet brengt van rechtswege mede behandeling van de zaak, al naar gelang van haar aard, overeenkomstig het Besluit Buitengewoon Strafrecht en het Besluit Buitengewone Rechtspleging, indien het Bijzondere Gerechtshof, en overeenkomstig het Tribunaalbesluit, indien het Tribunaal ervan kennis neemt.

Artikel 30

1. Indien degene, die in verzet is gekomen, niet ten dienende dage in rechten verschijnt, wordt het verzet vervallen verklaard. Geen hogere voorziening staat hiertegen open.

2. Evenwel kan bij niet-verschijning eens of meer malen schorsing van het onderzoek worden bevolen, ten einde dengene, die in verzet is gekomen, zoo hij verhinderd was het onderzoek bij te wonen, daartoe alsnog in de gelegenheid te stellen; indien hij ook dan niet verschijnt, is het voorgaande lid van toepassing.

Artikel 31

Indien degene, die in verzet is gekomen tegen een beslissing van voorwaardelijke buitenvervolginstelling, ten dienende dage in rechten verschijnt, wordt de zaak behandeld, als ware een voorwaardelijke buitenvervolginstelling niet voorafgegaan.

Artikel 32

1. Indien het verzet is beperkt tot de ontzetting uit de in artikel 21 genoemde rechten of is gedaan tegen een beslissing tot wijziging van de bijzondere voorwaarden, geschiedt, in afwijking in zooverre van het bepaalde in artikel 29, de behandeling steeds door den president van het Bijzondere Gerechtshof of een door dezen daartoe aangewezen rechtsgeleerden raadsheer, die zich bij de behandeling bepaalt tot een summier kennisneming van de processtukken.

2. Indien in de in het voorgaande lid omschreven gevallen degene, die in verzet is gekomen, ten dienende dage verschijnt, wordt de beslissing van den procureur-fiscaal bekrachtigd en wel met geheele of gedeeltelijke vernietiging daarvan een nieuwe beslissing genomen. Geen hogere voorziening staat hiertegen open.

Afdeeling IX. Overgangs- en slotbepalingen

§ 1. Overgangsbepaling

Artikel 33 Een bewaring, van kracht op het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit, wordt geacht door of vanwege den procureur-fiscaal met ingang van dit tijdstip voor een termijn van drie maanden te zijn verlengd. Artikel 34 Met ingang van het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit kan een Tribunaal slechts zaken in behandeling nemen, ten aanzien waarvan de procureur-fiscaal een fiatbehandeling heeft verleend. § 2. Slotbepalingen Artikel 35 Onze Minister van Justitie stelt regelen vast ter uitvoering van dit besluit.

Artikel 36-39 [Bevat wijzigingen in andere regelgeving.]

Artikel 401. Dit besluit, ten aanzien waarvan de bevoegdheid, bedoeld in artikel 9, tweede lid, van het Besluit op den bijzonderen staat van beleg, niet kan worden uitgeoefend, treedt in werking op den tweeden dag na dien zijner afkondiging.

2. Het kan worden aangehaald als "Besluit politieke delinquenten 1945".

Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, den 26sten October 1945

WILHELMINA.

BIJLAGE 4: Overzicht van de motiveringen van de opgelegde straf door de Kamer Groningen.

- In vele gevallen werden zowel straf verhogende als straf verlagende motieven opgevoerd in de strafmaatmotivering.

Motivering voor strafverlaging	TOTAAL 196 x
Als commandant zelf correct opgetreden	1 x
Ambtelijk bevel als Duitser van leidinggevende verzacht daad	2 x
Angst voor martelingen door de SD op het Scholtshuis reden verraad. Dit verweer is geaccepteerd.	5 x
Anticommunist	1 x
Armoede verdachte	1 x
Arrestatie en gevangenneming door Duitsers tijdens de oorlog	5 x
Artikel 10 BBS	2 x
Artikel 26 lid 5 BBS	1 x
Belangrijk illegaal werk gedaan,	4 x
Berouw en inzicht in eigen daden	8 x
Desertie na een dienstnemen in het Duitse leger	3 x
Erkenning daden door verdachte	4 x
Ernstig gewond bij of na internering	5 x
Geboren in Duitsland, en zijn brein is mogelijk vergiftigd door de in Duitsland jarenlang verkondigde valse leuzen	1 x
Gebrekkige lichamelijke en geestelijke ontwikkeling	2 x
Gevorderde leeftijd verdachte	12 x
Geweigerd dienst te nemen bij de Nederlandse Landwacht en opgesloten in Huis van Bewaring in Groningen	1 x
Gunstig rapport STPD	1 x
Gunstige getuigenissen voor verdachte	7 x
Heeft getracht arrestatie in de war te brengen	1 x
Hulp aan politieke gevangenen geboden om zich te onttrekken aan Duitsers	3 x
Idealisme verdachte	1 x
invalide geraakt in Duitse krijgsdienst	1 x
in paniekstemming, terwijl hij in gevaar verkeerde en geen vereiste opzet had op van het leven beroven of zwaar lichamelijk letsel toebrengen	1 x
Jubileumgratie verdisconteert in hoogste straf	1 x
Jeugd verdachte	35 x
Kon geen rekening gehouden hebben met de verstreckende gevolgen	1 x
Korte bewaker geweest en daarna ondergedoken	1 x
Lange tijd doorgebracht in bewaring in ogenschouw genomen	1 x
Misleid bij dienstname NSKK	1 x
Na indiensttreding gedeserteerd en ondergedoken	1 x
NSKK in 1942 nog geen onderdeel van de Duitse krijgsmacht, maar publieksdienst.	1 x
Onder druk gehandeld	9 x
Onder invloed van NSB milieu thuis	1 x
Ondergeschikte rol	5 x
Rekening gehouden met de dood van zijn jongste zoon en de vermissing van de oudste zoon in Rusland	1 x
Rekening gehouden met straf voor andere Kamer van een Bijzonder Gerechtshof of Tribunaal	5 x
Rekening houdend met geringe aandeel in de terreur	1 x
Relaties met Duitsers gebruikt voor hulp	2 x
Russische krijgsgevangenschap reden strafvermindering	1 x
Slechte gezondheid	12 x
Slechte psychiatrisch gezondheid	12 x
Slechts oog voor algemeen belang	1 x
Statenloosheid was voor verdachte de reden om vrijwillig in vijandelijke krijgsdienst te gaan	1 x
Verklaring dat een deel van de ten laste legging niet bewezen is	35 x
Verwonding na aanslag door het verzet stil gehouden om geen represailles uit te lokken	1 x
Willig werktuig van de Duitsers	2 x
Motivering voor strafverzwaring	TOTAAL 636 x
In een groot aantal zaken meerdere motieven ter motivering	
Aangesloten bij de groep van Oomke Bouman, dit wordt hem zwaar aangerekend	1 x
Aangifte gedaan tijdens de Meistaking 1943, zou ernstige gevolgen hebben moeten begrijpen	1 x
Actief deelgenomen aan arrestaties Joden door Bureau Joodse zaken Amsterdam	3 x
Actief deelgenomen aan terreur in Aduard en omgeving	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in Bedum en omgeving	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in Delfzijl en omgeving	4 x
Actief deelgenomen aan terreur in het noorden van de provincie Groningen	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in het oostelijk deel van de provincie Groningen	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in Marum en omgeving	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in Nieuwe Pekela en omgeving	2 x
Actief deelgenomen aan terreur in Onstwedde en omgeving	4 x
Actief deelgenomen aan terreur in provincie en stad Groningen	16 x
Actief deelgenomen aan terreur in Stadskanaal en omgeving	2 x

Actief deelgenomen aan terreur in Termunten en omgeving	1 x
Actief deelgenomen aan terreur in Veendam en omgeving	3 x
Actief deelgenomen aan terreur in het Westerkwartier	3 x
Actief deelgenomen aan terreur tijdens Duitse bezetting	33 x
Actief deelgenomen aan terreur in provincie Groningen als groepscommandant van de Landwacht	2 x
Actief meegewerkt als Landwachter aan jacht op Joodse onderduikers met noodlottige gevolgen	9 x
Actieve rol in Sneeker bloednacht	1 x
Als advocaat had hij het landverraderlijke karakter van zijn daden moeten inzien	1 x
Als fotograaf werkzaam geweest voor de gehate SD	1 x
Als Hoofdcommissaris en geheel aan Duitse zijde geschaard	1 x
Als Landwachter patrouillediensten gedaan	9 x
Als politieman door zijn werkzaamheden ten behoeve van en tezamen met de Duitse Sicherheitsdienst in lijnrechte strijd met de belangen van zijn vaderland heeft gehandeld	1 x
Ambt verlaagd door persoonlijk verrichten arrestaties	1 x
Arrestant doodgeschoten als represaille	1 x
Arrestatie collega marechaussee	1 x
Bewaker gijzelaars St Michielsgestel	1 x
Bewaker Joodse kamp Palestina	2 x
Bewaker kamp Ellecom	2 x
Bewaker kamp Erica	2 x
Bewaker kamp Vught	1 x
Bewaker kamp Westerbork	2 x
Bronzen klokken en klokkenstoelen uit kerken verwijderd	1 x
Bruut opgetreden, meermalen de dood ten gevolge hebbend	4 x
Bruut optreden als groepscommandant en dienstleider Landwacht	3 x
Chantage van personen om levensmiddelen te krijgen	1 x
Deelname aan brandstichtingen	5 x
Deelname aan executiepeloton	19 x
Deelname aan executies in Delfzijl	1 x
Deelname aan executies na moord op Elzinga	1 x
Deelname aan laffe moord op Reint Albertus Dijkema	1 x
Doodslag begaan in oorlogstijd	1 x
Economische gecollaboreerd, gebruik makend van de macht van de Duitse bezetter	2 x
Eed op de Führer afgelegd is ergerlijk landverraad	3 x
Eed Politie schenden is bewust landverraad	2 x
Eed van trouw aan Koningin geschonden	1 x
Ernstig misdadig, verraderlijk en afschuwelijk karakter delicten reden voor zeer strenge straf	17 x
Executie 13 en 17 jarige rechtvaardigt zwaarste straf	1 x
Fanatiek nationaal socialist, actief in de door hem aan de vijand verleende hulp en de Nederlandse belangen zeer gedwarsboombd	4 x
Geen berouw, noch inzicht in infame karakter daden	9 x
Geen bezwaar gemaakt tegen het uitvoeren van de onrechtmatige en misdadige bevelen	4 x
Geen einde aan terreur gemaakt	1 x
Gehaat in woonplaats ook bij mede Landwachters	1 x
Getracht schuld voor daden op een ander te schuiven.	1 x
Gevochten bij Arnhem tegen de Geallieerden met noodlottige gevolgen voor ons land	10 x
Gevochten in Frankrijk, België en Nederland tegen Geallieerden	15 x
Gevochten in Groningen tegen Canadezen bij Bevrijding	2 x
Grote activiteit ter bevordering van de bezetting ten koste van het Nederlandse belang	3 x
Had als Nederlands politieman moeten begrijpen dat een door de vijand gegeven bevel onrechtmatig was	1 x
Had kunnen en moeten begrijpen dat arrestatie op 21-3-1945 welke uitgevoerd werd in de dagen voorafgaand aan de bevrijding ernstige gevolgen voor arrestanten zou hebben	3 x
Had moeten en kunnen begrijpen, nu hij de nationaal socialistisch gezindheid burgemeester kende, dat deze handlangers van de Duitsers alles in het werk zou stellen om mei-stakingen in de kiem te smoren	1 x
Handlangersdiensten verricht voor de zo beruchte SD in Groningen, terwijl niet is gebleken van enige serieuze poging om een einde aan zijn dienstbetrekking te maken.	2 x
Heeft SD geholpen een val op te stellen voor verzetsstrijders	2 x
Hulp aan de vijand verleend zwaarder aangerekend aangezien ontwikkelde landbouwer, burgemeester, directeur postkantoor	5 x
In Duitse krijgsdienst actief en fanatiek en diverse malen bevorderd	3 x
In koelen bloede neerschieten van een vluchtende Jood	1 x
In lijnrechte strijd met de belangen van zijn vaderland gehandeld	1 x
Inbeslagname en diefstal van goederen bij arrestatie	1 x
Joden mishandeld in kamp Ellecom, als gevolg van mishandelen door hem en anderen, 99 personen overleden	1 x
Joodse arrestanten op weerezinnende wijze mishandeld	2 x
Joodse huizen gekocht en leeggeroofd	3 x
Lafhartig en verraderlijke aard van de door de verdachte gepleegde handelingen	4 x
Landwacht was een zeer landsverraderlijke instelling	1 x
Landwachter geweest zijn is op zichzelf al een ernstig feit	1 x
Landwachter met hart en ziel	4 x
Leiding gegeven aan brandstichting	1 x
Leiding gegeven aan executiepeloton in oktober 1944 in Westerbork	1 x
Meegedaan aan veldtocht Rusland	2 x

Meegewerkt aan arrestatie in Groningen van talrijke illegale werkers.	5 x
Meegewerkt aan beroving van sociaal nuttige verenigingen en instellingen	1 x
Meegewerkt aan Duitse Ordnungspolizei jacht op overvallers op postkantoor	1 x
Meegewerkt aan ernstige mishandeling Joodse arrestanten	2 x
Meegewerkt aan huiszoekingen	3 x
Meegewerkt aan jacht op Joodse onderduikers en illegale werkers samen met Nederlanders en Duitse SD	27 x
Meegewerkt aan jacht op overvallers gemeentehuis	1 x
Meegewerkt aan moord op gemeenteopzichter Rademaker	2 x
Meegewerkt aan neerslaan Meistaking 1943	2 x
Meegewerkt aan razzia's in Rotterdam, Zwolle, Noordoostpolder, Onstwedde, Ezinge, Enumatil, Winsum	
waarvan duizenden Nederlandse mannen het slachtoffer zijn geworden	9 x
Meegewerkt aan Silbertanneacties, het in koelen bloede doden van goede onschuldige Nederlanders	11 x
Meegewerkt aan sommernachtsaktion van 31/3 op 1-4 1945	1 x
Meegewerkt als lid Arbeids Kontrolle Dienst (AKD) aan oppakken en arresteren Nederlanders voor Duitse Arbeidsdienst	8 x
Meegewerkt tijdens verlof aan arrestaties en huiszoekingen	1 x
Meewerken aan afschuwelijke mishandelingen arrestanten Scholtenhuis	13 x
Misdaden bedreven welke hem bestempelen tot een Landwachter van de minderwaardige soort	2 x
Misdaden die gepleegd zijn, zijn schending van de gebruiken van de oorlog	3 x
Mishandeling als Kamer oudste in straffkamp Wilhelmshafen van medegevangenen wordt Bos zwaar aangerekend.	1 x
Mishandeling van Jood na de capitulatie zo ernstig dat toch geen lage straf zoals bij andere jeugdige delinquenten	1 x
Mishandeling van Van der Laan	1 x
Mishandelingen op Scholtenhuis wel in aanwezigheid verdachte	1 x
Moord en poging tot moord op Nederlands onderdanen	5 x
Moord in koelen bloede op <u>onderduikgever</u> hoogst ernstig en laakbaar	1 x
Moord na heimelijk wegvoeren en doodschieten van twee gewonde arrestanten	1 x
Moord na terugkeer in Nederland met gezingsverlof, nam deel aan represaillemaatregelen na dood Elzinga op 31-12-1943	1 x
Moord op J.F.S. Domela Nieuwenhuis Nijegaard	1 x
Moord op gebroeders Lazarus en Meijer Sleutelberg terwijl Groninger platteland al grotendeels bevrijd was, was onmenselijk	1 x
Moord op J.G. Pinkster	1 x
Moord op Levie Israël Hildersum (23-8-1943)	1 x
Moord op Simon van Dam in strijd met de menselijkheid	1 x
Moordaanslagen na kalm en rustig beraad, met doel opzettelijk van het leven beroven zijn onbegrijpelijk	4 x
Nederland moet worden beveiligd voor zo'n persoon door hem lange tijd buiten de maatschappij te plaatsen	1 x
Onjuiste voorstelling daden geven om aandeel in misdaden te verkleinen	2 x
Ontkennen tenlastelegging	3 x
Op eigen initiatief (en dus niet op bevel) gehandeld	10 x
Op materieel voordeel bedachte verdachte	1 x
Opdracht gegeven voor executies	1 x
Opdracht gegeven voor het van samenstellen lijst mannelijke ingezetenen voor Organisation Todt	1 x
Opdracht gegeven tot arrestaties voor Duitse Arbeidsdienst	1 x
Opdracht gegeven tot brandstichting	1 x
Opdrachten tot doden, niet alleen burgers, maar ook zgn. terroristen mogen niet doodgeschoten worden zonder vorm van proces	1 x
Opgetreden op een wrede onbarmhartige wijze tegen medegevangenen	1 x
Opsporen en arresteren ondergedoken Joden hoewel algemeen bekend was en het de verdachte als groepsleider zeer zeker bekend was geweest dat de Duitsers ten aanzien van Joden geen genade kenden.	1 x
Opsporing en arrestatie van Joodse familie Sachs en onderduikgever met rampzalige gevolgen	3 x
Opsporing en arrestatie, met dood Joodse echtpaar Stoppelman-Philipsen, uit Oude-Pekela tot gevolg	1 x
Opsporing en arrestatie, met dood Sterenberg tot gevolg uit louter fanatisme	2 x
Opstellen lijst van inwoners Nieuwe Pekela voor Arbeidseinsatz	1 x
Opvatting van verdachte is zodanig met ieder beginsel van recht en moraal strijdig is	1 x
Opzettelijk toelaten afschuwelijke mishandelingen in en buiten Scholtenhuis	1 x
Passanten boerderij staande gehouden en beschoten	1 x
Samenstellen gijzelaarslijsten	3 x
Slechts niet-goede Nederlanders hadden toestemming om vuurwapens te dragen	1 x
SS opleiding gevolgd in Avegoor	1 x
Stond achter NSB burgemeesters die veel ellende hebben veroorzaakt	1 x
Stond zeer ongunstig bekend	1 x
Straffen van ondergeschikten in beschouwing genomen	1 x
Toegetreden tot de Landwacht	4 x
Tracht schuld op overleden mededaders te schuiven	1 x
Trad bij huiszoekingen zeer fel en brutaal op	2 x
Uit oogpunt van maatschappelijk beveiliging de hoogste straf verdient	1 x
Uit oogpunt van vergelding hoogste straf verdient	1 x
Van algemene bekendheid dat Landwacht persoonsbewijzen controleerde en meewerkte aan opsporen personen	1 x
Van algemene bekendheid dat Waffens SS onderdeel Duitse krijgsmacht	1 x
Vele hoogst ergerlijke landverraderlijke daden	2 x
Vele gepleegd moorden rechtvaardigen slechts zwaarste straf	1 x
Verraad als v-man van de SD, voor zijn verachtelijke werkzaamheden waarmee hij tot het einde van de bezetting is doorgegaan	3 x
Verraad andere onderduikers en onderduikgever	2 x
Verraad door als marechaussee bezwarende rapporten te schrijven	1 x
Verraad door als nepgevangene gedetineerde Nederlanders uit te horen	2 x

Verraad gepleegd als nep-illegalen	3 x
Verraad illegaal werker B.J.C. Rijnders om dood van SD-er L.J. Keijer te wreken	1 x
Verraad om aan gevolgen desertie te ontkomen	1 x
Verraad ondergedoken Engelse spion of piloot met voor zover bewezen verlies van twee mensenlevens	1 x
Verraad van collega reserveofficieren.	1 x
Verraad van echtgenoot na aangaan relatie met SD er Scholtenhuis	1 x
Verraad van eigen collega's	1 x
Verraad van eigen tante	1 x
Verraad van Joodse onderduikers en verzetsmensen bewezen geacht, met voor velen noodlottige gevolgen	5 x
Verraad voor geld	1 x
Verraad, door systematisch namen van KP Groningen aan SD gegeven	1 x
Verwonding collega door hem op de vlucht neer te schieten	1 x
Volledig geschaard aan kant Duitse vijand met noodlottige gevolgen	29 x
Volledig in dienst gesteld van de Duitsers, die het erom begonnen was de Joden te elimineren	1 x
Vrijwillig dienstgenomen bij de zo gehate Grüne Polizei welke organisatie onnoemelijk veel leed in Groningen heeft veroorzaakt	1 x
Vrijwillig opzettelijk in Duitse krijgsmacht treden is laakbaar	7 x
Vrijwillig toegetreden als Nederlander in 1942 tot de Sicherheits Dienst	1 x
Vrijwillig toegetreden tot Bijzondere Recherche bij de Staatspolitie in Groningen, welke volgens algemene bekendheid nauw samenwerkte met de gehate SD	2 x
Vrijwillig toegetreden tot de Germaanse SS	5 x
Vrijwillig toegetreden tot de Landstorm om te vechten in Nederland tegen Geallieerden	2 x
Vrijwillig toegetreden tot Duitse Grenzpolizei	4 x
Vrijwillig toegetreden tot Duitse Waffen SS	6 x
Vrijwillig toegetreden tot NSKK	7 x
Vrijwillig toegetreden tot NSNAP	3 x
Weerzinwekkende handelingen van verderfelijk karakter die een landverraderlijk karakter dragen	1 x
Werpen van een handgranaat met voorbedachten rade naar huis burgemeester	1 x
Wist bij vrijwillig in vijandelijk Duitse krijgsmacht treden dat Nederland in oorlog met Duitsland was	8 x
Wist en kon weten dat arrestanten ernstig gevaar liepen vermoord te worden of naar concentratiekampen afgevoerd te worden	9 x
Wist van het lot van de Joden, want had getto Lemberg gezien	1 x
Zeer actief bij mishandelingen	1 x
Zeer actief en fanatiek als Landwachter bij arrestaties Joden en illegale werkers	8 x
Zeer actief medewerking aan Duitse vijand verleend	3 x
Zeer ernstige, laaghartige en laakbare daden	17 x
Zwaar aangerekend dat niet ontslag genomen als secretaresse op het Scholtenhuis	1 x
Zwartmaken getuigen om straf te ontlopen	1 x

Motiveringen over de persoon van de berechte ‘politieke delinquent’

TOTAAL 24 x

Dermate immoreel en verdorven karakter, zodat hij hoogst gevaarlijk is voor de Nederlandse maatschappij	4 x
Eerste klas verrader en inbreker	1 x
Hoogst ergerlijke wijze gedragen ten opzichte van landgenoten	1 x
Laakbaar gedrag	1 x
Landverraderlijk en verachtelijk optreden van verdachte	2 x
Landwachter van de minderwaardigste soort	1 x
Meer dan verdorven type	1 x
Slaafse vriend van de vijand betoond gedurende gehele oorlog	2 x
Slap en karakterloos persoon	1 x
Verachtelijke mentaliteit en verdorven karakter	2 x
Vergaande serviliteit	1 x
Volkomen gebrek aan menselijkheid en humaniteit	1 x
Volkomen gemis aan schuldbesef	1 x
Volkomen gemis aan vaderlandsliefde	1 x
Weerzinwekkende handelingen van verderfelijk karakter gepleegd die in wezen een dermate landverraderlijk karakter dragen dat slechts de hoogste straf past	1 x
Zeer laakbare daden	1 x
Zeer ongunstig individu	2 x

BIJLAGE 5: Overzicht van de motiveringen van de arresten van de Bijzondere Raad van Cassatie in zaken berecht door de Kamer Groningen.

zaak verwezen	TOTAAL 34 x
Aangezien bewezen verklaring steunt op onwettig bewijs.	2 x
Aangezien Hof Groningen heeft niet alle vragen van 348 en 350 Sv behandeld.	
Aangezien kwalificatie fout en aftrek preventief vergeten.	
Aard letsel P.B. Venema genoemd en kwalificatie en wetsartikelen niet in overeenstemming met bewezen verklaarde.	
Brief niet voorgelezen dus artikel 359 WvS niet gevolgd.	
Fouten in proces BG Groningen.	
Gegronnd vermoeden hond gebruikt bij Scholtenhuis volgt niet uit bewijs, er staat slechts dat mogelijkheid is, brief 25 juni 1947 is niet proces verbaal, maar vage termen, daarom niet met redenen omkleed. Vernietigd arrest.	
Gezien complex van handelingen he beoordelen zaak.	9 x
Innerlijke tegenstrijdigheid in sententie	
Ook berecht door BG Assen.	
Sententie niet volgens wet met redenen omkleed.	
Verdachte kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor vinden lijst KP Groningen.	
Verdachten gehoord in elkaars zaken terwyl gevoegd.	4 x
Vernietiging sententie wegens schending artikel 359 lid 1 SR, brief waarop ten laste gelegde steunde staat niet in bewijsmiddelen.	
Vormfout in ten laste legging. In onderdeel 1 en onderdeel 2 ten laste legging Wobbe Veenstra genoemd, niet de	
Zaak in Groningen niet goed behandeld.	2 x
Tegen eis Openbaar Ministerie in, dagvaarding nietig, opheffing bevel voorlopige bewaring. Zaak opnieuw berechten, Openbaar Ministerie moet ten laste legging wijzigen, vormfout in BG Arnhem.	2 x
Buiten strekking artikel 27 BBS, berechting en gebruik artikel 27 BBS gegrond op feit dat Duitse woorden zijn gebruikt. Deze strekking is toch om die landverraders te kunnen grijpen die met Duitse tastbare macht achter zich de Nederlandse samenleving benadeelden en de jammerlijke voedseltoestand of angst voor du uitbuiten om eigen zak te spekken ten koste van landgenoten	3 x

Sententie vernietigen, straf verminderd TOTAAL 64 x

Aangezien geen reden voor straf hoger dan gebruikelijk.

Aangezien verdachte bij arrestatie ernstig gewond door BS, waarna geen medische hulp en vervolgens invalide door verwondingen tijdens arrestatie en levenslange invaliditeit reden voor strafverlichting cassatiemiddel enigszins gegrond, misdrijven van zeer ernstige aard.

Aanvankelijk een zeer goede vaderlandse houding, van huis uit niet immoreel, doch zwak, die toegeevende aan de invloeden waaraan zij was blootgesteld tot haar daad kwam en voor haar de doodstraf niet op haar plaats acht afwijzing noodweer of noodweer exces.

Accepteert verweer dat verdachte een weinig ontwikkelde boerenarbeider met beperkte gezichtskring is. Hij dacht dat hij bij de Waffen SS verlof zou krijgen om naar Nederland te gaan en dan kon Ontsnappen. Gevolgen daad door verdachte niet overzien, daarom straf naar 3 jaar; ambtshalve oordeel: dat nu Nederlandschap verloren, geen ontzettingen kiesrechten.

Aftrek toegevoegd rekening houden met verwonding op Russische veldtocht en verlies gebruik rechterarm.

Afwijzing verweer ambtelijk bevel; verdachte niet meegewerkt aan terreur, optreden weinig ernstige gevolgen en sprake van goede daden en eigenschappen. Wijziging kwalificatie naar hulpverlening (102 Sr) Er is geen sprake van ambtelijk bevel, want niet ondergeschikt aan burgemeester; ambtshalve bevel kan slechts gegeven worden door hiërarchisch hogere publiekrechtelijke functionaris, maar noch sprake van zodanige relatie noch van een dergelijke relatie buiten enig ambtelijk verband. Burgemeesters geen meerderen Landwachters, bovendien burgemeester niet Bevoegd om als plaatselijke overheid bevel geven tot vorderingen, verrichten bewakingsdiensten en persoonsbewijzencontrole als er wel sprake geweest was van ambtelijk bevel dan aan dit bevel elk rechtsgezag ontzinkt, aangezien gegeven krachten een aangematigde bevoegdheid ten bate van de vijand; tegenover dergelijke bevelen blijft de eigen persoonlijke verantwoordelijkheid ten volle bestaan, motivatie wel gebrekkig, maar geen reden voor vernietiging.

Alleen hoofdstraf vernietigd, want te hoog, wel toegevoegd als aanvullende straf ontzetting recht ambten te bekleden; cassatiemiddelen ongegrond.

Ambtshalve vraag of BG een Nederlander voor daden buiten het Rijk in Europa, wel berecht kan worden maar geen invloed op aard en kwal delict.

Behalve verraad geen slechte NSB'er, en slechte gezondheid.

Beroep op karaktereigenschappen geen verklaring plegen misdrijf, daarom slechts kleine verlaging straf.

Beroep op slechte gezondheid gegrond, voert dit aan als reden voor strafverlaging, en ambtshalve vernietigd sententie voor zover het de kwalificatie betreft, artikel 22 BBS toegevoegd.

BG had zelf moeten bepalen of een ontzetting nodig was, maar dit tast vonnis niet aan, want nu vijandelijke krijgsdienst zonder koninklijk verlof: Nederlandschap verloren.

Bijzondere Raad van Cassatie is overbelast, alleen in gevallen van sententie doodstraf voorrang behandeling, anders niet. Verlaging straf omdat wel door verdachte aan gevangenen van de vijand hulp is verleend.

Cassatiegrond enigmatische gegrond, verdachte was slechts ondergeschikt, was niet ruw en rekening gehouden met leeftijd. middel enigszins gegrond, verdachte niet ruw of arrogant rekening houden met persoonlijke omstandigheid dat 3 zonen verloren in Duitse dienst.

Eerst rapport psychiater, daarna straf verminderen, hoewel verdachte bezwaar had kunnen maken tegen deelname aan executiepeloton.

Eerst rapportage naar geestelijke vermogens, definitieve straf 1 jaar (= tijd voorarrest) en tbs, proeftijd 3 jaar gedragen als goed Nederlander en volgens aanwijzingen A.L.C. Palies, hoofd Provinciale Groningse Voor- en nazorgdienst voor geesteszieken.

Gedrag zeer afkeurenwaardig, had met academische vorming goede voorbeeld moeten geven, doch feiten niet zo ernstig dat 8 jaar rechtvaardigt, bovendien tijdens bezetting niet ongunstig bekend.

Hoewel het misdrijf van verdachte ernstig is, beantwoordt de straf niet aan de ernst van het ten laste gelegde misdrijf, toevoegen aan straf: Nederlandschap verloren, dus kan niet worden ontzet uit de kiesrechten; kwalificatie aangevuld met artikel 26 BBS en 56 Sr BG eenparig overtuigd dat hoogst denkbare tijdelijke gevangenisstraf moet worden opgelegd.

Hoge straf terecht: maar strafverzachtend ambtshalve overweging straf BG te hoog in verband met strafverzachtende omstandigheid.

Hoofdstraf verminderen, doodstraf omgezet in levenslang. Door verdachte begane feiten weerzinwekkend. Verdient op zichzelf hoge straf, maar verweer geaccepteerd dat verdachte onder sterke invloed broer stond en zich hieraan niet kon onttrekken. Jeugd en milieu waarin opgegroeid en aandeel in zaken niet is vast komen te staan ook reden strafvermindering. Daarnaast wijziging kwalificatie, toevoeging artikel 27, 28 Sr en 8, 9 BBS., toegevoegd ontzettingen recht ambten te bekleden en gaan bij Gewapende Macht.

Houdt rekening met straf BG Groningen en jubileumgratie, was door BG Assen voor burgemeesterschap Gieter al veroordeeld tot 6 jaar. Toevoegen aftrek preventief.

Iets meer dan BG rekening gehouden met gebrek aan inzicht en licht beïnvloedbare karakter verdachte, ambtshalve toegevoegd geringe verstandelijke ontwikkeling verdachte daarom is 8 jaar goede straf, daarnaast ook toegevoegd aftrek preventief. Middel enigszins gegrond, want uit niets is Niets gebleken van actief optreden gedurende diensttijd als lid staatspolitie. Verdachte heeft, bijklens voorlichtingsrapport STPD beperkt intellect en stond onder invloed zwager, inmiddels berouw, maar geen besef afkeurenswaardig gedrag. BG vergeten aftrek preventief bij sententie, BRvC corrigeert dit.

In verband met jeugdige leeftijd middel tot op zekere hoogte gegrond, toetreden tot Landstorm wel hoogst ernstig.

Informatie vragen over reden hoge straf in eerste aanleg. Hoewel misplaatste dienstjver, heeft verdachte mogelijk zeer ernstige gevolgen niet ten volle overzien.

Jeugd en kwaal reden voor vermindering. meer dan bij BG aangenomen.

Jeugdige leeftijd reden straf omzetten naar strafgevangenis voor jongelieden. Strafvermindering want niemand lastig gevallen, uit rapport is gebleken dat hij uiterst reclassabel is. Het middel enigermate gegrond, eerste fout, toetreden SS deed hij als jongeling.

Middel (te hoge straf) deels gegrond.

Na schorsing voor psychiatrisch rapport door dr. Wuite, Op grond van het rapport, verminderde toerekeningsvatbaarheid, verwijzing zaak naar gewone Kamer. Omdat dit geen eenvoudige zaak kan de behandeling niet naar Bijzondere Kamer BRvC maar moet beoordeeld worden door een gewone Kamer Bijzondere Kamer. aftrek vanaf 16-4-1945 ontzettingen kiesrechten levenslang.

Na schorsing voor rapportage en advies psychiater: geen gebrekkige ontwikkeling. Maar geen strafrechtelijke schuld in volle omvang, mogelijk psychopaat zodat hij de volle omvang van zijn daden niet heeft kunnen overzien. rapportage zenuwarts in vonnis betrokken, Echter geenszins mate toerekening voor iedereen gelijk, oorzaak opvoeding, levenswijze levensinstelling, mentaliteit verdachte en zijn ouders, verdachte wordt nauwelijks door omgeving als normaal aanvaard.

Om te voorkomen dat straf onnodig hoog is, nu hij is uitgesproken na mei 1951 nu sedert mei 1951 aan Duitsers geen voorwaardelijke invrijheidstelling meer, zodat straf onredelijk hoog zou zijn in vergelijking met straffen voor het stoppen van voorwaardelijke invrijheidstelling voor buitenlanders.

Onderzoek naar de vraag of ze nooit bij verhoren aanwezig was. Na verhoren verklaard ze daar wel bij geweest te zijn. Is een meisje met meer dan gewone gaven, kan in maatschappij leiding krijgen.

Op 10-5-1952 aanvraag cassatie bij Hoge Raad: niet ontvankelijk, cassatiemiddelen bij cassatie falen, behalve beroep op hoogte straf, gezien leeftijd en gezondheidstoestand mogelijk gehoor gegeven aan plotselinge opwelling, zodat geen voorbedachte raden.

Overmatige bruutheid verdachte is reden hoge straf, maar problemen rond advocaat reden strafvermindering. Landwachter zijn is geen reden voor verlies Nederlandschap, zoals wel opgenomen in sententie BG.

Rekening gehouden met kwalijke invloed schoonouders, niet in onbelangrijke mate reden indiensttreding bij toetreden tot Waffen SS.

Rekening houden met jeugdige leeftijd.

Rekening houden met persoon, kwam bij Landstorm door economische moeilijkheden in zijn familie en door slappe persoonlijkheid van kwaad tot erger. Hoewel verdachte tot einde toe gevochten, ook tegen Geallieerden op Nederlands grondgebied, en lidmaatschap Landstorm zwaar misdrijf is. Als verdachte Nederlanderschap verloren heeft, dan niet meteen ook ontzettingen kiesrechten. Hof had niet voor toekomst als verdachte Nederlanderschap terug zou krijgen, mogen bepalen dat dan geen kiesrechten.

Speelde slechts een ondergeschikte rol, zwakke persoon, toevoegen aan kwalificatie artikel 27 Sr.

rekening houden met zwakke geestesvermogens reden lagere straf. Was uit angst bij Waffen SS gegaan. Ambtshalve besluit: dienstname 3 weken voor meerderjarigheid, reden Nederlanderschap niet verloren, maar na meerderjarigheid in dienst gebleven, angst geen grond om te denken dat ook na meerderjarigheid Nederlanderschap zou behouden.

rekening houdend met persoonlijke omstandigheden. Bijzondere Raad van Cassatie wil eerst nadere inlichtingen over onwettige geboorte en desertie in 1944, nieuwe Kamer BRvC: vermindering straf in verband met problemen over onwettige geboorte; en vanwege overgang van Nationaal Socialisme naar geloof.

Straf te hoog voor daden.

20 x

Straf te hoog voor de ernst van het feit.

Straf te hoog voort de ernst van het misdrijf, omgezet van doodstraf naar levenslang. Gemis aan kritiek en aan zelfstandigheid in denken en doen in onvergeeflijke zwakte heeft tot misdadig werk geleid. Kende van grond af aan zedelijk defect of teleurstelling in leven, of angst voor gevolgen politieke houding.

Straf verminderd in het licht persoonlijkheidsrapport.

Straf verminderd, in overweging genomen ouderlijk milieu en slecht voorbeeld oudere Landwachters verweer gegrond. Brief Louët over verdachte: goede indruk vraagt als niet snel berecht dan terug naar de mijnen.

Strafvermindering omdat woede tegen H. deels redelijk was. Ook bij ambtshalve onderzoek generlei schending enige bewijsregel. 2 x

Strafvermindering, niet omdat straf niet proportioneel zou zijn, maar zodat verdachte in de mijnen kan werken. cassatiemiddel gegrond.

Heeft fouten niet willen bedekken en verantwoordelijkheid als postcommandant Landwacht genomen en is niet uit lage motieven gekomen tot zijn verwerpelijk handelen. Brief Louët heeft goede indruk van verdachte vraagt als niet snel berecht dan terug naar de mijnen. Reden strafverlaging: gunstige conductestaat bij werk in de mijnen waartoe hij zich vrijwillig aanmeldde.

Strafvermindering: slechts eigen getuigenis verdachte; eerst naar Rusland voor Nederlandse Oostcompagnie en daar verstrikt in mazen Duitse net, daarom toegetreden tot Waffen SS.

Te hoge straf gezien de delicten willen tussenrapport over tbc en psychiatrie. Heeft tbc, maar prognose is gunstig; strafvermindering naar 9 jaar in verband met tbc, aftrek preventief, tussen 18-6-1945 en 21-5-1949; toevoegen verlies Nederlandschap.

Toevoegen aftrek preventief en ontzettingen Ambten en Gewapende Macht levenslang.

Verlaging straf naar 20 jaar, ambtshalve meegenomen in strafmaat dat verdachte steeds verzocht heeft geen deel te hoeven nemen aan executiepeloton.

Verweer geaccepteerd dat het hof Groningen heeft verzuimd om artikel 11 BBS als toegepast te verklaren. Het kan dat gering ontwikkelde N. toen J.F.S. Domela Nieuwenhuis Nijegaard op hem toeliep de kluts kwijt was, dit is reden om niet de zwaarste straf op te leggen. Misdrijven getuigen echter van zodanig gebrek aan eerbied leven medemens dat verdachte voor altijd uit samenleving moet verwijderd blijven.

Verweer geaccepteerd dat het misdrijf niet gepleegd is uit politieke motieven, misdrijf wel zeer ernstig. BRvC rekent ook de verdienstelijke illegaal werk mee.

Verweer over de hoogte van de straf. Verraad geen reden voor ontzettingen uit de kiesrechten, ontzettingen ongedaan gemaakt. Vormvoorschriften niet in acht genomen door geen lijst getuigen voor te laten lezen of een lijst van getuigen over te leggen, maar geen substantiële vormen geschonden, dus geen niet-ontvankelijkheid advocaat-fiscaal. Ambtshalve toegevoegd: niet opgenomen dat Openbaar Ministerie zaak heeft voorgedragen en lijst van getuigen heeft overlegd en ook niet dat de griffier deze niet heeft voorgelezen. Geen gevolgen: hoe men ook mogen oordelen over leer der substantiële vormen, want Openbaar Ministerie niet in vervolging geschaad, noch verdachte in verdediging. Hof heeft niet voldoende rekening gehouden met zwakke graad ontwikkeling van verdachte.

sententie vernietigd en straf vermeerderd

TOTAAL 6 x

Als kampkaput in Ommen medegevangenen mishandeld, gepleegde feiten zo afschuwelijk dat maximum straf, daarnaast kwalificatie gewijzigd, want alleen mishandeling in ten laste legging.

Bijzondere Raad van Cassatie eenparig: straf moet verhoogd worden in verband met de laaghartigheid der misdrijven.

Opzettelijke hulpverlening, vrijwillig treden in vijandelijke publieke dienst toegevoegd aan ten laste legging.

Straf BG te laag voor daden, door krijgsdienst en jeugd. Nederlanderschap niet kwijt, want minderjarig bij dienst nemen, daarom toevoegen ontzettingen kiesrechten.

Straf BG te laag voor daden.

Straf is niet in overeenstemming met andere gestraften: wederrechtelijk toe-eigenen geld, rijwiel, sterke drank aan hem afgedragen voor illegaliteit zijn ernstige feiten.

sententie vernietigd en onmiddellijke invrijheidstelling

TOTAAL 1 x

Vrijpraak, Door BG den Bosch op 22-11-1948 onvoorwaardelijk buiten vervolging gesteld, want misdrijven niet erg genoeg. Heeft slechts in 1 executiepeloton gezeten. Na verzoek om herroeping onvoorwaardelijk buiten vervolging door jhr. A.H.S. van der Wijck: bericht advocaat-fiscaal van H.F.M. baron van Voorst tot Voorst aan jhr. A.H.S. van der Wijck: er zijn geen nieuwe feiten, als u zaak toch door wilt zetten, meldt dat dan.

sententie vernietigd en ontslag van rechtsvervolging

TOTAAL 4 x

In verband met geestestoestand, deze strekt zich ook uit tot voorlopige hechtenis aldus BRvC, rapportages Lindner en Wuite over hysterische psychopathie en arteriosclerose celebri (= dementie) BG had ook al een rapport door psychiater op laten maken, maar rapport F.F. Hazelhoff meldde nog geen gebrek geestestoestand. Dementie was nog in beginstadium.

Ontslag van rechtsvervolging en tbs, na opdracht psychiatrisch onderzoek, op grond van rapportage dr. J.J. Wuite, geconcludeerd tot gebrekkige ontwikkeling geestesvermogen, (zware vorm debilitis mentis) er is geen sprake van artikel 101 Sr.

Ontslag van rechtsvervolging en voorwaardelijke tbs, na schorsing voor psychiatrisch onderzoek: rapport psychische gesteldheid door dr.

Hofman: geestelijk defect, vrijwilligheid ontbreekt bij het toetreden tot vijandelijke dienst, want voor de oorlog al tekenen paranoïde psychose Omdat voorwaarden proeftijd niet nageleefd voorwaardelijke tbs omgezet in tbs, 1949 vordering tenuitvoerlegging vonnis.

Eerste beslissing BRvC: schorsing zaak tot na psychiatrisch onderzoek geestesvermogens verdachte. Na uitbrengen rapportage dr. Wuite: advies Wuite: vrijpraak, want niet toerekeningsvatbaar met proeftijd 3 jaar onder toezicht STPD, anders tbr.

beroep verworpen

TOTAAL 91 x

Straf BG proportioneel en:

- BG heeft voldoende rekening gehouden met verzachtende omstandigheden, vooral ziekte, maar kan ook in gevangenis verpleegd worden. Besluit BRvC tegen eis Openbaar Ministerie in. Eis was vernietiging vonnis en strafverlaging.

- als ontwikkeld landbouwer worden zijn daden hem zwaarder aangerekend dan aan een eenvoudige arbeider. Heeft de wapenen opgenomen heeft tegen Geallieerde legers die Nederland kwamen bevrijden. Verdachte ontkent SS er te zijn, had wel uniformkleden maar werd Ost-boer.

- arbeidsongeval in kamp Fimel gevolg van eigen handelen, wil niet geopereerd in kamp Vught, heeft invaliditeit dus aan zichzelf te wijten, advies arts na verzoek BRvC, Invaliditeit kan met operatie worden verholpen. Wel toevoegen aftrek preventief.

- BRvC is van mening dat er termen aanwezig zijn om de tijd doorgebracht in preventieve hechtenis op de opgelegde straf in mindering te brengen. Correctie, toevoeging aftrek van de preventieve bewaring.

- buitengewoon laaghartige daad, geen redenen voor verlaging straf.

- cassatiemiddel faalt. Verdachte heeft zich schuldig gemaakt aan hoogst ernstig misdrijf, zowel in moreel opzicht als in gevolgen. Kwalificatie ambtshalve gewijzigd, toegevoegd artikel 26 BBS-, doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden, ook doodstraf in sententie BG Leeuwarden (4x moord en poging tot moord) nieuw deskundigenrapportage prof E.A.E.D. Carp en F.F. Hazelhoff: verminderd toerekeningsvatbaar, geen berouw; is normaal, maar duidelijke afwijkingen in structuur gevoelsleven, psychoseksuele ontwikkeling is duidelijk gestoord, lijdt aan seksuele perversie.

- cassatiemiddelen ongegrond.

- Daden zeer ernstig, straf eerder te licht dan te zwaar, na schorsing zaak om door RC onderzoek te laten doen bij BG Leeuwarden om informatie over de gebeurtenissen in de Sneeker bloednacht.

- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden Inschakelen V-Männer zwaar aangerekend, middel faalt. Geen beroep op ambtelijk bevel; Silbertanne-akties zo afschuwelijk en in zijn gevolgen zo rampzalig dat slechts hoogste straf kan worden opgelegd.

- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden, na interlocutoire vonnissen 22-12-1947 en 25-5-1948 onderzoek naar geestesvermogens.

- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden, schending gebruiken oorlog, opdrachten aan ondergeschikten, beschikbaar stellen munitie en vuurwapens opzettelijke brandstichting uitgelokt, opdrachten razzia's, arrestaties na dood zoon Nobach, ook na aanslag Klaas Prenger april 1944. Na dood L.J. Keijer 150 mannen gearresteerd en naar kamp Amersfoort gestuurd. Gepleegde terreur zelfstandig zonder opdracht van hogerhand, door actief deel te nemen aan daden van terreur door de SD vooral na september 1944 in Groningen Toegevoegd artikel 57 Sr. Door niet verschenen getuigen niet te horen is verdachte niet in zijn verdediging geschaad, gezien aantal getuigen. Daden allen te kwalificeren als oorlogsmisdrijven. Verdachte was in staatsdienst, ambtsbevel geen strafuitsluitingsgrond want daden hadden misdadig karakter.

- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden, schorsing zaak op 16-11-1949 voor psychiatrisch onderzoek. Ook ambtshalve zijn er geen redenen tot vernietiging.
- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden, na inwinnen inlichtingen over geestelijke toestand M. Middel cassatie faalt.
- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden. Eerst op 9 februari 1948 schorsing onderzoek naar omstandigheden toetreden SD. Geen reden om oordeel over onmenselijk gedrag te verzachten.
- doodstraf gehandhaafd, geen verzachtende omstandigheden. Toevoegen kwalificatie handvest artikel 6b en 6c.
- doodstraf ondanks jeugdige leeftijd gezien landverraderlijke en verachtelijke gedragingen.
- Door Nederlandse Landwacht zeer ernstige laaghartige daden begaan. BRvC besluit toe te stemmen in psychiatrisch onderzoek en sententie op te schorten. Na rapportage over geestesvermogens, wel toerekeningsvatbaar, verweer wordt verworpen. BG vergeten aftrek preventief in sententie op te nemen.
- dusdanig misdragen dat straf geenszins te zwaar is.
- feiten zijn van zo ernstige aard en geven blijk van een verdorven karakter. Verweer dat zonder gegronde reden verzoek geestesvermogen is verworpen bij BG wordt afgewezen. Wet schrijft nergens voor dat zo'n besluit met redenen omkleed moet zijn.
- geen berouw aangenomen, noch inzicht in infame karakter daden aangemerkt. Causaal verband = of tussen handeling des daders en de daarop gevolgde gebeurtenissen naar objectieve ervaringsregels die gebeurtenissen door de handeling als veroorzaakt moeten worden beschouwd. Wel wijziging kwalificatie. Geen artikel 101, wel artikel 26 en 102.
- geen enkele behoefte onderzoek naar hulp aan illegaliteit, want uitgevoerd na pressie. Bovendien is dit reeds verdisconteerd in straf BG. Verdachte werkte bij de Bijzondere Recherche nauw verbonden aan SD.
- geen grond voor wijzigen straf; opportunistisch standpunt over politieke richting, wilde dubbel spel spelen, in intriges tegenover goede Nederlanders in zijn omgeving misbruikt en grote belangen van anderen daarbij op geofferd.
- gevangenisstraf 15 jaar voor afschuwelijke misdrijf toch al laag. Wel toevoegen kwalificatie artikelen 7, 9, 11, 22 BBS en 27, 28 Sr toegevoegd, ook hadden artikel 7, 9, 11, 22 BBS moeten worden aangehaald.
- gezien daden geen reden voor vermindering Openbaar Ministerie 1e aanleg wil in cassatie, want straf niet in overeenstemming met ernst misdrijf, had zich toen hij aard van Landstorm inzag aan de dienst moeten onttrekken.
- gezien daden geen reden voor vermindering terecht zwaarste straf. Maar ambtshalve wijziging kwalificatie, artikel 47 mag niet, want niet naast doodstraf. had 52 militair strafrecht moeten zijn.
- gezien daden geen reden voor vermindering, al veroordeeld door BG Amsterdam, 6e Kamer tot 7 jaar met aftrek Wel Ontzettingen kiesrechten, Ambten en dienen Gewapende Macht.
- gezien daden geen reden voor vermindering, want verraad als wraak voor dood L.J. Keijer
- gezien daden geen reden voor vermindering. Middel is ongegrond, niet om betere en vaderlandslievende redenen dienstgenomen.
- gezien daden geen reden voor vermindering. Verhoging straf zou gerechtvaardigd zijn, maar raad wil rekening houden met jeugd.
- gezien daden, wel toevoegen aftrek preventief geen hogere straf in verband met feit dat krijgsgevangenschap niet aftrekbaar is van straf; correctie kwalificatie; verdachte was in staatsdienst en toegevoegd 6b handvest. Beroep op ambtelijk bevel had in eerste aanleg gedaan moeten worden, zo'n beroep mag in cassatie niet voor het eerst gedaan. Eigenlijk hogere straf noodzakelijk, maar gezien vergiftigde sfeer waarin requirant als weinig ontwikkeld en ondergeschikte gewerkt heeft, ziet BRvC hier van af.
- gezien de zware terreur die verdachte gezaaid heeft onder boeren op Gronings platteland. Wel aanvulling kwalificatie: artikel 52 mil. strafrecht.
- gezien het feit dat verdachte met volle overtuiging en zonder mededogen meegewerkt aan uitroeiing Joodse landgenoten en zich in dienst van de SD schuldig gemaakt heeft aan een lange reeks onmenselijkheden, laagheden en wreedheden waarvan vele Nederlanders bitter hebben geleden of zijn overleden. Ontbrekende artikel 52 mil. Sr toegevoegd. Brief BRvC aan BG ten laste gelegde sub 4 niet in bewezenverklaring, wel in kwalificatie, is dat een schrijffout?, ja, antwoord BG.
- haar huidziekte is geen reden om zich op psychische overmacht te kunnen beroepen. Hoewel verdachte in het begin van de oorlog mogelijk zich minder de ernstige gevolgen realiseerde, was het wel haar bedoeling haar broer in moeilijkheden te brengen.
- had nimmer misdadige opdrachten mogen uitvoeren en heeft nooit enig bezwaar gemaakt, nooit gepoogd verschoond te blijven, soms moord uit eigen initiatief wel ten onrechte geen rekening gehouden met ambtelijke hoedanigheid verdachte, maar dit heeft geen praktische betekenis. Wel correctie van kwalificatie, niet alleen handvest Londen artikel 6c maar ook 6 b toevoegen aan kwalificatie handvest Londen. Niet alleen burgers maar ook zogenaamde terroristen mogen niet zonder vorm van proces doodgeschoten worden (LOR).
- hoogst ergerlijk landverraderlijke daden, geen rekening met hoge leeftijd, geen reden voor strafverlaging.
- leiding gegeven aan leeghalen woningen spoorwegpersoneel in Zuidbroek, naast doodstraf ook levenslang ontzetting uit alle kiesrechten, geen geloof aan pogingen afschuwelijke daden te verzachten; ergerlijk eigenmachtig opgetreden. Wel toevoegen artikelen aan kwalificatie. Toegevoegd 26 BBS en 300 Sr BBS, ook ontbreekt artikel 28 en 56 Sr. artikel 2 BBS en 52 mil. strafrecht. Nu kwalificatie in overeenstemming met artikel 442 Sv.
- maar daad is geen uitlokking moord, maar uitlokking oorlogsmisdrijf en misdrijf tegen de menselijkheid, geen rekening houden met ambtelijke hoedanigheid, wijziging van kwalificatie in artikel 6b en ook 6c uit Londen Handvest.
- maar toevoegen aftrek preventief. BG was vergeten aftrek preventief in sententie op te nemen, BRvC corrigeert dit. 6 x
- middelen te laat ingediend, dus zaak eigenlijk buiten behandeling, ambtshalve geen reden voor wijziging vonnis. Wel wijziging kwalificatie van artikel 102 naar 26 BBS en toegevoegd artikel 21 BBS.
- na interlocutoire sententie: nader onderzoek doen naar betrekkingen tussen H. Wichers en R.W. Lehnhoff. Uiteindelijk vonnis geen verzachtende omstandigheden.
- na psychiatrisch onderzoek, wel suggestibel maar toerekeningsvatbaar Schorsing: wellicht lichtpunten ten behoeve van principiële zaak tenuitvoerlegging doodvonnis vrouw in vergelijking met zaak Ans van Dijk, waar geen lichtpuntjes. Aantekeningen overwegingen voor en tegen doodstraf B.
- na schorsing in verband met rapportage psychiater: geen gebrek aan geestesvermogens, maar hysterisch getinte geldingsdrang egocentrische gedachtegang en grote emotionaliteit.
- ook ambtshalve zijn er geen redenen tot vernietiging. Requirant heeft zich laten kennen als een 'ware jachthond' voor de Duitse bezetter bij hun mensenjacht. J. B. is als stilstaand arrestant in zijn handen geraakt en moedwillig neergeschoten.
- optreden zo laag eigenlijk nog zwaardere straf, maar rekening gehouden met jeugdige leeftijd verdachte. Wel aanvulling kwalificatie met 26 BBS.
- proces verbaal gebruikt als bewijsmiddel is proces-verbaal van identificatie opgemaakt door wachtmeester marechausee E. Los. Openbaar Ministerie en verdachte beiden in cassatie.

- ruw opgetreden, heeft transport voedsel naar westen belemmerd in Hongerwinter. In dienst daden bedreven welke hem bestempelen tot een Landwachter van de minderwaardige soort '.
- schendingen wetten en gebruiken goed onderbouwd, middel faalt, doden personen was onmenselijk, verwerpen beroep ambtsbevel juist, zie arrest Neubacher. Strafmaatmiddel faalt ook: Voor de laagheid, wreedheid gemeenheid verdachte zijn geen Nederlandse woorden, verdachte was personificatie afschuwelijke Duitse terreur. Wel wijziging kwalificatie, toevoeging naast handvest 6 c ook 6 b.
- sententie zeker niet te zwaar, schieten op landgenoten zonder reden is reden voor zware straf.
- slechts correctie van de kwalificatie, toevoegden handvest 6 b oorlogsmisdrijf wel bewezen. Bewezenverklaring steunt op meerdere bewijsmiddelen, dus middel faalt. Overmacht door BG verworpen op feitelijke gronden, waarin BRvC niet kan treden.
- straf gehandhaafd, straf geheel door te brengen in RWI, armoede onvoldoende als verontschuldiging daden, cassatiemiddelen falen. Daden zo afkeurenswaardig en voor moreel van hen die zich tot het einde bleven verzetten zo ondermijnend.
- straf gehandhaafd; ambtshalve toevoeging: verlies Ned. door in vijandelijke Duitse dienst te treden. Rechters mogen niet bepalen dat wanneer hij in toekomst weer Nederlandschap terugkrijgt hij toch geen kiesrechten heeft. Als sectiecommandant zeer slecht gedragen.
- straf niet te zwaar, maar wijziging vijf jaar gevangenis en vijf jaar RWI in tien jaar RWI. Toevoegen aftrek preventief in sententie BG vergeten.
- straf zeker niet te hoog gezien daden getuigenis v.d.L. is gelogen, heeft geprobeerd getuigenis in voordeel verdachte te wijzigen, maar bewijs onaantastbaar.
- toevoegde: aftrek ambtshalve kwalificatie gewijzigd in 6b en 6c rekening houden met ambtelijke hoedanigheid, maar heeft geen praktische betekenis, want eigen verantwoordelijkheid bij misdadige daden, geen grond voor wijziging straf.
- verdachte heeft meegewerkt aan huiszoekingen en arrestaties. Vrijwillig in dezelfde zin gebezigd als dit woord bezit in artikel 101 WvS. Verdachte was niet dienstplichtig volgens een vreemde wetgeving. Vreemde wetgeving in Nederland niet geldig, dus vrijwillige krijgsdienst bewezen. Cassatiemiddelen falen. Toevoeging aftrek vanaf 1-11-45 (anders dan hof).
- verdachte lid NSB vanaf december 1940 en leidende positie bij plaatselijke afdeling, vrijwillig met gezin naar Duitsland verhuisd; hetgeen door raadsman op de zitting is aangevoerd ten dele kennelijk onjuist, deels oncontroleerbare feitelijkeheden.
- verdachte met grote bezieling aan Duitse kant, ook bij Arnhem tegen Geallieerden gevochten Ook BG had al jeugd meegewogen bij straf, Vechten tegen Geallieerden wordt zwaar aangerekend, daarom geen wijziging sententie.
- veroordeelde heeft spijt, maar door verraad nog drie anderen dood.
- vonnis slechts vernietigd voor zover het de kwalificatie betreft: wijziging naar artikel 26 BBS. Toegevoegd aftrek preventief.
- Voor requirant met zoveel doden op zijn geweten slechts aller zwaarste straf. Een grote aantal afschuwelijke en weerzinwekkende moorden, aantal moorden niet 27 maar 26.
- waardering voor wijze waarop hof Groningen in deze buitengewoon ernstige zaak zijn rechterlijke taak heeft vervuld. Verdacht van: verschaffen gelegenheid en opzettelijk uitlokken doodslag, moord en opzettelijk uitlokking vrijheidsberoving, mishandeling foltering uitlokken. In zomer 44 bevel op laten hangen dat de SD huizen terroristen in brand moest steken. Geven Fahrbefehle, vrije hand laten ondergeschikten in meerdere bewijzen, niet ieder onderdeel bewezenverklaring moet ex artikel 342 Sv op meer dan 1 verklaring rusten Cassatie middelen te laat ingediend dus alleen pleidooi raadslieden ambtshalve behandeld.
- want BG heeft al in ruime mate rekening gehouden met verzachtende omstandigheden. Kwalificaties moeten worden bijgesteld.
- want geen twijfel aan wettigheid instelling Bijzondere Gerechtshoven en doodstraf. Door de Staten-Generaal is de instelling Bijzondere Gerechtshoven en doodstraf in BBS bekrachtigd dus wel wettig. Deel misdrijven al genoeg voor zwaarste straf, Silbertanne zo afschuwelijk en in gevolgen zo rampzalig daarom doodstraf te rechtvaardigen.
- weerzinwekkende en onmenselijke misdrijf, daarom slechts doodstraf mogelijk, arrestatie Joodse Suzan en Gombert Tabakspinder-Wolf, Mozes Velleman en Frits Stibbe, Joodse onderduikers in de Korte Nieuwstraat 10b in Utrecht weerzinwekkend. Heeft tal van illegale werkers op de meest afschuwelijke manier mishandeld Joodse arrestanten overgegeven aan SD is weerzinwekkend en onmenselijk misdrijf, daarom slechts doodstraf mogelijk.
- wel aanpassing kwalificatie bewezen feiten hoogst ernstig: slaafse vriend van de vijand, gedurende de hele oorlog.
- wel correctie ten aanzien van de bewezen kwalificatie. 2 x
- wel toevoegen aan ten laste legging: als patrouillecommandant.
- wijziging strafmotivering en gratie is niet competentie van de rechter, (betreft jubileumgratie); Cassatiemiddel: is in onbeduidend baantje gekomen, zonder zich te realiseren wat de uiteindelijke gevolgen waren te laat en ambtshalve verworpen.
- zonder motivatie 13 x
- zwaar aangerekend moord op J. Ramakers, was persoonlijke wraak, bewezen verklaarde feiten een dusdanig afschuwelijk karakter vertonen, dat slechts hoogste straf telt. Wel wijziging kwalificatie, artikel 11 BBS niet toegepast, BRvC acht termen aanwezig voor toepassing artikel 442 Sv.
- gezien daden geen reden voor vermindering, slechts invloed B.S. reden om straf niet te verhogen.

advocaat-fiscaal niet ontvankelijk

TOTAAL 6 x

- Wegens het te laat indienen van de cassatiemiddelen. 5 x
- Wegens het te laat indienen van de cassatiemiddelen ambtshalve redenen om straf aan te passen, toevoegen aftrek preventief. 1 x

BIJLAGE 6: Overzicht van de eis, sententie en cassatie van zaken berecht door de Kamer Groningen.

EIS	SENTENTIE	CASSATIE
doodstr	31-01-49 doodstr	cass. verworp. doodstr
doodstr	13-02-46 doodstr	cass. 16-7-1947 verworp. doodstr
doodstr	28-04-47 doodstr	cass. 26-11-1947 verworp. doodstr
doodstr	15-07-46 doodstr	cass. 11-6-1947 verworp. doodstr
doodstr	25-10-48 doodstr	cass. 21-3-1949 verworp. doodstr
doodstr	14-10-46 doodstr	cass. 21-4-1947 verworp. doodstr
doodstr	09-06-47 doodstr	cass. 14-1-1948 minder levensl
doodstr	09-06-47 doodstr	cass. 14-1-1948 verworp. doodstr
doodstr	06-05-46 doodstr	cass. 16-9-1946 verworp. doodstr
doodstr	13-02-46 doodstr	cass. 13-11-1946 minder gev.straf 12 jr
doodstr	16-09-46 doodstr	cass. 21-4-1947 verwezen
doodstr	11-10-48 doodstr	cass. 23-3-1949 verworp. doodstr
doodstr	21-04-47 doodstr	cass. 10-11-1947 verwezen
doodstr	21-04-47 doodstr	cass. 19-11-1947 verwezen
doodstr	16-09-46 doodstr	cass. 21-4-1947 verwezen
doodstr	30-05-49 doodstr	cass. 20-3-1950 verworp. doodstr
doodstr	14-10-46 doodstr	cass. 21-4-1947 verworp. doodstr
doodstr	20-02-46 doodstr	cass. 19-6-1946 verworp. doodstr
doodstr	14-04-47 doodstr	cass. 26-11-1947 minder levensl
doodstr	18-10-48 doodstr	cass. 23-3-1949 verworp. doodstr
doodstr	16-09-49 doodstr	cass. 21-4-1947 verworp. doodstr
doodstr	20-05-46 doodstr	cass. 7-10-1946 verworp. doodstr
doodstr	16-09-46 doodstr	cass. 21-4-1947 verworp. doodstr
doodstr	30-06-47 doodstr	cass. 26-1-1948 verworp. doodstr
doodstr	18-03-46 doodstr	cass. 8-7-1946 minder levensl
doodstr	24-06-47 doodstr	cass. 1-12-1948 verworp. doodstr
doodstr	07-07-47 doodstr	cass. 4-10-1948 verworp. doodstr
doodstr	08-07-46 doodstr	cass. 18-12-1946 verworp. doodstr
doodstr	13-05-46 gev.straf 20 jr	cass. 16-9-1946 verwezen
doodstr	15-04-46 gev.straf 20 jr	cass. 10-3-1947 minder gev.straf 15 jr
doodstr	31-03-47 gev.straf 20 jr	cass. 27-10-1947 verworp. gev.straf 20 jr
doodstr	02-01-46 gev.straf 18 jr	cass. 10-4-1946 verworp. gev.straf 18 jr
doodstr	31-03-47 gev.straf 20 jr	cass. verworp. gev.straf 20 jr
doodstr	04-03-46 gev.straf 20 jr	cass. 19-6-1946 verwezen
doodstr	06-05-46 gev.straf 20 jr	x
doodstr	02-01-46 gev.straf 12 jr	cass. 12-5-1947 verworp. gev.straf 12 j
doodstr	17-02-47 gev.straf 14 jr	cass. 4-8-1947 verworp. gev.straf 14 jr
doodstr	31-03-47 gev.straf 16 jr	cass. ingetrokk.
doodstr	02-01-46 gev.straf 20 jr	cass. 10-4-1946 verworp. gev.straf 20 jr
doodstr	08-11-49 levensl	cass. 5-1-1949 verworp. levensl
doodstr	04-04-50 levensl	x
doodstr	07-10-46 levensl	cass. 17-8-1949 verwezen
doodstr	01-11-48 levensl	cass. ingetrokk.
doodstr	15-07-46 levensl	cass. 28-4-1947 verworp. levensl
doodstr	01-11-48 levensl	cass. 28-3-1949 verworp. levensl
doodstr	14-02-49 levensl	cass. 3-5-1950 minder ontsl. Rvv
doodstr	13-12-48 levensl	cass. 9-11-1949 minder gev.straf 20 jr
levensl	20-06-49 doodstr	cass. 20-3-1950 verworp. doodstr
levensl	25-04-47 doodstr	x
levensl	20-06-49 doodstr	cass. 20-3-1950 verworp. doodstr
levensl	15-03-48 gev.straf 20 jr	cass. 12-1-1949 minder gev.straf 12 jr
levensl	29-11-48 gev.straf 18 jr	cass. 11-4-1949 verwezen
levensl	23-02-48 gev.straf 20 jr	cass. 1-12-1948 verworp. gev.straf 20 jr
levensl	24-11-47 gev.straf 5 jr	x
levensl	24-03-47 gev.straf 18 jr	cass. 27-10-1947 verworp. gev.straf 18 jr
levensl	24-03-47 gev.straf 18 jr	cass. 27-10-1947 verworp. gev.straf 18 jr
levensl	24-11-47 gev.straf 14 jr	cass. ingetrokk.
levensl	17-03-47 gev.straf 15 jr	cass. 8-10-1947 verworp. gev.straf 15 jr
levensl	12-05-46 gev.straf 20 jr	cass. 24-12-1947 verwezen
levensl	24-06-46 gev.straf 20 jr	cass. 20-11-1946 verworp. gev.straf 20 jr
levensl	16-05-49 gev.straf 15 jr	x
levensl	27-12-50 gev.straf 15 jr	cass. ingetrokk.
levensl	04-04-49 gev.straf 12 jr	cass. 27-3-1950 verworp. gev.straf 12 jr
levensl	17-06-46 gev.straf 15 jr	cass. 16-10-1946 verworp. gev.straf 15 jr
levensl	15-04-46 gev.straf 20 jr	cass. 12-8-1946 minder gev.straf 15 jr

EIS

levensl	08-07-46	gev.straf	16 jr
levensl	15-09-47	gev.straf	15 jr
levensl	20-12-48	gev.straf	20 jr
levensl	27-05-46	levensl	
levensl	28-11-49	levensl	
levensl	02-06-47	levensl	
levensl	20-03-50	levensl	
levensl	31-03-47	vrijspr.	
gev.straf	15-05-47	doodstr	
gev.straf	20-05-46	gev.straf	10 jr
gev.straf	03-05-48	gev.straf	11 jr
gev.straf	15-12-47	gev.straf	17 jr
gev.straf	11-11-46	gev.straf	7 jr
gev.straf	16-12-46	gev.straf	7 jr
gev.straf	20-02-46	gev.straf	10 jr
gev.straf	07-11-49	gev.straf	18 jr
gev.straf	27-01-47	gev.straf	12 jr
gev.straf	13-01-47	gev.straf	15 jr
gev.straf	19-05-47	gev.straf	18 jr
gev.straf	30-09-46	gev.straf	6 jr 8 mnd
gev.straf	09-02-48	gev.straf	10 jr
gev.straf	09-02-48	gev.straf	18 jr
gev.straf	12-04-46	gev.straf	12 jr
gev.straf	02-12-46	gev.straf	12 jr
gev.straf	13-01-47	gev.straf	12 jr
gev.straf	03-10-49	gev.straf	20 jr
gev.straf	21-10-46	gev.straf	6 jr
gev.straf	07-03-49	gev.straf	16 jr
gev.straf	14-07-47	gev.straf	10 jr
gev.straf	24-02-47	gev.straf	5 jr
gev.straf	09-02-48	gev.straf	18 jr
gev.straf	19-04-48	gev.straf	12 jr
gev.straf	07-03-49	gev.straf	15 jr
gev.straf	27-03-50	gev.straf	15 jr
gev.straf	23-06-47	gev.straf	15 jr
gev.straf	21-04-47	gev.straf	4 jr
gev.straf	14-04-47	gev.straf	12 jr
gev.straf	20-02-46	gev.straf	6 jr
gev.straf	15-04-46	gev.straf	18 jr
gev.straf	04-04-50	gev.straf	20 jr
gev.straf	03-11-47	gev.straf	16 jr
gev.straf	10-05-48	gev.straf	15 jr
gev.straf	19-05-47	gev.straf	6 jr
gev.straf	28-10-46	gev.straf	8 jr
gev.straf	05-04-48	gev.straf	20 jr
gev.straf	01-01-49	levensl	
gev.straf	09-05-49	levensl	
gev.straf	24-02-47	vrijspr.	
gev.straf	03-03-47	gev.straf	20 jr
gev.straf	17-06-46	gev.straf	15 jr
gev.straf	26-08-48	gev.straf	9 jr
gev.straf	15-11-48	gev.straf	14 jr
gev.straf	24-03-47	gev.straf	10 jr
gev.straf	06-05-46	gev.straf	18 jr
gev.straf	21-03-49	gev.straf	8 jr
gev.straf	21-03-49	gev.straf	8 jr
gev.straf	13-12-48	gev.straf	16 jr
gev.straf	09-02-48	gev.straf	8 jr
gev.straf	14-07-47	gev.straf	8 jr
gev.straf	13-02-50	gev.straf	9 jr
gev.straf	13-02-50	gev.straf	12 jr
gev.straf	03-11-47	gev.straf	14 jr
gev.straf	01-12-47	gev.straf	12 jr
gev.straf	18-03-48	gev.straf	12 jr
gev.straf	13-05-46	gev.straf	1 jr
gev.straf	17-03-47	gev.straf	10 jr
gev.straf	17-06-46	gev.straf	15 jr
gev.straf	25-11-46	gev.straf	10 jr
gev.straf	22-06-46	gev.straf	13 jr

SENTENTIE

CASSATIE

cass.	2-12-1946	verwezen	
cass.	15-3-1948	meer	gev.straf 18 jr
cass.	16-11-1949	verworp.	gev.straf 20 jr
cass.	18-6-1946	minder	gev.straf 20 jr
x			
x			
x			
cass.	25-10-1948	verworp.	doodstr
cass.	13-1-1947	minder	gev.straf 1 jr
cass.	19-11-1949	minder	gev.straf 7 jr
cass.	28-7-1948	verworp.	gev.straf 17 jr
x			
x			
x			
cass.	7-7-1947	verworp.	gev.straf 12 jr
cass.	4-6-1947	verworp.	gev.straf 15 jr
cass.	22-12-1947	meer	gev.straf 20 jr
x			
cass.	6-11-1948	meer	gev.straf 12 jr
cass.	17-11-1948	verwezen	
cass.	10-2-1947	niet ontv.	
cass.	25-6-1947	verworp.	gev.straf 12 jr
x			
cass.	9-12-1950	verworp.	gev.straf 20 jr
cass.	25-6-1947	niet ontv.	
cass.	21-11-1949	verworp.	gev.straf 16 jr
cass.		ingetrokk.	
x			
cass.	13-2-1950	verwezen	
x			
cass.	17-4-1950	verworp.	gev.straf 15 jr
x			
cass.	28-1-1948	verworp.	gev.straf 15 jr
cass.		ingetrokk.	
cass.	20-10-1947	verworp.	gev.straf 12 jr
x			
cass.	4-9-1946	minder	gev.straf 12 jr
x			
cass.	13-10-1948	minder	gev.straf 12 jr
cass.	12-2-1949	verwezen	
cass.		ingetrokk.	
x			
cass.	3-5-1948	verwezen	
x			
cass.	22-9-1951	minder	gev.straf 16 jr
x			
cass.	20-10-1947	verworp.	gev.straf 20 jr
cass.	11-12-1946	verworp.	gev.straf 15 jr
x			
cass.	14-9-1949	minder	gev.straf 12 jr
cass.	22-10-1947	verworp.	gev.straf 10 jr
cass.	16-9-1946	minder	gev.straf 15 jr
x			
x			
cass.	26-11-1949	verwezen	
cass.		ingetrokk.	
cass.	18-3-1948	minder	gev.straf 6 jr
cass.		ingetrokk.	
cass.		ingetrokk.	
cass.	2-7-1948	verworp.	gev.straf 12 jr
x			
x			
cass.	8-10-1947	verworp.	gev.straf 10 jr
cass.	4-11-1946	minder	gev.straf 6 jr
cass.	14-5-1947	verworp.	gev.straf 10 jr
cass.	5-3-1949	minder	gev.straf 8 jr

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf	15 jr	05-07-48	gev.straf	13 jr	cass.	25-7-1949 minder	tbs	
gev.straf	15 jr	07-03-49	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	16-05-49	gev.straf	12 jr	cass.	29-3-1950 verwezen		
gev.straf	15 jr	06-05-46	gev.straf	18 jr	cass.	4-9-1946 minder	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	22-12-47	gev.straf	8 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	15-07-46	gev.straf	18 jr	cass.	14-4-1947 minder	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	07-06-48	gev.straf	15 jr	cass.	26-2-1949 minder	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	15-04-46	gev.straf	18 jr	cass.	15-7-1946 minder	gev.straf	10 jr
gev.straf	15 jr	18-11-46	gev.straf	20 jr	cass.	28-5-1947 verwerp.	gev.straf	20 jr
gev.straf	15 jr	19-12-49	gev.straf	12 jr	cass.	2-9-1950 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	04-04-49	gev.straf	12 jr	x			
gev.straf	15 jr	17-03-47	gev.straf	12 jr	cass.	8-10-1947 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	30-01-50	gev.straf	15 jr	cass.	2-9-1950 verwezen		
gev.straf	15 jr	27-05-46	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	06-05-46	gev.straf	16 jr	cass.	2-10-1946 verwerp.	gev.straf	16 jr
gev.straf	15 jr	31-10-49	gev.straf	12 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	14-07-47	gev.straf	5 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	15-04-46	gev.straf	12 jr	cass.	15-7-1946 minder	gev.straf	3 jr
gev.straf	15 jr	11-03-46	gev.straf	10 jr	x			
gev.straf	15 jr	01-03-48	gev.straf	13 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	24-03-47	gev.straf	8 jr	x			
gev.straf	15 jr		gev.straf	12 jr	cass.	29-9-1948 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	01-03-48	gev.straf	11 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	29-11-48	gev.straf	15 jr	cass.	29-10-1949 verwerp.	gev.straf	15 jr
gev.straf	15 jr	30-01-50	gev.straf	15 jr	x			
gev.straf	15 jr	26-06-48	gev.straf	12 jr	cass.	26-3-1949 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	15-07-46	gev.straf	10 jr	cass.	18-11-1946 minder	gev.straf	6 jr
gev.straf	15 jr	14-11-49	gev.straf	11 jr	cass.	5-7-1950 verwezen		
gev.straf	15 jr	01-07-46	gev.straf	1 jr 8 mnd	x			
gev.straf	15 jr	03-11-47	gev.straf	12 jr	cass.	23-6-1948 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	15 jr	19-12-49	gev.straf	15 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	15 jr	15-04-46	gev.straf	12 jr	cass.	15-7-1946 minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	15 jr	15-12-47	gev.straf	12 jr	cass.	1-9-1948 minder	gev.straf	11 jr 6 mnd
gev.straf	14 jr	03-01-49	gev.straf	14 jr	cass.	17-12-1949 minder	gev.straf	12 jr
gev.straf	14 jr	11-04-49	gev.straf	12 jr	x			
gev.straf	14 jr	21-03-49	gev.straf	10 jr	x			
gev.straf	14 jr	19-12-49	gev.straf	12 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	14 jr	26-04-48	gev.straf	12 jr	cass.	1-1-1949 verwezen		
gev.straf	14 jr	31-10-49	gev.straf	12 jr	cass.	26-6-1950 minder	gev.straf	10 jr
gev.straf	14 jr	31-01-49	gev.straf	14 jr	cass.	7-12-1949 verwezen		
gev.straf	14 jr	22-11-48	gev.straf	12 jr	cass.	15-10-1949 verwerp.	gev.straf	
gev.straf	14 jr	24-10-49	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	14 jr	09-01-50	gev.straf	14 jr	x			
gev.straf	13 jr	20-04-50	gev.straf	8 jr	x			
gev.straf	13 jr	23-01-50	gev.straf	12 jr	x			
gev.straf	12 jr	21-11-49	gev.straf	12 jr	x			
gev.straf	12 jr	15-07-46	gev.straf	12 jr	cass.	10-5-1948 verwezen		
gev.straf	12 jr	16-02-48	gev.straf	12 jr	cass.	23-11-1948 minder	gev.straf	10 jr
gev.straf	12 jr	10-05-48	gev.straf	10 jr	x			
gev.straf	12 jr	04-10-48	gev.straf	10 jr	x			
gev.straf	12 jr	13-10-47	gev.straf	5 jr	x			
gev.straf	12 jr	04-12-47	gev.straf	7 jr	cass.	9-7-1948 verwerp.	gev.straf	7 jr
gev.straf	12 jr	04-03-48	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.		
gev.straf	12 jr	05-07-48	gev.straf	10 jr	cass.	12-3-1949 minder	gev.straf	9 jr
gev.straf	12 jr	03-02-47	gev.straf	8 jr	x			
gev.straf	12 jr	13-05-46	gev.straf	4 jr	x			
gev.straf	12 jr	14-06-48	gev.straf	10 jr	cass.	5-3-1949 minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	12 jr	25-11-46	gev.straf	12 jr	cass.	22-12-1947 minder	gev.straf	9 jr
gev.straf	12 jr	03-04-50	gev.straf	12 jr	x			
gev.straf	12 jr	20-02-46	gev.straf	6 jr	x			
gev.straf	12 jr	03-05-48	gev.straf	11 jr	cass.	15-1-1949 verwerp.	gev.straf	11 jr
gev.straf	12 jr	03-03-47	gev.straf	15 jr	cass.	7-7-1947 minder	gev.straf	10 jr
gev.straf	12 jr	31-03-47	gev.straf	12 jr	cass.	21-7-1948 minder	gev.straf	9 jr
gev.straf	12 jr	03-06-46	gev.straf	10 jr	x			
gev.straf	12 jr	05-12-49	gev.straf	6 jr 8 mnd	cass.	1-7-1950 meer	gev.straf	20 jr
gev.straf	12 jr	20-01-47	gev.straf	9 jr	x			
gev.straf	12 jr	30-09-46	gev.straf	2 jr	x			
gev.straf	12 jr	23-09-46	gev.straf	12 jr	cass.	8-1-1947 verwerp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	12 jr	25-04-49	gev.straf	10 jr	cass.	27-2-1950 verwerp.	gev.straf	10 jr

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf	12 jr	10-05-48	gev.straf	9 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	09-01-50	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	10-05-48	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	23-02-48	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	02-02-48	gev.straf	14 jr	cass.	30-10-1948 minder	gev.straf 10 jr
gev.straf	12 jr	03-06-48	gev.straf	9 jr	x		
gev.straf	12 jr	17-01-50	gev.straf	12 jr	cass.	2-9-1950 verwerp.	gev.straf 12 jr
gev.straf	12 jr	11-11-46	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	25-04-49	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	03-05-48	gev.straf	11 jr	cass.	18-12-1948 verwerp.	gev.straf 11 jr
gev.straf	12 jr	1-11-46	gev.straf	12 jr	cass.	11-11-1946 minder	gev.straf 10 jr
gev.straf	12 jr	26-01-48	gev.straf	7 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	12-07-48	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	27-02-50	gev.straf	11 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	08-07-46	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	27-05-46	gev.straf	10 jr	cass.	16-10-1946 verwerp.	gev.straf 10 jr
gev.straf	12 jr	03-05-48	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	19-07-48	gev.straf	9 jr	x		
gev.straf	12 jr	03-11-47	gev.straf	3 jr	x		
gev.straf	12 jr	14-02-49	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	20-03-50	gev.straf	20 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	07-07-47	gev.straf	6 jr	x		
gev.straf	12 jr	26-04-48	gev.straf	9 jr	cass.	19-1-1949 verwerp.	gev.straf 9 jr
gev.straf	12 jr	31-03-47	gev.straf	12 jr	cass.	27-10-1947 minder	gev.straf 10 jr
gev.straf	12 jr	24-06-46	gev.straf	10 jr	cass.	18-12-1946 verwezen	
gev.straf	12 jr	14-06-46	gev.straf	10 jr	cass.	2-10-1946 minder	gev.straf 8 jr
gev.straf	12 jr	03-05-48	gev.straf	14 jr	cass.	8-1-1949 minder	gev.straf 12 jr
gev.straf	12 jr	19-07-48	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	19-09-49	gev.straf	11 jr	x		
gev.straf	12 jr	27-01-47	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	12-07-48	gev.straf	9 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	01-03-48	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	12 jr	06-10-47	gev.straf	8 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	26-08-48	gev.straf	8 jr	cass.	23-4-1949 niet ontv.	8 jr
gev.straf	12 jr	23-10-47	gev.straf	5 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	22-03-48	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	12 jr	27-05-46	gev.straf	10 jr	cass.	26-8-1946 verwerp.	gev.straf 10 jr
gev.straf	12 jr	15-07-46	gev.straf	9 jr	cass.	4-12-1946 minder	gev.straf 5 jr
gev.straf	12 jr	14-11-49	gev.straf	15 jr	cass.	14-6-1950 verwerp.	gev.straf 15 jr
gev.straf	12 jr	19-01-48	gev.straf	8 jr	cass.	13-10-1948 verwerp.	gev.straf 8 jr
gev.straf	12 jr	16-12-46	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	12 jr	17-11-47	gev.straf	8 jr	cass.	15-9-1948 verwezen	
gev.straf	12 jr	27-03-50	vrijspr.		x		
gev.straf	11 jr	07-11-49	gev.straf	11 jr	x		
gev.straf	11 jr	06-02-50	gev.straf	9 jr	x		
gev.straf	11 jr	09-01-50	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	11 jr	24-10-49	gev.straf	11 jr	cass.	10-6-1950 minder	gev.straf 9 jr
gev.straf	10 jr	04-10-48	gev.straf	7 jr	x		
gev.straf	10 jr	06-02-50	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	10 jr	18-02-46	gev.straf	12 jr	cass.	28-5-1947 verwerp.	gev.straf 12 jr
gev.straf	10 jr	01-07-46	gev.straf	5 jr	x		
gev.straf	10 jr	31-01-49	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	10 jr	25-11-46	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	10 jr	20-12-48	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	10 jr	14-06-48	gev.straf	9 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	10 jr	03-05-48	gev.straf	8 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	10 jr	19-12-49	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	10 jr	13-01-47	gev.straf	10 jr	x		
gev.straf	10 jr	16-12-46	gev.straf	8 jr	x		
gev.straf	10 jr	22-12-47	gev.straf	8 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	10 jr	14-02-49	gev.straf	15 jr	x		
gev.straf	10 jr	31-03-47	gev.straf	10 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	10 jr	24-06-46	gev.straf	8 jr	cass.	26-7-1948 minder	gev.straf 6 jr
gev.straf	10 jr	21-06-47	gev.straf	6 jr	x		
gev.straf	10 jr	27-03-50	gev.straf	11 jr	x		
gev.straf	10 jr	19-07-48	gev.straf	7 jr	cass.	ingetrokk.	
gev.straf	10 jr	01-04-46	gev.straf	10 jr	cass.	22-1-1947 minder	tbs
gev.straf	10 jr	19-07-48	gev.straf	9 jr	x		
gev.straf	10 jr	08-04-46	gev.straf	10 jr	x		

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf	10 jr	24-06-46	gev.straf	10 jr	cass.	27-11-1946	verworp.	gev.straf	10 jr
gev.straf	10 jr	23-02-48	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	10 jr	23-07-46	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	10 jr	23-09-46	gev.straf	6 jr	x				
gev.straf	10 jr	31-10-49	gev.straf	3 jr 6 mnd	x				
gev.straf	10 jr	14-07-47	gev.straf	8 jr	cass.	9-2-1948	verworp.	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	09-06-47	gev.straf	10 jr	cass.	26-1-1948	minder	gev.straf	7 jr 6 mnd
gev.straf	10 jr	29-04-46	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	10 jr	03-11-47	gev.straf	5 jr	x				
gev.straf	10 jr	26-04-48	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	03-01-49	gev.straf	10 jr	cass.	3-12-1949	verworp.	gev.straf	10 jr
gev.straf	10 jr	14-01-48	gev.straf	10 jr	cass.	26-3-1949	minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	03-11-47	gev.straf	8 jr	cass.	12-6-1948	meer	gev.straf	15 jr
gev.straf	10 jr	24-05-48	gev.straf	7 jr	cass.	5-3-1949	niet ontv.		7 jr
gev.straf	10 jr	26-04-48	gev.straf	7 jr	cass.	22-12-1948	verwezen		
gev.straf	10 jr	21-03-49	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	24-01-49	gev.straf	8 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	21-04-47	gev.straf	3 jr	x				
gev.straf	10 jr	28-06-48	gev.straf	10 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	14-04-47	gev.straf	6 jr	cass.	18-10-1947	minder	gev.straf	3 jr 6 mnd
gev.straf	10 jr	19-04-48	gev.straf	4 jr	cass.	19-4-1948	niet ontv.		
gev.straf	10 jr	26-04-48	gev.straf	7 jr	cass.	22-12-1948	verwezen		
gev.straf	10 jr	13-01-47	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	10 jr	03-05-48	gev.straf	6 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	22-12-47	gev.straf	6 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	29-04-48	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	10 jr	10-11-47	gev.straf	8 jr	cass.	9-6-1948	minder	gev.straf	3 jr
gev.straf	10 jr	03-03-47	gev.straf	12 jr	cass.	7-7-1947	verworp.	gev.straf	12 jr
gev.straf	10 jr	19-01-48	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	10 jr	19-12-49	gev.straf	7 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	11-11-46	gev.straf	10 jr	cass.	17-5-1947	minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	10-06-46	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	10 jr	21-10-46	gev.straf	5 jr	x				
gev.straf	10 jr	09-12-46	gev.straf	6 jr	x				
gev.straf	10 jr	04-03-48	gev.straf	5 jr	x				
gev.straf	10 jr	02-01-46	gev.straf	2 jr 6 mnd	cass.	2-12-1946	verwezen		
gev.straf	10 jr	19-05-47	gev.straf	6 jr	cass.	17-11-1947	verwezen		
gev.straf	10 jr	10-10-49	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	10 jr	22-03-48	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	10 jr	08-12-47	gev.straf	4 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	26-03-48	gev.straf	10 jr	cass.	21-5-1949	minder	gev.straf	9 jr
gev.straf	10 jr	27-05-46	gev.straf	3 jr	x				
gev.straf	10 jr	20-05-48	gev.straf	10 jr	cass.	30-3-1949	minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	17-03-47	gev.straf	8 jr	cass.	8-10-1947	verworp.	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	01-05-48	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	21-10-46	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	26-08-48	gev.straf	7 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	10 jr	20-03-50	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	22-03-48	gev.straf	6 jr	x				
gev.straf	10 jr	31-03-47	gev.straf	10 jr	cass.	10-9-1947	minder	gev.straf	7 jr
gev.straf	10 jr	14-02-49	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	10 jr	03-01-49	gev.straf	10 jr	cass.	3-12-1949	minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	10 jr	25-11-46	gev.straf	5 jr	x				
gev.straf	10 jr	04-03-46	vrijspr.		x				
gev.straf	10 jr	21-01-47	vrijspr.		x				
gev.straf	10 jr	27-03-50	vrijspr.		x				
gev.straf	9 jr	20-10-47	gev.straf	9 jr	cass.	2-7-1948	minder	gev.straf	8 jr
gev.straf	9 jr	05-07-48	gev.straf	8 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	9 jr	21-06-48	gev.straf	6 jr	x				
gev.straf	9 jr	21-06-48	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	9 jr	24-01-49	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	9 jr	21-06-48	gev.straf	8 jr	x				
gev.straf	9 jr	05-12-49	gev.straf	7 jr	x				
gev.straf	9 jr	17-01-50	gev.straf	9 jr	cass.	10-8-1950	verworp.	gev.straf	9 jr
gev.straf	9 jr	28-06-48	gev.straf	8 jr	cass.		ingetrokk.		
gev.straf	9 jr	12-12-49	gev.straf	10 jr	x				
gev.straf	9 jr	19-07-48	gev.straf	6 jr	x				
gev.straf	9 jr	20-09-48	gev.straf	10 jr	cass.	11-5-1949	verworp.	gev.straf	10 jr
gev.straf	9 jr	21-06-48	gev.straf	6 jr	x				

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf 9 jr	06-12-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 9 jr	08-03-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr 6	06-02-50	gev.straf 10 jr	x	
gev.straf 8 jr 6	06-02-50	gev.straf 7 jr 6 mnd	x	
gev.straf 8 jr	15-12-47	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	04-03-48	gev.straf 6 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	07-06-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	14-06-48	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	08-03-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	12-06-50	gev.straf 1 jr 6 mnd	cass.	12-8-1950 meer gev.straf 9 jr
gev.straf 8 jr	19-07-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	12-07-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	05-12-49	gev.straf 9 jr	x	
gev.straf 8 jr	01-04-46	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	01-03-48	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	26-08-48	gev.straf 6 jr	cass.	12-1-1949 niet ontv.
gev.straf 8 jr	05-07-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	08-12-47	gev.straf 8 jr	cass.	11-10-1948 verworp. gev.straf 8 jr
gev.straf 8 jr	07-06-48	gev.straf 5 jr	x	
gev.straf 8 jr	05-01-48	gev.straf 4 jr	x	
gev.straf 8 jr	19-07-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	12-05-47	gev.straf 6 jr	cass.	22-11-1947 minder gev.straf 3 jr
gev.straf 8 jr	12-07-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	21-06-48	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	12-12-49	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	19-12-49	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	19-07-48	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	02-06-47	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	15-07-46	gev.straf 5 jr	x	
gev.straf 8 jr	14-06-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	24-02-47	gev.straf 4 jr	x	
gev.straf 8 jr	20-01-47	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	20-10-47	gev.straf 7 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	19-12-49	gev.straf 10 jr	cass.	2-9-1950 verworp. gev.straf 10 jr
gev.straf 8 jr	09-06-47	gev.straf 9 jr	cass.	26-1-1948 minder gev.straf 7 jr 6 mnd
gev.straf 8 jr	19-04-48	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	15-12-47	gev.straf 4 jr	x	
gev.straf 8 jr	02-02-48	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	01-04-46	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	03-05-48	gev.straf 10 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	09-07-48	gev.straf 10 jr	cass.	30-6-1947 verwezen
gev.straf 8 jr	09-07-48	gev.straf 10 jr	cass.	30-6-1947 verwezen
gev.straf 8 jr	18-03-46	gev.straf 8 jr	cass.	24-6-1946 verworp. gev.straf 8 jr
gev.straf 8 jr	06-09-49	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	02-06-47	gev.straf 5 jr	x	
gev.straf 8 jr	19-04-46	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	22-12-47	gev.straf 12 jr	cass.	18-9-1948 minder gev.straf 7 jr
gev.straf 8 jr	04-11-46	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	22-12-47	gev.straf 5 jr	x	
gev.straf 8 jr	27-05-46	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	15-11-48	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	09-06-47	gev.straf 7 jr	cass.	26-1-1948 verworp. gev.straf 7 jr
gev.straf 8 jr	16-02-48	gev.straf 10 jr	x	
gev.straf 8 jr	02-06-47	gev.straf 7 jr	x	
gev.straf 8 jr	17-06-46	gev.straf 5 jr	x	
gev.straf 8 jr	08-07-46	gev.straf 5 jr	cass.	verworp. gev.straf 5 jr
gev.straf 8 jr	06-10-47	gev.straf 8 jr	cass.	24-3-1948 verwezen
gev.straf 8 jr	22-11-48	gev.straf 18 jr	cass.	17-8-1949 minder gev.straf 15 jr
gev.straf 8 jr	01-02-48	gev.straf 6 jr	x	
gev.straf 8 jr	14-06-48	gev.straf 8 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	01-07-46	gev.straf 1 jr 3 mnd	x	
gev.straf 8 jr	05-07-48	gev.straf 7 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf 8 jr	20-01-47	gev.straf 8 jr	x	
gev.straf 8 jr	21-04-47	vrijspr.	x	
gev.straf 8 jr	11-11-46	vrijspr.	x	
gev.straf 7 jr	01-12-47	gev.straf 12 jr	x	
gev.straf 7 jr	21-03-49	gev.straf 4 jr	cass.	30-5-1949 minder vrij
gev.straf 7 jr	19-07-48	gev.straf 10 jr	x	
gev.straf 7 jr	29-04-48	gev.straf 6 jr	x	

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf	7 jr	16-12-46	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	7 jr	10-05-48	gev.straf	7 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf	7 jr	17-11-47	gev.straf	7 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf	7 jr	27-02-50	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	7 jr	29-04-46	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	7 jr	18-11-46	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	7 jr	07-01-50	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
gev.straf	7 jr	19-01-48	gev.straf	7 jr	cass.	30-10-1948 verwerp. gev.straf 7 jr
gev.straf	7 jr	03-02-47	gev.straf	4 jr 6 mnd	x	
gev.straf	7 jr	20-10-47	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	7 jr	12-05-47	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	7 jr	24-06-46	gev.straf	5 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf	7 jr	22-03-48	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	7 jr	17-01-50	gev.straf	4 jr 9 mnd	x	
gev.straf	7 jr	16-12-46	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	7 jr	20-12-48	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	7 jr	21-11-49	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	7 jr	24-05-48	gev.straf	5 jr 6 mnd	x	
gev.straf	7 jr	22-03-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	7 jr	06-02-50	gev.straf	9 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf	6 jr	21-10-46	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	24-05-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	6 jr	14-06-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	6 jr	20-02-46	gev.straf	1 jr	x	
gev.straf	6 jr	28-03-49	gev.straf	8 jr	cass.	13-3-1950 verwerp. gev.straf 8 jr
gev.straf	6 jr	31-10-49	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	09-06-47	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	04-11-46	gev.straf	5 jr 6 mnd	x	
gev.straf	6 jr	07-07-47	gev.straf	6 jr	cass.	13-1-1948 verwerp. gev.straf 6 jr
gev.straf	6 jr	10-05-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	6 jr	15-07-46	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	6 jr	02-12-46	gev.straf	4 jr	cass.	14-7-1947 verwerp. gev.straf 4 jr
gev.straf	6 jr	16-12-46	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	6 jr	11-03-46	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	14-07-47	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	04-12-47	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	01-04-46	gev.straf	8 jr	x	
gev.straf	6 jr	18-11-46	gev.straf	8 jr	x	
gev.straf	6 jr	09-06-47	gev.straf	7 jr	x	
gev.straf	6 jr	06-05-46	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	03-02-47	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	6 jr	25-11-46	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	22-12-47	gev.straf	4 jr 6 mnd	x	
gev.straf	6 jr	29-04-46	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	26-04-48	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	11-03-46	gev.straf	15 jr	x	
gev.straf	6 jr	15-07-46	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	21-10-46	gev.straf	2 jr	x	
gev.straf	6 jr	09-12-46	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	17-01-48	gev.straf	8 jr	cass.	9-10-1948 minder gev.straf 4 mnd
gev.straf	6 jr	19-02-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	6 jr	02-06-47	gev.straf	6 jr	cass.	29-11-1947 minder gev.straf 3 jr
gev.straf	6 jr	04-04-49	gev.straf	4 jr	cass.	ingetrokk.
gev.straf	6 jr	22-03-48	gev.straf	4 jr 6 mnd	x	
gev.straf	6 jr	13-01-47	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	6 jr	04-11-46	gev.straf	4 jr 6 mnd	x	
gev.straf	6 jr	05-01-48	gev.straf	5 jr	x	
gev.straf	6 jr	16-12-46	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	23-02-48	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	17-02-47	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	6 jr	19-09-46	vrijspr.		x	
gev.straf	6 jr	11-11-46	vrijspr.		x	
gev.straf	5 jr 6 mnd	24-02-47	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	5 jr	13-10-47	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	5 jr	13-10-47	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	5 jr	10-11-47	gev.straf	7 jr	cass.	19-6-1948 minder gev.straf 1 jr
gev.straf	5 jr	21-10-46	gev.straf	3 jr	cass.	24-7-1946 minder gev.straf 2 jr
gev.straf	5 jr	10-02-47	gev.straf	6 jr	x	
gev.straf	5 jr	11-03-46	gev.straf	5 jr	x	

EIS	SENTENTIE	CASSATIE
gev.straf 5 jr	26-08-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	01-12-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	05-04-48 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	17-06-48 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	11-11-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 5 jr	31-03-47 gev.straf 6 jr	x
gev.straf 5 jr	16-12-46 gev.straf 3 jr 6 mnd	x
gev.straf 5 jr	22-03-48 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	24-03-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 5 jr	25-03-46 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	18-11-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	28-10-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 5 jr	11-11-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	10-02-47 gev.straf 2 jr 6 mnd	x
gev.straf 5 jr	24-05-48 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	18-03-48 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 5 jr	01-04-46 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	01-12-49 gev.straf 4 jr 6 mnd	x
gev.straf 5 jr	24-02-47 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	09-06-47 gev.straf 6 jr	x
gev.straf 5 jr	24-05-48 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	15-09-47 gev.straf 2 jr 6 mnd	x
gev.straf 5 jr	19-01-48 gev.straf 10 jr	x
gev.straf 5 jr	07-07-47 gev.straf 2 jr 6 mnd	x
gev.straf 5 jr	30-09-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	25-11-46 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 5 jr	13-01-47 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 5 jr	28-10-46 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	19-12-46 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	14-07-47 gev.straf 5 jr	x
gev.straf 5 jr	01-12-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 5 jr	08-07-46 gev.straf 4 mnd	x
gev.straf 5 jr	17-02-47 gev.straf 5 jr	cass. 14-12-1949 minder gev.straf 4 mnd
gev.straf 5 jr	10-11-47 vrijspr.	x
gev.straf 5 jr	11-03-46 vrijspr.	x
gev.straf 5 jr	22-12-47 vrijspr.	x
gev.straf 5 jr	08-04-46 vrijspr.	x
gev.straf 4 jr 6 mnd	13-10-46 gev.straf 3 jr 6 mnd	x
gev.straf 4 jr	23-09-46 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 4 jr	15-11-49 gev.straf 2 mnd	cass. 24-5-1950 verwezen
gev.straf 4 jr	09-12-46 gev.straf 1 jr 6 mnd	x
gev.straf 4 jr	12-07-48 gev.straf 2 jr 5 mnd	x
gev.straf 4 jr	23-02-48 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	03-02-47 gev.straf 2 jr 6 mnd	x
gev.straf 4 jr	16-12-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	15-11-49 gev.straf 2 mnd	cass. 24-5-1950 verwezen
gev.straf 4 jr	21-02-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	02-12-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	15-11-49 gev.straf 2 mnd	cass. 24-5-1950 verwezen
gev.straf 4 jr	02-12-46 gev.straf 2 jr	cass. 22-12-1948 verwezen
gev.straf 4 jr	15-07-46 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 4 jr	01-06-48 gev.straf 9 jr	x
gev.straf 4 jr	03-06-46 gev.straf 1 jr	x
gev.straf 4 jr	03-02-47 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 4 jr	20-10-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	10-02-47 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 4 jr	24-02-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 4 jr	01-12-47 vrijspr.	x
gev.straf 3 jr 11mnd	17-01-50 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 3 jr 10mnd	13-02-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 3 jr 6 mnd	04-11-46 gev.straf 4 jr	x
gev.straf 3 jr	04-11-46 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 3 jr	30-09-46 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 3 jr	10-02-47 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 3 jr	17-02-47 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 3 jr	14-04-47 gev.straf 2 jr	x
gev.straf 3 jr	05-04-48 gev.straf 3 jr	x
gev.straf 3 jr	03-11-47 gev.straf 4 jr	cass. ingetrokk.
gev.straf 3 jr	11-11-46 gev.straf 3 jr	x

EIS

SENTENTIE

CASSATIE

gev.straf	3 jr	06-05-46	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	3 jr	11-03-46	gev.straf	2 jr	x	
gev.straf	3 jr	03-06-46	gev.straf	8 mnd	x	
gev.straf	3 jr	15-07-46	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
gev.straf	3 jr	24-02-47	gev.straf	4 jr	x	
gev.straf	3 jr	24-02-47	vrijspr.		x	
gev.straf	3 jr	16-12-46	vrijspr.		x	
gev.straf	3 jr	15-07-46	vrijspr.		x	
gev.straf	2 jr 6 mnd	16-12-46	gev.straf	3 mnd	x	
gev.straf	2 jr	03-02-47	gev.straf	1 jr 9 mnd	x	
gev.straf	2 jr	21-10-46	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
gev.straf	2 jr	10-02-47	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	2 jr	10-02-47	gev.straf	1 jr 9 mnd	x	
gev.straf	2 jr	15-07-46	gev.straf	4 mnd	x	
gev.straf	2 jr	24-06-46	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
gev.straf	2 jr	03-02-47	vrijspr.		x	
gev.straf	1 jr 6 mnd	24-06-46	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
gev.straf	1 jr 6 mnd	01-07-46	gev.straf	1 jr 2 mnd	x	
gev.straf	1 jr 6 mnd	15-07-46	vrijspr.		x	
gev.straf	1 jr	16-09-46	gev.straf	2 jr	cass.	8-1-1947 verwerp. gev.straf 2 jr
gev.straf	1 jr	13-02-46	gev.straf	3 jr	x	
gev.straf	6 mnd	01-07-46	vrijspr.		x	
gev.straf	3 mnd	10-02-46	gev.straf	3 mnd	x	
gev.straf	1 mnd	17-06-46	gev.straf	1 jr	x	
gev.straf	1 mnd	22-12-48	vrijspr.		x	
vrijspr.		08-07-46	gev.straf	1 jr 6 mnd	x	
vrijspr.		02-12-46	gev.straf	4 jr	x	
vrijspr.		22-01-48	vrijspr.		x	
vrijspr.		11-03-46	vrijspr.		x	
vrijspr.		10-02-47	vrijspr.		x	
vrijspr.		21-04-47	vrijspr.		x	
?		13-01-47	gev.straf	8 jr	x	
?		29-04-48	gev.straf	6 jr	x	
?		25-04-49	gev.straf	10 jr	x	
?		20-03-50	gev.straf	20 jr	x	
?		20-03-50	gev.straf	15 jr	x	
?		01-06-48	gev.straf	16 jr	x	
?		27-05-47	gev.straf	20 jr	x	
?		06-02-50	gev.straf	11 jr	cass.	ingetrokk.
?		16-02-48	gev.straf	12 jr	cass.	13-11-1949 minder gev.straf 10 jr
?			vrijspr.		x	
?		15-09-47	vrijspr.		x	
?		27-05-46	vrijspr.		x	
?			vrijspr.		x	
?		03-06-46	vrijspr.		x	
?		20-09-48	gev.straf	4 jr	x	

BIJLAGE 7: Lijst van de interneringskampen waar 'politieke delinquenten' berecht door de Kamer Groningen geïnterneerd zijn

A

Aduard, eerste internering	1 x
Alkmaar, Huis van bewaring	1 x
Almelo, Huis van Bewaring	2 x
Alteveer, eerste bewaring	1 x
Amersfoort, bewarings- en interneringskamp laan 1914	5 x
Amsterdam, huis van Bewaring	4 x
Amsterdam, Levantkade	1 x
Amsterdam, internering door BNV en marechaussee	1 x
Amsterdam, strafgevangenis	1 x
Apeldoorn, interneringskamp Willem III kazerne	3 x
Appingedam, kazerne	2 x
Arnhem, strafgevangenis	3 x
Arnhem, Huis van Bewaring	2 x
Assen, Huis van Bewaring	6 x
Assen, marechausseekazerne	2 x

B

Baflo, bewaringskamp	1 x
Bedum, openbare lagere school	6 x
Bedum, cel in gemeentehuis	1 x
Beerta, eerste bewaring	1 x
België: Brussel, Prisoners of war camp Vilvoorde	4 x
Bellingwolde, kamp Rhederveen	7 x
Bellingwolde, kazerne	3 x
Blijham	1 x
Bourtange, bewaringskamp in boerderijen	3 x
Breda, strafgevangenis	1 x
Breda, sanatorium de Klokkenberg	4 x
Brunssum, kamp Hendrik	33 x

D

Dahlheim	1 x
Delfzijl, politiebureau	2 x
Delfzijl, kazerne	2 x
Delft, kamp de korte Geer	3 x
Den Haag, Alkemadeaan 850	1 x
Den Haag, Cellenbarakken	254 x
Den Haag, Grand Hotel Scheveningen	1 x
Den Haag, Huis van Bewaring	10 x
Den Haag, strafgevangenis	12 x
Den Helder, fort Erfprins	11 x
Doorn, eerste internering	1 x
Drachten, kazerne Rijkspolitie	1 x
Duitsland, kamp Esterwegen	3 x
Duitsland, kamp Fallingborstel	3 x
Duitsland, kamp Feindorf	1 x
Duitsland, kamp Hohenfelde	1 x
Duitsland, vliegveld Schwerin	1 x
Duitsland, kamp Rasdorf	1 x

E

Eenrum, eerste bewaring	1 x
Eisden, interneringskamp	1 x
Ellecom, bewaring- en verblijfskamp Avegoor	13 x
Ellewoodsdijk, bewaringskamp fort	1 x
Elst, bewaringskamp	35 x
Emmeloord, bewarings- en verblijfskamp Westvaart	30 x
Enschede, interneringskamp	1 x
Egelsloven, interneringskamp Julia	38 x

F

Farnsum, interneringskamp kamp Irene	19 x
Finsterwolde, eerste bewaring	2 x
Finsterwolde, kamp Carel Coenraadspolder	216 x
Fochtelo	1 x
Franeke, psychiatrische inrichting	1 x

G

Geleen, bewaringskamp college lindenheuvel	11 x
Groningen, interneringskamp Helpman zuurtjesfabriek	6 x

Groningen, Helpersingel	6 x
Groningen, bewaringskamp kamp pakhuis Albino	38 x
Groningen, gevangenis Noorderschans	2 x
Groningen, Politiebureau Guyotplein	1 x
Groningen, Huis van Bewaring	72 x
Groningen, Korenbeurs	16 x
Groningen, noodziekenhuis	3 x
Groningen, plantsoenschool	3 x
Groningen, Politiebureau A-weg	2 x
Groningen, Ruischerbrug	3 x
Groningen, Stadspark	41 x
Groningen, strafgevangenis	271 x
Groningen, Wirtzschool	1 x
Grootevast	1 x
Grijpskerk, gemeentehuis	5 x
Grijpskerk, melkfabriek	2 x

H

Haarlem, strafgevangenis	2 x
Haarlemmerliede en Spaarnwoude, fort Penningsveer	1 x
Harderwijk, interneringskamp	1 x
Haren, blindeninstituut	8 x
Heerenveen, gevangenis Crack-state	7 x
Heerlen, interneringskamp Mijnstreek	16 x
Hemrik, kamp Spanjebird	14 x
Herten, kamp Roodververij	2 x
Hilversum, in kamp in	2 x
Hoensbroek, kamp kasteel Hoensbroek	13 x
Hoogezand, Interneeringskamp Meint Veningkade	8 x
Hooghalen, bewarings- en interneringskamp Westerbork	224 x
Hoogkerk, suikerfabriek	5 x
Hoorn, Oostereiland	1 x
Houten	1 x

K

Kampen, Kazerne J.B. van Heutz	2 x
Kerkrade, bewarings- en interneringskamp Nulland	5 x
Kerkrade, interneringskamp Treebeek	3 x
Kerkrade, Wilhelminafabriek	3 x

L

Laren, Centraal Bewarings- en Verblijfskamp Crailoo	60 x
Leek, arrestantenlokaal	6 x
Leeuwarden, Huis van Bewaring	10 x
Leeuwarden, kamp Ericadorp	15 x
Leeuwarden, strafgevangenis	34 x
Leeuwarden, kamp vliegveld	1 x
Lochem, bewaring- en interneringskamp Ampsen	7 x

M

Maarsbergen	1 x
Maartensdijk, ondervragingskamp Fort Blauwkapel	7 x
Maastricht, interneringskamp Grote Looierstraat	2 x
Marum, kazerne	1 x
Marum, bewarings- en interneringskamp Nuis	97 x
Marum, jeugdkamp	11 x
Middelstum, openbare lagere school	8 x
Middelstum, kazerne	1 x
Midwolda, internering	1 x
Millingen, bewaringskamp de Harskamp	58 x
Muntendam, school A	1 x
Musselkanaal, bewaringskamp de IJzeren klap (bioscoop)	12 x

N

Naarden, interneringskamp de oude molen	1 x
Nederlangbroek	4 x
Nieuwe Pekela, bewaringskamp Marechaussee kazerne	5 x
Nieuwe Pekela, NSB kamp	2 x
Nieuwersluis	1 x
Nieuwe Schans	2 x

Nieuw Weerdinge	1 x
Norg, rijkswerkinrichting kamp Bergveen	1 x
Norg, kamp Esserheem	46 x
Nuland	1 x
O	
Odoorn, bewaringskamp	1 x
Oldekerke	1 x
Oldenhove, eerste bewaring	1 x
Ommer, bewarings- en interneringskamp Erica	12 x
Onstwedde, oude school	15 x
Opende, interneringskamp Wilhelminahoeve	9 x
Oude Pekela	1 x
P	
Pieterburen, Politiebureau	4 x
Pieterburen, bewaringskamp	4 x
R	
Rhederveld, boerderij Battjes	1 x
Roermond, interneringskamp	1 x
Rotterdam, Huis van Bewaring	1 x
Rotterdam, SD gebouw Vollenhovenstraat	1 x
Rotterdam, strafgevangenis	19 x
Rotterdam, verblijf- en bewaringskamp de Hoefslag	7 x
S	
Sappemeer	3 x
Sauwerd, eerste internering	1 x
Schalkwijk (Ut), bewarings- en interneringskamp fort Honswijk, ondervragingskamp van de BNV	3x
Scheemda	4 x
Schildwolde, conservenfabriek	2 x
Schildwolde, loods heer Broekema	1 x
Schoorl, cel in	1 x
Sellingen, interneringskamp	77 x
Sluis	1 x
Sneek, gevangenis	2 x
Soest, sanatorium Zonnegloren	4 x
Sondel, kamp Sondel	4 x
Spekholzerheide, bewarings- en interneringskamp	
Spekholzerheide	13 x
Stadskanaal, voorlopig bewaringskamp	2 x
Stadskanaal, interneringskamp 'Ons Belang'	4 x
Stadskanaal, NAD Loods	3 x
Stadskanaal, veeningloods	2 x
Stadskanaal, kamp Flessing	1 x
Standdaardbuiten, werkkamp 'Sint Antoine'	4 x
Staphorst, bewarings- en verblijfskamp Beugelen	4 x
Stedum, eerste internering	2 x
Steenwijkerwold, bewarings- en verblijfskamp de Eese	8 x
Steenwijkerwold, bewaringskamp Beenderrribben	21 x
Stroobos, eerste internering	1 x
T	
Tange Alteveer	2 x
Ten Boer, kleuterschool	3x
Ter Apel, HBS	1 x
Ter Apel, r.k. school	1 x
Termunten, bewaringskamp Fimel	8 x
Termunten, woonhuis in	2 x
Terwinselen, kamp Wilhelmina	12 x

Treebeek, bewarings- en interneringskamp de Passart	32 x
U	
Uithuizen, bewaringskamp	1 x
Utrecht, Huis van Bewaring	2 x
Utrecht, kamp Rhijnauwen	5 x
Utrecht, strafgevangenis	4 x
V	
Valkenburg, bewarings- en interneringskamp	
St. Ignatiuscollege	46 x
Valthe, bewaringskamp Hotel Drenth	1 x
Varsseveld, strafgevangenis Nieuw Varsseveld	1x
Veendam, bewarings- en interneringskamp de Kazemat	75 x
Veendam, bewaringskamp de Westerschool	22 x
Veendam, NSB kamp 'doorsnee'	3 x
Veenhuizen, rijkswerkinrichting	48 x
Vlagtwedde, interneringskamp Sellingerbeetse	89 x
Vlagtwedde, kamp Rhederveld	3 x
Vollenhoven, interneringskamp Seidel	1 x
Voorburg, bewaringskamp de Tolbert	4 x
Voorhout	1 x
Vries, school in	4 x
Vught, interneringskamp	47 x
Vught, interneringsziekenhuis	5 x
Vught, nieuw Vosseveld	6 x
Vuren, fort	1 x
W	
Wedde, bewaringskamp	2 x
Weert, sluis XVII	2 x
Weesp, de roskam	1 x
Wehe, arrestantenlokalen	1 x
Westernieland.(Zoutkamp), interneringskamp 'De slikken'	87 x
Wezep, kamp Wezep	20 x
Wieringerwaard, Kolhorn	3 x
Wijhe, arrestanten lokalen	1 x
Wijk bij Duurstede, eerste bewaring	1 x
Wildervank, tijdelijk Huis van Bewaring	1 x
Winschoten, asyl	4 x
Winschoten, bewaringskamp 'de Hart'	25 x
Winschoten, kamp 'de Jager'	4 x
Winschoten, noodziekenhuis voor geïnterneerden	4 x
Winschoten, Huis van Bewaring	8 x
Winterswijk, interneringskamp Nieuw Vossemeer	4 x
Woensel, rijk psychiatrische inrichting	2 x
Wolvega, kamp Wierda	1 x
Z	
Zuidbroek, de Toren	2 x
Zuidhorn, huishoudschool	2 x
Zuidhorn, bewarings- en interneringskamp de Kazerne	7 x
Zuidlaren, Sanatorium Dennenoord	9 x
Zutphen, jeugd bewarings- en interings-kamp	2 x
Zweeloo, kamp	3 x
niet gedetineerd	8 x
huisarrest	7 x
verblijfplaats onbekend	2 x
voortvluchtig	13 x

BIJLAGE 8: Lijst van verdedigers van de ‘politieke delinquenten’ berecht door de Kamer Groningen

• ALLE verdedigers in Groningen waren advocaat		
• Verstekzaak, dus geen verdediging		15 x
• Geen naam verdediging bekend		7 x
• Zaken zonder dossier		6 x
• Daarnaast zijn in 99 zaken twee, of soms drie, verdedigers opgetreden.		
A		
Jhr. W.H. Altling von Gesau, Assen	3 x	
B		
J.H. Bast, Hoogezand	3 x	
J.W. Benes, Hoogezand	12 x	
P.C. Berghuis, Heereveen	1 x	
W.J. Birza, Groningen	1 x	
A.C. Bleeker, Groningen	3 x	
S. Boersma, Groningen	14 x	
T. Bout, Groningen	22 x	
L.G. Brouwer, Assen	1 x	
H.J. Buwalda, Groningen	31 x	
C		
J.H. Cornelis, Sneek	1 x	
D		
L.P. van der Does, Amsterdam	1 x	
J.H. Doornbos, Veendam	15 x	
P. Dorhout, Groningen	12 x	
H. Douwes, Groningen	20 x	
F		
J. Frey, Groningen	3 x	
G		
M. Gasille, Den Haag	1 x	
J.J.G.M. Geukers, Rotterdam	1 x	
H		
L. Hartkamp, Amsterdam	2 x	
G.P. Haverkamp, Groningen	49 x	
M.E. Hepkema, Groningen	1 x	
J.E. Hesse, Groningen	15 x	
R.L. Hugens, Assen	1 x	
(..) Hoogbergen, Groningen	12 x	
(..) Huizinga,?	1 x	
J.C. Hummelen, Groningen	6 x	
J		
H. Jager, Groningen	13 x	
K		
J.J. Keuning, Leeuwarden	2 x	
K.W.P. Klaassen, Den Haag	2 x	
G.M.J. Kolfschoten, Den Bosch	1 x	
J. Koster, Groningen	25 x	
L		
M. Levie, Groningen	1 x	
B.F. van Lonckhuyzen, Groningen	10 x	
F.H. van Loon, Sneek	1 x	
M		
T. van Mesdag, Groningen	7 x	
N		
I.J.H.M. Nijgh, Heerenveen	1 x	
O		
J. van den Oever, Kampen	1 x	
H.J. Olgers, Groningen	8 x	
F.K. van Ommen Klooke, Groningen	27 x	
S. van Oven, Groningen	1 x	
P		
N.J. Polak, Groningen	2 x	
K. Postma, Hoensbroek	1 x	
R		
F.P. van Ravenswaaij, Utrecht	1 x	
H.F.R. Reitsma, Stadskanaal	6 x	
C.W. van Rhijn, Hengelo	1 x	
E. Riemersma, Groningen	9 x	
J.P.J. de Ruyter de Wildt, Leiden	1 x	
S		
D. Sanders, Zwolle	1 x	
F. Schaap, Rotterdam	1 x	
Tj. D. Schaper, Leiden	5 x	
J.I. Seidel, Groningen	34 x	
H.S. Siebers, Groningen	17 x	
J.G.Th.M. Slinger, Groningen	21 x	
R.H. Smit, Hoogezand	12 x	
R. Stapel, Den Haag	1 x	
R. Steinmetz, Groningen	13 x	
T. Stoel, Winschoten	3 x	
G.C. Suermondt, Groningen	1 x	
T		
H.M. Teuben, Groningen	2 x	
H.F. Tiemens, Groningen	12 x	
H.E. Timmerman, Ter Apel	1 x	
V		
B.P. van der Veen, Leeuwarden	1 x	
D.W.C. v.d. Velde, Groningen	1 x	
W.N. Veldhuis, Winschoten	55 x	
J.L. van der Vinne, Groningen	2 x	
J.A.W. van Vloten, Zwolle	1 x	
J.M. Vis, Leeuwarden	3 x	
R.A. Vos, Groningen	53 x	
J.J. Vriesendorp, Groningen	3 x	
W		
S.K. de Waard, Groningen	9 x	
J.R. van der Wal, Haren	1 x	
G.L.P. Warburg, Groningen	5 x	
G.J.B. Weever Stous, Winschoten	3 x	
P.H.W.C. Van Wicheren, Groningen	23 x	
J.A. Willinge, Zwolle	1 x	
Z		
J. van Zaaiken, Groningen	14 x	
J.M. Zuidema, Groningen	16 x	

BIJLAGE 9: Lijst van geboorteplaatsen van ‘politieke delinquenten’ berecht door de Kamer Groningen.

GEBOREN IN GRONINGEN

A	
Aduard	2 x
Appingedam	1 x
B	
Baflo	3 x
Bedum	7 x
Beerta	3 x
Bellingwolde	12 x
Bierum	6 x
Bourtange	1 x
D	
Delfzijl	2 x
Drieborg	1 x
E	
Eelde	1 x
Eenrum	5 x
Euvelgunne	1 x
Ezinge	1 x
F	
Finsterwolde	2 x
G	
Godlinze	1 x
Grijskerk	2 x
Groningen	72 x
Grootegast	3 x
H	
Haren	3 x
Harkstede	1 x
Hoogezand	7 x
Hoogkerk	2 x
K	
Kloosterburen	2 x
L	
Leek	12 x
Leens	3 x
Loppersum	3 x
M	
Marum	4 x
Meeden	2 x
Middelstum	9 x
Muntendam	2 x
N	
Nieuw Buinen	1 x
Nieuwe Pekela	10 x
Nieuweschan	2 x
Nieuwolda	1 x
Niezijl	1 x
Noordbroek	2 x
Noorddijk	3 x
Noordwijk	1 x
Nordhorn	1 x
O	
Obergum	1 x
Olderkerk	1 x
Oldehove	2 x
Onstwedde	23 x
Oostwold	1 x
Opende	1 x
Oude Pekela	11 x
R	
Ruischerbrug	1 x
S	
Sappemeer	6 x
Scheemda	17 x

Schildwolde	1 x
Sellingerbeetse	1 x
Siddeburen	1 x
Slochteren	17 x
Stadskanaal	2 x
Stedum	8 x
T	
Ten Boer	5 x
Ter Apel	1 x
Ter Apelkanaal	1 x
Termenten	7 x
Thesinge	1 x
Tolbert	1 x
U	
Uithuizen	5 x
Uithuizermeeden	4 x
Ulrum	2 x
Usquert	3 x
V	
Veele	1 x
Veendam	21 x
Vlagtwedde	15 x
W	
Warfhuizen	1 x
Warffum	4 x
Wedde	7 x
Westeremden	2 x
Wetsinge	1 x
Wildervank	10 x
Winschoten	20 x
Winsum	2 x
Wirdum	1 x
Z	
Zand, 't	3 x
Zevenhuizen	4 x
Zijldijk	3 x
Zuidbroek	2 x
Zuidhorn	1 x

GEBOREN BUITEN GRONINGEN

DRENTE	
Anloo	2 x
Assen	6 x
Beilen	5 x
Borger	8 x
Diever	2 x
Emmen	3 x
Gasselte	1 x
Gieten	2 x
Meppel	2 x
Norg	1 x
Odoorn	3 x
Peize	1 x
Rolde	1 x
Vries	1 x
Zuidlaren	3 x
FRIESLAND	
Dokkum	1 x
Drachten	1 x
Heerenveen	3 x
Holwerd	2 x
Kollum	2 x
Koudum	1 x
Leeuwarden	4 x

Lutkewierum	1 x
Nijehaske	1 x
Oost Dongeradeel	1 x
Ooststellingwerf	3 x
Rijperkerk	1 x
Surhuisterveen	2 x
Terwispel	1 x
Weststellingwerf	1 x
Wolvega	1 x
Workum	1 x
Zwaagwesteinde	2 x

GELDERLAND

Amersfoort	1 x
Apeldoorn	1 x
Arnhem	2 x
Brummen	1 x
Culemborg	1 x
Dinxperlo	1 x
Gorsel	1 x
Groenlo	1 x
Nijmegen	2 x
Spijk	2 x
Velp	1 x

NOORD-BRABANT

Breda	2 x
Fijnaart	2 x

NOORD- HOLLAND

Amsterdam	8 x
Bussum	1 x
Haarlem	3 x
Medemblik	1 x
Odorp	1 x
Oudendijk	1 x
Velsen	2 x
Zaandam	2 x
Zandvoort	1 x

OVERIJSEL

Deventer	1 x
Hardenberg	1 x
Hellendoorn	1 x
Lonneker	1 x
Ommen	1 x
Slagharen	1 x
Zwolle	1 x

UTRECHT

IJsselstein	1 x
Langbroek	1 x
Leusden	1 x
Utrecht	1 x

ZUID HOLLAND

Den Haag	7 x
Leiden	3 x
Rotterdam	2 x

ZUID-LIMBURG

Heerlen	2 x
---------	-----

NEDERLANDS-INDIË

Soerabaja	1 x
-----------	-----

DUITSLAND

Alt Finxsiel	1 x
Altleis	1 x
Buer Middelich	1 x
Dortmund	1 x
Duisburg	1 x
Elten	1 x
Ferndorff	1 x

Geestemunde	1 x
Geislautern	1 x
Gelsenkirchen	1 x
Grosz Midlum	1 x
Hamburg	1 x
Hannover	2 x
Ihren	1 x
Jengum	1 x

Kaldenkirchen	1 x
Kenzingen	1 x
Kurling	1 x
Lyck	1 x
Mehle	1 x
Monchengladbach	1 x
Munster	1 x
Olstenrath	1 x

Purlafingen	1 x
Stoppenberg	1 x
Weisenau	1 x
Wijmeer	2 x
Witten	1 x
Onbekend	2 x

BIJLAGE 10: Lijst van beroepen van ‘politieke delinquenten’ berecht door de Kamer Groningen

A			horlogemaker	1 x
aannemer	2 x		hotelhouder	2 x
aardappelhandelaar	1 x		houder sigarenzaak	1 x
accountant	3 x		houtbewerker	1 x
administrateur	2 x		houthakker	1 x
advocaat	3 x		houthandelaar	1 x
ambtenaar	10 x		huishoudster	2 x
arbeider	13 x		huisschilder	1 x
artiest (acrobaat)	1 x		huisvrouw	20 x
arts	1 x		hulp in de huishouding	1 x
assistent der directe belastingen	1 x		I	
assuradeur	3 x		ingenieur	1 x
assurantiebezorger	1 x		installateur	1 x
automonteur	1 x		instrumentmaker	3 x
B			J	
bakker	8 x		journalist	1 x
bankier	1 x		jurist	1 x
bankwerker	3 x		K	
bataljonscommandant	1 x		kandidaat-notaris	1 x
bedrijfsleider machinefabriek	1 x		kantinemedewerkster	1 x
behanger	1 x		kantoorbediende	10 x
beroepsmilitair	1 x		kantoorhouder der PTT	2 x
bierhandelaar	1 x		kapitein op de grote vaart	1 x
boekdrukker	2 x		kapper	10 x
boekhouder	1 x		kelder	3 x
bootwerker, chauffeur	1 x		kleermaker	4 x
bouwkundig opzichter	1 x		klokkengieter	1 x
bouwkundige	1 x		kok	1 x
brandstoffenhandelaar	3 x		koopman	11 x
brandweerman	2 x		koppelbaas	1 x
bureauleider NSB in Veendam	1 x		koster	1 x
C			kruideniersbediende	1 x
caféhouder	9 x		kweker	4 x
chauffeur	25 x		kwekersknecht	1 x
D			L	
dienstbode	1 x		landarbeider	57 x
directeur fabriek	2 x		landbouwer	76 x
directeur Gewestelijk Arbeidsbureau	1 x		leerbewerker	1 x
dorsmachinehouder	1 x		leerling kapper	1 x
E			leraar psychologie	1 x
elektrotechnicus	2 x		loodgieter	1 x
ex-burgemeester	13 x		loondorser	1 x
ex-Commissaris provincie Groningen	1 x		loopjongen	1 x
ex-kampbewaker Haren en Vught	1 x		los arbeider	4 x
ex-wachtmeester Arbeidsdienst	1 x		los werkman	3 x
expediteur	4 x		M	
F			machinebankwerker	4 x
fabrieksarbeider	11 x		machinefabrikant	1 x
fabrikant	2 x		machinehandelaar	1 x
filmoperateur	1 x		machinist	2 x
fotograaf	3 x		magazijnbediende	2 x
fruihandelaar	2 x		magazijnhouder groene kruis	1 x
G			magazijnmeester	1 x
garagehouder	1 x		makelaar	3 x
gemeente veldwachter	1 x		makelaar in effecten	1 x
graanhandelaar	1 x		manufacturier	1 x
Grenzpolizist	4 x		marechaussee totaal	11 x
groentehandelaar	1 x		matroos	1 x
grondwerker	3 x		melkrijder	1 x
grossier in groente en fruit	1 x		metaalbewerker	3 x
grossier suikerwerken	1 x		metaaldraaier	1 x
grüne Polizei, lid van de	1 x		meubelmaker	2 x
H			militair	5 x
handelsagent	1 x		monteur	1 x
handelsreiziger	1 x		N	
hoofdcontroleur bij de CCD	1 x		naaister	1 x
hoofdopzichter	1 x		NSB, bureauleider Veendam	1 x
			NSKK, chauffeur	2 x

O					
oberkelner	1 x		tekenaar prov. waterstaat	1 x	
onderwijzer	3 x		timmerman	9 x	
opticien	1 x		timmerman-opzichter	1 x	
Ordnungspolizei, lid van de	1 x		transportarbeider	3 x	
organisatieleidster Ned. Landstand	1 x		tuinman	5 x	
P			tuinier	1 x	
particulier detective	1 x		typograaf	1 x	
particulier rechercheur	1 x		U		
piloot	1 x		uitvoerder Grontmij	1 x	
Politie totaal	32 x				
prostituee	1 x		V		
PTT, brievenbesteller	3 x		veehandelaar	3 x	
PTT, kantoorhouder	3 x		veehouder	5 x	
R			venter	1 x	
radiotechnicus	6 x		verkoopster	1 x	
reiziger	2 x		verpleegster	1 x	
rijwielhandelaar/hersteller	4 x		vertaler	1 x	
S			vertegenwoordiger	4 x	
scheepstuiger	1 x		verzekeringsagent	1 x	
scheepsjager	1 x		vlashandelaar	1 x	
schilder	4 x		voerman	1 x	
schildersknecht	3 x		vulcaniseerder	1 x	
schipper	2 x		W		
schoenmaker	2 x		wagenmaker	1 x	
scholier	1 x		wagenmeester tram	1 x	
Sicherheitsdienst totaal	19 x		waterbouwkundig uitvoerder	1 x	
secretaresse	2 x		waterbouwkundige	1 x	
sigarenmaker	1 x		waterfitter	1 x	
slager	8 x		wegwerker	1 x	
smid	4 x		werkmán	3 x	
sportleider	1 x		werktuigkundige	1 x	
SS totaal	5 x		werkzaam in wasserij	1 x	
stationschef	1 x		winkelbediende	3 x	
stenotypiste	1 x		winkelier	2 x	
stofferder	1 x		woningbureauhouder	1 x	
stratenmaker	2 x		Z		
student	9 x		zaadhandelaar	1 x	
stukadoor	1 x		zeeman	3 x	
stuurman	2 x				
T			geen beroep, onbekend	18 x	
tandarts	1 x				
tekenaar	1 x				